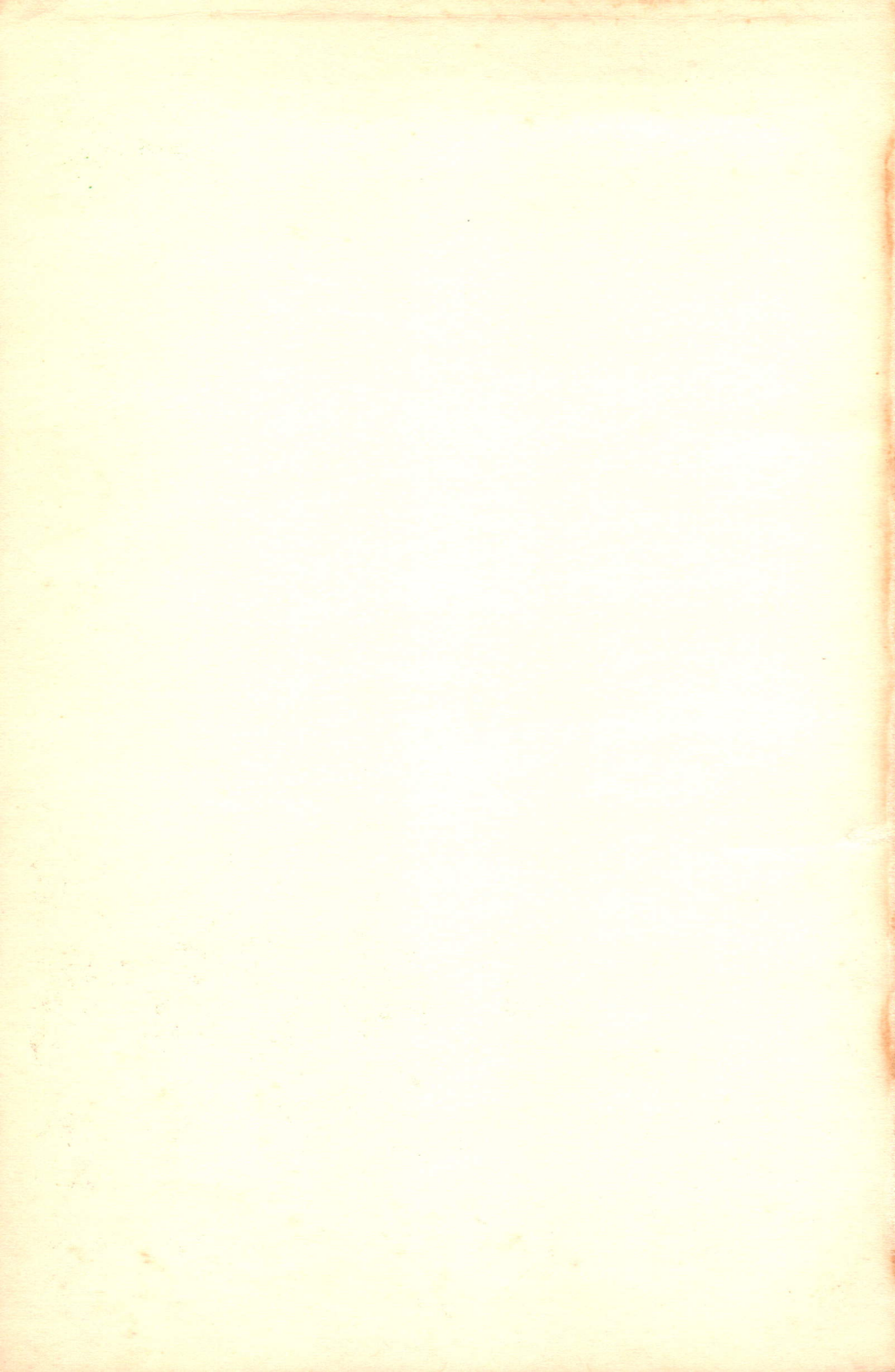

อุดมการณ์ นิยมไทย

อุดมการณ์ นิยามใหม่

อุดมการณ์นิยมไทย

อุดมการณ์นิยมไทย

หนังสืออุดมการณ์นิยมไทย

พิมพ์ครั้งแรก 5,000 เล่ม

มีนาคม 2526

จัดพิมพ์

คณะกรรมการอุดมการณ์ของชาติ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

เผยแพร่

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ตึกบัญชาการชั้น 2 ทำเนียบรัฐบาล

กทม. 10300

ผู้พิมพ์

ห้างหุ้นส่วนจำกัด สำนักพิมพ์ประกายพรึก

41 ถนนกระโจม ผ่านฟ้า กรุงเทพมหานคร

โทร.2824776, 2818249

คำนำ

หนังสือ “อุดมการณ์นิยมไทย” เล่มนี้ คณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติได้ประมวลสรุปจากการสัมมนาเรื่อง “บทบาทของนิยมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ” ซึ่งสมาคมนิยมไทย สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย และคณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติได้ร่วมกันจัดขึ้น เมื่อวันที่ 11-12 พฤษภาคม 2525 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

เนื้อหาสาระของรายงานสัมมนาเล่มนี้ มีทั้งหมดด้วยกัน 7 ตอน 7 ส่วนด้วยกัน คือ ความนำ การบรรยาย และการอภิปรายเป็นคณะ บทความพิเศษ การประชุมสัมมนากลุ่มย่อย สรุปผลการสัมมนา ทัศนะของสื่อมวลชนที่มีต่อการสัมมนา รายชื่อผู้เข้าสัมมนาและคณะกรรมการดำเนินการจัดสัมมนา โดยได้รวบรวมบทความที่จะช่วยเสริมความรู้และประสบการณ์แก่ประชาชนทั่วไปมาพิมพ์รวมไว้ด้วยกัน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

คณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

มกราคม 2526

คำนำ

หนังสือ “อุดมการณ์นิยมไทย” เล่มนี้ คณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติได้ประมวลสรุปจากการสัมมนาเรื่อง “บทบาทของนิยมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ” ซึ่งสมาคมนิยมไทย สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย และคณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติได้ร่วมกันจัดขึ้น เมื่อวันที่ 11-12 พฤษภาคม 2525 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

เนื้อหาสาระของรายงานสัมมนาเล่มนี้ มีทั้งหมดด้วยกัน 7 ตอน 7 ส่วนด้วยกัน คือ ความนำ การบรรยาย และการอภิปรายเป็นคณะ บทความพิเศษ การประชุมสัมมนากลุ่มย่อย สรุปผลการสัมมนา ทัศนะของสื่อมวลชนที่มีต่อการสัมมนา รายชื่อผู้เข้าสัมมนาและคณะกรรมการดำเนินการจัดสัมมนา โดยได้รวบรวมบทความที่จะช่วยเสริมความรู้และประสบการณ์แก่ประชาชนทั่วไปมาพิมพ์รวมไว้ด้วยกัน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

คณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

มกราคม 2526

สารบัญ

คำนำ	ความนำ	หน้า
ส่วนที่ 1	วัตถุประสงค์และกำหนดการสัมมนา	1
	สัมภาษณ์ประธานคณะกรรมการอุดมการณ์ของชาติ (ศจ.ดร.กระมล ทองธรรมชาติ)	5
	สัมภาษณ์ประธานฝ่ายประชาสัมพันธ์ในการจัดสัมมนา (ผศ.ชาคริต จุลกะเสวี)	12
	คำกล่าวรายงานของประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดสัมมนา (ม.ล.นวลผ่อง เสนาณรงค์) ต่อประธานในพิธีเปิดการสัมมนา	14
	คำกล่าวของ ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ประธานในพิธี เปิดการสัมมนา	16
	คำกล่าวรายงานของประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดสัมมนาต่อประธาน ในพิธีปิดการสัมมนา	18
	คำกล่าวของ พลเอกเสริม ณ นคร รองนายกรัฐมนตรี และประธานคณะกรรมการ เอกลักษณ์ของชาติ ประธานในพิธีปิดการสัมมนา	20
ส่วนที่ 2	การบรรยายและการอภิปรายเป็นคณะ	
	การบรรยายเรื่อง “นโยบายส่งเสริมวัฒนธรรม ความสะอาด และวินัยแก่ ประชาชน” ร.ต.ท.ชาญ มนุธรรม รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	23
	การอภิปรายเป็นคณะเรื่อง “บทบาทของนิมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ” ผู้ร่วมอภิปราย นายอุดม วิริยะสินธุ์ นายสุเทพ วสันตวงศ์ ศจ.นายแพทย์ประสพ รัตนากร ศจ.ดร.กระมล ทองธรรมชาติ	29
	ผู้ดำเนินการอภิปราย ผศ.ดร.เย็นใจ เลหาหวนิช	
	การบรรยายเรื่อง “นิมไทยกับความมั่นคงของชาติ” น.ต.ประสงค์ สุนศิริ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	44

ส่วนที่ 3 บทความพิเศษ

คำปราศรัยของ ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับ นโยบายส่งเสริมวัฒนธรรม ความสะอาด และวินัยแก่ประชาชน	51
พระบรมราชจักรีวงศ์ทรงส่งเสริมความนิยมไทย	54
ประพัฒน์ ครินทร์วงศ์	
ความเป็นไทย	77
ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์	
บทบาทของความนิยมไทย	83
สมพร เทพสิทธิ์า	
ประเพณีของไทย	89
ศจ.คุณหญิงเต็มศิริ บุญสิงห์	
กลอนอุคตการณ์ของชาติ	98
สมมต ม่วงใหญ่	

ส่วนที่ 4 การประชุมสัมมนากลุ่มย่อย

แนวทางการประชุมกลุ่มย่อย	101
แนวทางการประชุมกลุ่มเรื่อง	
การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยการนิยมไทย	103
นายจ่านงค์ พนิษฐาบุลย์	
แนวทางการประชุมกลุ่มเรื่อง	
บทบาทของการนิยมไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ	105
ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล	

ส่วนที่ 5 สรุปผลการสัมมนา

รายงานผลและข้อเสนอแนะจากการสัมมนา	107
รายงานการประชุมกลุ่มที่ 1	114
รายงานการประชุมกลุ่มที่ 2	118
รายงานการประชุมกลุ่มที่ 3	125
รายงานการประชุมกลุ่มที่ 4	132
แบบประเมินผลการสัมมนา	137

ส่วนที่ 3 บทความพิเศษ

คำปราศรัยของ ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี เกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมวัฒนธรรม ความสะอาด และวินัยแก่ประชาชน	51
พระบรมราชจักรีวงศ์ทรงส่งเสริมความนิยมไทย	54
ประเพณี ครีวรงค์	
ความเป็นไทย	77
ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์	
บทบาทของความนิยมไทย	83
สมพร เทพสิทธา	
ประเพณีของไทย	89
ศจ.คุณหญิงเต็มศิริ บุญสิงห์	
กลอนอุคตการณ์ของชาติ	98
สมมท. ช่วงใหญ่	

ส่วนที่ 4 การประชุมสัมมนากลุ่มย่อย

แนวทางการประชุมกลุ่มย่อย	101
แนวทางการประชุมกลุ่มเรื่อง	
การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยการนิยมไทย	108
นายจันจิรา โพนัสจุฑาบุณย์	
แนวทางการประชุมกลุ่มเรื่อง	
บทบาทของการนิยมไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ	105
ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล	

ส่วนที่ 5 สรุปผลการสัมมนา

รายงานผลและข้อเสนอแนะจากการสัมมนา	107
รายงานการประชุมกลุ่มที่ 1	114
รายงานการประชุมกลุ่มที่ 2	118
รายงานการประชุมกลุ่มที่ 3	125
รายงานการประชุมกลุ่มที่ 4	132
แบบประเมินผลการสัมมนา	137

ส่วนที่ 6	ทัศนะของสื่อมวลชน (หนังสือพิมพ์) ที่มีต่อการสัมมนา	139
	หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับวันที่ 17 พฤษภาคม 2525	139
	หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 17 พฤษภาคม 2525	140
	หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 20 พฤษภาคม 2525	142
ส่วนที่ 7	รายชื่อผู้เข้าสัมมนาและคณะกรรมการจัดสัมมนา	145
	รายชื่อผู้เข้าสัมมนา	
	กลุ่มที่ 1 : การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยสินค้าไทย	145
	กลุ่มที่ 2 : การประหยัดและควมมีระเบียบวินัยเพื่อพัฒนาประเทศ	146
	กลุ่มที่ 3 : การพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ	147
	กลุ่มที่ 4 : บทบาทของการนิยมไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ	148
	รายชื่อคณะกรรมการดำเนินการสัมมนา	149
	การแบ่งหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ในการจัดสัมมนา	152

ปกหน้า-หลัง : ชีวิตคนไทย

ส่วนที่ 1

ความนำ

วัตถุประสงค์ของการสัมมนาและกำหนดการสัมมนา

1. หลักการและเหตุผล

โดยที่การ “นิยมไทย” มีลักษณะเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งของอุดมการณ์ของชาติ คือ เป็นคุณธรรมอันเป็นหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีการต่อสู้กับความอยู่รอดของประเทศชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ชัดมาแล้วในอดีต เช่น คุณธรรมของพระศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของไทย การนิยมใช้ของไทยผลิตได้เอง การมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไทยแบบเรียบง่าย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย เสียสละ สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และกล้าหาญ เช่น ชาวบ้านบางระจัน และบรรดาวีรบุรุษผู้กล้าหาญของไทย

ความมีวินัย เสียสละ อดทน ขยัน ประหยัด วรลว เหล่านี้ได้ช่วยให้ประเทศเล็ก ๆ เช่น สิงคโปร์ และเกาหลีใต้ ตลอดจนประเทศมหาอำนาจใหญ่ ๆ เช่น ญี่ปุ่น และเยอรมันตะวันตก เขาประสบความสำเร็จ เจริญก้าวหน้าได้ก็เพราะมีความแน่วแน่ในอุดมการณ์ของชาติ และมีความเป็นนักชาตินิยมอันมั่นคงอยู่ในจิตใจของประชาชนของเขาเป็นอย่างดี

ปัจจุบันนี้ความนิยมไทย ซึ่งเป็นคุณธรรมที่ดีดังกล่าว กำลังจะเลือนลางไปจากจิตใจและสังคมไทย เนื่องจากวัฒนธรรมของต่างชาติ ที่ไหลบ่าท่วมท้นเข้ามาซึ่งนับวันจะมีมากขึ้น สิ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งก็คือสินค้าของต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามา ได้สร้างความกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของไทยจนมองเห็นว่ากลายเป็นของธรรมดาที่มักจะเกิดขึ้นเสมอในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดปัญหาค่าครองชีพสูง ขาดดุลการค้า การใช้ยาเสพติดเฟื่องฟู ก่อให้เกิดหนี้สินเกยไถง ไปถึงปัญหาความมั่นคงและปลอดภัย ความเป็นปกติสุขของชาติและประชาชน ตลอดจนการรักษาระเบียบวินัยและแบบแผนชีวิตที่ดีของคนในชาติด้วย

โดยตระหนักถึงความสำคัญ และวิตกกังวลถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดังกล่าว และเพื่อเป็นการประสานความร่วมมือที่ดีจากทุกฝ่าย การสัมมนาครั้งนี้จึงมุ่งที่จะทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง มากกว่าที่เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์โดยไม่เกิดการกระทำ นอกจากนี้ยังมุ่งที่จะให้เกิดการปฏิบัติร่วมกันได้อย่างทั่วถึงมากกว่าที่จะปล่อยให้ฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายปันและวิจารณ์ อีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายปฏิบัติ ดังที่เคยปรากฏอยู่เสมอ

ส่วนที่ 1

ความนำ

วัตถุประสงค์ของการสัมมนาและกำหนดการสัมมนา

1. หลักการและเหตุผล

โดยที่การ “นิยมไทย” มีลักษณะเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งของอุดมการณ์ของชาติ คือ เป็นคุณธรรมอันเป็นหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีการต่อสู้กับความอยู่รอดของประเทศชาติ ซึ่งแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ชัดมาแล้วในอดีต เช่น คุณธรรมของพระศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของไทย การนิยมใช้ของไทยผลิตได้เอง การมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างไทยแบบเรียบง่าย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย เสียสละ สามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และกล้าหาญ เช่น ชาวบ้านบางระจัน และบรรดาวีรบุรุษผู้กล้าหาญของไทย

ความมีวินัย เสียสละ อดทน ขยัน ประหยัด ฯลฯ เหล่านี้ได้ช่วยให้ประเทศเล็ก ๆ เช่น สิงคโปร์ และเกาหลีใต้ ตลอดจนประเทศมหาอำนาจใหญ่ ๆ เช่น ญี่ปุ่น และเยอรมันตะวันตก เขาประสบความสำเร็จเจริญก้าวหน้าได้ก็เพราะมีความแน่วแน่ในอุดมการณ์ของชาติ และมีความเป็นนักชาตินิยมอันมั่นคงอยู่ในจิตใจของประชาชนของเขาเป็นอย่างดี

ปัจจุบันนี้ความนิยมไทย ซึ่งเป็นคุณธรรมที่ดีดังกล่าว กำลังจะเลือนลางไปจากจิตใจและสังคมไทย เนื่องจากวัฒนธรรมของต่างชาติ ที่ไหลปะทะเข้ามาซึ่งนับวันจะมามากขึ้น สิ่งที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่งก็คือสินค้าของต่างชาติที่ล้นไหลเข้ามา ได้สร้างความกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจและวัฒนธรรมของไทยจนมองเห็นว่ากลายเป็นของธรรมดาที่มักจะเกิดขึ้นเสมอในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดปัญหาค่าครองชีพสูง ขาดดุลการค้า การใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินตัว ก่อให้เกิดหนี้สินเกยโยงไปถึงปัญหาความมั่นคงและปลอดภัย ความเป็นปกติสุขของชาติและประชาชน ตลอดจนการรักษาระเบียบวินัยและแบบแผนชีวิตที่ดีของคนในชาติด้วย

โดยตระหนักถึงความสำคัญ และวิกฤตถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นดังกล่าว และเพื่อเป็นการประสานความร่วมมือที่ดีจากทุกฝ่าย การสัมมนาครั้งนี้จึงมุ่งที่จะทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจังมากกว่าที่เป็นเพียงการวิพากษ์วิจารณ์โดยไม่เกิดการกระทำ นอกจากนี้ยังมุ่งที่จะให้เกิดการปฏิบัติร่วมกันได้อย่างทั่วถึงมากกว่าที่จะปล่อยให้ฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายป่นและวิจารณ์ อีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายปฏิบัติดังที่เคยปรากฏอยู่เสมอ

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าวแล้วข้างต้น จึงเห็นว่าการนิมไทยจะเป็นแนวทางที่สำคัญส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาของชาติ ที่ไม่ควรจะมองข้ามไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในแนวทาง “นิมไทย” ของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านจิตใจหรือวัตถุ ให้ได้รับการพัฒนา สร้างสรรค์ ก่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติอย่างจริงจัง และเกิดผลสำเร็จยิ่งขึ้น

2.2 เพื่อสร้างความสำนึกในปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าว ด้วยการแลกเปลี่ยนทรรศนะและประสบการณ์ระหว่างกัน

2.3 เพื่อให้ผู้เข้าสัมมนา ได้มีโอกาสรับข้อเสนอนะและแนวทางแก้ไข จากผู้ที่ดำเนินการตามแนวทาง “นิมไทย” ที่ได้รับความสำเร็จมาแล้ว

2.4 เพื่อให้ผู้เข้าสัมมนาได้ร่วมกันพิจารณาแนวทางแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางทั้งในด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ความมีระเบียบวินัย ตลอดจนความมั่งคั่งและความมั่นคงปลอดภัย ทั้งของประชาชนและประเทศชาติ

2.5 เพื่อปรับปรุงและกำหนดแบบแผนมาตรการปฏิบัติที่จำเป็น ตลอดจนการดำเนินงานตามลำดับความสำคัญก่อนหลังในแต่ละด้าน ให้เหมาะสมกับปัญหา และโดยความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหารและประชาชนทั่วไปด้วย

3. ชื่อเรื่องสัมมนา บทบาทของ “นิมไทย” ในการแก้ปัญหาของชาติ

4. สถานที่ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

5. วัน เวลา วันอังคาร ที่ 11 และวันพุธ ที่ 12 พฤษภาคม 2525 เวลา 8.00 - 16.00 น.

6. ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการ

1. สมาคมนิมไทย

2. คณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

3. สมาคมนักประศาสน์แห่งประเทศไทย

โดยมี ม.ล.นวลผ่อง เสนาณรงค์ นายกสมาคมนิมไทย เป็นประธานคณะกรรมการจัดสัมมนา

7. ผู้เข้าร่วมสัมมนา ประมาณ 200 คน โดยเชิญจากผู้เกี่ยวข้องดังนี้ คือ ข้าราชการเรือน ทหาร ตำรวจ นักธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกร ผู้บริโภค นักวิชาการ และผู้แทนสื่อสารมวลชน

8. งบประมาณในการจัดสัมมนา งบประมาณโครงการปลูกฝังอุดมการณ์ของชาติประจำปี 2525 ของคณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติประมาณ 30,000 บาท และงบประมาณสมทบจากสมาคมนิมไทยประมาณ 25,000 บาท รวม 55,000 บาท

9. วิธีการสัมมนา มีการบรรยาย อภิปราย และแบ่งกลุ่มอภิปรายหาแนวทางแก้ปัญหา

10. กำหนดการสัมมนา

วันอังคารที่ 11 พฤษภาคม 2525

8.00 - 8.45 น. ผู้เข้าสัมมนาลงทะเบียนและรับเอกสาร

9.00 - 9.15 น. พิธีเปิดการสัมมนา โดยมี วาสนา พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธี

- หม่อมหลวงนวลผ่อง เสนาณรงค์ ประธานคณะกรรมการจัดสัมมนา กล่าวรายงาน

- แล้วประธานในพิธีกล่าวตอบเปิดการสัมมนา

9.15 - 9.25 น. ปฐมนิเทศการสัมมนา โดย รองศาสตราจารย์ วิจิตร อวาทกุล

9.25 - 10.00 น. การบรรยายพิเศษเรื่อง “นโยบายส่งเสริมวัฒนธรรม ความสะอาดและวินัยแก่ประชาชน” โดยร้อยตำรวจโท ช่าง มนุธรรม รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

10.00 - 10.15 น. พักรับประทานน้ำชา

10.15 - 11.15 น. อภิปรายเป็นคณะ เรื่อง “บทบาทนิยมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

- วิทยาการผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายอุดม วิริยะสินธุ์

2. นายสุเทพ วสันตวิวงศ์

3. ศาสตราจารย์นายแพทย์ประสพ รัตนากร

4. ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เย็นใจ เลหาวิช ผู้ดำเนินการอภิปราย

11.15 - 11.30 น. ภาพยนตร์โฆษณาเพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ของชาติ นายวินิจ บุญวิวัฒน์ ผู้บรรยาย

11.30 - 12.15 น. การบรรยายพิเศษ เรื่อง “นิยมไทยกับความมั่นคงของชาติ” โดยนาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

12.15 - 13.30 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.30 - 14.50 น. การประชุมกลุ่ม

กลุ่มที่ 1 พิจารณาเรื่อง “การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยสินค้าไทย”

กลุ่มที่ 2 พิจารณาเรื่อง “การประหยัดและควมมีระเบียบวินัยเพื่อพัฒนาประเทศ”

กลุ่มที่ 3 พิจารณาเรื่อง “การพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ”

กลุ่มที่ 4 พิจารณาเรื่อง “บทบาทของการนิยมไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ”

10. กำหนดการสัมมนา

วันอังคารที่ 11 พฤษภาคม 2525

8.00 - 8.45 น. ผู้เข้าสัมมนาลงทะเบียนและรับเอกสาร

9.00 - 9.15 น. พิธีเปิดการสัมมนา โดยมี วพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธี

- หม่อมหลวงนวลผ่อง เสนาณรงค์ ประธานคณะกรรมการจัดสัมมนา กล่าวรายงาน

- แล้วประธานในพิธีกล่าวตอบเปิดการสัมมนา

9.15 - 9.25 น. ปฐมนิเทศการสัมมนา โดย รองศาสตราจารย์ วิจิตร อวาทกุล

9.25 - 10.00 น. การบรรยายพิเศษ เรื่อง “นโยบายส่งเสริมวัฒนธรรม ความสะอาดและวินัยแก่ประชาชน” โดยร้อยตำรวจโท ชาญ มนุธรรม รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

10.00 - 10.15 น. พักรับประทานน้ำชา

10.15 - 11.15 น. อภิปรายเป็นคณะ เรื่อง “บทบาทนิยมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

- วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายอุดม วิริยะศิรินันท์

2. นายสุเทพ วสันติวงศ์

3. ศาสตราจารย์นายแพทย์ประสพ รัตนากร

4. ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เย็นใจ เลหาวิช ผู้ดำเนินการอภิปราย

11.15 - 11.30 น. ภาพยนตร์โฆษณาเพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ของชาติ นายวินิจฉัย บุญวิวัฒน์ ผู้บรรยาย

11.30 - 12.15 น. การบรรยายพิเศษ เรื่อง “นิยมไทยกับความมั่นคงของชาติ” โดยนาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

12.15 - 13.30 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.30 - 14.50 น. การประชุมกลุ่ม

กลุ่มที่ 1 พิจารณาเรื่อง “การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยสินค้าไทย”

กลุ่มที่ 2 พิจารณาเรื่อง “การประหยัดและควมมีระเบียบวินัยเพื่อพัฒนาประเทศ”

กลุ่มที่ 3 พิจารณาเรื่อง “การพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ”

กลุ่มที่ 4 พิจารณาเรื่อง “บทบาทของการนิยมไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ”

14.50 - 15.00 น. พักรับประทานน้ำชา

15.00 - 16.00 น. การประชุมกลุ่ม (ต่อ)

วันพุธที่ 12 พฤษภาคม 2525

8.45 - 10.30 น. การประชุมกลุ่ม (ต่อ)

10.30 - 10.45 น. พักรับประทานน้ำชา

10.45 - 12.00 น. ประชุมกลุ่ม (ต่อ)

12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

13.00 - 15.45 น. การเสนอรายงานของกลุ่มต่อที่ประชุมใหญ่ โดย นายชาคริต จุลกะเสรี เป็น
ผู้ดำเนินการ

- กลุ่มที่ 1 การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยสินค้าไทย
- กลุ่มที่ 2 การประหยัดและควมมีระเบียบวินัยเพื่อพัฒนาประเทศ
- กลุ่มที่ 3 การพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ
- กลุ่มที่ 4 บทบาทของการนิยมไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ

15.45 - 16.00 น. พักรับประทานน้ำชา

16.10 น. พิธีมอบเกียรติบัตร และมอบโล่รางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดแต่งกลอนปลุกฝัง
อุดมการณ์ชาติ แล้ว วัพนว รองนายกรัฐมนตรี พลเอกเสริม ณ นคร ประธาน
คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ประธานในพิธีกล่าวปราศรัยปิดการสัมมนา

สัมภาษณ์

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ
ประธานคณะกรรมการอุดมการณ์ของชาติ
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

เรื่อง การสัมมนา “บทบาทของนิมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

ออกอากาศเผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันอังคารที่
11 พฤษภาคม 2525 ภาควิทยุทศเวลา 7.35 น.

สัมภาษณ์โดย ภารดี กาญจนโพธิ์ กองวิชาการ กรมประชาสัมพันธ์

ถาม ท่านผู้ฟังคะเราเป็นคนไทย ชาติไทยของเราก็เป็นเอกราชมาช้านานแล้ว
นะคะ อย่างน้อยที่สุดก็ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ นี้ ได้ยืนนานมากระทั่งครบรอบ 200
ปี ดังที่ทราบ ๆ กันแล้ว และสิ่งหนึ่งที่เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ชาติเราอยู่รอดมาได้ นั้น
ก็คือความนิยมไทย เมื่อพูดถึงเรื่องความนิยมไทยนะคะ ท่านผู้ฟังก็คงจะสนใจใช่ไหม
คะว่า มีอะไรกันบ้าง วันนี้ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยได้เรียนเชิญ
ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานคณะกรรมการอุดมการณ์แห่งชาติ
ซึ่งเป็นคณะกรรมการชุดหนึ่งในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ในฐานะที่ท่านเป็น
ที่ปรึกษาของคณะกรรมการอำนวยการการสัมมนา เรื่องบทบาทของนิมไทยในการ
แก้ปัญหาของชาติ มาสนทนากันเพื่อให้ความกระจ่างแก่ท่านผู้ฟังในวันนี้นะคะ สำหรับ
เรื่องแรกนี้ ก็จะขอเรียนตามท่านอาจารย์ว่า ในเรื่องของความนิยมไทยนี้นะคะ โดย
ทั่ว ๆ ไปแล้ว ความหมายโดยสังเขปนี้เป็นอย่างไรบ้างคะ

ตอบ สำหรับความหมายของคำว่านิมไทยนี้นะครับ ก็มีความหมายกว้าง
ขวางมากนะครับ แต่ในความหมายที่เราเข้าใจกันโดยทั่ว ๆ ไปก็คือว่า เรานิยมความเป็น
ไทยของเรา นั้นเป็นประการสำคัญนะครับ นิยมความเป็นไทยก็คือว่า มีความหมาย
อย่างน้อย ๆ ก็ 3 ประการ คือ นิยมวิถีชีวิตแบบไทย คือเราต้องมีอะไร ๆ ที่เป็นของคน
ไทย มีการดำเนินชีวิตแบบไทย ไม่ต้องไปทำตามอย่างของประเทศอื่น ๆ เขา เพราะว่า

สัมภาษณ์

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ประธานคณะกรรมการอุดมการณ์ของชาติ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

เรื่อง การสัมภาษณ์ “บทบาทของนิมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

ออกอากาศเผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๒๕ ภาควิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เมื่อวันอังคารที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๒๕ ภาควิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ๗.๓๕ น.

สัมภาษณ์โดย ภรณ์ กาญจนโพธิ์ กองวิชาการ กรมประชาสัมพันธ์

ถาม ท่านผู้ฟังคะเราเป็นคนไทย ชาติไทยของเราก็เป็นเอกราชมาช้านานแล้ว นะคะ อย่างน้อยที่สุดก็ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ นี้ ได้ยืนนานมากระทั่งครบรอบ ๒๐๐ ปี ดังที่ทราบ ๆ กันแล้ว และสิ่งหนึ่งที่เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ชาติเราอยู่รอดมาได้ นั่น ก็คือความนิยมไทย เมื่อพูดถึงเรื่องความนิยมไทยนะคะ ท่านผู้ฟังก็คงจะสนใจใช่ไหมคะว่า มีอะไรกันบ้าง วันนี้ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยได้เรียนเชิญ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานคณะกรรมการอุดมการณ์แห่งชาติ ซึ่งเป็นคณะกรรมการชุดหนึ่งในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ในฐานะที่ท่านเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการอำนวยการการสัมมนา เรื่องบทบาทของนิมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ มาสนทนากันเพื่อให้ความกระจ่างแก่ท่านผู้ฟังในวันนี้นะคะ สำหรับเรื่องแรกนี้ ก็จะขอเรียนตามท่านอาจารย์ว่า ในเรื่องของความนิยมไทยนี้นะคะ โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว ความหมายโดยสังเขปนี้เป็นอย่างไรบ้างคะ

ตอบ สำหรับความหมายของคำว่านิมไทยนี้นะครับ ก็มีความหมายกว้างขวางมากนะครับ แต่ในความหมายที่เราเข้าใจกันโดยทั่ว ๆ ไปก็คือว่า เรานิยมความเป็นไทยของเรา นั่นเป็นประการสำคัญนะครับ นิยมความเป็นไทยก็คือว่า มีความหมายอย่างน้อย ๆ ก็ ๓ ประการ คือ นิยมวิถีชีวิตแบบไทย คือเราต้องมีอะไร ๆ ที่เป็นของคนไทย มีการดำเนินชีวิตแบบไทย ไม่ต้องไปทำตามอย่างของประเทศอื่น ๆ เขา เพราะว่า

ถ้าทำแบบของไทย หรือวิถีชีวิตแบบไทยนี้ ก็เกิดจากพื้นเพของไทย ถ้าเราดำเนินความเป็นไทย คือนิยมไทย นิยมชีวิตแบบไทยไว้แล้ว ก็จะมีความเป็นเอกราช ทั้งในทางด้านวัฒนธรรมและด้านอื่นตามไปด้วย นี่คือ ความหมายของคำว่า นิยมไทย ประการแรกคล้าย ๆ กับว่า นิยมความเป็นเอกราชนั่นเองแหละครับ

นิยมไทยประการที่สองในความหมายหนึ่งก็คือเรื่องของนิยมสินค้าไทย ที่เราเข้าใจทั่ว ๆ ไปในยุคลหลัง ๆ นั้นะครับคือ ตั้งแต่สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เราก็ได้ยินรัฐบาลหรือคนที่รู้เรื่องประเทศของเราเล่าให้ฟังว่า ในสมัยนั้นเขาก็มีการณรงค์ให้คนไทยผลิตสินค้าขายแก่คนไทย ถึงกับมีคำขวัญที่บอกว่า “ไทยทำไทยใช้ไทยเจริญ” อะไรทำนองนั้นะครับ ซึ่งก็น่าจะเป็นสิ่งที่เราควรจะต้องหยิบยกกันขึ้นมาให้เห็นถึงความสำคัญของคำนี้ในปัจจุบัน เพราะว่าขณะนั้นะครับ คนไทยหันไปนิยมของต่างประเทศกันมาก ทั้ง ๆ ที่หลายคนอาจไม่รู้อย่างจริงจังว่า ของต่างประเทศนั้นแท้จริงแล้วผลิตในประเทศไทยนั่นเอง ผลิตในประเทศไทยแล้วส่งไปขายต่างประเทศ เราตีตราต่างประเทศแล้วเราก็ส่งกลับมาเมืองไทย คนไทยก็นึกว่าเป็นสินค้าจากต่างประเทศ ที่จริงแล้วคนไทยไม่ควรจะซื้อของไทยอย่างนั้นเลย ถ้าหากว่าเรามีความนิยมไทยให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คือให้นิยมไทยเหมือนกับคนไทยในอดีตเขานิยมไทยนั่นเองแหละครับ นั่นคือความหมายของ นิยมไทย ประการที่สองคือ นิยมสินค้าไทย

ความหมายประการที่สาม ของคำว่านิยมไทยตามความเข้าใจของผมคือว่า เรานิยมความคิดแบบไทย นิยมสิ่งที่ไทยเรามีมาในอดีต เช่น เรามีการปกครองแบบที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข คนไทยเราเชื่อมั่นว่าระบอบนี้เป็นระบอบที่ดีที่สุด นี่ก็คือ ความคิดแบบคนไทย

เพราะฉะนั้น คนไทยของเราก็จะต้องมีวิถีชีวิตแบบไทย ใช้สินค้าไทย แล้วคิดอย่างคนไทยคิดด้วยนะครับ ถ้า 3 สิ่งนี้เป็นสิ่งที่คนไทยเรายึดถือแล้วละก็ หรือนิยมไทยให้ได้ทั้ง 3 สิ่งนี้แล้ว ผมเชื่อเหลือเกินละครับว่า บ้านเมืองของเราจะเจริญก้าวหน้า และสามารถแก้ปัญหาของชาติได้ครับ

ถาม ที่นี้เรากำลังทราบแล้วนะคะว่า นิยมไทยนี้มีความหมายอย่างไร ความนิยมไทยได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตเราน้อย่างมากนะคะ เมื่อสักครู่อจารย์บอกว่าจะ

ช่วยทำให้ประเทศชาติอยู่รอดนี่นะคะ อาจารย์ลองอธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจอย่างง่าย ๆ ซิคะว่าเป็นต้นว่ายังไง

ตอบ ยกตัวอย่างเช่น อย่างเรื่องนิยมความเป็นไทยของเราอย่างที่เราเคยเป็นกันมาในอดีตนี่นะครับ เราไม่ควรจะรับวัฒนธรรมต่างชาติมาจนกระทั่งว่าเราสูญเสียความเป็นไทยไป คือ เอกลักษณ์ของเราซึ่งเราเป็นไทย เช่น สมมติว่าเราเจอกันเราก็อโห้ว เราเอื้อเอื้อเพื่อเผื่อเผื่อซึ่งกันและกัน อันนี้ซึ่งเป็นวิถีชีวิตหรือเอกลักษณ์ของคนไทยที่เป็นมาในอดีต ถ้าคนไทยยุคหลัง ๆ นี่เกิดไปนิยมของต่างประเทศเข้า เจอกันก็จับมือกันแทนที่จะให้อโห้วกัน หมดลละครับ ลักษณะของความเป็นไทยเราอาจจะหมดไป คนอาจจะมองว่าไม่มีประเทศไทยอีกแล้ว หรือวัฒนธรรมแบบไทยมันไม่ดีหรือยังงี้ หรือว่าความเอื้อเอื้อเพื่อเผื่อเผื่อของเราซึ่งเคยเป็นนิสัย หรือวิถีชีวิตแบบไทยมาในอดีต ที่ทำให้เราอยู่ร่วมกันมาได้โดยไม่ต้องรังแกกันในอดีตนี่นะครับ ก็เพราะว่าเราเอื้อเอื้อเผื่อเผื่อกัน แต่มาสมัยหลัง ๆ นี่คนไทยชักเริ่มเห็นแก่ตัว วัตถุนิยมมากขึ้น ก็ทำให้เกิดมีการลักทรัพย์ ปล้นสดมภ์กัน ประทุษร้ายต่อชีวิตกัน แข่งขันกันแบบเอาเป็นเอาตายกัน เมื่อฝ่ายแพ้ ไม่รู้จะไปพึ่งใครก็หันมาฆ่าฝ่ายที่ชนะอย่างที่เราได้ยิน ๆ กันที่ว่า วงการนักเลงฆ่าฟันอะไรกันต่าง ๆ นั้น ซึ่งไม่ใช่วิถีชีวิตแบบไทย

ส่วนเรื่องของนิยมสินค้าไทยนี่ก็เหมือนกันครับ อันนี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับความอยู่รอดของประเทศไทยทีเดียวครับ ถ้าหากว่าเราเข้าไปนิยมของต่างประเทศ ก็จะทำให้เราต้องไปซื้อของต่างประเทศมาก คือมากกว่าสินค้าที่เราส่งออกไปขายต่างประเทศ ทำให้เราต้องเสียดุลการค้าเพิ่มมากขึ้นทุกปี ๆ อย่างเดี๋ยวนี้เราต้องเสียตั้ง 6 - 7 หมื่นล้านบาทต่อปี และก็ผลต่อค่าของเงินของเราต้องตกลงไปด้วย อย่างนี้เป็นต้น หากสถานการณ์เป็นเช่นนี้เรื่อย ๆ ไปแล้ว เราก็จะอยู่ไม่รอดครับ เราจะเป็นหนี้ต่างชาติเขาจนกระทั่งไม่มีอะไรจะไปใช้หนี้เขา แล้วในที่สุดเขาก็จะเข้ามาควบคุมการใช้จ่ายเงินทองของเราทั้งหมดอย่างที่บ้านประเทศเคยประสบมาแล้วครับ เพราะว่าขาดดุลการค้ามาก ๆ ทำให้ค่าของเงินหมดความหมายไป

ในส่วนนิยมความคิดแบบไทยนี่นะฮะ นิยมความคิดแบบไทยหรือคิดอย่างไทย มีความสำคัญมากที่ว่าคนไทยเรามีความนิยมในพระมหากษัตริย์มาตั้งแต่ 700 กว่าปีมาแล้ว ก็มีคนไทยบางคนไปคิดว่า ไม่นิยมแล้ว ไปนิยมลัทธิอื่น ๆ อย่างที่เราทราบ

ช่วยทำให้ประเทศชาติอยู่รอดนี่นะค่ะ อาจารย์ลองอธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจอย่างง่าย ๆ ซิคะว่าเป็นต้นว่ายังงี้

ตอบ ยกตัวอย่างเช่น อย่างเรื่องนิยมความเป็นไทยของเราอย่างที่เราเคยเป็นกันมาในอดีตนี่นะค่ะ เราไม่ควรจะรับวัฒนธรรมต่างชาติมาจนกระทั่งว่าเราสูญเสียความเป็นไทยไป คือ โลกลักษณะของเราซึ่งเราเป็นไทย เช่น สมมติว่าเราเจอกันเราก็ไหว้ เราเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน อันนี้ซึ่งเป็นวิถีชีวิตหรือเอกลักษณ์ของคนไทยที่เป็นมาในอดีต ถ้าคนไทยยุคหลัง ๆ นี้เกิดไปนิยมของต่างประเทศเข้า เจอกันก็จับมือกันแทนที่จะไหว้กัน หมัดล่ะค่ะ ลักษณะของความเป็นไทยเราอาจจะหมดไป คนอาจจะมองว่าไม่มีประเทศไทยอีกแล้ว หรือวัฒนธรรมแบบไทยมันไม่ดีหรือยังงี้ หรือว่าความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ของเราซึ่งเคยเป็นนิสัย หรือวิถีชีวิตแบบไทยมาในอดีต ที่ทำให้เราอยู่ร่วมกันมาได้โดยไม่ต้องรังแกกันในอดีตนี่นะค่ะ ก็เพราะว่าเราเอื้อเพื่อเผื่อแผ่กัน แต่มาสมัยหลัง ๆ นี้คนไทยชักเริ่มเห็นแก่ตัว วัตถุนิยมมากขึ้น ก็ทำให้เกิดมีการลักทรัพย์ ปล้นสดมภ์กัน ประทุษร้ายต่อชีวิตกัน แข่งขันกันแบบเอาเป็นเอาตายกัน เมื่อฝ่ายแพ้ ไม่รู้จะไปพึ่งใครก็หันมาฆ่าฝ่ายที่ชนะอย่างที่เราได้ยิน ๆ กันที่ว่า วงการนักเลงฆ่าฟันอะไรกันต่าง ๆ นั้น ซึ่งไม่ใช่วิถีชีวิตแบบไทย

ส่วนเรื่องของนิยมสินค้าไทยนี่ก็เหมือนกันค่ะ อันนี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับความอยู่รอดของประเทศไทยที่เดียวค่ะ ถ้าหากว่าเราเข้าไปนิยมของต่างประเทศ ก็จะทำให้เราต้องไปซื้อของต่างประเทศมาก คือมากกว่าสินค้าที่เราส่งออกไปขายต่างประเทศ ทำให้เราต้องเสียดุลการค้าเพิ่มมากขึ้นทุกปี ๆ อย่างเดี๋ยวนี้เราต้องเสียตั้ง 6 - 7 หมื่นล้านบาทต่อปี และก็มีผลต่อค่าของเงินของเราต้องตกลงไปด้วย อย่างนี้เป็นต้น หากสถานการณ์เป็นเช่นนี้เรื่อย ๆ ไปแล้ว เราก็จะอยู่ไม่รอดค่ะ เราจะเป็นหนี้ต่างชาติเขาจนกระทั่งไม่มีอะไรจะไปใช้หนี้เขา แล้วในที่สุดเขาก็จะเข้ามาควบคุมการใช้จ่ายเงินทองของเราทั้งหมดอย่างที่บ้านประเทศเคยประสบมาแล้วค่ะ เพราะว่าขาดดุลการค้ามาก ๆ ทำให้ค่าของเงินหมดความหมายไป

ในส่วนนิยมความคิดแบบไทยนี่นะค่ะ นิยมความคิดแบบไทยหรือคิดอย่างไทย มีความสำคัญมากที่ว่าคนไทยเรามีความนิยมในพระมหากษัตริย์มาตั้งแต่ 700 กว่าปีมาแล้ว ก็มีคนไทยบางคนไปคิดว่า ไม่นิยมแล้ว ไปนิยมลัทธิอื่น ๆ อย่างที่เราทราบ

กันอยู่นี้ ก็ก่อปัญหาให้แก่ประเทศชาติของเรา รบราฆ่าฟันกันทุกวันนี้ก็เพราะบางคน ไม่คิดอย่างไทย ไปคิดแบบคนอื่นเขา นี่เองแหละครับ

ถาม นับว่าความนิยมไทยนี้มีบทบาทอย่างมากนะคะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน สถานการณ์ปัจจุบันนี้ ที่นี่สิ่งหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาของชาติในหลาย ๆ ด้านนี้ก็คือ ความนิยมไทยใช่ไหมคะ ความนิยมไทยในการแก้ปัญหาของชาตินี้ก็คงมีอีกหลาย ๆ ท่าน ไม่ทราบว่าจะใช้ความนิยมในแบบไหน ถึงจะเป็นการช่วยแก้ปัญหาของชาติได้

ตอบ ครับ คำถามนี้ก็สำคัญมากนะครับ เพราะว่าขณะนี้ประเทศไทยของเรา ก็เผชิญปัญหาสำคัญ ๆ หลายประการ ถ้าจะแยกออกได้ก็เป็น ปัญหาทางสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ และก็ปัญหาการเมือง นะครับ ปัญหาสังคม หรือปัญหาทางสังคมนี้ เราก็ทราบว่าทุกวันนี้วิถีชีวิตของคนไทยของเรานี้ เหลวแหลกกันหลาย ๆ เรื่อง บาง คนก็บอกว่าประเทศไทยจะไปไม่รอดแล้ว เพราะว่าเหลวแหลกกันมากในวงการต่าง ๆ มีคดีโกง คอรัปชั่น มีการเอารัดเอาเปรียบแข่งขันกันอย่างไม่ลืมหูลืมตาอะไรต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น ฝ่ายแพ้ไม่มีโอกาสที่จะต่อสู้ ฝ่ายชนะก็ร่ำรวยมั่งคั่ง อะไรทำนองนี้ ปัญหาสังคมนี้มันก็ค่อนข้างจะรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ แล้วแตกออกไปเป็นปัญหาอื่น ๆ อีกหลายข้อ เพราะฉะนั้นถ้าเรานำเอาวิถีชีวิตแบบไทยมาใช้ ดังเราเคยมีมาในอดีตนี้นะ ครับ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน ถึงขนาดที่จะอยู่ร่วมกันไม่ได้ ก็จะทำให้ปัญหาสังคมที่มีอยู่แล้วเบาบางลง ไม่รุนแรงอย่างในปัจจุบัน นี่แหละครับ ความ นิยมไทยก็จะแก้ปัญหาสังคมได้

ส่วนปัญหาเศรษฐกิจของเรา อย่างที่ผมได้กล่าวเมื่อก็แล้วว่า เมื่อดุลการค้า ของเราต้องเสียเปรียบต่างประเทศอยู่เรื่อย ๆ เช่นนี้ เราจะต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศที่เราถืออยู่ ก็ทำให้เงินตราของเรามีค่าลดลง เพราะเมื่อเราไม่มีเงินตราของ เราเพียงพอ เราก็ต้องไปยืมเขามา ยืมเขามาอยู่เรื่อย ๆ ถึงเวลาเราต้องใช้ต่างประเทศ คืน เราก็ต้องไปซื้อเงินตราต่างประเทศมาใช้คืน แน่นนอนว่า ค่าของเงินเราต้องลดลง เมื่อเวลาต้องไปซื้อเขาเรื่อย ๆ เช่นนี้เป็นต้น นี่ก็เป็นปัญหาเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้นถ้า เรานิยมสินค้าไทย เราใช้ของที่ผลิตในประเทศไทย ไม่ต้องไปให้ของไทยส่งไปนอก แล้วส่งกลับมายาให้คนไทยอีกก็ถึงจะซื้อ อะไรอย่างนี้ เพราะทำให้เราต้องเสียเงิน ตราต่างประเทศไปโดยใช่เหตุ เพราะฉะนั้นนิยมไทยก็จะช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ อย่างที่ผมกล่าวแล้ว

ส่วนนิมไทยประการที่ 3 การนิยมความคิดแบบไทยก็จะแก้ปัญหาการเมืองได้ ทุกวันนี้นะครับ เพราะเราไปพูดเรื่องการเมืองตามแนวคิดของต่างประเทศกันมาก จนกระทั่งทำให้เราไม่รู้ว่าจะจะเป็นอะไรกันดี ผมถึงบอกว่า เราต้องมีความคิดแบบไทย เราจะสร้างระบอบการปกครองอะไรขึ้นมาก็ต้องให้เหมาะสมกับความนึกคิดของคนไทย ว่าคนไทยเรานิยมอะไรอยู่ ถ้านิยมอะไรอยู่ เราสร้างระบบการปกครองให้มันเหมาะสมกับความรู้สึกนึกคิดและความนิยมของคนไทยแล้ว ปัญหาการเมืองซึ่งนำวิกฤตอยู่ก็จะลดลงไป แล้วอาจจะหมดไปในที่สุด

ถาม ขอบคุณค่ะ ได้ทราบเมื่อวันที่ 11 ที่ 12 พฤษภาคม นี่นะคะ จะมีการสัมมนาในเรื่องบทบาทของนิมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ ที่ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล ในฐานะที่อาจารย์เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการอำนวยการสัมมนาในครั้งนี้ นะคะ กรุณาช่วยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดสัมมนาครั้งนี้ด้วยนะคะ

ตอบ ครับ สำหรับจุดประสงค์การจัดสัมมนาครั้งนี้ะครับ เราเน้นเรื่องของความนิยมไทยในความหมายที่สอง นั่นคือนิยมไทยในความหมายของการใช้สินค้าไทยซึ่งผลิตโดยคนไทย ผลิตได้คุณภาพเท่ากับของต่างประเทศ นี่เราก็อยากจะมาทำความเข้าใจกัน และหาทางให้คนนิยมสินค้าไทย เพราะเราเห็นแล้วว่าสินค้าไทยของเราไม่ได้ด้อยกว่าต่างประเทศ หากว่าคนไทยนิยมไทย นิยมสินค้าไทยที่เป็นอยู่แล้ว ก็จะช่วยแก้ปัญหาของชาติได้มาก เราจึงเน้นมากในเรื่องการแก้ปัญหาของชาติ โดยต้องเร่งทางด้านเศรษฐกิจค่อนข้างมาก ในขณะเดียวกันเราก็ไม่ละเลยปัญหาอื่น ปัญหาทางด้านสังคม ปัญหาทางด้านการเมือง ก็จะเป็นเรื่องสำคัญที่เราจะพูดกันด้วย คือนิยมไทยในความหมายที่หนึ่งและความหมายที่สอง

ในเรื่องของวิถีชีวิตแบบไทย ๆ ของเราที่เราควรจะต้องทำขึ้น เราจะต้องส่งเสริมให้คนไทยเรามีนิสัยรักสะอาด ที่จริง คนไทยที่มีนิสัยรักสะอาดมาแต่ไหนแต่ไรแล้วนะครับ ถ้าเราไปอ่านหนังสือของต่างประเทศที่เขาเขียนเกี่ยวกับประเทศไทยเมื่อ 100 ปี มาแล้วนะครับ เขาจะเขียนด้วยความนิยมยกย่องคนไทยว่า ในบรรดาชาวเอเชียอาคเนย์ด้วยกันนี้ คนไทยสะอาดกว่าคนอื่น ๆ เท่าที่เขาเคยพบเห็นมา แต่ปรากฏว่าเดี๋ยวนี้นิสัยรักความสะอาดของเรามันหมดไปไหนก็ไม่ทราบ ถนนหนทางก็ค่อนข้างจะเลอะเทอะ และการทิ้งเศษขยะอะไรต่าง ๆ นี้ ทั้งกันบนถนนหลวงก็มี แสดงให้

ส่วนนิยมไทยประการที่ 3 การนิยมความคิดแบบไทยก็จะแก้ปัญหาการเมืองได้ ทุกวันนี้นะครับ เพราะเราไปพูดเรื่องการเมืองตามแนวคิดของต่างประเทศกันมาก จนกระทั่งทำให้เราไม่รู้ว่าจะทำอะไรกันดี ผมถึงบอกว่า เราต้องมีความคิดแบบไทย เราจะสร้างระบอบการปกครองอะไรขึ้นมาก็ต้องให้เหมาะสมกับความนึกคิดของคนไทย ว่าคนไทยเรานิยมอะไรอยู่ ถ้านิยมนะอะไรอยู่ เราสร้างระบบการปกครองให้มันเหมาะสมกับความรู้สึกนึกคิดและความนิยมของคนไทยแล้ว ปัญหาการเมืองซึ่งนำวิกฤตอยู่ก็จะลดลงไป แล้วอาจจะหมดไปในที่สุด

ถาม ขอบคุณค่ะ ได้ทราบວ່າวันที่ 11 ที่ 12 พฤษภาคม นี้จะคะ จะมีการสัมมนาในเรื่องบทบาทของนิยมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ ที่ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล ในฐานะที่อาจารย์เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการอำนวยการสัมมนาในครั้งนี้จะคะ กรุณาช่วยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดสัมมนาครั้งนี้ด้วยนะคะ

ตอบ ครับ สำหรับจุดประสงค์การจัดสัมมนาครั้งนี้ครับ เราเน้นเรื่องของความนิยมไทยในความหมายที่สอง นั่นคือนิยมไทยในความหมายของการใช้สินค้าไทยซึ่งผลิตโดยคนไทย ผลิตได้คุณภาพเท่าเทียมกับของต่างประเทศ นี่เราก็อยากจะมาทำความเข้าใจกัน และหาทางให้คนนิยมสินค้าไทย เพราะเราเห็นแล้วว่าสินค้าไทยของเราไม่ได้ด้อยกว่าต่างประเทศ หากว่าคนไทยนิยมไทย นิยมสินค้าไทยที่เป็นอยู่แล้วก็จะช่วยแก้ปัญหาของชาติได้มาก เราจึงเน้นมากในเรื่องการแก้ปัญหาของชาติ โดยต้องเร่งทางด้านเศรษฐกิจค่อนข้างมาก ในขณะที่เดียวกันเราก็ไม่ละเลยปัญหาอื่น ปัญหาทางด้านสังคม ปัญหาทางด้านการเมือง ก็จะเป็นเรื่องสำคัญที่เราจะพูดกันด้วย คือนิยมไทยในความหมายที่หนึ่งและความหมายที่สาม

ในเรื่องของวิถีชีวิตแบบไทย ๆ ของเราที่เราควรจะต้องทำขึ้น เราจะต้องส่งเสริมให้คนไทยเรามีนิสัยรักสะอาด ที่จริง คนไทยที่มีนิสัยรักสะอาดมาแต่ไหนแต่ไรแล้วนะครับ ถ้าเราไปอ่านหนังสือของต่างประเทศที่เขาเขียนเกี่ยวกับประเทศไทยเมื่อ 100 ปีมาแล้วนะครับ เขาจะเขียนด้วยความนิยมยกย่องคนไทยว่า ในบรรดาชาวเอเชียอาคเนย์ด้วยกันนี้ คนไทยสะอาดกว่าคนอื่น ๆ เท่าที่เขาเคยพบเห็นมา แต่ปรากฏว่าเดี๋ยวนี้นิสัยรักความสะอาดของเรามันหมดไปไหนก็ไม่ทราบ ถนนหนทางก็ค่อนข้างจะเลอะเทอะ และการทิ้งเศษขยะอะไรต่าง ๆ นี้ ทิ้งกันบนถนนหลวงก็มี แสดงให้

เห็นได้ชัดนะครับว่า นิสัยรักสะอาดของเราก็ลดน้อยลงไปเยอะ จะต้องส่งเสริมสิ่งนี้ให้เกิดขึ้น

เกี่ยวกับเรื่องวินัย เราจะพูดกันในเรื่องนี้ด้วย ซึ่งวิถีชีวิตของคนไทยนี่นะครับ คนไทยในสมัยก่อน เขามีวินัย ลองคิดซิครับ ในสมัยอยุธยาที่เราตกอยู่ท่ามกลางศัตรูรอบด้าน แต่คนไทยสมัยอยุธยาที่อยู่รอดได้ แม้จะเสียกรุง 2 ครั้ง ก็เสียเพียงระยะเวลาเพียง 10 กว่าปี จากสมัยอยุธยา 417 ปี เสียเอกราชไปเพียง 10 กว่าปี แล้วเราก็กู้คืนได้ เพราะว่าคนไทยมีวินัย เรารวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันนี้ได้รวดเร็ว คือคนไทยรู้หน้าที่ว่าถึงคราวจะทำก็ทำ ไม่ต้องมีใครไปบังคับเขาก็ทำ อันนี้เป็นเรื่องสำคัญที่เราต้องส่งเสริม เรื่องความมีวินัยขึ้นในหมู่คนไทยนะครับ

ถาม ก็เป็นเรื่องที่จะพูดกันในการสัมมนาซึ่งจะมีขึ้นเข้าวันนี้และก็พรุ่งนี้ อีกวันหนึ่ง ที่นี้อาจารย์คะ สำหรับมีผู้ที่เข้ามาร่วมกันดำเนินงานการจัดให้มีการสัมมนานะคะ เป็นหน่วยงานของทางราชการ หรือว่าเป็นที่ไหนบ้างคะที่มาร่วมกันจัดสัมมนาครั้งนี้

ตอบ ผู้ที่มาร่วมในการจัดสัมมนาครั้งนี้ครับ ก็มีถึง 3 หน่วยงานด้วยกันครับ ก็คือสมาคมนิคมไทย นั่นก็เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงใหญ่ เพราะว่า สมาคมนิคมไทยได้ทำเรื่องนี้มานานแล้ว คือส่งเสริมความนิคมไทย ในความหมายสามอย่างที่เรารู้ได้กล่าวมาแล้ว ทำมาตั้งแต่ปี 2513

เนื่องจากว่านิคมไทยนี้ มีความหมายมาเกี่ยวข้องกับอุดมการณ์ด้วย ในเรื่องความคิด ความเชื่อที่ดีงาม คณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ก็เข้ามามีส่วนร่วมด้วยในการจัดสัมมนาครั้งนี้ด้วย นอกจากนั้นก็ยังมีอีกหนึ่งหน่วยงานที่สำคัญที่มาร่วมด้วยคือ สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ปัญหาของเราทุกวันนี้ครับ เราจะส่งเสริมความนิคมไทยได้แค่ไหน ก็ขึ้นอยู่กับที่การประชาสัมพันธ์ สมาคมนักประชาสัมพันธ์จึงเข้ามาร่วมด้วย เพื่อทำให้ความนิคมไทยของเราแผ่พรหลาย เป็นที่ยอมรับของคนทุกกลุ่มทุกเหล่า ซึ่งก็ได้เชิญผู้มาร่วมสัมมนาถึง 200 คนด้วยกันนะครับมาร่วมสัมมนาครั้งนี้ครับ โดยมาจากวงการต่าง ๆ ทั้งพลเรือน ทหาร ตำรวจ นักธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกร ผู้บริโภค นักวิชาการ และผู้แทนสื่อมวลชน เอามาทุกวงการก็ว่าได้

ถาม อาจารย์คาดว่าจะการสัมมนานี้จะพอจะคาดผลได้ไหมคะว่า จะเป็นไปในทางใดคะ

ตอบ ครับเราก็หวังผลดีทั้งนั้นแหละครับ เราก็มองว่าการสัมมนาครั้งนี้จะเป็นจุดเริ่มต้น ที่เราจะได้นำมาดำเนินการกันอย่างกว้างขวางต่อไป ในเรื่องของการส่งเสริมความนิยมไทยในความหมาย 3 ประการที่ผมได้กล่าวแล้ว ซึ่งอยากจะขอทำความเข้าใจกับท่านผู้ฟังนะครับว่า การจัดสัมมนาครั้งนี้ ไม่ใช่เป็นครั้งแรกได้จัดกันมาหลายหนแล้ว แต่ครั้งนี้จัดในวงกว้างขึ้น ก็เพื่อหวังความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย ถ้าหากว่าท่านผู้ฟังมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรก็อาจจะเขียนมาบอกทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยนี้ แล้วก็ทางสมาคมนิยมไทย และผู้ที่ร่วมจัดนี้ก็จะได้นำเอาไปเผยแพร่ต่อไป เพราะเราจะทำให้เป็นงานต่อเนื่องกันไปอีกนานทีเดียวละครับ

ผู้สัมภาษณ์ สำหรับงานสัมมนานี้จะคะ ถ้าหากว่าจะขอเรียนให้ท่านผู้ฟังได้ทราบถึงกำหนดการโดยย่อ ๆ ก็คือว่า ๖ พฤษภาคม นายกรัฐมนตรี จะไปเป็นประธานในการเปิดการสัมมนานี้ และก็จะเริ่มตั้งแต่เวลาเก้านาฬิกา เป็นต้นไป ของวันอังคารที่ 11 พฤษภาคม คือ เช้าวันนั้นจะคะ และการสัมมนาจะมีต่อเนื่องไปจนกระทั่งถึงวันพรุ่งนี้จะคะ ขอขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานคณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติที่กรุณาให้เกียรติสัมภาษณ์และมาร่วมรายการในวันนี้คะ

ถาม อาจารย์คาดหวังว่าการสัมมนานี้จะ พอดีคาดผลได้ไหมคะว่า จะเป็นไปในทางใดคะ

ตอบ ครับเราก็หวังผลดีทั้งนั้นแหละครับ เราก็เชื่อว่าการสัมมนาครั้งนี้จะเป็นจุดเริ่มต้น ที่เราจะได้นำมาดำเนินการกันอย่างกว้างขวางต่อไป ในเรื่องของ การส่งเสริมความนิยมไทยในความหมาย 3 ประการที่ผมได้กล่าวแล้ว ซึ่งอยากจะขอทำความเข้าใจกับท่านผู้ฟังนะครับว่า การจัดสัมมนาครั้งนี้ ไม่ใช่เป็นครั้งแรกได้จัดกันมาหลายหนแล้ว แต่ครั้งนี้จัดในวงกว้างขึ้น ก็เพื่อหวังความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่าย ถ้าหากว่าท่านผู้ฟังมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรก็อาจจะเขียนมาบอกทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยนี้ แล้วก็ทางสมาคมนิยมไทย และผู้ที่ร่วมจัดนี้ก็จะได้นำเอาไปเผยแพร่ต่อไป เพราะเราจะทำให้เป็นงานต่อเนื่องกันไปอีกนานทีเดียวละครับ

ผู้สัมภาษณ์ สำหรับงานสัมมนานี้จะนะคะ ถ้าหากว่าจะขอเรียนให้ท่านผู้ฟังได้ทราบถึงกำหนดการโดยย่อ ๆ ก็คือว่า ๖ พฤษภาคม นายกรัฐมนตรี จะไปเป็นประธานในการเปิดการสัมมนานะคะ และก็จะมีตั้งแต่เวลาเก้านาฬิกา เป็นต้นไป ของวันอังคารที่ 11 พฤษภาคม คือ เช้าวันนั้นจะนะคะ และการสัมมนาจะมีต่อเนื่องไปจนกระทั่งถึงวันพรุ่งนี้จะนะคะ ขอขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานคณะกรรมการอุดมการณ์ของชาติที่กรุณาให้เกียรติสัมภาษณ์และมาร่วมรายการในวันนี้คะ

สัมภาษณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคริต จุลกะเสวี

ประธานฝ่ายประชาสัมพันธ์

การจัดสัมมนาเรื่อง “บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

ออกอากาศเผยแพร่เมื่อวันอังคารที่ 11 พฤษภาคม 2525 ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ภาควิทยุทอเวลา 7.35 น.

สัมภาษณ์ โดย ภารดี กาญจนโพธิ์ กองวิชาการ กรมประชาสัมพันธ์

ถาม ท่านผู้ฟังคะ ตามที่ได้เรียนให้ท่านผู้ฟังได้ทราบว่าการสัมมนาเรื่องบทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ ที่จะมีขึ้นในวันนี้และพรุ่งนี้ที่ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาลนั้น ผู้ที่มีส่วนในการจัดการสัมมนาค้างนี้นั้น นอกจากคณะกรรมการอุดมการณ์ของชาติในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติแล้วยังมีสมาคมนิคมไทย และสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย

ในการสัมมนาค้างนี้ท่านศาสตราจารย์ ดร.กระมลวาก็ได้เรียนให้ท่านผู้ฟังทราบแล้วว่า การประชาสัมพันธ์นั้นมีความสำคัญมากในการที่จะให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจซึ่งกันและกันดี ในเข้าวันนี้ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจึงได้เรียนเชิญผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคริต จุลกะเสวี อธิการบดีสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย และปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งประชาสัมพันธ์ของสมาคม และในการสัมมนาค้างนี้ท่านเป็นประชาสัมพันธ์ของคณะกรรมการอำนวยการจัดการสัมมนาดังกล่าว จะได้มาเรียนให้ท่านผู้ฟังได้ทราบถึงส่วนที่สมาคมนักประชาสัมพันธ์ฯ จะมีบทบาทในการสัมมนาค้างนี้

ตอบ ครับ สำหรับเรื่องที่สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ได้เข้ามาดำเนินการช่วยเหลือในการจัดสัมมนาค้างนี้นั้น ก็เป็นไปตามนโยบายของสมาคม ซึ่งมีโครงการประชาสัมพันธ์อาสาอยู่นะครับ อันนี้พวกเราก็มีความเห็นพ้องกันว่าในการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคอยู่ พื้นฐานที่ง่ายที่สุดนั้นมักจะมาจากความไม่เข้าใจ หรือไม่ทราบ ไม่ได้รู้ ไม่ได้เห็น คือขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีพอนั่นเอง

เพราะฉะนั้นถ้าเมื่อเราได้เสริมสิ่งเหล่านี้เข้าไป เสริมประชาสัมพันธ์เข้าไป เราก็สามารถที่จะดำเนินวิธีการต่าง ๆ นั้นให้บรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้นกว่าปกติเป็นอันมาก

ซึ่งเรื่องนี้ท่านผู้ฟังทั้งหลายก็คงจะตระหนักได้อยู่แล้วนะครับว่า ปัจจุบันนี้การประชาสัมพันธ์นั้นได้มีบทบาทเข้าไปเสมือนเป็นยาตำแหกรในทุกกิจการก็ว่าได้ เพราะฉะนั้นถ้าเรารู้จักนำเอาสิ่งที่จะประสานความเข้าใจความรู้ความคิดต่าง ๆ ร่วมมือร่วมใจเป็นอย่างดีที่สุดแล้วและก็ ผลของการสัมมนาครั้งนี้ก็คงจะบรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้นกว่าที่พวกเราได้คาดหมายกันไว้เป็นอันมาก ที่ผมเรียนอย่างนี้ก็เพราะเหตุว่า ในการดำเนินงานครั้งนี้ คณะผู้จัดสัมมนาทั้ง 3 หน่วย ได้พยายามกระจายเชิญชวนผู้ที่เข้าร่วมสัมมนา 200 คน ครั้งนี้นะครับ กระจายกว้างมาก คือเป็นเสมือนผู้แทนของประชาชนชาวไทยทีเดียว มีทุกระดับแม้กระทั่งผู้แทนกลุ่มเกษตรกรจากทั่วประเทศ นะครับ ระดับผู้นำทั้งหลายซึ่งเขาก็มีผู้ที่สัมผัสติดต่อกับเขาเป็นร้อยเป็นพันเป็นหมื่นก็ มีผู้แทนเหล่านี้มาครบถ้วนนะครับ

เพราะฉะนั้นเราก็จะได้ความคิดเห็นทั้งจากผู้ที่เคยตรือนจริง ๆ จากผู้ปฏิบัติจริง ๆ จากผู้ที่ร่วมมือแก้ไขกันแล้วกันแล้ว ปัญหาอันมีอะไรบ้างเราก็จะมาสมาความ คิด รวมความคิดเพื่อหาวิธีการแก้ไขให้ดีที่สุด ซึ่งตอนนี้ทางคณะกรรมการอำนวยการ สัมมนาก็ตั้งใจเป็นอย่างยิ่งเลยนะครับว่า ครั้งนี้นั้นเราจะให้มีผลในการปฏิบัติ มากกว่า ผลในการที่จะพูดวิจารณ์กันไปปนกันมาเท่านั้น เราหวังผลในการปฏิบัติอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้น จำเป็นที่จะต้องใช้การประชาสัมพันธ์เสริมในการนี้เป็นอย่างมากครับ

เพราะฉะนั้นถ้าเมื่อเราได้เสริมสิ่งเหล่านี้เข้าไป เสริมประชาสัมพันธ์เข้าไป เราก็สามารถที่จะดำเนินวิธีการต่าง ๆ นั้นให้บรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้นกว่าปกติเป็นอันมาก

ซึ่งเรื่องนี้ท่านผู้ฟังทั้งหลายก็จะตระหนักที่อยู่แก่ใจแล้วนะครับว่า ปัจจุบันนี้การประชาสัมพันธ์นั้นได้มีบทบาทเข้าไปเสมือนเป็นยาตัวแทรกในทุกกิจการก็ว่าได้ เพราะฉะนั้นถ้าเรารู้จักนำเอาสิ่งที่จะประสานความเข้าใจความรู้ความคิดต่าง ๆ ร่วมอก ร่วมใจเป็นอย่างดีที่สุดแล้วและก็ ผลของการสัมมนาครั้งนี้ก็คงจะบรรลุเป้าหมายได้ดี ยิ่งขึ้นกว่าที่พวกเราได้คาดหมายกันไว้เป็นอันมาก ที่ผมเรียนอย่างนี้ก็เพราะเหตุว่า ในการดำเนินงานครั้งนี้ คณะผู้จัดสัมมนาทั้ง 3 หน่วย ได้พยายามกระจายเชิญชวนผู้ที่เข้าร่วมสัมมนา 200 คน ครั้งนี้นะครับ กระจายกว้างมาก คือเป็นเสมือนผู้แทนของประชาชนชาวไทยทีเดียว มีทุกระดับแม้กระทั่งผู้แทนกลุ่มเกษตรกรจากทั่วประเทศ นะครับ ระดับผู้นำทั้งหลายซึ่งเขาก็มีผู้ที่สัมผัสติดต่อกับเขาเป็นร้อยเป็นพันเป็นหมื่น ก็มีผู้แทนเหล่านี้มาครบถ้วนนะครับ

เพราะฉะนั้นเราก็จะได้ความคิดเห็นทั้งจากผู้ที่เคยตรือนจริง ๆ จากผู้ปฏิบัติจริง ๆ จากผู้ที่ร่วมมือแก้ไขกันแล้วกันแล้ว ปัญหามันมีอะไรบ้างเราก็จะมาสมาสนความคิด รวมความคิดเพื่อหาวิธีการแก้ไขให้ดีที่สุด ซึ่งตอนนี้ทางคณะกรรมการอำนวยการสัมมนาก็ตั้งใจเป็นอย่างยิ่งเลยนะครับว่า ครั้งนี้นั้นเราจะให้มีผลในการปฏิบัติ มากกว่าผลในการที่จะพูดวิจารณ์กันไปบนกันมาเท่านั้น เราหวังผลในการปฏิบัติอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้น จำเป็นที่จะต้องใช้การประชาสัมพันธ์เสริมในการนี้เป็นอย่างมากครับ

คำกล่าวรายงาน

ของ

ประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดสัมมนา

(ม.ล.นवलผ่อง เสนาณรงค์)

ต่อ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ประธานในพิธีเปิดการสัมมนา

ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

ข้าพเจ้าในนามของคณะกรรมการอำนวยการจัดสัมมนา รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้กรุณาเป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนา เรื่อง “บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

การสัมมนาครั้งนี้ ร่วมกันจัดขึ้นโดยสมาคมนิคมไทย คณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ และสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ซึ่งได้พิจารณาเห็นพ้องต้องกันว่า การนิคมไทยเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งของอุดมการณ์ของชาติ เป็นคุณธรรมอันเป็นหลักในการส่งเสริมความเจริญรุ่งเรือง หรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว ของชาติที่ปรากฏอยู่ในขณะนี้ได้ ทั้งในด้านการเศรษฐกิจ การประหยัดและความมีระเบียบวินัย การรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ และการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของชาติ

ผู้ได้รับเชิญเข้าร่วมการสัมมนาครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคลจากหลายวงการทั้งข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ นักธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกร ผู้บริโภค นักวิชาการ และจากสื่อสารมวลชน รวมประมาณ 200 คน ทั้งนี้ เพื่อให้ทุกฝ่ายได้ร่วมใจและร่วมความคิด กำหนดแผนและมาตรการปฏิบัติตามแนวทางนิคมไทย รวมทั้งการประสานการปฏิบัติของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ตามความมุ่งหมายในการส่งเสริมความเจริญรุ่งเรือง หรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว ของชาติดังกล่าว ตลอดไป

การสัมมนาครั้งนี้มีเวลาเพียง 2 วัน เวลาที่มีจำกัดนี้จะใช้ให้เกิดประโยชน์

มากที่สุดทั้งในรูปของการบรรยาย การอภิปรายเป็นคณะ และการแบ่งกลุ่มพิจารณา เป็นเรื่อง ๆ ได้เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์จากความสำเร็จของงาน มาให้ข้อมูลแก่กลุ่มด้วย

ผลของการสัมมนาครั้งนี้ จะปรากฏเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผน มาตรการ และการประสานการปฏิบัติเพื่อการส่งเสริมความเจริญรุ่งเรือง หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชาติ ทั้งในด้านการเศรษฐกิจ การประหยัดและความมีระเบียบวินัย การรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ และการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ข้อเสนอแนะเหล่านี้จะเป็นแนวทางปฏิบัติของผู้มีอุดมการณ์นิยมไทย ซึ่งเป็นผู้รักษา คุณธรรมแห่งพระศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของไทย เป็นผู้นิยมใช้ของ ที่ไทยผลิตขึ้นหรือมีอยู่ในประเทศ เป็นผู้มีระเบียบ วินัย และการประหยัด และเป็น ผู้รักความกล้าหาญ เสียสละ และความสามัคคีของคนในชาติ

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าใคร่ขอกราบเรียนเชิญ วาพณว นายกรัฐมนตรีกล่าวเปิดการสัมมนาเรื่อง “บทบาทของนิยมไทยในการแก้ปัญหของ ชาติ” เพื่อเป็นแนวทางแก่การสัมมนาและเป็นเกียรติแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา ตลอดจน ผู้เกี่ยวข้องสนับสนุนทั้งหลายด้วย

มากที่สุดทั้งในรูปของการบรรยาย การอภิปรายเป็นคณะ และการแบ่งกลุ่มพิจารณา เป็นเรื่อง ๆ ได้เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์จากความสำเร็จของงาน มาให้ข้อมูลแก่กลุ่มด้วย

ผลของการสัมมนาครั้งนี้ จะปรากฏเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผน มาตรการ และการประสานการปฏิบัติเพื่อการส่งเสริมความเจริญรุ่งเรือง หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชาติ ทั้งในด้านการเศรษฐกิจ การประหยัดและความมีระเบียบวินัย การรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ และการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ข้อเสนอแนะเหล่านี้จะเป็นแนวทางปฏิบัติของผู้มีอุดมการณ์นิยมไทย ซึ่งเป็นผู้รักษา คุณธรรมแห่งพระศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของไทย เป็นผู้นิยมใช้ของไทยผลิตขึ้นหรือมีอยู่ในประเทศ เป็นผู้มีระเบียบ วินัย และการประหยัด และเป็นผู้รักความกล้าหาญ เสียสละ และความสามัคคีของคนในชาติ

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าใคร่ขอกราบเรียนเชิญ วาพณฯ นายกรัฐมนตรีกล่าวเปิดการสัมมนาเรื่อง “บทบาทของนิยมไทยในการแก้ปัญหของชาติ” เพื่อเป็นแนวทางแก่การสัมมนาและเป็นเกียรติแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องสนับสนุนทั้งหลายด้วย

คำกล่าวของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์

ในพิธีเปิดสัมมนาเรื่องบทบาทของ “นิคมไทย” ในการแก้ปัญหาของชาติ

ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

เรียนท่านประธานคณะกรรมการดำเนินการสัมมนากรรมการ และท่านผู้มีเกียรติ
ทั้งหลาย

ผมรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มาร่วมพิธีเปิดการสัมมนาเรื่อง “บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ” และมีความยินดีที่ได้ทราบว่าการสัมมนาครั้งนี้ได้ร่วมกันจัดขึ้นโดยฝ่ายต่าง ๆ ที่มีความเห็นสอดคล้องว่า แนวทางนิคมไทยนี้เป็นพลังอันสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาสังคมเราได้ เพราะว่าความนิคมไทยเป็นสิ่งที่เราไม่ต้องไปค้นหาจากที่อื่น ไม่จำเป็นต้องสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ แต่เป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วในจิตใจของคนไทยเราทุกคน เพียงแต่เราอาจจะเลยไปบ้าง หรือมองข้ามความสำคัญของสิ่งนี้ไป หรืออาจให้ความสำคัญของสิ่งนี้น้อยเกินไปเท่านั้น ทำให้ความนิคมไทยในบางครั้งจึงดูจืดจางไปบ้าง แต่ก็เพียงชั่วครั้งชั่วคราว

การสัมมนานี้จึงเป็นโอกาสอันดีที่ท่านทั้งหลายจะได้ร่วมกันเมตตากำลังและกระตุ้นความรู้สึกลำบากในอุดมการณ์นิคมไทยให้เกิดขึ้นในจิตใจของพี่น้องคนไทยทุกคนอีกวาระหนึ่ง ผมใคร่ขอร้องให้ท่านผู้มีเกียรติทุกท่านจงระดมความคิด และช่วยกันกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับการนิคมไทยขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ ทำอย่างไรเราจึงจะให้คนไทยนิยมใช้ของไทยที่เราผลิตได้เองในประเทศเพิ่มมากขึ้น งดสิ่งฟุ่มเฟือย สิ่งที่ไม่จำเป็น และไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตที่จะเป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายทั้งปวงเสีย เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่แบบอย่างของความเป็นไทยของเราเลย ทำอย่างไรจึงจะให้คนไทยได้ปฏิบัติตามหลักแห่งคุณธรรมพื้นฐานทั้ง 5 ประการ ซึ่งผมได้เคยเรียนให้ท่านทั้งหลายได้ทราบแล้ว คุณธรรมดังกล่าวคือ การรู้จักพึงตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ การประหยัดและหมั่นออม การมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา และตลอดจนความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ต้องยอมรับกันว่าการจะสร้างความสำนึกและปลูกฝังอุดมการณ์นิยมไทยนั้นเป็นเรื่องใหญ่ ต้องใช้เวลา และจะบังเกิดผลได้ยากถ้าปราศจากศรัทธาและการยอมรับจากพี่น้องประชาชนคนไทยทุกคน ผมจึงหวังว่าที่ประชุมสัมมนาจะได้แสวงหาวิธีการที่จะช่วยเสริมสร้างศรัทธาของประชาชนให้มั่นคงและกว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อให้อุดมการณ์นิยมไทยเป็นอุดมการณ์ของชาติไทยให้องค์ได้

บัดนี้ ได้เวลาเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ผมขอเปิดการสัมมนา และขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงดลบันดาลให้ทุกท่านประสบแต่ความสุขความเจริญทั้งกาย กายใจ และกำลังปัญญา ร่วมกันทำงานเพื่อประโยชน์ของประเทศไทย และให้งานสัมมนาซึ่งจะเริ่ม ณ บัดนี้ สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายทุกประการ

ต้องยอมรับกันว่าการจะสร้างความสำนึกและปลูกฝังอุดมการณ์นิยมไทยนั้นเป็นเรื่องใหญ่ ต้องใช้เวลา และจะบังเกิดผลได้ยากถ้าปราศจากศรัทธาและการยอมรับจากพี่น้องประชาชนคนไทยทุกคน ผมจึงหวังว่าที่ประชุมสัมมนาจะได้แสวงหาวิธีการที่จะช่วยเสริมสร้างศรัทธาของประชาชนให้มั่นคงและกว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อให้อุดมการณ์นิยมไทยเป็นอุดมการณ์ของชาติไทยให้จงได้

บัดนี้ ได้เวลาเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ผมขอเปิดการสัมมนา และขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงบันดาลให้ทุกท่านประสบแต่ความสุขความเจริญ ทั้งกาย วาจา ใจ และกำลังปัญญา ร่วมกันทำงานเพื่อประโยชน์ของประเทศไทย และให้งานสัมมนาซึ่งจะเริ่ม ณ บัดนี้ สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายทุกประการ

คำกล่าวรายงานในพิธีปิดการสัมมนา ของ ม.ล.นวลผ่อง เสนาณรงค์ ประธานคณะกรรมการอำนวยการ จัดสัมมนา

เรื่อง บทบาทของ “นิยมไทย” ในการแก้ปัญหาของชาติ

12 พฤษภาคม 2525

กราบเรียน ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี

ก่อนอื่นข้าพเจ้าในนามของคณะกรรมการอำนวยการจัดสัมมนา ซึ่งมีสมาคมนิยมไทย คณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติ และ สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ใคร่ขอแสดงความขอบพระคุณ และรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่ ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นประธานในพิธีปิดการสัมมนา เรื่อง บทบาทของ “นิยมไทย” ในการแก้ปัญหาของชาติ ครั้งนี้

ถึงแม้จะมีเวลาการสัมมนาในระยะสั้นเพียง 2 วัน คือในวันที่ 11 และ 12 พฤษภาคม คกนี้ แต่กระนั้นผู้ที่เข้าร่วมสัมมนาซึ่งมีมาจากทั้งข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ นักธุรกิจ อุตสาหกรรม ผู้บริโภค เกษตรกร นักวิชาการ และจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ก็ได้ร่วมพลังความคิด ให้ข้อเสนอแนะอันมีประโยชน์ยิ่งในการพิจารณาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการประชุมของทั้ง 4 กลุ่ม ให้ข้อสรุปเสนอแนะที่ดีและมีประโยชน์ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในแนวทาง “นิยมไทย” ในด้านวัตถุและจิตใจ ทั้งของหน่วยงานในภาครัฐบาล และภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป ให้ได้รับการสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น มีช่องทางแห่งความสำเร็จได้เป็นอันมาก

จากการประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งมีเรื่อง “การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยสินค้าไทย” “การประหยัดและควมมีระเบียบวินัยเพื่อพัฒนาประเทศ” “การพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ” และเรื่อง “บทบาทของการนิยมไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ” รวมทั้ง 4 กลุ่มนี้ คณะกรรมการอำนวยการจัดสัมมนาครั้งนี้ จะได้เร่งดำเนินการสรุปและนำเสนอต่อทางรัฐบาล เพื่อให้ได้กฎหมายและพิจารณาเป็นแนวดำเนินการขั้นต่อไป

ได้โดยเร็วที่สุด เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ และประชาชนโดยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
สืบไป

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ข้าพเจ้าขอกราบเรียนเชิญ ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี
ประธานในพิธี ได้กรุณามอบเกียรติบัตรของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ให้เป็น
เกียรติแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน และเนื่องด้วยทางคณะกรรมการอุดมการณ์ของชาติ
ได้จัดให้มีการประกวดการแต่งกลอน เพื่อส่งเสริมอุดมการณ์ของชาติ ซึ่งบัดนี้คณะกรรมการฯ
ก็ได้ทำการตัดสินเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงขอท่านประธานในพิธีได้กรุณามอบโล่รางวัลให้แก่
ผู้ชนะการประกวดครั้งนี้ด้วย เสร็จแล้วขอความกรุณาจาก ฯพณฯ ประธานในพิธี ได้โปรด
กล่าวปิดการสัมมนา เรื่อง บทบาทของ “นิยมไทย” ในการแก้ปัญหาของชาติครั้งนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ.

ได้โดยเร็วที่สุด เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติ และประชาชนโดยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
สืบไป

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ข้าพเจ้าขอกราบเรียนเชิญ ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี
ประธานในพิธี ได้กรุณามอบเกียรติบัตรของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ให้เป็น
เกียรติแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน และเนื่องด้วยทางคณะกรรมการอุดมการณ์ของชาติ
ได้จัดให้มีการประกวดการแต่งกลอน เพื่อส่งเสริมอุดมการณ์ของชาติ ซึ่งบัดนี้คณะกรรมการฯ
ก็ได้ทำการตัดสินเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงขอท่านประธานในพิธีได้กรุณามอบโล่รางวัลให้แก่
ผู้ชนะการประกวดครั้งนี้ด้วย เสร็จแล้วขอความกรุณาจาก ฯพณฯ ประธานในพิธี ได้โปรด
กล่าวปิดการสัมมนา เรื่อง บทบาทของ “นิยามไทย” ในการแก้ปัญหาของชาติครั้งนี้ด้วย
ขอขอบพระคุณ.

คำกล่าวของ พลเอก เสริม ณ นคร รองนายกรัฐมนตรี
 ในพิธีมอบเกียรติบัตรและปิดการสัมมนา
 เรื่อง บทบาทของ “นิคมไทย” ในการแก้ปัญหาของชาติ
 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

12 พฤษภาคม 2525

ท่านประธานคณะกรรมการอำนวยการสัมมนา คณะกรรมการอำนวยการสัมมนา
 ผู้เข้าร่วมสัมมนา และท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย

ผมมีความยินดีอย่างยิ่ง ที่ได้มาร่วมในพิธีมอบเกียรติบัตร และปิดการสัมมนา เรื่อง บทบาทของ “นิคมไทย” ในการแก้ปัญหาของชาติ ในวันนี้ และรู้สึกยินดีที่ได้มีโอกาสพบปะกับเพื่อนข้าราชการพลเรือน ตำรวจ ทหาร นักธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกร ผู้บริโภค นักวิชาการ และสื่อมวลชนเป็นจำนวนมากที่เข้าร่วมในการสัมมนาครั้งนี้

ตามที่สมาคมนิคมไทย สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย และคณะกรรมการอุดมการณ์ของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้ร่วมกันจัดการสัมมนา เรื่อง บทบาทของ “นิคมไทย” ในการแก้ปัญหาของชาติขึ้น ในระหว่างวันที่ 11 ถึงวันที่ 12 พฤษภาคม 2525 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในแนวทาง “นิคมไทย” ของประชาชน เพื่อพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาของชาติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การประหยัดและควมมีระเบียบวินัย การรักษาความสะอาดทางวัตถุและจิตใจ และการรักษาความมั่นคงของชาติ กับเพื่อกำหนดมาตรการและแผนการปฏิบัติตามแนวทางนิคมไทยนั้น นับว่าการจัดการสัมมนาครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อประชาชนและประเทศชาติ ในนามของรัฐบาลและคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ผมขอยกย่องในความดีริเริ่มของสมาคมนิคมไทย สมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย และคณะกรรมการอุดมการณ์ของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ไว้ในโอกาสนี้ด้วย

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า การนิคมไทยเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของอุดมการณ์ของชาติเป็นคุณธรรมอันเป็นหลักในการเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศชาติทั้ง

ยังเป็นสิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความรักชาติและรักความเป็นไทยอีกด้วย ดังนั้นการปลูกฝังให้คนไทยทุกคนตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ มีความสำนึกอยู่ตลอดเวลาถึงการนิยมไทย และสามารถปฏิบัติได้จริงจนเป็นปกติวิสัย ก็จะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างสรรค์ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงให้แก่ประเทศชาติของเราได้ การที่ท่านทั้งหลายได้เสียสละเวลามาร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันในครั้งนี้ นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในด้านการประสานความคิดในอันที่จะกำหนดมาตรการและแผนการปฏิบัติตามแนวทางนิยมไทย ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อการแก้ปัญหาของชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และแม้ว่าเวลาในการสัมมนาจะมีเพียง 2 วัน ซึ่งนับว่าน้อยมากก็ตาม แต่ผลที่ได้รับนั้น นับว่าคุ้มค่าและได้สาระอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างมาก จึงขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์ นำผลที่ได้รับจากการสัมมนาไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเผยแพร่และปลูกฝังการนิยมไทยให้เกิดขึ้นในจิตใจของคนไทยทุกคน กับขอให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่านได้นำความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมและที่ได้รับเพิ่มเติมตามแนวทางและมาตรการปฏิบัติโดยทั่วไปดังที่ท่านประธานคณะกรรมการสัมมนาได้กล่าวไปแล้ว ไปใช้ประโยชน์ในการที่จะปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของแต่ละท่านให้บังเกิดผลดีที่สุด และขอให้นำไปชี้แจงแก่บรรดาเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของท่าน ตลอดจนประชาชนทั่วไป เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นมีความรู้ความเข้าใจในแนวทางนิยมไทย อันจะเป็นผลให้ทุกคนและทุกฝ่ายให้ความร่วมมือสนับสนุนและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงานทั้งปวง เพื่อเป็นส่วนช่วยให้การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของชาติดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดผลมากยิ่งขึ้นตามลำดับ

ผมขอขอบคุณคณะกรรมการอำนวยการสัมมนา วิทยากร และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ตลอดจนผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่านที่ได้ร่วมกันให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ ทำให้การสัมมนาดำเนินไปด้วยดี สอดตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ และขอให้ทุกท่านมีความสุขความเจริญ ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานทั้งปวง เป็นกำลังใจสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงให้กับประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราตลอดไป กับขอขอบคุณท่านผู้มีเกียรติทุกท่านที่มาร่วมในพิธีนี้

บัดนี้ได้เวลาอันควรแล้ว ผมขอปิดการสัมมนา เรื่อง บทบาทของ "นิยมไทย" ในการแก้ปัญหาของชาติ ณ บัดนี้

ขอขอบคุณ.

ยังเป็นสิ่งหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความรักชาติและรักความเป็นไทยอีกด้วย ดังนั้นการปลูกฝังให้คนไทยทุกคนตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ มีความสำนึกอยู่ตลอดเวลาถึงการนิยมไทย และสามารถปฏิบัติได้จริงจนเป็นปกติวิสัย ก็จะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างสรรคความเป็นปึกแผ่นมั่นคงให้แก่ประเทศชาติของเราได้ การที่ท่านทั้งหลายได้เสียสละเวลามาร่วมสัมมนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันในครั้งนี้ นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในด้านการประสานความคิดในอันที่จะกำหนดมาตรการและแผนการปฏิบัติตามแนวทางนิยมไทย ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อการแก้ปัญหาของชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และแม้ว่าเวลาในการสัมมนาจะมีเพียง 2 วัน ซึ่งนับว่าน้อยมากก็ตาม แต่ผลที่ได้รับนั้น นับว่าคุ้มค่าและได้สาระอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างมาก จึงขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์ นำผลที่ได้รับจากการสัมมนาไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเผยแพร่และปลูกฝังการนิยมไทยให้เกิดขึ้นในจิตใจของคนไทยทุกคน กับขอให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่านได้นำความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนประสบการณ์ที่มีอยู่เดิมและที่ได้รับเพิ่มเติมตามแนวทางและมาตรการปฏิบัติโดยทั่วไปดังที่ท่านประธานคณะกรรมการสัมมนาได้กล่าวไปแล้ว ไปใช้ประโยชน์ในการที่จะปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของแต่ละท่านให้บังเกิดผลดีที่สุด และขอให้นำไปชี้แจงแก่บรรดาเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของท่าน ตลอดจนประชาชนทั่วไป เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นมีความรู้ความเข้าใจในแนวทางนิยมไทย อันจะเป็นผลให้ทุกคนและทุกฝ่ายให้ความร่วมมือสนับสนุนและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงานทั้งปวง เพื่อเป็นส่วนช่วยให้การแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมของชาติดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดผลมากยิ่งขึ้นตามลำดับ

ผมขอขอบคุณคณะกรรมการอำนวยการสัมมนา วิทยากร และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย ตลอดจนผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่านที่ได้ร่วมกันให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ ทำให้การสัมมนาดำเนินไปด้วยดี สอดตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ และขอให้ทุกท่านมีความสุขความเจริญ ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานทั้งปวง เป็นกำลังใจสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงให้กับประเทศชาติอันเป็นที่รักของเราตลอดไป กับขอขอบคุณท่านผู้มีเกียรติทุกท่านที่มาร่วมในพิธีนี้

บัดนี้ได้เวลาอันควรแล้ว ผมขอปิดการสัมมนา เรื่อง บทบาทของ "นิยมไทย" ในการแก้ปัญหาของชาติ ณ บัดนี้

ขอขอบคุณ.

ส่วนที่ 2

การบรรยายและการอภิปรายเป็นคณะ นโยบายการส่งเสริมวัฒนธรรม ความสะอาด และวินัย แก่ประชาชน

ร.ต.ท. ชาญ มนุธรรม

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

สวัสดีท่านผู้มีเกียรติ

ผมขอบพระคุณและรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้รับเชิญให้มาบรรยายหรือมาพูดในการ
สัมมนาเรื่องบทบาทของนิยมไทยในการแก้ปัญหาของชาติในวันนี้

โดยอาชีพของท่านทั้งหลายที่เข้าร่วมสัมมนาในวันนี้ มีส่วนสำคัญต่อการ
ที่จะส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติและแนวทางนิยมไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในภาวะปัจจุบัน ท่านทั้งหลายก็ทราบแล้วว่า ภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวเรา จน
กระทั่งถึงสังคมเป็นส่วนรวม และถึงประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเศรษฐกิจ มีอยู่
เป็นอย่างไรท่านทั้งหลายก็คงทราบดีอยู่แล้ว ภาวะแวดล้อมนี้และสิ่งที่ผมได้เรียนเมื่อ
สักครู่นี้ ส่งผลกระทบถึงความเป็นอยู่ของประเทศชาติเป็นส่วนรวม ทำให้การมี
วัฒนธรรม ระบียบวินัยของชนในชาติได้หย่อนยานลงไป เพราะฉะนั้นถ้าเราขึ้นปล่อย
ไว้ก็จะส่งผลกระทบถึงความอยู่รอดของชาติบ้านเมืองของเรายิ่งขึ้นเป็นลำดับ

ผมรู้สึกดีใจมากที่ท่านทั้งหลายได้มาร่วมกันประสานความคิดเพื่อที่จะจรรโลง
อุดมการณ์นิยมไทยที่ในบางครั้งดูเหมือนว่าจะเลือนลางและจืดจางลงไปบ้าง ซึ่งก็
แน่นอนคงจะเป็นไปตามที่ภาวะการณ์แวดล้อมบังคับให้เป็นไปเช่นนั้น เราจำเป็นต้อง
ถึงเวลาแล้วที่จะช่วยกันหาทางให้ความนิยมไทย หรือการมีวัฒนธรรมระบียบ ประเพณี
และวินัยให้เกิดขึ้นอย่างเข้มข้นเช่นเดิม ดังเช่นที่บรรพบุรุษของเราได้ปฏิบัติกันมาแต่
โบราณกาลและเป็นที่ประจักษ์กันมาแล้ว

การที่ผมมีโอกาสมาพูดในวันนี้ ผมขอพูดในหลักและแนวความคิดเพื่อฝากให้
ท่านทั้งหลายช่วยกันขอความร่วมมือและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่เราต้องการ

สังคมในปัจจุบันนี้ ผมขอย้อนสักนิดหนึ่งว่า เราจะแบ่งแยกประชาชนได้ 3
ประเภท คือ

ส่วนที่ 2

การบรรยายและการอภิปรายเป็นคณะ นโยบายการส่งเสริมวัฒนธรรม ความสะอาด และวินัย แก่ประชาชน

ร.ต.ท. ชาญ มนุธรรม

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

สวัสดีท่านผู้มีเกียรติ

ผมขอบพระคุณและรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้รับเชิญให้มาบรรยายหรือมาพูดในการ
สัมมนาเรื่องบทบาทของนิยมไทยในการแก้ปัญหาของชาติในวันนี้

โดยอาชีพของท่านทั้งหลายที่เข้ามาร่วมสัมมนาในวันนี้ มีส่วนสำคัญต่อการ
ที่จะส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติและแนวทางนิยมไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ในภาวะปัจจุบัน ท่านทั้งหลายก็ทราบแล้วว่า ภาวะแวดล้อมที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัวเรา จน
กระทั่งถึงสังคมเป็นส่วนรวม และถึงประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางเศรษฐกิจ มีอยู่
เป็นอย่างไรท่านทั้งหลายก็คงทราบดีอยู่แล้ว ภาวะแวดล้อมนี้และสิ่งที่ผมได้เรียนเมื่อ
สักครู่นี้ ส่งผลกระทบถึงความอยู่รอดของประเทศชาติเป็นส่วนรวม ทำให้การมี
วัฒนธรรม ระเบียบวินัยของชนในชาติได้หย่อนยานลงไป เพราะฉะนั้นถ้าเราชินปล่อย
ไว้ก็จะส่งผลกระทบถึงความอยู่รอดของชาติบ้านเมืองของเรายิ่งขึ้นเป็นลำดับ

ผมรู้สึกดีใจมากที่ท่านทั้งหลายได้มาร่วมกันประสานความคิดเพื่อที่จะจรรโลง
อุดมการณ์นิยมไทยที่ในบางครั้งดูเหมือนว่าจะเลือนลางและจืดจางลงไปบ้าง ซึ่งก็
แน่นอนคงจะเป็นไปตามที่ภาวะการณ์แวดล้อมบังคับให้เป็นไปเช่นนั้น เราจำเป็นที่
ถึงเวลาแล้วที่จะช่วยกันหาทางให้ความนิยมไทย หรือการมีวัฒนธรรมระเบียบ ประเพณี
และวินัยให้เกิดขึ้นอย่างเข้มข้นเช่นเดิม ดังเช่นที่บรรพบุรุษของเราได้ปฏิบัติกันมาแต่
โบราณกาลและเป็นที่ประจักษ์กันมาแล้ว

การที่ผมมีโอกาสมาพูดในวันนี้ ผมขอพูดในหลักและแนวความคิดเพื่อฝากให้
ท่านทั้งหลายช่วยกันขอความร่วมมือและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่เราต้องการ

สังคมในปัจจุบันนี้ ผมขอย้อนสักนิดหนึ่งว่า เราจะแบ่งแยกประชาชนได้ 3
ประเภท คือ

ประเภทแรก *ผู้มีวิยวุฒิสูง* สังคมผู้มีวิยวุฒิสูงนั้น เราจะไม่เป็นห่วงนัก เพียงแต่จะกระตุ้นเพียงนิดหน่อยเท่านั้น ความสำนึกต่อประเทศชาติ และความเป็นอยู่ โดยส่วนรวมก็ควรจะกลับมาได้ง่าย

ส่วนอีกกลุ่มหนึ่ง คือกลุ่มชั้นกลาง *วัยชั้นกลาง* เป็นวัยที่เราจะต้องพูดกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหาทางในด้านที่จะประชาสัมพันธ์ในการที่สัมมนา เพราะวัยนี้ผมคิดว่า น่าจะมีส่วนผสมทั้งความมืดและความสว่างในตัว ความมืดที่ว่านั้นก็จะเป็นในเรื่อง เบาบางลงไปจากน้ำหนักทางด้านวินัยหรือความสำนึกในความรับผิดชอบส่วนหนึ่ง ส่วนหนึ่งยังมีความสำนึกในทางที่ว่าสิ่งนั้นไม่ดี ไม่ควรทำ มีความสำนึกต่อประเทศชาติอยู่ มาก เช่นเดียวกัน เราทำอย่างไรที่จะแก้ไขคนผู้มีวัยขนาดนี้ ขนาดกลางเพื่อที่จะให้กลับมาสู่หรือละทิ้งความมืดนั้นไปเสีย

อีกส่วนหนึ่ง เป็นสิ่งที่เราต้องริเริ่ม และต้องดำเนินการโดยเร่งด่วนที่สุดคือ *วัยเยาว์* คือเยาวชน เพราะเยาวชนเป็นบุคคลที่อยากจะทำตามอย่าง ทำตามใจชอบอยู่จน ปัจจุบันนี้

เมื่อวานนี้ผมได้ไปที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่นั่นมีการสัมมนาผู้ปฏิบัติหน้าที่พัฒนาเยาวชน รัฐบาลได้กำหนดนโยบายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 5 ในการที่จะพัฒนาเยาวชนให้มีสติปัญญา ให้มีกำลังกาย ให้มีวัฒนธรรม และมีระเบียบวินัย ซึ่งหน้าที่นี้เป็นหน้าที่ที่รัฐบาลจะต้องกระทำ เพราะรัฐธรรมนูญได้กำหนดหน้าที่ไว้ กระผมคิดว่ารัฐบาลไหน ๆ ก็จะต้องทำ มิฉะนั้นก็เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญที่กำหนดหน้าที่ให้รัฐบาลทำไว้ รัฐบาลมีองค์การสำหรับเยาวชน ก็คือสำนักงานส่งเสริมเยาวชนแห่งชาติ และกลไกของรัฐบาลอีกอันหนึ่งในด้านนี้ก็คือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนประจำจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดอยู่ มีเครื่องมือกลไกทั้งภาคเอกชน และภาครัฐบาลที่ดำเนินการในเรื่องพัฒนาเยาวชน ก็ได้แก่พัฒนาการจังหวัด กรมส่งเสริมการเกษตรที่ไปจัดการในเรื่องยุวเกษตรกร กรมประชาสัมพันธ์ก็ได้ดำเนินการเยาวชนเหล่านั้น ในการฝึกอบรมในบริเวณที่กรมประชาสัมพันธ์จัดการ ดำรวจตระเวนชายแดนก็มีหน้าที่ที่จะดำเนินการส่งสอนและอบรมเยาวชนในเขตตำรวจตระเวนชายแดนได้ดูแลปฏิบัติหน้าที่อยู่ แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังไม่เป็นที่พึงพอใจจากผลการปฏิบัติ เพราะต่างคนต่างทำหน้าที่ตามความเห็นชอบของแต่ละหน่วยงาน เป็นที่น่าวิตกอยู่นิดหนึ่งที่เหตุ

ที่สัมมนา ก็คือว่า กลายเป็นว่าเยาวชนของเราคนหนึ่งหรือในท้องถิ่นหนึ่งรับการสั่งสอน และรับสิ่งของที่ย้ายมือให้จากหน่วยราชการหลาย ๆ หน่วย พร้อม ๆ กัน ซึ่งอันนี้ผลจากการสัมมนาก็ต้องนำมาดำเนินการหาช่องทางที่จะให้เกิดประโยชน์ ไม่ให้แย่งงานกันทำ เพราะว่าเท่าที่สอบถามแล้วปรากฏว่าเด็ก ๆ เอง ยังไม่ทราบว่าจะส่งเสื้อมาให้ก็ดี ผมยตัวอย่างเปรียบเทียบนะครับ เสื้อ หรือรองเท้า แก่ไม่รู้จะไปใส่เสื้อของใคร หรือรองเท้าคูไหน นี่แหละครับ ความสับสนมันเกิดขึ้น ผมถึงเรียนให้ที่ประชุมได้ทราบว่า อุปสรรคมันอยู่ตรงนี้ ขอให้ช่วยกันหาทางหรือแนวทางว่าจะแก้กันอย่างไร เพื่อจะให้เด็กของเราซึ่งจะเป็นผู้ที่มีพลังในการสืบเนื่องหรือสืบทอดการปฏิบัติหน้าที่ของพวกเขาทั้งหลายที่อยู่ในวันนี้นั่งกันอยู่ ณ ที่นี้ต่อไปภายหน้า

การพัฒนาประเทศที่รัฐบาลได้ทำกันมานั้น เรามีแผน ไม่ได้ทำกันอย่างไม่มีจุดหมายปลายทาง แผนพัฒนาที่วางไว้แล้วเงินเราก็มี โดยการตั้งงบประมาณแผ่นดิน ปัญหาที่เรามานั่งกันอยู่ที่นี่คือ "คน" ที่แล้วมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ได้ทำมานั้นเรามุ่งหนักไปในทางพัฒนาวัตถุ สร้างถนนหนทาง สร้างตึกกรมบ้านช่อง อาคารต่าง ๆ ทั้งในภาคเอกชนกับมากมาย เราลืมการพัฒนาทางจิตใจควบคู่กันไปด้วย จึงทำให้บุคคลรับสนองหรือสำรองประโยชน์ที่พัฒนาจากทางวัตถุไปไม่ค่อยได้ จะเห็นได้ว่าเราสร้างถนนหนทางถึง 4 ช่องทาง ถนนเรียบ สามารถที่จะวิ่งรถได้ถึง 120 กิโลเมตร หรือ 150 กิโลเมตรต่อชั่วโมง รถยนต์ที่ประเทศที่เขาพัฒนาแล้วก็สามารถทำให้รถวิ่งไปได้เกือบ 200 กิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่คนละครับ คนของเราที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ เราไม่เคารพต่อกฎหมายบ้านเมืองกัน เรานิยมที่จะใช้กฎหมายกัน เมื่อไม่เคารพกฎหมายบ้านเมือง การที่จะใช้วัตถุที่พัฒนาแล้ว ถนนหนทาง มันก็ไม่ได้ผล ไม่ได้เป็นไปตามที่รัฐบาลประสงค์ การขับรถถ้าปราศจากมารยาทก็เกิดอุบัติเหตุสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินไปมากมายก่ายกอง ก็เป็นผลที่เกิดจากการที่เราไม่พัฒนาทางจิตใจ หรือพัฒนาให้มีระเบียบและวินัยขึ้นมานั่นเอง

เมื่อสมัยเดิม ท่านทั้งหลายก็คงจะได้ทราบว่า ในเรื่องวัฒนธรรมและระเบียบวินัยนั้น เรา(คือประเทศทั้งรัฐบาลลงไปจนถึงประชาชน) ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ตั้งแต่สมัยสงครามเอเซียบูรพามาแล้ว สมัยนั้นท่านจะเห็นว่าเราผูกพันกันอย่างเฝือก แพร ใส่เสื้อบ้าง ไม่ใส่บ้าง ในถนนหนทาง บังเอิญในการเกิดสงครามมหาประเทศ

ที่สัมมนา ก็คือว่า กลายเป็นว่าเยาวชนของเราคนหนึ่งหรือในท้องที่หนึ่งรับการสั่งสอน และรับสิ่งของที่ยามีนมให้จากหน่วยราชการหลาย ๆ หน่วย พร้อม ๆ กัน ซึ่งอันนี้ผลจากการสัมมนาก็ต้องนำมาดำเนินการหาผู้ทางที่จะให้เกิดประโยชน์ ไม่ให้แย่งงานกันทำ เพราะว่าเท่าที่สอบถามแล้วปรากฏว่าเด็ก ๆ เอง ยังไม่ทราบว่าผู้ที่จะส่งเสียมาให้ก็ดี ผมงกตัวอย่างเปรียบเทียบนะครับ เลื้อ หรือรองเท้า แก่ไม่รู้จะไปใส่เสื้อของใคร หรือรองเท้าคู่ไหน นี่แหละครับ ความสับสนมันเกิดขึ้น ผมถึงเรียนให้ที่ประชุมได้ทราบว่าอุปสรรคมันอยู่ตรงนี้ ขอให้ช่วยกันหาทางหรือแนวทางว่าจะแก้กันอย่างไร เพื่อจะให้เด็กของเราซึ่งจะเป็นผู้ที่มีพลังในการสืบเนื่องหรือสืบทอดการปฏิบัติหน้าที่ของพวกเราทั้งหลายที่อยู่ในวัยที่นั่งกันอยู่ ณ ที่นี้ต่อไปภายหน้า

การพัฒนาประเทศที่รัฐบาลได้ทำกันมานั้น เรามีแผน ไม่ได้ทำกันอย่างไม่มีจุดหมายปลายทาง แผนพัฒนาที่วางไว้แล้วเงินเราก็มี โดยการตั้งงบประมาณแผ่นดิน ปัญหาที่เราทำกันอยู่ที่นี่คือ “คน” ที่แล้วมาแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่ได้ทำมานั้นเรามุ่งหนักไปในทางพัฒนาวัตถุ สร้างถนนหนทาง สร้างตึกรามบ้านช่อง อาคารต่าง ๆ ทั้งในภาคเอกชนกับมากมาย เราลืมการพัฒนาทางจิตใจควบคู่กันไปด้วย จึงทำให้บุคคลรับสนองหรือสำรองประโยชน์ที่พัฒนาจากทางวัตถุไปไม่ค่อยได้ จะเห็นได้ว่าเราสร้างถนนหนทางถึง 4 ช่องทาง ถนนเรียบ สามารถที่จะวิ่งรถได้ถึง 120 กิโลเมตร หรือ 150 กิโลเมตรต่อชั่วโมง รถยนต์ที่ประเทศที่เขาพัฒนาแล้วก็สามารถทำให้รถวิ่งไปได้เกือบ 200 กิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่คนล่ะครับ คนของเราที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ เราไม่เคยรพ่อกฎหมายบ้านเมืองกัน เรานิยมที่จะใช้กฎหมายกัน เมื่อไม่เคารพกฎหมายบ้านเมือง การที่จะใช้วัตถุที่พัฒนาแล้ว ถนนหนทาง มันก็ไม่ได้ผล ไม่ได้เป็นไปตามที่รัฐบาลประสงค์ การขับรถถ้าปราศจากมารยาทก็เกิดอุบัติเหตุสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินไปมากมายก่ายกอง ก็เป็นผลที่เกิดจากการที่เราไม่พัฒนาทางจิตใจ หรือพัฒนาให้มีระเบียบและวินัยขึ้นมานั่นเอง

เมื่อสมัยเดิม ท่านทั้งหลายก็คงจะได้ทราบว่า ในเรื่องวัฒนธรรมและระเบียบวินัยนั้น เรา(คือประเทศทั้งรัฐบาลลงไปจนถึงประชาชน) ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ตั้งแต่สมัยสงครามเอเชียบูรพามาแล้ว สมัยนั้นท่านจะเห็นว่าเราุ่งฝักกันอย่างไร ทางแกแพร ใส่เสื้อบ้าง ไม่ใส่บ้าง ในถนนหนทาง บังเอิญในการเกิดสงครามมหาประเทศ

คือญี่ปุ่นซึ่งจะขึ้นมายึดครองในขณะนั้น รัฐบาลในขณะนั้นผมขอชมเชย วาพันฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม มองเห็นว่าถ้าเราปล่อยไว้ให้คนของเราไม่มีวัฒนธรรม ก็จะถูกย่ำยีจากชาติมหาอำนาจที่จะขึ้นมายุ่งแน่นอนแท้ รัฐบาลในขณะนั้นจึงได้กำหนดเรื่องเครื่องแต่งกาย ถึงแม้จะเลยเถิดไปบ้างเรื่องสวมหมวกอะไรนี้ ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เห็นว่าประเทศไทย คือคนไทยที่มีความเป็นไทย มีการแต่งตัวแต่งกายเรียบร้อย ไม่ใช่อนาจารย์ชน เราได้มุ่งทางเก่งกันจนปัจจุบันนี้ ก็สืบเนื่องมาจากการปฏิวัติวัฒนธรรมในขณะนั้น มิฉะนั้น เราก็คงเห็นการนุ่งกางเกงแพร หรือนุ่งโสร่งอยู่ตามถนน นี่ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้มองให้เห็นว่า การที่เราเริ่ม การที่เราพัฒนา และปฏิรูปในวัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ทำได้ เป็นสิ่งที่คนไทยยอมรับ เราจะประสงค์จะให้ประชาชนของเรานิยมไทย ประสงค์จะใช้สินค้าไทย มีสมาคม มีอะไรต่ออะไรเยอะแยะ รู้สึกว่าการกระทำที่แล้วมานั้น ผมไม่ได้โทษใครครับ งานของเราเฉื่อยช้าไป แม้กระทั่งปัจจุบันท่านนายกรัฐมนตรีได้มองเห็นแล้วว่า วัฒนธรรมของเรานี้ได้เสื่อมและเบาบางลงไป อาจจะเพราะว่าภาวะแวดล้อมที่ผมเรียนแล้ว พร้อมกันนั้นจารีตที่ดี วัฒนธรรมของต่างประเทศที่ดี ได้แทรกซึมเข้ามา ก็ทำให้ความนิยมไทยหรือมีวัฒนธรรมเสื่อมคลายลงไป เพราะฉะนั้นการที่เราได้มาดำเนินการสัมมนาในวันนี้ นั้น เป็นความริเริ่มที่ดี ท่านนายกรัฐมนตรีท่านก็ได้พูดแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้ริเริ่มในด้านที่ได้พูดกับประชาชนมา 2 ครั้ง

ขอให้ช่วยกันรื้อฟื้นในด้านวัฒนธรรม ระเบียบประเพณี ที่จะช่วยกันฟื้นฟู เพื่อจะแก้ปัญหาของชาติได้สะดวก และนายกรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาคน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการปฏิบัติต่อวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้น ซึ่งผมก็เป็นผู้หนึ่งที่มิหนำที่จะต้องดำเนินการในเรื่องนี้ เมื่อมีการดำเนินการในเรื่องนี้แล้ว ถึงแม้ว่าจะมีการวิพากษ์วิจารณ์ว่า การกระทำที่มีการชักชวนให้มีการรณรงค์ในด้านการทำความสะอาดที่ดี หรือเคารพธงชาติที่ดี หรือการเคารพปฏิบัติตามกฎจราจรที่ดี เป็นแต่เพียงทำขึ้นเพื่อเป็นละครเท่านั้น ซึ่งทางผมเองฟังแล้วก็ไม่ต้องถอย เพราะการทำสิ่งใดแล้วก็จะต้องมีการวิพากษ์วิจารณ์เป็นการกระตุ้น ทำให้เรามีกำลังใจ ซึ่งวันนี้ก็อยากจะเรียนขอความร่วมมือจากท่านทั้งหลายด้วยในเรื่องนี้ ถ้าเราพร้อมกันเป็นใจหนึ่งใจเดียวกัน ก็จะดำเนินการกันในเรื่องช่วยให้ประเทศชาติอยู่รอดแล้ว ก็ควรจะประสบผลสำเร็จ เพราะสิ่งทั้งหมดครึ่รัฐบาลแต่ฝ่ายเดียวจะทำได้ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน

ในเรื่องความเป็นห่วงในเรื่องชาติจนกระทั่งตั้งกรรมการขึ้นมา นี้ ไม่ใช่แต่ด้านรัฐบาล สมาคม หรือท่านทั้งหลายที่มีอาชีพที่มาร่วมกันในวันนี้ แม้แต่พระทางศาสนา ท่าน พุทธทาสภิกขุ ผมได้พบท่านเมื่อวานนี้ ท่านยังบอกกับผมว่าฝากให้เรียนท่านทั้งหลาย ประชาชนและรัฐบาลได้ทราบ ว่า ปัจจุบันนี้คนขาดศีลธรรมกันมาก ไม่ว่าจะเป็นกลุ่ม การเมืองก็ขาดศีลธรรมกันมากขึ้น ท่านว่าอย่างนั้น กลุ่มทางเศรษฐกิจมีหน้าที่ในการ ประกอบธุรกิจการค้า หรือมีหน้าที่ในด้านเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นทางการเงินหรือการคลังก็ตาม ก็เริ่มขาดศีลธรรม เมื่อเป็นเช่นนั้น ท่านก็บอกว่าประเทศชาติอยู่ไม่รอดแน่ เมื่อต่าง คนต่างขาดศีลธรรมก็ย่อมจะทำอะไรตามใจ ย่อมที่จะทุจริตหรือคอร์รัปชัน นี่เป็นสิ่งที่ เราเป็นห่วงกัน พระท่านก็เป็นห่วง แต่ไม่เกินวิสัยที่จะแก้ไข การแก้ไขนั้นจะต้องใช้ เวลาแน่ ไม่ใช่ทำกันวันสองวัน เพราะเราปล่อยกันมาหลายปี จนเกือบถึงที่สุดของความ เสื่อม ถ้าเราไม่รีบยกขึ้นมาแล้วจะทำให้เกิดความวุ่นในชาติ

ผมขอย้อนมาเพื่อให้เข้ารูปในเรื่องแนวทางรักษาความสะอาด เรื่องความสะอาด นั้นเราจะทำอะไรให้เกิดความนิยมรักษาศอาดของบ้าน และถนนหนทาง ที่ สาธารณะ ความจริงก็มีกฎหมายของบ้านเมืองอยู่แล้วคือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเทศบาล หรือเขตกรุงเทพมหานคร รัฐบาลจะกระทำหรือดำเนินการได้ทันทีในกรณีที่เราจะ ทำให้เกิดความสะอาด คือการจับกุมผู้ที่กระทำผิด มีผู้เรียกร้องให้จับกุม ถึงจะกระทำ ได้แต่ผมเองและคณะกรรมการส่งเสริมการปฏิบัติวัฒนธรรมและวินัยแห่งชาติยังคิดว่ายัง มีทางที่จะชักจูงและโน้มน้าวให้เกิดเป็นนิสัยแก่ประชาชน เพราะการกระทำทุกอย่าง โดยการบังคับจิตใจ โดยไม่ได้สมัครใจแล้ว รู้สึกว่า จะไปกันไม่รอดและไม่นาน เพราะ ฉะนั้นจะต้องมีเวลาระยะหนึ่งที่เราจะต้องดำเนินการในด้านนี้ อย่างน้อยก่อนที่จะดำเนินการ อย่างน้อยผู้มีหน้าที่ โดยเฉพาะฝ่ายรัฐบาล หรือกรุงเทพมหานคร หรือเทศบาล ทหารอาณานิคม ต้องทำหน้าที่รองรับให้เขา ก่อน นี่เป็นส่วนหนึ่งที่เรากำลังดำเนินการอยู่

อีกประการหนึ่ง ในด้านโรงเรียน ด้านเยาวชน ผมกำลังขอร้องไปยังกระทรวง ศึกษาธิการ เพื่อให้ نابทเรียนหรือวิชาลูกเสือ ศีลธรรม เป็นวิชาบังคับ เพราะถ้าเรา ให้เป็นวิชาภาคบังคับ นักเรียนต้องปฏิบัติ ต้องทำ มิฉะนั้นการสอบไล่ในภาคนั้นก็ จะ ต้องตก ผมคิดว่านี่เป็นส่วนหนึ่ง เพราะการเรียนวิชาศีลธรรม รู้สึกว่าเป็นวิชาที่ยาก เพราะเราปล่อยให้มันเป็นนิสัยว่าทำอะไรตามใจคือ ไทยแท้ เราจะต้องเปลี่ยนค่านิยม

ในเรื่องความเป็นห่วงในเรื่องชาติจนกระทั่งตั้งกรรมการขึ้นมา นี้ ไม่ใช่แต่ด้านรัฐบาล สมาคม หรือท่านทั้งหลายที่มีอาชีพที่มาร่วมกันในวันนี้ แม้แต่พระทางศาสนา ท่าน พุทธศาสนิกชน ผมได้พบท่านเมื่อวานนี้ ท่านยังบอกกับผมว่าฝากให้เรียนท่านทั้งหลาย ประชาชนและรัฐบาลได้ทราบ ว่า ปัจจุบันนี้คนชาติศีลธรรมกันมาก ไม่ว่าจะเป็นกลุ่ม การเมืองก็ชาติศีลธรรมกันมากขึ้น ท่านว่าอย่างนั้น กลุ่มทางเศรษฐกิจมีหน้าที่ในการ ประกอบธุรกิจการค้า หรือมีหน้าที่ในด้านเศรษฐกิจ ไม่ว่าทางการเงินหรือการค้าสิ่งก็ตาม ก็เริ่มชาติศีลธรรม เมื่อเป็นเช่นนั้น ท่านก็บอกว่าประเทศชาติอยู่ไม่รอดแน่ เมื่อต่าง คนต่างชาติศีลธรรมก็ย่อมจะทำอะไรตามใจ ย่อมที่จะทุจริตหรือคอร์รัปชัน นี่เป็นสิ่งที่ เราเป็นห่วงกัน พระท่านก็เป็นห่วง แต่ไม่เกินวิสัยที่จะแก้ไข การแก้ไขนั้นจะต้องใช้ เวลาแน่ ไม่ใช่ทำกันวันสองวัน เพราะเราปล่อยกันมาหลายปี จนเกือบถึงที่สุดของความ เสื่อม ถ้าเราไม่รีบยกขึ้นมาแล้วจะทำให้เกิดความรกรินชาติ

ผมขอย้อนมาเพื่อให้เข้าสู่ในเรื่องแนวทางรักษาความสะอาด เรื่องความสะอาด นั้นเราจะทำอะไรให้เกิดความนิยมรักษาความสะอาดของบ้าน และถนนหนทาง ที่ สาธารณะ ความจริงก็มีกฎหมายของบ้านเมืองอยู่แล้วคือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเทศบาล หรือเขตกรุงเทพมหานคร รัฐบาลจะกระทำหรือดำเนินการได้ทันทีในกรณีที่เราจะ ทำให้เกิดความสะอาด คือการจับกุมผู้ที่กระทำผิด มีผู้เรียกร้องให้จับกุม ถึงจะกระทำ ได้ แต่ผมเองและคณะกรรมการส่งเสริมการปฏิบัติวัฒนธรรมและวินัยแห่งชาติยังคิดว่ายัง มีทางที่จะชักจูงและโน้มน้าวให้เกิดเป็นนิสัยแก่ประชาชน เพราะการกระทำทุกอย่าง โดยการบังคับจิตใจ โดยไม่ได้สมัครใจแล้ว รู้สึกว่า จะไปกันไม่รอดและไม่นาน เพราะ ฉะนั้นจะต้องมีเวลาระยะหนึ่งที่เราจะต้องดำเนินการในด้านนี้ อย่างน้อยก่อนที่จะดำเนินการ อย่างน้อยผู้ที่มีหน้าที่ โดยเฉพาะฝ่ายรัฐบาล หรือกรุงเทพมหานคร หรือเทศบาล ทหารอาณานิคม ต้องทำหน้าที่รื้อรรับให้เขา ก่อน นี่เป็นส่วนหนึ่งที่เรากำลังดำเนินการอยู่

อีกประการหนึ่ง ในด้านโรงเรียน ด้านเยาวชน ผมกำลังขอร้องไปยังกระทรวง ศึกษาธิการ เพื่อให้ نابทเรียนหรือวิชาลูกเสือ ศีลธรรม เป็นวิชาบังคับ เพราะถ้าเรา ให้เป็นวิชาภาคบังคับ นักเรียนต้องปฏิบัติ ต้องทำ มิฉะนั้นการสอบไล่ในภาคนั้นก็ จะ ต้องตก ผมคิดว่าเป็นส่วนหนึ่ง เพราะการเรียนวิชาศีลธรรม รู้สึกว่าเป็นวิชาที่ยาก เพราะเราปล่อยให้คนเป็นนิสัยว่าทำอะไรตามใจคือ ไทยแท้ เราจะต้องเปลี่ยนค่านิยม

ให้ได้ว่า เราจะต้องทำอะไรให้มันเปลี่ยนไป

นอกจากเราจะเรียกร้องในด้านความสะอาดแล้ว ผมคิดว่าในด้านส่งเสริมพัฒนาเยาวชน ส่งเสริมวัฒนธรรมและวินัย นอกจากได้รับความร่วมมือจากทางราชการแล้ว ผมอยากจะฝากให้ท่านทั้งหลายได้สมมติกันว่า มีหนทางอย่างไร มีข้อยุติอย่างไร ที่คณะกรรมการที่ดีหรือฝ่ายรัฐบาลที่ดี หรือเอกชนที่ดี จะร่วมมือกันในแนวทางอย่างไรที่จะให้เกิดผลขึ้นมา ที่ประชาชนยอมรับ มีกลยุทธ์ กลวิธีอย่างไร ที่จะดำเนินการไปถึงขั้นนั้น ผมขอฝากไว้ด้วยว่า จะทำกันอย่างไร ผมพร้อมที่จะรับคำแนะนำจากการสัมมนาครั้งนี้ เพื่อไปปฏิบัติและแจ้งให้หน่วยราชการต่างๆดำเนินการเพราะผมถือว่าการสัมมนาครั้งนี้มีความสำคัญเป็นพิเศษที่จะมีส่วนช่วยอย่างมากในการสร้างสรีระวัฒนธรรมของไทยเรา ผมขอเรียนย้ำว่า ทั้งหมดนี้คือสิ่งที่รัฐบาลปรารถนาให้บรรลุผลในระยะเวลาข้างหน้านั้น ถึงแม้ว่าจะต้องใช้เวลานานอย่างที่ผมเรียนให้ทราบแล้วก็ตาม เชื่อว่าถ้าเรามีศรัทธาและความตั้งใจจริงที่จะช่วยกันคนละไม้คนละมือแล้ว งานส่งเสริมวัฒนธรรมและแนวทงนิยมไทยก็คงจะสัมฤทธิ์ผลในไม่ช้า

ผมก็มีหลัก แนวทางที่จะเรียนให้ที่ประชุมนี้นำไปสัมมนา ฝากไว้เพียงแค่นี้ ใครขอเรียนว่าแม้ว่าพ้นการสัมมนาไปแล้วก็ตาม หากท่านผู้ใดที่ร่วมอยู่ ณ ที่นี้ มีข้อคิดเห็นใด ๆ ในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ที่จะปฏิบัติ บริหารการส่งเสริมวัฒนธรรมและวินัยของชนในชาติให้ได้ผล ก็โปรดส่งความคิดเห็นเหล่านั้นให้ผม ณ สำนักงานทำเนียบนายกรัฐมนตรี ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือ และโดยเฉพาะผมได้ขอความร่วมมือจากสถานีวิทยุกระจายเสียงทุกสถานี ทั้งกรมประชาสัมพันธ์ และฝ่ายทหาร และวิทยุโทรทัศน์ทุกช่องเมื่อวานนี้แล้วว่าจะขอเวลาสำหรับการปฏิบัติการส่งเสริมนิยมไทย เอกลักษณะไทย วัฒนธรรมและระเบียบวินัยของชาติ ซึ่งเราจะต้องดำเนินการกันเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลา ตามที่ วพณ ๖ นายกรัฐมนตรีได้ปรารถนา เราจะนำบทความที่ท่านทั้งหลายได้ส่งกันมา หรือถ้าจะมีทางทำได้ผมต้องการอาสาสมัครที่จะช่วยกันในด้านประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนให้ความสำคัญ และหันมาร่วมมือช่วยเหลือ ผมคิดว่าถ้าท่านทั้งหลายร่วมมือ รัฐบาลก็จะขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอบคุณครับ

การอภิปราย

เรื่อง “บทบาทนิยมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

ผู้ร่วมอภิปราย

นายอุดม วิทยะสิรินันท์

นายสุเทพ วสันตวงศ์

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประสพ รัตนากร

ศาสตราจารย์ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ผู้ดำเนินการอภิปราย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เย็นใจ เถาหวณิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เย็นใจ :

ผมได้รับมอบหมายให้มาดำเนินการอภิปรายเรื่อง “บทบาทนิยมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ” ซึ่งมีท่านผู้ทรงคุณวุฒิในการอภิปราย 4 ท่าน เป็นนักปฏิบัติ 2 ท่าน นักวิชาการ 2 ท่าน ผมขอแนะนำครับ

ทางซ้ายมือสุด ท่านเป็นคณบดีคณะรัฐศาสตร์จุฬาฯ ท่านเป็นกรรมการมากมาย เป็นประธานคณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติ ซึ่งเป็นคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินการจัดสัมมนาครั้งนี้ ท่านเป็นหัวหน้าคณะที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองและบริหาร ผมรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติที่จะแนะนำ ท่านศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ท่านถัดไปคือ ผู้ที่บุกเบิกอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของไทย ท่านเป็นเจ้าของและผู้ำนวยการบริษัทธานินทร์อุตสาหกรรม และบริษัทในเครือ สร้างตนเองมาจากร้านวิทยุ 26 ปีมาแล้ว ด้วยความวิริยะและนิยมไทย ท่านสั่งของมาขายเอง และต่อมาก็ผลิตเอง จนกระทั่งสินค้าธานินทร์ของท่านเป็นหนึ่งด้านคุณภาพ และเราก็ภูมิใจที่เราผลิตสินค้าไปขายต่างประเทศ ในตำแหน่งทางการค้าก็เป็นรองประธานกรรมการบริษัทอาหารสยาม ผลิตสับปะรดกระป๋องเป็นโรงงานแรกในไทย กรรมการหอการค้าไทย กรรมการสมาคมอุตสาหกรรมไทย กระผมยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติที่จะขอแนะนำคุณ

การอภิปราย

เรื่อง “บทบาทนิยมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

ผู้ร่วมอภิปราย

นายอุดม วิริยะสินันท์

นายสุเทพ วสันตวงศ์

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประสพ รัตนากร

ศาสตราจารย์ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ผู้ดำเนินการอภิปราย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เย็นใจ เกาหวนิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เย็นใจ :

ผมได้รับมอบหมายให้มาดำเนินการอภิปรายเรื่อง “บทบาทนิยมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ” ซึ่งมีท่านผู้ทรงคุณวุฒิในการอภิปราย 4 ท่าน เป็นนักปฏิบัติ 2 ท่าน นักวิชาการ 2 ท่าน ผมขอแนะนำครับ

ทางซ้ายมือสุด ท่านเป็นคณบดีคณะรัฐศาสตร์จุฬาฯ ท่านเป็นกรรมการมากมาย เป็นประธานคณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติ ซึ่งเป็นคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ที่มีส่วนสำคัญในการดำเนินการจัดสัมมนาครั้งนี้ ท่านเป็นหัวหน้าคณะที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมืองและบริหาร ผมรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติที่จะแนะนำ ท่านศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ท่านถัดไปคือ ผู้ที่บุกเบิกอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของไทย ท่านเป็นเจ้าของและผู้อำนวยการบริษัทธานินทร์อุตสาหกรรม และบริษัทในเครือ สร้างตนเองมาจากร้านวิทยุ 26 ปีมาแล้ว ด้วยความวิริยะและนิยมไทย ท่านสั่งของมาขายเอง และต่อมาก็ผลิตเอง จนกระทั่งสินค้าธานินทร์ของท่านเป็นหนึ่งด้านคุณภาพ และเราก็ภูมิใจที่เราผลิตสินค้าไปขายต่างประเทศ ในตำแหน่งทางการค้าก็เป็นรองประธานกรรมการบริษัทอาหารสยาม ผลิตสับปะรดกระป๋องเป็นโรงงานแรกในไทย กรรมการหอการค้าไทย กรรมการสมาคมอุตสาหกรรมไทย กระผมยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติที่จะขอแนะนำคุณ

อุดม วิริยะสิรินันท์ ครับ

ท่านทางขวามือของผม มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้ประชาชนหลายพันคนสามารถยืนอยู่ได้ด้วยตนเอง ท่านดำเนินการในฐานะเอกชนที่มีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ ก่อนหน้าที่รัฐบาลจะประกาศแนวทางให้ประชาชนสามารถช่วยตัวเองได้ ในอดีตท่านเป็นผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่ธนาคารกรุงไทย จำกัด งานที่เด่นและน่าภาคภูมิใจก็คือ โครงการช่วยเหลือลูกเสือชาวบ้านที่เป็นเกษตรกรตามโครงการสินเชื่อการเกษตรแผน 3 ประสานของธนาคารกรุงไทย โดยมีหลัก 3 ประการ คือ ประการแรกต้องพัฒนาเกษตรกรให้ช่วยตัวเอง ขยันขันแข็งและมีการฝึกอบรมให้ซื่อสัตย์ ประหยัด มีเมตตา ไม่ใช้อิทธิทธิ อีกประการคือ พัฒนาอาชีพหลัก อาชีพรองของเกษตรกร ประการสุดท้ายพัฒนาสาธารณูปโภค ในปัจจุบันท่านเป็นที่ปรึกษาฯ และกรรมการสหกรณ์การเกษตรหลายแห่ง ผมรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติที่จะแนะนำคุณสุเทพ วสันตวิวงศ์ ครับ

ท่านสุดท้าย เป็นจิตแพทย์มา 40 กว่าปี และท่านยังอยู่ในวงการประชาสัมพันธ์ อดีตเป็นผู้อำนวยการและเริ่มก่อตั้งโรงพยาบาลประสาท เป็นวุฒิสมาชิก กรรมการสาธารณสุข ที่ปรึกษากระทรวงสาธารณสุข และที่ปรึกษาสหประชาชาติด้านผู้สูงอายุ ปีที่แล้วท่านได้รับรางวัลสังข์เงิน ในฐานะนักประชาสัมพันธ์ที่ให้ความรู้ด้านการแพทย์แก่ประชาชน กระผมรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติที่จะแนะนำ ท่านศาสตราจารย์ นายแพทย์ประสพ รัตนากร

เรื่องนิยมไทยกับความมั่นคงของชาตินี้ ท่านคงมีแนวความคิดอยู่บ้างแล้ว เพราะท่านเองเป็นคนไทย ถ้าเราตั้งหัวข้อกลับกันว่า การไม่นิยมไทยกับการสร้างปัญหาให้แก่ประเทศชาติ เราจะหาสาเหตุได้อย่างไร ทำไมเราจึงพูดกันตั้งแต่เข้ามาว่า คนไทยเราที่จริงมีความคิดอันนี้อยู่ แต่มันอยู่ลึกลงไปหน่อย เรามักนิยมต่างประเทศ ของไทยเราไม่ค่อยนิยม การนิยมไทยมีหลายรูปแบบ มีอย่างไรบ้าง ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น มีวิธีแก้ไขอย่างไร ประเด็นต่าง ๆ มีเหตุผล ที่จะขอเน้นจากการอภิปรายก็คือ ขอวิธีแก้ไข ผมขอให้ท่านผู้อภิปรายพูดตามเรื่องที่ท่านถนัด กระผมขอเชิญท่านแรก คือ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ครับ

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ :

ท่านผู้อภิปราย ท่านผู้เข้าร่วมสัมมนาที่เคารพรักทุกท่าน ผมได้รับเชิญมาเพื่อ

ร่วมในโอกาสนี้ ในตอนสุดท้าย ที่แรกก็อยู่ในฐานะผู้จัดก็ไม่อยากเข้ามาใช้เวลาของท่านมาก แต่บังเอิญผู้ที่จะมาพูดในส่วนนี้ ดิฉันราชการด่วนมาไม่ได้ ผมต้องมาพูดแทน

เรื่องของนิคมไทยนั้น ใช้แก้ปัญหาของชาติได้ อันนี้เป็นเป้าหมายที่เราเชื่อมั่น เราจึงได้ตั้งใจไว้อย่างนี้ ทำไมเราจึงเชื่อมั่นเล่าครับ ว่านิคมไทยแล้วจะแก้ปัญหาของชาติได้ ที่เราเชื่ออย่างนี้ก็เพราะว่าในความเป็นไทยของเราที่มีมายาวนาน 700 กว่าปี มันต้องมีความดีอยู่ในความเป็นไทยจึงทำให้อยู่รอดกันมาได้ 700 กว่าปี และเราก็เชื่อมั่นว่าเราจะต้องอยู่รอดได้และเจริญก้าวหน้าต่อไป สืบทอดให้คนรุ่นหลังพัฒนาและเผยแพร่ให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น หรือมาสร้างขึ้นในสิ่งที่เรียกว่าอุดมการณ์แห่งชาตินั้น ไม่ต้องไปหาจากที่ไหน แต่เราจะหาจากความคิดแบบไทยที่มีมา 700 กว่าปี นี้ เราได้สืบทอดมา และนำมาปรุงแต่งให้ทันสมัยขึ้น และเผยแพร่ต่อไป ประเทศไทยของเราเจริญก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ โดยยังคงไม่ทิ้งความเป็นไทยที่มีเอกลักษณ์ของเรา เหตุที่ผมคิดว่าเราจะต้องหาเอาจากของไทยนี้ก็เพราะว่า หากเราของอื่นมาผสม สร้างแล้วมันไม่สามารถจะเข้ากันได้กับความต้องการของคนไทย หรือชีวิตไทย ของต่างประเทศนั้น แม้ว่าเราจะถามอย่างไร เราก็ไม่อาจจะเอามาใช้ในสังคมไทยตลอดไป เพราะมันขัดกับสภาวะแวดล้อมและความนึกคิดของคนไทย เมื่อมันขัดแล้วเราก็คงต้องทิ้ง เพราะไม่สามารถจะพัฒนาได้ เราจึงคิดว่าหาเอาจากของเก่านั้นดีกว่า เราก็พยายามจะค้นว่าของของเราที่ว่าดีนั้นมีอะไรบ้าง ที่ไม่ดีนั้นเราก็จะพยายามทำลายหรือทำให้เป็นประโยชน์ขึ้น ที่มาพูดใน 10 นาทีนี้ ผมไม่ได้มาเรียกร้องให้ท่าน “หลงใหล” ของต่างชาติไม่เอาเลย จะเอาแต่ไทยแท้ ๆ อย่างนี้ ก็จะเป็นอันตราย ของต่างประเทศที่ดีเราอาจจะปรุงแต่งให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและความนึกคิดของคนไทยได้ ก็จะทำให้ประเทศชาติรุ่งเรืองก้าวหน้าได้

นิคมไทยนั้นเรามุ่งไป 3 ประการ คือ นิคมชีวิตแบบไทยหรือวัฒนธรรมไทย พอพูดคำว่า วัฒนธรรม มันดูเป็นคำฝรั่ง เพราะเราไปถอดมาจากคำว่า Culture ที่จริง Culture แปลว่า Way of life คือวิถีชีวิตที่คนในสังคมนั้นเขาสร้างสรรค์ขึ้นมาจากสภาวะแวดล้อมจากความต้องการ จากความเชื่อ ผมจึงอยากจะพูดว่าวิถีชีวิตแบบไทย

วิถีชีวิตแบบไทย เราสร้างกันมาตั้ง 700 กว่าปี มีวิถีชีวิตอะไรที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทย ปัจจุบัน อันนี้เราต้องนำมาพัฒนา ดัดแปลง ให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมของคนไทย และเอาวิถีชีวิตของต่างประเทศที่มันมาแทรกอยู่โดยไม่มีประโยชน์ออกเสีย

ร่วมในโอกาสนี้ ในตอนสุดท้าย ที่แรกก็อยู่ในฐานะผู้จัดก็ไม่อยากเข้ามาใช้เวลาของท่านมาก แต่บังเอิญผู้ที่จะมาพูดในส่วนนี้ ดิฉันทราบล่วงหน้าไม่ได้ ผมต้องมาพูดแทน

เรื่องของนิมไทยนั้น ใช้แก้ปัญหาของชาติได้ อันนี้เป็นเป้าหมายที่เราเชื่อมั่น เราจึงได้ตั้งใจไว้อย่างนี้ ทำไมเราจึงเชื่อมั่นเล่าครับ ว่านิมไทยแล้วจะแก้ปัญหาของชาติได้ ที่เราเชื่ออย่างนี้ก็เพราะว่าในความเป็นไทยของเราที่มีมายาวนาน 700 กว่าปี มันต้องมีความดีอยู่ในความเป็นไทยจึงทำให้อยู่รอดกันมาได้ 700 กว่าปี และเราก็เชื่อกันว่าเราจะต้องอยู่รอดได้และเจริญก้าวหน้าต่อไป สืบทอดให้คนรุ่นหลังพัฒนาและเผยแพร่ให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น หรือมาสร้างขึ้นในสิ่งที่เรียกว่าอุดมการณ์แห่งชาตินั้น ไม่ต้องไปหาจากที่ไหน แต่เราจะหาจากความคิดแบบไทยที่มีมา 700 กว่าปี นี้ เราได้สืบทอดมา และนำมาปรุงแต่งให้ทันสมัยขึ้น และเผยแพร่ต่อไป ประเทศไทยของเราเจริญก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ โดยยังคงไม่ทิ้งความเป็นไทยที่มีเอกลักษณ์ของเรา เหตุที่ผมคิดว่าเราจะต้องหาเอาจากของไทยนี้ก็เพราะว่า หากเอาของอื่นมาผสม สร้างแล้วมันไม่สามารถจะเข้ากันได้กับความต้องการของคนไทย หรือชีวิตไทย ของต่างประเทศนั้น แม้ว่าจะดีงามอย่างไร เราก็ไม่อาจจะเอามาใช้ในสังคมไทยตลอดไป เพราะมันขัดกับสภาวะแวดล้อมและความนึกคิดของคนไทย เมื่อมันขัดแล้วเราก็ต้องทิ้ง เพราะไม่สามารถจะพัฒนาได้ เราจึงคิดว่าหาเอาจากของเก่านี้ละดีกว่า เราก็พยายามจะค้นว่าของของเราที่ว่าดีนั้นมีอะไรบ้าง ที่ไม่ดีนั้นเราก็จะพยายามทำลายหรือทำให้เป็นประโยชน์ขึ้น ที่มาพูดใน 10 นาทีนี้ ผมไม่ได้มาเรียกร้องให้ท่าน “หลงใหล” ของต่างชาติไม่เอาเลย จะเอาแต่ไทยแท้ ๆ อย่างนี้ ก็จะเป็นอันตราย ของต่างประเทศที่ดีเราอาจจะปรุงแต่งให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและความนึกคิดของคนไทยได้ ก็จะทำให้ประเทศชาติรุ่งเรืองก้าวหน้าได้

นิมไทยนั้นเรารุ่งไป 3 ประการ คือ นิมชีวิตแบบไทยหรือวัฒนธรรมไทย พอพูดคำว่า วัฒนธรรม มันดูเป็นคำฝรั่ง เพราะเราไปถอดมาจากคำว่า Culture ที่จริง Culture แปลว่า Way of life คือวิถีชีวิตที่คนในสังคมนั้นเขาสร้างสรรค์ขึ้นมาจากสภาวะแวดล้อมจากความต้องการ จากความเชื่อ ผมจึงอยากจะพูดว่าวิถีชีวิตแบบไทย

วิถีชีวิตแบบไทย เราสร้างกันมาตั้ง 700 กว่าปี มีวิถีชีวิตอะไรที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทย ปัจจุบัน อันนี้เราต้องนำมาพัฒนา ดัดแปลง ให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมของคนไทย และเอาวิถีชีวิตของต่างประเทศที่มันมาแทรกอยู่โดยไม่มีประโยชน์ออกเสีย

ก็จะทำให้วิถีชีวิตแบบไทยหรือวัฒนธรรมไทยมีประโยชน์ ในปัจจุบันชีวิตคนไทยในอดีตที่ทำให้เราอยู่ได้และเจริญมา หมายความว่าวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด สะอาด และมีวินัย ท่านลองไปค้นดูเถิดครับ ประวัติศาสตร์ไทยจะบอก 3 - 4 สิ่งที่ผมกล่าวมานี้ คนไทยเรามีชีวิตเรียบง่าย การสร้างบ้านเรือนของเราก็ไม่ได้สร้างแบบมโหฬาร เพราะขัดกับสภาพแวดล้อมไทย เดียวนี้เราต้องสร้างบ้านแบบตะวันตก ต้องมีหน้าต่างกระจก กระจกเราก็กลัวขโมยมันจะทุบ ก็ต้องใส่เหล็กดัดเข้าไป ที่นี้ยังมันกัดก็เลยต้องใส่มุ้งลวดเข้าไปอีก ก็เป็น 3 - 4 ชั้น นั่นมันของฝรั่งเขาครับ หน้าต่างกระจกเขาไม่อาจทำแบบไทยได้ เราก็ไปเอาอย่างเขามา มันก็กลายเป็นประเพณีของคนในนครหลวง ทำให้เป็นชีวิตที่ไม่เรียบง่ายแล้วครับ มีหน้าต่างกระจก มีอะไร ๆ มากขึ้น ลำบากมากขึ้น เริ่มจะไม่ประหยัดแล้วครับ มีมุ้งลวดเข้าไปกัน มันร้อน ก็ต้องใช้เครื่องทำความเย็นต่าง ๆ อีก

ชีวิตไทยเราต้องสะอาด เพราะเราอยู่ในเขตร้อน มันจะนั้นก็ทำให้เป็นโรคผิวหนังต่าง ๆ ได้ ผมเคยอ่านหนังสือที่ชาวต่างประเทศเขียนถึงชีวิตไทยในแหลมทอง ไทยใหญ่ ไทยลานนา เขาเปรียบเทียบพบว่าคนไทยรักความสะอาดมากกว่าชาติอื่นในภูมิภาคเดียวกัน ผมอ่านแล้วเกิดความภาคภูมิใจมากที่สุดว่า ต่างชาติเขานิยมอยากคบหาคนไทยเพราะสะอาด เขาเขียนไว้เกือบ 100 ปี แล้วครับ

ชีวิตไทยเราต้องมีวินัย ไม่อย่างนั้นก็อยู่ไม่ได้ คนไทยเรารู้หน้าที่ว่าจะต้องทำอะไร เมื่อศึกษาพร้อมที่จะรับ ถึงเวลาทำนาก็ทำ เรารู้จักแบ่งหน้าที่ ในสมัยอยุธยา การระดมคนทำได้ง่ายกว่าปัจจุบันเสียอีก เพราะเขามีความเข้าใจในหน้าที่ของเขาครับ สมัยนั้นเขาอยู่กันกระจัดกระจายกว่าปัจจุบัน แต่ทำไมเขาระดมพลรวดเร็วเข้ารบเข้าศึกศัตรูได้ ถ้าคนไทยไม่มีวินัย อยู่ตอนนั้น อาจจะหนีเข้าป่าเป็นโจรได้ แม้โจรก็ยังมีความที่ป้องกันบ้านเมืองยามศึกมา คนไทยรู้หน้าที่ว่าจะต้องทำอะไรเพื่อสังคมโดยรวมตอนหลัง ๆ เราเริ่มแบ่งหน้าที่กันชัดไป คือทหารมีหน้าที่รบ ป้องกันประเทศ แยกหน้าที่กันไป ทำให้คนไทยที่เป็นทหารอยู่ชายแดนประหลาดใจว่า เขารบกันแทบตายแต่ในกรุงยังเที่ยวในทึบหลับ ใช้น้ำมันฟุ่มเฟือย เหล่านี้เป็นต้น และเกิดความรู้สึกห่วงใยกัน ขณะนี้ประเทศไทยเราอยู่ในภาวะที่ค่อนข้างจะวิกฤต แต่คนยังใช้ชีวิตฟุ่มเฟือย อันนี้เป็นอันตราย เพราะถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องช่วยกันออมช่วยกันประหยัดต่าง ๆ เพราะเราอยู่ในสภาวะแวดล้อมเช่นนั้น

นี่เป็นวิถีชีวิตแบบไทยที่ผมอยากเสนอว่า เราต้องค้นหาวิถีชีวิตแบบไทยในอดีต ที่ทำให้ประเทศไทยอยู่รอดมาได้ และนำมาปรุงแต่งให้ดี เผยแพร่ไปให้เป็นที่ยอมรับ ของมหาชน เพื่อทำให้ประเทศไทยเราเข้มแข็ง

นิยมไทยในความหมายที่ 2 นั่นคือนิยมสินค้าไทย เราได้เคยเผยแพร่กันมา ตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่มีคำว่า “ไทยทำ ไทยใช้ ไทยเจริญ” มันเป็นคำที่ เรากินใจ คนไทยนิยมสินค้าไทยมากในตอนนั้น แต่ว่าตอนนี้เราได้รับอิทธิพลโฆษณา ต่างประเทศมาก ทำให้สินค้าต่างประเทศเข้ามาแทนที่สินค้าไทย ทำให้เสียดุลการค้า มากมายในแต่ละปี จนบัดนี้คนไทยผลิตสินค้าออกตีตลาดต่างประเทศได้แล้ว คนไทย ก็ยังไม่เชื่อว่าสินค้าไทยจะมีคุณภาพสูง ถ้าอยากจะซื้อกระเป๋าคริสเตียน ดิออร์ ก็ต้อง ไปซื้อที่ปารีส ทั้ง ๆ ที่ผลิตแถวประตูนํ้านี้เอง ต้องเอามาขายแล้วบอกว่านี่มาจากนอก สินค้าชิ้นนั้นต้องเดินทางจากเมืองไทยไปปารีสเสียก่อน ได้กลิ่นปารีสแล้วจึงมาขาย เมืองไทย นี่แหละคนไทยนิยมกัน ความนิยมสินค้าต่างประเทศนี้ ทำให้บริษัทในเมืองไทย ต้องติดตราต่างประเทศ Made in U.S.A. บ้าง Made in Japan บ้าง ทั้ง ๆ ที่ Made in Thailand เราเอง ทำให้คนไทยขาดความภูมิใจ เสียหายมากที่คนไทยไปนิยมสินค้า ต่างประเทศเป็นอันตรายมาก การนิยมไทยเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจ ต่ออะไร ๆ อีกหลาย อย่าง จะช่วยสร้างงาน ทำให้ไทยมีชื่อเสียง อย่างร้านสินทร์นี่ก็ Made in Thailand ไม่ต้องหลอกคนซื้อ ชาวต่างประเทศก็ยอมรับว่าสินค้าไทยมีคุณภาพ แต่คนไทยไม่เชื่อ เข้าไปในร้านเห็นวิทยุธานินทร์กับซันโย อาจจะซื้อซันโย นี่คืออิทธิพลของการโฆษณา แก้ได้โดยการไม่ให้มีโฆษณาเกินความจำเป็น ผมมีผลวิจัยของต่างประเทศเอามาให้ดู ได้เลยว่า การโฆษณาคือการหลอกหลวงกันอย่างแรง ถ้าโฆษณาเกินความจริง ต่าง ประเทศเขาก็มีกฎหมายเลยว่าจะโฆษณาได้ไม่เกินกี่เปอร์เซ็นต์ของเงินลงทุน นี่ก็อยากจะ เรียกว่าการนิยมสินค้าไทยนั้นจะเป็นการแก้ปัญหาของชาติแน่

ประการสุดท้ายก็คือ นิยมความคิดของไทย มีความคิดที่ตึงงามที่ทำให้ประเทศ ชาติรอดมาได้ทุกวันนี้ ก็เพราะว่าความคิดของคนไทยเราถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ปกครอง หรือสังคม เรามีหมด ภาษาสมัยใหม่เขาก็ว่า อุดมการณ์มันมีมาอยู่แล้วใน สังคมไทยในอดีต ความคิดเหล่านี้มาจากประวัติศาสตร์อันยาวนาน จากพุทธศาสนา ก็มากมาย ศาสนาพุทธเราเป็นศาสนาใจกว้าง ไปรับเอาศาสนาอื่นเข้ามา โดยเฉพาะ

นี่เป็นวิถีชีวิตแบบไทยที่ผมอยากเสนอว่า เราต้องค้นหาวิถีชีวิตแบบไทยในอดีต ที่ทำให้ประเทศไทยอยู่รอดมาได้ และนำมาปรุงแต่งให้ดี เผยแพร่ไปให้เป็นที่ยอมรับ ของมหาชน เพื่อให้ประเทศไทยเราเข้มแข็ง

นิยมไทยในความหมายที่ 2 นั่นคือนิยมสินค้าไทย เราได้เคยเผยแพร่กันมา ตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่มีคำว่า “ไทยทำ ไทยใช้ ไทยเจริญ” มันเป็นคำที่ เรากินใจ คนไทยนิยมสินค้าไทยมากในตอนนั้น แต่ว่าตอนหลังนี้เราได้รับอิทธิพลโฆษณา ต่างประเทศมาก ทำให้สินค้าต่างประเทศเข้ามาแทนที่สินค้าไทย ทำให้เสียดุลการค้า มากมายในแต่ละปี จนบัดนี้คนไทยผลิตสินค้าออกติดตลาดต่างประเทศได้แล้ว คนไทย ก็ยังไม่เชื่อว่าสินค้าไทยจะมีคุณภาพสูง ถ้าอยากจะซื้อกระเป๋าคริสเตียน ดืออร์ ก็ต้อง ไปซื้อที่ปารีส ทั้ง ๆ ที่ผลิตแถวประตูน้ำนี่เอง ต้องเอามาขายแล้วบอกว่านี่มาจากนอก สินค้าชิ้นนั้นต้องเดินทางจากเมืองไทยไปปารีสเสียก่อน ได้กลิ่นปารีสแล้วจึงมาขาย เมืองไทย นี่แหละคนไทยนิยมกัน ความนิยมสินค้าต่างประเทศนี้ ทำให้บริษัทในเมืองไทย ต้องติดตราต่างประเทศ Made in U.S.A. บ้าง Made in Japan บ้าง ทั้ง ๆ ที่ Made in Thailand เราเอง ทำให้คนไทยขาดความภูมิใจ เสียหายมากที่คนไทยไปนิยมสินค้า ต่างประเทศเป็นอันตรายมาก การนิยมไทยเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจ ต่ออะไร ๆ อีกหลาย อย่าง จะช่วยสร้างงาน ทำให้ไทยมีชื่อเสียง อย่างร้านนรินทร์นี่ก็ Made in Thailand ไม่ต้องหลอกคนซื้อ ชาวต่างประเทศก็ยอมรับว่าสินค้าไทยมีคุณภาพ แต่คนไทยไม่เชื่อ เข้าไปในร้านเห็นวิทยุร้านนรินทร์กับซันโย อาจจะซื้อซันโย นี่คืออิทธิพลของการโฆษณา แก่ได้โดยการไม่ให้มีโฆษณาเกินความจำเป็น ผมมีผลวิจัยของต่างประเทศเอามาให้ดู ได้เลยว่า การโฆษณาคือการหลอกหลวงกันอย่างแรง ถ้าโฆษณามากเกินไปเกินความจริง ต่าง ประเทศเขาก็มีกฎหมายเลยว่าจะโฆษณาได้ไม่เกินกี่เปอร์เซ็นต์ของเงินลงทุน นี่ก็อยากจะ เรียกว่าการนิยมสินค้าไทยนั้นจะเป็นการแก้ปัญหาของชาติแน่

ประการสุดท้ายก็คือ นิยมความคิดของไทย มีความคิดที่ตึงามที่ทำให้ประเทศ ขาดชีวิตมาได้ทุกวันนี้ ก็เพราะว่าความคิดของคนไทยเราถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ปกครอง หรือสังคม เรามีหมด ภาษาสมัยใหม่เขาก็ว่า อุดมการณ์มันมีมาอยู่แล้วใน สังคมไทยในอดีต ความคิดเหล่านี้มาจากประวัติศาสตร์อันยาวนาน จากพุทธศาสนาที่ มากมาย ศาสนาพุทธเราเป็นศาสนาใจกว้าง ไปรับเอาศาสนาอื่นเข้ามา โดยเฉพาะ

พราหมณ์บางส่วน จนสืบสนว่าพุทธที่แท้จริงอยู่ไหน เดียวนี้เรามาทะเลาะกันว่าใคร พุทธแท้ ใครพุทธเทียม เป็นต้น ก็น่าวิตกมาก แต่อย่างไรก็ตาม ผมสรุปว่าความคิดของไทย ซึ่งทางคณะกรรมการอุดมการณ์ของชาติพยายามจะรวบรวมออกมาเพื่อเผยแพร่ให้ทราบมีอยู่มากที่ตึงาม เป็นคำคม คัมภีร์ศาสนามากมาย ในพระบรมราโชวาทของพระมหากษัตริย์ตั้งแต่อดีต ตั้งแต่สมัยอยุธยา อาจจะหาไม่ได้แล้วตั้งแต่รัชกาลที่ 1 มา นี้ เราได้เผยแพร่แล้วในหนังสือที่ชื่อว่า คติไทย ท่านลองอ่านดูจะพบว่าพระบรมราโชวาทให้เราทุกอย่าง ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ความคิดของไทยเรานี้ก็มาจาก พุทธศาสนา พระมหากษัตริย์ และประวัติศาสตร์อันยาวนานที่ทำให้คนเราเชื่อมั่น ความคิดของไทยที่ไม่เหมือนใคร และไม่มีใครมาลอกเลียนได้ก็คือ ความนิยมในพระมหากษัตริย์ยังมีอยู่ในความรู้สึกของคนไทยมาแต่อดีต แล้วเราก็เชื่อว่าความคิดหลักของคนไทยเรานี้จะทำให้ไทยอยู่รอดต่อไป อันนี้มาจากประวัติศาสตร์ 700 กว่าปี ประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์สืบสันตติวงศ์มา 50 พระองค์ เท่าที่สามารถบันทึกไว้ได้ในประวัติศาสตร์ จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของความคิดในปัจจุบัน

นอกเหนือจากความนิยมในพระมหากษัตริย์แล้ว ก็มีความคิดที่ตึงามและกำลังเผยแพร่ในปัจจุบันซึ่งกรมพระยาดำรง ฯ ได้ทรงนิพนธ์ไว้ก็คือ ความเชื่อในการไม่นิยมความรุนแรง เราเชื่อในการแก้ไขปัญหาโดยสันติ ความรักอิสระเสรี เรื่องนี้ผมขอเสนอให้ท่านนำไปหาความหมายดูว่า ขณะนี้คิดกันผิดว่ารักอิสระเสรี คือทำอะไรก็ได้ตามใจที่ต้องการทำ ทำให้ขาดวินัยกันไป ที่จริงแล้ว รักอิสระเสรี หรือ Love of Independence ที่กรมพระยาดำรง ฯ ทรงนิพนธ์ไว้นั้นหมายถึงความถึงความรักอิสระ คือไม่ยอมเป็นข้าใคร คือเรื่องจะเสียเอกราชนั้นไทยไม่ยอมแน่ เราต้องกู้คืนมาด้วยตัวเอง ไม่มีใครช่วยเราก็กู้ได้ คนอื่นต้องมีต่างชาติมาช่วย เวียดนาม ลาว เขมร จะกู้ได้ต้องมีต่างชาติมาช่วย แต่คนไทยเรากู้ชาติได้ด้วยตัวเอง ลองดูประวัติศาสตร์ชาติไทยสมัยอยุธยา มันแสดงถึงความรักเอกราช ในความหมายของ Love of Independence แต่หลายคนเอาไปแปลว่ารักอิสระ คือทำอะไรก็ได้ตามใจ จึงไม่มีระเบียบวินัยเลย

สุดท้ายก็คือ คนไทยเรามีนิสัยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือกัน ผลประโยชน์ขัดแย้งกันเราก็ไม่รบราฆ่าฟันกัน เรามองในแง่การประสานประโยชน์ ประโยชน์เราไม่ขัดกัน นี่เป็นความคิดของไทยแท้ ความคิดของต่างประเทศไม่ว่าประชาธิปไตย หรือคอมมิวนิสต์

มองประโยชน์ขัดกันหมด คอมมิวนิสต์นั้นบอกว่าประโยชน์ขัดกันต้องฆ่ากัน ประชาธิปไตยตะวันตกบอกว่าประโยชน์ขัดกัน แต่ทำให้ผลัดกันทำ ให้มีฝ่ายค้าน มีรัฐบาล แต่คนไทยไม่มองเรื่องฝ่ายค้านหรือสนับสนุน เรามองในเรื่องประสานประโยชน์ ถ้าหากว่าเราประสานกันได้ประสานกันไป ไม่ควรหักทลายทำลายล้างกัน อันนี้นับว่าเป็นความดีของความคิดแบบไทย แต่บังเอิญความคิดทางการเมืองของตะวันตกมันเข้ามามาก ในช่วงหลัง ประชาธิปไตยแบบตะวันตก ประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม ทำให้คนไทยสับสนในความคิดถึงยามที่ตนมีอยู่แล้ว

นี่คือที่ผมขอเสนอ 3 ประการ คือ ให้เราถือฟื้นความนิยมในวิถีชีวิตแบบไทย นิยมสินค้าไทย และนิยมความคิดของไทยที่มีมีมากมายมาเผยแพร่ต่อไป ผมเชื่อว่าจะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้มาก ขอขอบคุณครับ

คุณอุดม วิริยะสินธุ์ :

ท่านผู้มีเกียรติ ผมเป็นนักทำ ไม่ใช่ นักพูด ผมรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มาพูดเรื่องบทบาทของนิยมไทย ในการแก้ปัญหาของชาติในวันนี้ หลายท่านได้กล่าวมาแล้ว ผมจะพูดเฉพาะประสบการณ์ด้านเศรษฐกิจ เพราะปัญหาของชาติมีมากมายเหลือเกิน แต่ผมจะพูดด้านเศรษฐกิจว่า การนิยมสินค้าไทยจะแก้ไขปัญหาของชาติได้อย่างไร

ถ้าจะพูดถึงเรื่องนิยมไทย 60-70 ปีที่แล้ว คนไทยเรานิยมไทยมากกว่าเรสมัยนี้ อดีตนั้นสินค้าต่าง ๆ ใช้ชื่อไทย เหตุนั้นความนิยมไทยเหล่านั้นสูญหายไป ก็คงจะเป็นเพราะว่าสมัยนี้การโฆษณาเป็นการโฆษณาเกินความจริงมาก กิจกรรมเหล่านั้นส่วนมากเป็นกิจการต่างประเทศ ซึ่งมีทุนในการโฆษณามาก กิจกรรมเหล่านั้นโฆษณาได้ไม่จำกัด เขามีรายได้ในประเทศอื่นมีมากมาย เขาสามารถที่จะมาตั้งรากฐานในประเทศเรา ให้มั่นคงด้วยการโฆษณา โดยมากเขาใช้คนไทยเราสร้างตลาดให้ก่อน สินค้าที่ยังไม่มีใครรู้จักเขาจะเข้ามาให้คนไทยทำ เมื่อตลาดเดินได้ เขาจะเข้ามายึดกิจการ นี่เป็นการเสียเปรียบที่คนไทยเรายอมมาตลอดเวลา และคิดว่าต้องเสียเปรียบต่อไป ถ้าเราไม่คิดว่าเหตุใดเราต้องยอมก้มหัวให้เขาไขว่คว้าอยู่ไม่หยุดหย่อน ลูกหลานเราจะเป็นอย่างนี้เรื่อย ๆ ไป ตัวอย่างประเทศใกล้ ๆ บ้านเราคือ เกาหลี แม้เขาจะซื้อสิ่งต่าง ๆ จากประเทศอื่น มาพัฒนาอุตสาหกรรม แต่ก็ไม่ได้ยินชื่อสินค้านั้นเลย เขายืนอยู่ได้ด้วยตัวของเขาเอง เกาหลีพัฒนาอุตสาหกรรมหลังเรามาก แต่เขามีจุดยืนของตัวเอง บัดนี้เขายืนได้แล้ว

มองประโยชน์ขัดกันหมด คอมมิวนิสต์นั้นบอกว่าประโยชน์ขัดกันต้องฆ่ากัน ประชาธิปไตยตะวันตกบอกว่าประโยชน์ขัดกัน แต่ว่าให้ผลัดกันทำ ให้มีฝ่ายค้าน มีรัฐบาล แต่คนไทยไม่มองเรื่องฝ่ายค้านหรือสนับสนุน เรามองในเรื่องประสานประโยชน์ ถ้าหากว่าเราประสานกันได้ประสานกันไป ไม่ควรหักหาญทำลายล้างกัน อันนี้นับว่าเป็นความดีของความคิดแบบไทย แต่บังเอิญความคิดทางการเมืองของตะวันตกมันเข้ามามาก ในช่วงหลัง ประชาธิปไตยแบบตะวันตก ประชาธิปไตยแบบสังคมนิยม ทำให้คนไทยสับสนในความคิดถึงงานที่ตนมีอยู่แล้ว

นี่คือที่ผมขอเสนอ 3 ประการ คือ ให้เรารื้อฟื้นความนิยมในวิถีชีวิตแบบไทย นิยมสินค้าไทย และนิยมความคิดของไทยที่มีมากมายมาเผยแพร่ต่อไป ผมเชื่อว่าจะแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้มาก ขอขอบคุณครับ

คุณอุดม วิฑยะสิรินันท์ :

ท่านผู้มีเกียรติ ผมเป็นนักทำ ไม่ใช่ นักพูด ผมรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มาพูดเรื่องบทบาทของนิยมไทย ในการแก้ปัญหาของชาติในวันนี้ หลายท่านได้กล่าวมาแล้ว ผมจะพูดเฉพาะประสบการณ์ด้านเศรษฐกิจ เพราะปัญหาของชาติมีมากมายเหลือเกิน แต่ผมจะพูดด้านเศรษฐกิจว่า การนิยมสินค้าไทยจะแก้ไขปัญหาของชาติได้อย่างไร

ถ้าจะพูดถึงเรื่องนิยมไทย 60-70 ปีที่แล้ว คนไทยเรานิยมไทยมากกว่าเราสมัยนี้ อดีตนั้นสินค้าต่าง ๆ ใช้ชื่อไทย เหตุนี้ความนิยมไทยเหล่านั้นสูญหายไป ก็คงจะเป็นเพราะว่าสมัยนี้การโฆษณาเป็นการโฆษณาเกินความจริงมาก กิจกรรมเหล่านั้นส่วนมากเป็นกิจการต่างประเทศ ซึ่งมีทุนในการโฆษณามาก กิจกรรมเหล่านั้นโฆษณาได้ไม่จำกัด เขามีรายได้ในประเทศอื่นมีมากมาย เราสามารถที่จะมาตั้งรากฐานในประเทศเราให้มั่นคงด้วยการโฆษณา โดยมากเขาใช้คนไทยเราสร้างตลาดให้ก่อน สินค้าที่ยังไม่มีใครรู้จักเขาจะเข้ามาให้คนไทยทำ เมื่อตลาดเดินได้ เขาจะเข้ามายุ่งกิจการ นี่เป็นการเสียเปรียบที่คนไทยเรายอมมาตลอดเวลา และคิดว่าต้องเสียเปรียบต่อไป ถ้าเราไม่คิดว่าเหตุใดเราต้องยอมก้มหัวให้เขาไขว่คว้าอยู่ไม่หยุดหย่อน ลูกหลานเราจะเป็นอย่างนี้เรื่อย ๆ ไป ตัวอย่างประเทศใกล้ ๆ บ้านเราคือ เกาหลี แม้เขาจะซื้อสิ่งต่าง ๆ จากประเทศอื่นมาพัฒนาอุตสาหกรรม แต่ก็ไม่ได้ยินชื่อสินค้านั้นเลย เขายืนอยู่ได้ด้วยตัวของเขาเอง เกาหลีพัฒนาอุตสาหกรรมหลังเรามาก แต่เขามีจุดยืนของตัวเอง บัดนี้เขายืนได้แล้ว

ส่วนคนไทยเราคงมีชีวิตใช้ความเป็นอยู่แบบนี้ จะซื้ออะไรก็ซื้อ จะขายอะไรก็ขาย แม้แต่ของขบเคี้ยว ซึ่งเราทำ เรามีวัตถุดิบ ก็ยังยอมให้ต่างชาตินำมาขาย แล้วไทยเงินออกนอกประเทศ อันนี้ผมคิดว่าทำอย่างไรที่เราจะตั้งเอกลักษณ์ของไทยเรา ผมได้ทำงาน 2-3 ปี ผมก็พยายาม แต่คนไทยถูกกล่อมกันมา 20-30 ปี ตื่นขึ้นมาก็พบแต่ของต่างประเทศ เราจึงเริ่มด้วยตัวเองด้วยการสร้างวิทยุ เป็นไปไม่ได้ที่จะใช้ชื่อไทยเริ่มต้น โดยเฉพาะด้านอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากวิทยุแล้วผมพบว่าคนไทยเราทำได้ดีและส่งไปต่างประเทศ คนไทยก็ไปซื้อมา ในด้านอิสระเสรีนี้ รัฐบาลควรมีบทบาทด้านนี้ ผมคิดว่าในคนอายุมาก ๆ จะเปลี่ยนหันที่ทันใจจะรู้สึกยาก ทางที่ดีควรจะต้องให้ความรู้วิชาแก่เด็กและต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ ในโรงเรียนฝรั่ง สมัยก่อนมีการเรียนศีลธรรมกันมาก คนของเขาจึงอยู่ในศีลธรรมมากกว่า เด็ก ๆ ก็เหมือนผ้าสะอาด เราต้องรักษาผ้าให้สะอาด ต้องตัดไม้ตั้งแต่ยังอ่อน ผมอยากให้สิ่งนี้เกิดขึ้น

ในการตั้งโรงงานสับปะรด อาหารทะเล ผมก็ใช้ชื่อไทย ผมคิดว่าควรปลูกฝังไปเรื่อย ๆ ผมขอจบแค่นี้ครับ

คุณสมบัติ วสันตวิวงศ์ :

ท่านผู้เข้าร่วมสัมมนาที่เคารพ ผมมีความยินดีที่ได้เข้าร่วมสัมมนาเรื่องบทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ ผมไม่ใช่นักวิชาการ แต่อาศัยประสบการณ์และยึดมั่นในสัจธรรม อยากจะพูดตามข้อเท็จจริงด้วยความจริงใจ

ผมนั้นเดิมอยู่ธนาคารกรุงไทย ได้มีประสบการณ์ด้านการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในชนบท การแก้ปัญหาให้เกษตรกรนั้นมีปัญหายุ่งยากมากมาย สรุปแล้วได้เหตุ 4 ประการ ประการคือ พี่น้องเกษตรกรของเรามีฐานะยากจน มีภาระหนี้สิน มีความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้น ขาดแคลน จนกระทั่งเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่ ยารักษาโรค จนกระทั่งหมดหวังในชีวิต มองไม่เห็นอนาคตที่แจ่มใส เราจึงหมดความกระตือรือร้น ไม่ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ อันนี้เป็นปัญหาที่เราได้พบ และลำบากใจ

การที่ผมได้สร้างโครงการพัฒนาชนบทสมบูรณ์แบบ หรือโครงการเดิมเรียกว่าโครงการสินเชื่อเพื่อการเกษตรแผน 3 ประสาน ของธนาคารกรุงไทยนั้น ก็มีหลักการที่สำคัญ ก็คือ การพัฒนาบุคคล ว่าทำอย่างไรจึงจะปลูกให้พี่น้องเกษตรกรของเราตื่น

ขึ้นจากความสิ้นหวัง ให้มองเห็นอนาคตที่แจ่มใสจะได้กระตือรือร้นในการพัฒนาตัวเอง ให้สามารถช่วยตัวเองได้ ผมได้สร้างโครงการนี้แล้ว ก็ยังไม่รู้จะหาทางพัฒนาบุคคลได้อย่างไร เดิมทีเดียวได้นำโครงการนี้ไปผสมผสานกับโครงการสหกรณ์หมู่บ้านสันกำแพง ตามพระราชดำริ ซึ่ง รพช. สร้างโครงการนี้ขึ้น เราได้ไปคัดเลือกเกษตรกรมา และทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ช่วยทำการฝึกอบรมเป็นเวลา 90 วัน แต่เมื่อเกษตรกรผ่านการอบรมแล้ว ก็ไม่ได้มีความกระตือรือร้นอย่างไร ผลที่สุดการดำเนินงานก็เป็นไปอย่างเชื่องช้า มีปัญหาอุปสรรคมากมาย

ผมคิดว่านั่นอาจเกิดจากการพัฒนาบุคคลไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ต่อมากระผมเองได้เดินทางไปพักร้อนที่พิจิตร ขณะนั้นมีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน ผู้อำนวยการและวิทยากรได้เข้ามาชี้แจงกับผมว่า ผู้ที่ผ่านการอบรมลูกเสือชาวบ้านแล้วนั้น จะเป็นบุคคลที่มีความเสียสละ พร้อมเพรียง มีความสามัคคีรักใคร่กันในหมู่คณะ และที่สำคัญที่สุดคือ มีความสำนึกในหน้าที่ต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์อย่างสม่ำเสมอ การอบรมลูกเสือชาวบ้านใช้เวลาเพียง 4 - 5 วัน สามารถพัฒนาบุคคลในระยะเริ่มต้นสามารถดึงจิตใจของประชาชนได้ ผมว่าน่าจะเอามาเป็นวิธีพัฒนาประชาชน เมื่อคิดได้แบบนี้ ประกอบกับมีคนคะยั้นคะยอ ผมก็สมัครเข้ารับการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน เพื่อศึกษาถึงการพัฒนาบุคคลในระยะสั้น เมื่อเสร็จสิ้นการอบรม ผมได้รับเลือกตั้งเป็นประธานรุ่น จึงได้ทำการทดสอบความสามัคคี ความพร้อมเพรียง ความเสียสละของบรรดาลูกเสือชาวบ้านที่ได้ทำการฝึกอบรม ปรากฏว่าได้ผลจริง ๆ ด้วยเหตุนี้เอง ผมจึงได้วางแผนในการเอาลูกเสือชาวบ้านเข้ามาร่วมในการสร้างโครงการ เอาวิธีการพัฒนาบุคคลของลูกเสือชาวบ้านมาเป็นพื้นฐานเพื่อปรับระดับจิตใจของพี่น้องเกษตรกรให้ตื่นขึ้นมาจากความสิ้นหวังให้จงได้ และได้วางวิธีการฝึกอบรมต่อเนื่องในเรื่องสร้างผู้นำ ผู้บริหารขึ้นมา สร้างกลุ่มพัฒนาต่าง ๆ เราได้นำโครงการสินเชื่อเพื่อเกษตรกรแผน 3 ประสานของธนาคารกรุงไทย ไปจำลองดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 จนบัดนี้ ก็รู้สึกว่าการพัฒนาบุคคลในรูปแบบที่ค้นพบจากวิธีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านนั้น ได้บังเกิดผลอย่างแท้จริง มีหลายท่านที่สนใจและเดินทางไปดูโครงการนี้มามาก

อย่างไรก็ตาม ผมเห็นหัวข้อการสัมมนาในวันนี้ คำว่านิยมไทยทำให้ผมมีความรู้สึกอย่างหนึ่งว่ามันเป็นชาตินิยมอ่อน ๆ ชาตินิยมนี้มันแข็งเหลือเกิน ผมอยากสนับสนุน

ขึ้นจากความสิ้นหวัง ให้มองเห็นอนาคตที่แจ่มใสจะได้กระตือรือร้นในการพัฒนาตัวเอง ให้สามารถช่วยตัวเองได้ ผมได้สร้างโครงการนี้แล้ว ก็ยังไม่รู้จะหาทางพัฒนาบุคคลได้อย่างไร เดิมทีเดียวได้นำโครงการนี้ไปผสมผสานกับโครงการสหกรณ์หมู่บ้านสันกำแพง ตามพระราชดำริ ซึ่ง รพช. สร้างโครงการนี้ขึ้น เราได้ไปคัดเลือกเกษตรกรมา และทางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ช่วยทำการฝึกอบรมเป็นเวลา 90 วัน แต่เมื่อเกษตรกรผ่านการอบรมแล้ว ก็ไม่ได้มีความกระตือรือร้นอย่างไร ผลที่สุดการดำเนินงานก็เป็นไปอย่างเชื่องช้า มีปัญหาอุปสรรคมากมาย

ผมคิดว่านั่นอาจเกิดจากการพัฒนาบุคคลไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ต่อมากระผมเองได้เดินทางไปพักร้อนที่พิจิตร ขณะนั้นมีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน ผู้อำนวยการและวิทยากรได้เข้ามาชี้แจงกับผมว่า ผู้ที่ผ่านการอบรมลูกเสือชาวบ้านแล้วนั้น จะเป็นบุคคลที่มีความเสียสละ พร้อมเพรียง มีความสามัคคีรักใคร่กันในหมู่คณะ และที่สำคัญที่สุดคือ มีความสำนึกในหน้าที่ต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์อย่างสม่ำเสมอ การอบรมลูกเสือชาวบ้านใช้เวลาเพียง 4 - 5 วัน สามารถพัฒนาบุคคลในระยะเริ่มต้นสามารถดึงจิตใจของประชาชนได้ ผมว่าน่าจะเอามาเป็นวิธีพัฒนาประชาชน เมื่อคิดได้แบบนี้ ประกอบกับมีคนคณะอื่นเคาะยอ ผมก็สมัครเข้ารับการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน เพื่อศึกษาถึงการพัฒนาบุคคลในระยะสั้น เมื่อเสร็จสิ้นการอบรม ผมได้รับเลือกตั้งเป็นประธานรุ่น จึงได้ทำการทดสอบความสามัคคี ความพร้อมเพรียง ความเสียสละของบรรดาลูกเสือชาวบ้านที่ได้ทำการฝึกอบรม ปรากฏว่าได้ผลจริง ๆ ด้วยเหตุนี้เอง ผมจึงได้วางแผนในการเอาลูกเสือชาวบ้านเข้ามาร่วมในการสร้างโครงการ เอาวิธีการพัฒนาบุคคลของลูกเสือชาวบ้านมาเป็นพื้นฐานเพื่อปรับระดับจิตใจของพี่น้องเกษตรกรให้ดีขึ้นมาจากความสิ้นหวังให้จงได้ และได้วางวิธีการฝึกอบรมต่อเนื่องในเรื่องสร้างผู้นำ ผู้บริหารขึ้นมา สร้างกลุ่มพัฒนาต่าง ๆ เราได้นำโครงการสินเชื่อเพื่อเกษตรกรแผน 3 ประสานของธนาคารกรุงไทย ไปจำลองดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 จนบัดนี้ ก็รู้สึกว่าการพัฒนาบุคคลในรูปแบบที่ค้นพบจากวิธีการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านนั้น ได้บังเกิดผลอย่างแท้จริง มีหลายท่านที่สนใจและเดินทางไปดูโครงการนี้มามาก

อย่างไรก็ตาม ผมเห็นหัวข้อการสัมมนาในวันนี้ คำว่านิยมไทยทำให้ผมมีความรู้สึกมาอย่างหนึ่งว่ามันเป็นชาตินิยมอ่อน ๆ ชาตินิยมนี้มันแข็งเหลือเกิน ผมอยากสนับสนุน

ความคิดหรือหลักการที่ ดร. กระมล ได้แบ่งไว้เป็น 3 ประการ

หนึ่ง นิยมวิถีชีวิตแบบไทย ๆ

สอง นิยมสินค้าไทย

สาม นิยมความคิดของคนไทย

ที่นี้โครงการพัฒนาชนบทสมบูรณแบบที่กระผมได้กระทำอยู่ ผมได้ยึดมั่นในหลัก 2 ข้อ คือ นิยมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมแบบไทย อันนี้เราได้พัฒนาบุคคลเพื่อยึดมั่นในพื้นฐานการดำเนินชีวิตแบบไทย ๆ จริง ๆ และนำเอาวัฒนธรรมแบบไทย ๆ เข้ามาใช้ และข้อสามคือนิยมความคิดแบบไทย ๆ คือกระผมได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทมาเป็นเวลา 20 ปี เคยไปดูงานมาหลายประเทศ หลายครั้ง หลายหน มีผู้นำเอาความคิดเห็น นำเอารูปแบบการพัฒนาในต่างประเทศมาใช้ ก็รู้สึกว่าจะมีผมนี้ที่แตกแขนงมาว่า ปัญหาแบบไทย ๆ ต้องแก้แบบไทย ๆ ด้วยคนไทย ไม่ใช่ไปเอาวิธีการของผู้อื่น ซึ่งมันไม่ตรงกับปัญหาของคนไทย จากที่ผมดำเนินการมาก็ได้ผลดี ผมขอสนับสนุนหลักการทั้งสาม ที่นี้ปัญหามันมีอยู่ว่า เราปล่อยให้คนไทยนิยมอะไรต่ออะไรมานานจนเป็นไทยนิยมแล้ว เราจะมาเปลี่ยนให้เป็นนิยมไทยก็เป็นเรื่องที่จะต้องใช้เวลา กว่าจะปลูกฝังให้เข้าสู่จิตใจ

แต่ถ้าถ้าจะมองย้อนไปก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 มีการเตรียมการไว้เพื่อเรียกร้องดินแดนคืน ประชาชนในตอนนั้นถูกปลุกกระดมให้กล้าหาญ ให้รักชาติ ให้เสียสละ ให้พลีชีพเพื่อชาติ มีระเบียบวินัย ทำตามรัฐนิยม มีเพลงปลุกใจ จนกระทั่งขณะนั้นผมซึ่งอายุ 20 กว่า ๆ อยากรจะไปรบ ผมคิดว่าคนเรานี้มันปลุกกระดมได้ง่าย อาจจะไม่ต้องใช้เวลายาวนานเกินไปในการให้เกิดความนิยมไทย ถ้าทำกันอย่างจริง ๆ จัง ๆ ก็จะประสบผลสำเร็จ อย่างกระผมทำการพัฒนาบุคคลในโครงการพัฒนาชนบทสมบูรณแบบ ผมขอยืนยันว่าเราทำกันอย่างจริง ๆ จัง ๆ ใน 3 ปีเท่านั้น ในขณะที่สมาชิกของโครงการมีระเบียบวินัย มีศรัทธาต่อโครงการ เชื่อถือในการดำเนินงานทุกอย่าง ปัญหาอยู่ที่ว่าคนไทยเราชอบลืมนง่าย แม้จะมีกองบรมปลูกฝังกันแล้ว ถ้าไม่กระทำต่อเนื่องกัน ปล่อยไว้ก็หายไปง่าย ๆ ผมคิดว่าถ้าเราทำกันสืบเนื่องจนเกิดเป็นนิสัย ก็จะประสบผลสำเร็จ อีกประการหนึ่งคนไทยไม่ชอบทำตัวให้ดีเด่น ชอบเป็นผู้ตาม ขณะนี้เมืองไทยขาดผู้นำ

ถ้ามีผู้นำที่ดี มีความจริงใจ แล้วทำอย่างจริงจัง ลงไปคลุกกันอย่างจริงจัง ก็จะมีประสบ
ผลสำเร็จ ผมก็เห็นว่านิคมไทยสามารถแก้ปัญหาของชาติได้ในบางกรณี ยังมีกรณีอื่น ๆ
ที่เราจะได้หาทางร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อความมั่นคงสืบไป

ศาสตราจารย์นายแพทย์ ประสพ รัตนากร :

ขอบคุณมากครับ ปกติผมมักจะยืนพูดด้วยเหตุผลว่าตัวมันสั้น มองคนอื่นไม่
ค่อยเห็นหน้า และคนสั้น ๆ นี่มันกดท้องนั่งนาน ๆ

เป็นความจริงว่าเราต้องปลูกฝังความนิยมไทย เพราะลำพังผมพาคณะแพทย์
ไปบรรยายทั่วภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปถึงจังหวัดเลย เหลือผมอยู่คนเดียว เขาให้
นั่งตรวจคนไข้ทางประสาทอยู่ คนอื่นเขาข้ามปากไปฝั่งลาว ไปซื้อของจ่ายตลาดกันหมด
กลับมาก็มาอดทนขึ้นนอกขึ้นใจ บางคนก็ซื้อกางเกงในกลับมาเป็นกุรุส เราก็ถามว่าทำไม
จึงซื้อ เขาก็บอกว่า แหม มันนุ่มนุ่ม ของนอก ตอนนั้นคำว่านุ่มยังไม่ติดปาก ไม่อย่าง
นั้นก็จะไต่ย่นว่านุ่มนุ่ม แต่กางเกงในมันกินไม่ได้ ก็ยังต้องใช้คำว่านุ่มนุ่ม ผมก็บอกว่า
ขอตัวสิ พลิกไปพลิกมา ถามว่ายี่ห้ออะไร เขาก็บอกว่า มิ่งเมือง ถามว่าซื้อมาจากไหน
เขาบอกว่า พม่ามั้ง คนที่เลยเขาก็บอกว่าพม่าอะไรกัน แถพาทุรุดไปจากมิ่งเมืองนี่เอง

อีกครั้งหนึ่ง กับคณะ วปอ. ที่เลบานอน พอลงจากเครื่องบินก็ถลากันไปเป็น
แถว หาซื้อพวกเพชรพลอย มีคนหนึ่ง ซื้อบุษราคัมมาก้อนใหญ่ เอาไปให้เมีย เมียรับ
ดูแล้วก็โยนผลลงมาบอกว่าสะพานหันก็มีเยอะแยะ นี่ก็เป็นเรื่องจิตใจคน

ในการประชุมที่องค์การอนามัยโลก ครั้งหนึ่งผู้แทนของเราคือ ศาสตราจารย์
นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มงานด้านสุขภาพจิตในประเทศไทย ก็ได้รับ
การยกย่องจากผู้เข้าร่วมประชุม บางประเทศก็สงสัย โดยเฉพาะอินเดียสงสัยว่าทำไม
ใคร ๆ ก็รักคนไทย ก็มีคนไปถามท่านว่าทำอย่างไร ท่านก็บอกว่าไม่ได้ทำอะไร ทำ
แบบไทย ๆ ทำแบบไทย ๆ คืออย่างไร คือมีความสุภาพ อ่อนโยน มีความเคารพต่อผู้
อาวุโส และใจกว้าง นี่คือความดีของไทย

และเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง ผมก็นำเรื่องเสนอในที่ประชุมรัฐสภาอาเซียนที่กัวลา-
ลัมเปอร์ ในเรื่องเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ก็มีเรื่องถกเถียงกันมากมาย ก็สรุปกันว่า ไม่ต้อง
ไปส่งเสริมเรื่องผู้สูงอายุหรอก เขาดูแลกันแล้วตามบ้าน แต่ความจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น
เพราะว่าวัฒนธรรมอันนี้กำลังถูกรุกราน ซึ่งเรามิติดิที่ประชุมว่า มี Cultural Evolution

ถ้ามีผู้นำที่ดี มีความจริงใจ แล้วทำอย่างจริงจัง ลงไปคลุกกันอย่างจริงจัง ก็จะมีประสบ
ผลสำเร็จ ผมก็เห็นว่านิคมไทยสามารถแก้ปัญหาของชาติได้ในบางกรณี ยังมีกรณีอื่น ๆ
ที่เราน่าจะได้หาทางร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อความมั่นคงสืบไป

ศาสตราจารย์นายแพทย์ ประสพ รัตนากร :

ขอบคุณมากครับ ปกติผมมักจะยืนพูดด้วยเหตุผลว่าตัวมันสั้น มองคนอื่นไม่
ค่อยเห็นหน้า และคนสั้น ๆ นี่มันกดท้องนั่งนาน ๆ

เป็นความจริงว่าเราต้องปลูกฝังความนิยมไทย เพราะลำพังผมพาคณะแพทย์
ไปบรรยายทั่วภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปถึงจังหวัดเลย เหลือผมอยู่คนเดียว เขาให้
นั่งตรวจคนไข้ทางประสาทอยู่ คนอื่นเขาข้ามฟากไปฝั่งลาว ไปซื้อของจ่ายตลาดกันหมด
กลับมาก็มาอดทนขึ้นอกขึ้นใจ บางคนก็ซื้อกางเกงในกลับมาเป็นกุรุส เราก็ถามว่าทำไม
จึงซื้อ เขาก็บอกว่า แหม มันนุ่มนึ่ง ของนอก ตอนนั้นคำว่านุ่มยังไม่ติดปาก ไม่อย่าง
นั้นก็จะได้ยินว่านุ่มนึ่ง แต่กางเกงในมันกินไม่ได้ ก็ยังต้องใช้คำว่านุ่มนึ่ง ผมก็บอกว่า
ขอตัวสิ พลิกไปพลิกมา ถามว่ายี่ห้ออะไร เขาก็บอกว่า มิ่งเมือง ถามว่าซื้อมาจากไหน
เขาบอกว่า พม่ามั้ง คนที่เลยเขาก็บอกว่าพม่าอะไรกัน แถพาทุ๋นไปจากมิ่งเมืองนี่เอง

อีกครั้งหนึ่ง กับคณะ วปอ. ที่เลบานอน พอลงจากเครื่องบินก็ถลากันไปเป็น
แถว หาซื้อพวกเพชรพลอย มีคนหนึ่ง ซื้อบุษราคัมมาก้อนใหญ่ เอาไปให้เมีย เมียรับ
ดูแล้วก็โยนผลงมาบอกว่าสะพานหันก็มีเยอะแยะ นี่ก็เป็นเรื่องจิตใจคน

ในการประชุมที่องค์การอนามัยโลก ครั้งหนึ่งผู้แทนของเราคือ ศาสตราจารย์
นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มงานด้านสุขภาพจิตในประเทศไทย ก็ได้รับ
การยกย่องจากผู้เข้าร่วมประชุม บางประเทศก็สงสัย โดยเฉพาะอินเดียสงสัยว่าทำไม
ใคร ๆ ก็รักคนไทย ก็มีคนไปถามท่านว่าทำอย่างไร ท่านก็บอกว่าไม่ได้ทำอะไร ทำ
แบบไทย ๆ ทำแบบไทย ๆ คืออย่างไร คือมีความสุขมาก อ่อนโยน มีความเคารพต่อผู้
อาวุโส และใจกว้าง นี่คือความดีของไทย

และเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง ผมก็นำเรื่องเสนอในที่ประชุมรัฐสภาอาเซียนที่กัวลา-
ลัมเปอร์ ในเรื่องเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ก็มีเรื่องถกเถียงกันมากมาย ก็สรุปกันว่า 'ไม่ต้อง
ไปส่งเสริมเรื่องผู้สูงอายุหรอก เขาดูแลกันแล้วตามบ้าน แต่ความจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น
เพราะว่าวัฒนธรรมอันนี้กำลังถูกรุกราน ซึ่งเรามีนิตที่ประชุมว่า มี Cultural Evolution

กำลังกร่อน เพราะความเชื่อรุ่นใหม่ ความผูกพันระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่มั่นหายไป จะเห็นได้ว่า ที่สิงคโปร์ เมื่อ 7 มีนาคม นี้ ได้ออกกฎหมายว่า ลูกต้องเลี้ยงดูพ่อแม่ มิฉะนั้น ก็จะมีบทลงโทษ ถ้าพ่อแม่ต้องไปอยู่บ้านคนชราแล้ว ลูกจะต้องชดใช้เงิน สำหรับเรานั้นน่าดีใจที่สิ่งเหล่านี้ยังคงรักษาไว้ได้ เป็นการรักษาสภาวะทางจิตใจให้ได้อยู่ได้ด้วย

ผมเคยเป็นเลขานุการมาหลายยุคหลายสมัยในการประชุมเรื่องศึกษาวิจัยลักษณะนิสัยของคนไทย เริ่มตั้งแต่คุณหลวงวิจิตรวาทการ จนกระทั่งท่านถึงแก่อนิจกรรม เลขายังอยู่ ต่อมาพระยาอนุমানราชธนะถึงแก่อนิจกรรม เลขายังอยู่ ต่อมาอาจารย์ฝนแสงสิงแก้ว ถึงแก่กรรม เลขายังอยู่ ก็จะถึงแก่กรรมเมื่อไรก็ไม่รู้ แต่เราได้ข้อมูลมามากพอที่จะได้เผยแพร่สิ่งอันแสดงลักษณะของความเป็นไทย แต่มันมีบางสิ่งบางอย่างที่พอมองเห็นขึ้นมาแล้วก็รู้สึกว่าจะต้องแก้ไข บางทีผมก็เปรย ๆ ว่า เอกลักษณะของไทยสิ่งหนึ่งก็คือว่า ของจริงทำเป็นเล่น ถ้าของเล่นก็ทำจริง จะเห็นได้ว่า กรรมการงานปีใหม่นี้ตั้ง 200 คน หมดจังหวัดไม่ต้องทำงานทำการ และตั้งหลายคนต้องห้ามส่งโรงพยาบาล เพราะว่าเมาตั้งแต่ก่อนปีใหม่ อย่างนี้เป็นต้น

สิ่งเหล่านี้ต้องแก้ไขด้วย มันก็ไม่ยากเย็นอะไร ตอนที่ผมสร้างโรงพยาบาลประสาทพญาไท เมื่อ พ.ศ. 2500 ผมปลูกดอกไม้หน้าโรงพยาบาล ซึ่งใคร ๆ ก็พอนึกออก ดอกทานตะวันโตเท่าหน้าคน ดอกหงอนไก่โตเท่าจาน จนชาวบ้านต้องนั่งรถไปดูกัน รถจอดหน้าโรงพยาบาล 3 เดือนเท่านั้นใคร ๆ ก็รู้จักโรงพยาบาลประสาท นี่คือวิธีไปสู่เป้าหมาย เมื่อคนมารู้จักแล้ว เราก็ทำขั้นต่อไป คือกวาดกันใหญ่เลย โรงพยาบาลนี้ทำให้มันสะอาด ทุกแห่งติดป้ายว่า ความสะอาดคือหัวใจของโรงพยาบาล แต่จริง ๆ นั่นก็คือให้เจ้าหน้าที่นะใจสะอาดด้วย ถ้าทุกอย่างสะอาดโดยวัตถุ ความสะอาดของจิตใจก็จะตามมา ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า การที่เรารักษาความสะอาด ความสวยงาม ปลูกดอกไม้จนรู้ไปทั่วโลก หนังสือเสรีภาพก็เอาไปพิมพ์ บอกว่าเป็น Garden Hospital โรงพยาบาลสวนดอกไม้ ทั้งนั้นทั้งนี้เราเอาอะไรมาเป็นจุดมุ่งใจให้เกิดความนิยมหรือความผูกพันขึ้นมา เมื่อจิตใจของเจ้าหน้าที่สะอาดเราเสริมสร้างเพียงนิดเดียวก็ได้ผล มีคนมารอตั้งแต่ปี 4 คงจะเป็นโรงพยาบาลเดียวที่มีคนมารอตั้งแต่ประตูยังไม่เปิด

ด้วยเหตุนี้ ในการจะปลูกฝังความนิยม มันต้องทั้งอบ จีบเข้ามายุ่งในกลุ่มเดียวกันนี้ มันทั้งรวมให้มันเกิดบรรยากาศ อย่างเช่นว่า ดร.กระมล ได้กล่าวถึงการนิยมความ

คิดของคนไทย ผมก็พยายามต่อสู้มานักหนา หลายเรื่องที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้เราทำมาก่อน องค์การอนามัยโลกเพิ่งมาประกาศว่าปีนี้เป็นปีผู้สูงอายุ แต่เราทำกันมาก่อนที่โรงพยาบาล ประสาทเมื่อ 25 ปีมาแล้ว แต่ว่าคนไทยไม่เชื่อ ต้องให้ไปประชุมแล้วมีมติกันที่เมืองนอก ว่า เรื่องผู้สูงอายุนี้เป็นความจำเป็นของโลก แล้วโลกมันติดกลับมาให้เรา รับ ที่จริงนั้น เริ่มจากเราเอง

ผมถามเพื่อนที่ร่วมทำงานหลายครั้งหลายหนว่า ทำไมต้องมีผู้เชี่ยวชาญมาด้วย เขาบอกว่าถ้าไม่มีผู้เชี่ยวชาญมาด้วยก็จะไม่สำเร็จ เสนอไปผู้ใหญ่ท่านก็ไม่รับ แต่ถ้าผู้เชี่ยวชาญเสนอไปแล้วก็ท่านรับ ความจริงเราเขียน ผู้เชี่ยวชาญเซ็นชื่อเท่านั้นเอง ฉะนั้น เราจะเบิกเงินงบประมาณเท่าไรได้ทั้งนั้นเอาผู้เชี่ยวชาญมาเซ็นชื่อ แล้วผู้เชี่ยวชาญกลับไปก็ได้วิชาใหม่ไปด้วย ถามว่าวิชาอะไร ก็ร่างทรงครับ ได้แต่ร่างง เจ็บ ๆ ไม่ได้ทำอะไร ที่นี่ก็มีคนหนึ่ง ผู้เชี่ยวชาญการยาง กระทรวงเกษตร ฯ เขาขอมา ปรากฏว่ากระตือรือร้น มาก เขานั่งรถไฟไปลงหาดใหญ่ จะไปศูนย์วิจัยการยาง พอลงจากรถไฟก็ตะโกนลั่น Where is rubber ? เดินชนเอาต้นยาง ก็ยังไม่รู้ว่านี่ต้นยาง นี่ก็คือเรื่องของว่าเราจะ เอาแต่ความคิดของคนอื่นทั้ง ๆ ที่ ความคิดของเราที่มีคืออกถมไป อย่างไรก็ตาม ก็ต้องมีกลวิธีในการจูงใจคน แต่ลักษณะไทยเราเนี่ยมันลมพัดลมเพมีเข้าผิออก เราต้องแก้ ผม เคยพูดเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมา เรื่องรักษาความสะอาด เดียวก็ทำเดี๋ยวก็หยุด เราต้องทำครับ

สะอาดกายใจฉันก็สะอาด เราถึงได้พูดในแง่สุขภาพจิตว่า

ใจสะอาดใจสว่างคือทางสุข
 ปุณฺชนจะพ้นทุกข์ทั้งหลายได้
 สุขภาพจิตคือประตูสู่ทางใจ
 หนทางไผคือศึกษาพาจิตเจริญ

ฉะนั้นการสร้างคามนิยมไทยในเวลา 10 นาทีนี้ หนึ่งเราต้องให้การศึกษา สอง ผู้ใหญ่ต้องเป็นผู้ให้คำแนะนำ และสาม จะทำอะไรก็ต้องสม่าเสมอ อย่างลิ้มว่า ของดีของไทยนั้นมันเหมือนประติมาของชีวิต ประติมาของประเทศชาติ เป็นของดีที่ผู้ใหญ่ ทำไว้จนกระทั่งเรามาฉลองรัตนโกสินทร์ 200 ปีกันนี้ ก็ต้องรักษาไว้ให้ดี ไม่เช่นนั้นก็

คิดของคนไทย ผมก็พยายามต่อสู้มานักหนา หลายเรื่องที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้เราทำมาก่อน องค์การอนามัยโลกเพิ่งมาประกาศว่าปีนี้เป็นปีผู้สูงอายุ แต่เราทำกันมาก่อนที่โรงพยาบาลประสาทเมื่อ 25 ปีมาแล้ว แต่ว่าคนไทยไม่เชื่อ ต้องให้ไปประชุมแล้วมีมติกันที่เมืองนอก ว่า เรื่องผู้สูงอายุนี้เป็นความจำเป็นของโลก แล้วโลกมันติดกลับมาให้เรา รับ ที่จริงนั้น เริ่มจากเรานี่เอง

ผมถามเพื่อนที่ร่วมทำงานหลายครั้งหลายหนว่า ทำไมต้องมีผู้เชี่ยวชาญมาด้วย เขาบอกว่าถ้าไม่มีผู้เชี่ยวชาญมาด้วยก็จะไม่สำเร็จ เสนอไปผู้ใหญ่ท่านก็ไม่รับ แต่ถ้าผู้เชี่ยวชาญเสนอไปแล้วก็ท่านรับ ความจริงเราเขียน ผู้เชี่ยวชาญเซ็นชื่อเท่านั้นเอง ฉะนั้น เราจะเบิกเงินงบประมาณเท่าไรได้ทั้งนั้นเอาผู้เชี่ยวชาญมาเซ็นชื่อ แล้วผู้เชี่ยวชาญกลับไปก็ได้อะไรใหม่ไปด้วย ถามว่าวิชาอะไร ก็ร่างทรง ได้แต่ร่างงู เจ็บ ๆ ไม่ได้ทำอะไร ที่นี่ก็มีคนหนึ่ง ผู้เชี่ยวชาญการยาง กระทรวงเกษตร ฯ เขาขอมา ปรากฏว่ากระตือรือร้นมาก เขานั่งรถไฟไปลงหาดใหญ่ จะไปศูนย์วิจัยการยาง พอลงจากรถไฟก็ตะโกนลั่น Where is rubber ? เดินชนเอาต้นยาง ก็ยังไม่รู้ว่านี่ต้นยาง นี่ก็คือเรื่องของว่าเราจะเอาแต่ความคิดของคนอื่นทั้ง ๆ ที่ ความคิดของเราก็มีติดอกติดใจ ไปอย่างไรก็ตาม ก็ต้องมีกลวิธีในการจูงใจคน แต่ลักษณะไทยเราเนี่ยมันลมพัดลมเพ็ญเข้าฝักออก เราต้องแก้ ผมเคยพูดเมื่อ 21 กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมา เรื่องรักษาความสะอาด เดี่ยวก็ทำเดี๋ยวก็หยุด เราต้องทำครับ

สะอาดกายใจฉันก็สะอาด เราถึงได้พูดในแง่สุขภาพจิตว่า

ใจสะอาดใจสว่างคือทางสุข
 ปุณฺณจะพ้นทุกข์ทั้งหลายได้
 สุขภาพจิตคือประตูสู่ทางใจ
 หนทางไผ่คือศึกษาพาจิตเจริญ

ฉะนั้นการสร้างคามนิยมไทยในเวลา 10 นาทีนี้ หนึ่งเราต้องให้การศึกษา สอง ผู้ใหญ่ต้องเป็นผู้ให้คำแนะนำ และสาม จะทำอะไรก็ต้องสมน้ำเสมอ อย่าลืมนะว่า ของดีของไทยนั้นมันเหมือนประติมากรรมของชีวิต ประติมากรรมของประเทศไทย เป็นของดีที่ผู้ใหญ่ว่าไว้จนกระทั่งเรามาฉลองรัตนโกสินทร์ 200 ปีกันนี้ ก็ต้องรักษาไว้ให้ดี ไม่เช่นนั้นก็

จะต้องรำพึงว่า

ตะเกียงวินาศแล้ว
คนึงว่าไม่ควร

ถ้าหากมีดลิจึงหวล
จะทลายประทีปนั้น

ถ้าของดีเราหมดไปแล้วจะเสียใจ

ขอบคุณครับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เย็นใจ เลาหวนิช :

ผมไม่ต้องสรุปนะครับ ขอให้ท่านผู้ฟังในที่นี้เสนอแนวคิดหรือถามคำถามครับ
ขอเชิญครับ

สัมฤทธิ์ สมิตินันท์ :

ผมขอสนับสนุนคุณหมอ คือเราพูดถึงนิยมไทยกันอยู่เรื่อย แต่ในการปฏิบัติ
ไม่ได้ทำเลย ในกรุงเทพฯ นี่ฝรั่งมาyingเดินไม่ถูก แล้วจะให้เขามาวางแผนการจราจร
ยกย่องเขาเป็นผู้เชี่ยวชาญได้อย่างไร คือมีเรื่องหลายอย่างที่ว่าส่วนราชการเห็นความสำคัญ
มากเกินไป ขอบคุณ

ผู้ร่วมสนทนาจากกลุ่มเกษตรกร

เรียนถามว่ามีวิธีทำอย่างไรที่จะให้ผู้ใหญ่เป็นผู้นำ

ศาสตราจารย์นายแพทย์ประสพ รัตนากร .

ครับ ผู้ใหญ่นำต้องนำมาจากเล็ก ๆ ผู้ใหญ่รู้ บอเด็กว่า อย่าอาฆาตพยาบาท
กันเลย แล้วก็พูดต่อว่า อ้อ แกก็เหมือนกัน สอนเท่าไรไม่จำ ขอคำให้หายแค้น นี่หรือ
ปลงแล้ว นี่หรือไม่อาฆาตพยาบาท ท่านจะรู้เองว่า สิ่งที่เราทำได้ แต่เราไม่เคยสำรวจ
ตัวเอง ว่าเราบกพร่องอะไร แล้วเราจะรู้สิกว่าเราบกพร่องอะไรบ้าง อะไรจะให้ผู้ใหญ่
เป็นตัวอย่าง ก็ต้องสำรวจข้อบกพร่องด้วย การสัมมนาอย่างนี้แหละจะช่วยเรา และอย่า
ท้อใจครับ ผมเคยเป็นกรรมการส่งเสริมศิลปกรรมข้าราชการสมัยสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ
คณะกรรมการเองเถียงกันจนไม่พูด ไม่ไปเฝ้าฝักกัน แล้วจะไปส่งเสริมใคร จนเดี๋ยวนี้
ลูกเต๋ายังไม่มองหน้ากันเลย ท่านส่งเสริมศิลปกรรมนะ ผมขอตอบแค่นี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เย็นใจ เลาหวนิช :

ขอบคุณครับ ผมขอเสริมเลยว่า ที่ท่านเน้นผู้ใหญ่เป็นตัวอย่างนั้น หมายถึงว่า ถ้าท่านที่ฟังอยู่นี้คิดว่าท่านเป็นผู้ใหญ่ ท่านก็จะเป็นตัวอย่างที่ดี คุณอุดม มีอะไรจะเพิ่มเติมครับ

คุณอุดม วิริยะสินันท์

เรื่องผู้นำนี้ ผมคิดว่ารัฐบาลควรมีบทบาท เพราะราชการควรเฟื่องเลี้ยง สินค้าที่ใช้ร้อยละของนอกก็ขายได้แพง ควรอบรมเจ้าหน้าที่ให้เป็นผู้นำที่ดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เย็นใจ เลาหวนิช

ขอบคุณครับ ผมขอยุติการอภิปรายด้วยเวลาเพียงเท่านี้

ขอขอบพระคุณทุกท่าน

ขอบคุณครับ ผมขอเสริมเลยว่า ที่ท่านเน้นผู้ใหญ่เป็นตัวอย่างนั้น หมายถึงว่า ถ้าท่านที่ฟังอยู่นี้คิดว่าท่านเป็นผู้ใหญ่ ท่านก็จงเป็นตัวอย่างเถิด คุณอุดม มีอะไรจะเพิ่มเติมครับ

คุณอุดม วิฑยะสิรินันท์

เรื่องผู้นำนี้ ผมคิดว่ารัฐบาลควรมีบทบาท เพราะราชการควรฟังเสียง สินค้าที่ใช้ไรต์ตี้ของนอกก็ขายได้แพง ควรอบรมเจ้าหน้าที่ให้เป็นผู้นำที่ดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เย็นใจ เลาหวณิช

ขอบคุณครับ ผมขอยุติการอภิปรายด้วยเวลาเพียงเท่านี้

ขอขอบพระคุณทุกท่าน

นิยมไทยกับความมั่นคงของชาติ

นาวาอากาศตรี ประสงค์ สุ่นศิริ

เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ

สวัสดีครับ

ผมขอประทานโทษที่ไม่ค่อยมีวินัย เพราะเหตุความจำเป็นบังคับ เนื่องจากผมมีราชการสำคัญ ทำให้ต้องเลื่อนเวลามา หวังว่าท่านคงให้อภัย

ผมรับปากมาพูดนี้เพราะผมเห็นว่าคุณค่าของการนิยมไทย ที่สมาคมนิยมไทย และท่านทั้งหลายได้ร่วมมือกันจัดขึ้นนี้ เป็นความพยายามดำเนินการในลักษณะที่จะสร้างสรรค์และส่งเสริมความนิยมไทยให้แก่ประชาชน และเยาวชนไทย เป็นสิ่งที่เกื้อกูลต่อความมั่นคงแห่งชาติเป็นอย่างมากทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งก็เกี่ยวข้องกับงานของผมในขณะนี้

ในแง่ของความมั่นคงแห่งชาติ ผมเองอยากจะยกคำพูดที่มีผู้กล่าวไว้ว่า

ถ้าที่ใดไม่มีความซื่อสัตย์ ที่นั่นก็ไม่มีความจริง

และถ้าที่ใดไม่มีความจริง ที่นั่นก็ไม่มีความรัก

ที่ใดปราศจากความรัก ที่นั่นก็ไม่มีอะไรเลยแม้แต่อย่างเดียว

ฟังดูโรแมนติค แต่มันมีความหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความรัก ถ้าหากว่าเรานำมาใช้เกี่ยวข้องกับชาติบ้านเมืองแล้ว จะเห็นว่าถ้าคนในชาติปราศจากความรัก ในส่วนประกอบต่าง ๆ ที่เป็นเลือดเนื้อวิญญาณของคนในชาติแล้วบ้านนี้เมืองนี้ก็จะไม่มีอะไร คงจะมีแต่ความว่างเปล่าที่จะให้สิ่งแปลกปลอมเข้ามาครอบครองหรือเข้ามาสิงอยู่ได้ง่าย ในที่สุดก็ต้องกลายเป็นชาติอื่นไป ฉะนั้นท่านที่เคารพ ผมอยากเรียนว่า ความรักความนิยมไทยนั้นมีความหมายกว้างขวางอยู่มาก นับแต่เรื่องสินค้าการบริการของคนไทย ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีนิยมอันดีงาม การนิยมไทยเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างชาติของเรา จากอดีตจะเห็นว่าสามารถดำรงเอกราช ก้าวหน้าพัฒนาตามลำดับ ก็เพราะว่าเรามีเอกลักษณ์ประจำชาติอยู่ เป็นเอกลักษณ์ประจำตัวของคนไทย คนไทยเรายังยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม มีความยึดมั่นในศาสนา มีระเบียบเรียบร้อย มีความเสียสละ สามัคคี มีความกล้าหาญ ประวัติ-

ศาสตร์ของชาติไทยเราจะเป็นตัวอย่างอันที่ดี จะนำมาประกอบคำพูดของผมได้ว่า ชนชาติไทยหรือคนไทยเราจึงอยู่มาอย่างมีเอกราช

แต่ขณะนี้ถ้าเราจะมองไปบางอย่างก็ยังอยู่หรือลบบเลือนไปจากสังคม หรือจากจิตใจของคนไทย สิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามาแทนที่ในขณะนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมของต่างชาติ ซึ่งไม่เหมาะสมกับสภาวะหรือสภาพของสังคมไทย รวมทั้งการที่มีบางกลุ่มให้ค่านิยมของสิ่งต่าง ๆ ชาติต่าง ๆ มากเกินไป พฤติกรรมเช่นนี้กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งชาติ ถ้าจะขยายอีกสักนิดก็จะกระทบต่อเศรษฐกิจ ต่อสังคม ต่อวัฒนธรรม ต่อบ้านเมืองของเราเป็นอย่างมาก ฉะนั้นทุกท่านที่นั่งอยู่ในที่นี้ เสียสละเวลากันมาเพื่อประชุมอยู่ 2 วันนี้ ผมคิดว่าบทบาทในการเสริมสร้างหรือสนับสนุนความมั่นคงของชาติ ที่ท่านกำลังดำเนินการอยู่นั้นมีอยู่หลายด้านทั้งทางตรง ทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกฝังและสร้างคนในชาติให้มีความรักและนิยมไทย แต่ผมคิดว่าแม้จะกระทำไม่สำเร็จในวันนี้หรือพรุ่งนี้ ผมอยากจะขอร้องให้อย่าท้อถอย ให้ทำต่อไปในวันข้างหน้า ไม่ว่าจะมีกี่เดือน กี่ปี 10 ปี หรือ 100 ปี ผมอยากจะขอร้องให้ช่วยกันเพื่อบ้านเมืองของเรา การดำเนินงานของท่าน การดำเนินงานของสมาคมนิคมไทยนั้นเป็นการดำเนินงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่า แต่ต้องใช้เวลายาวนาน ผมจึงได้พูดว่าอย่าท้อถอย ผมอยากจะยกคำพูดที่น่าคิดฝากไว้ให้ท่านคิดว่า

คนเรานั้นถ้าคิดจะทำงานเพียงปีเดียวแล้วเขาให้ปลูกข้าว

ถ้าทำงานเพียง 10 ปี เขาให้ปลูกต้นไม้ใหญ่

แต่ถ้าคิดทำงาน 100 ปี เขาให้ปลูกคน

ฉะนั้น ในการนี้ผมคิดว่าเรากำลังปลูกคน สร้างคน ต้องคิดที่จะทำงานให้ต่อเนื่องยาวนาน เพราะมีส่วนเกี่ยวข้องกับความมั่นคงดำรงอยู่ของชาติบ้านเมือง

โดยที่ผมทำงานเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ผมจึงกล่าวได้ว่าการนิยมไทยกับความมั่นคงของชาติมีความสัมพันธ์กัน เพราะการสร้างควมมั่นคงแห่งชาติประการหนึ่งก็คือการทำให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี มีรายได้พอควรแก่อัตภาพ ประเทศสามารถเจริญก้าวหน้าได้ แต่ในแง่กิจการของสมาคมนิคมไทยนั้น ผมได้เปิดดูวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เห็นว่ามีส่วนสำคัญอยู่หลายส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมุ่งหมายของการประชุมสัมมนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะเผยแพร่สินค้าและบริการของไทย ส่งเสริมการจำหน่ายสินค้า

ศาสตร์ของชาติไทยเราจะเป็นตัวอย่างอันที่ดี จะนำมาประกอบคำพูดของผมได้ว่า ชนชาติไทยหรือคนไทยเราจึงอยู่มาอย่างมีเอกราช

แต่ขณะนี้ถ้าเราจะมองไปบางอย่างก็ยังอยู่หรือลบบเลือนไปจากสังคม หรือจากจิตใจของคนไทย สิ่งต่าง ๆ ที่เข้ามาแทนที่ในขณะนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมของต่างชาติ ซึ่งไม่เหมาะสมกับสภาวะหรือสภาพของสังคมไทย รวมทั้งการที่มีบางกลุ่มให้ค่านิยมของสิ่งต่าง ๆ ชาติต่าง ๆ มากเกินไป พฤติกรรมเช่นนี้กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งชาติ ถ้าจะขยายอีกสักนิดก็จะกระทบต่อเศรษฐกิจ ต่อสังคม ต่อวัฒนธรรม ต่อบ้านเมืองของเราเป็นอย่างมาก ฉะนั้นทุกท่านที่นั่งอยู่ในที่นี้ เสียสละเวลาอันมาเพื่อนั่งประชุมอยู่ 2 วันนี้ ผมคิดว่าบทบาทในการเสริมสร้างหรือสนับสนุนความมั่นคงของชาติ ที่ท่านกำลังดำเนินการอยู่นั้นมีอยู่หลายด้านทั้งทางตรง ทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลูกฝังและสร้างคนในชาติให้มีความรักและนิยมไทย แต่ผมคิดว่าแม้จะกระทำไม่สำเร็จในวันนี้หรือพรุ่งนี้ ผมอยากจะขอร้องให้อย่าท้อถอย ให้ทำต่อไปในวันข้างหน้า ไม่ว่าจะมีกี่เดือน กี่ปี 10 ปี หรือ 100 ปี ผมอยากจะขอร้องให้ช่วยกันเพื่อบ้านเมืองของเรา การดำเนินงานของท่าน การดำเนินงานของสมาคมนิยมไทยนั้นเป็นการดำเนินงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่า แต่ต้องใช้เวลายาวนาน ผมจึงได้พูดว่าอย่าท้อถอย ผมอยากจะยกคำพูดที่น่าคิดฝากไว้ให้ท่านคิดว่า

คนเรานั้นถ้าคิดจะทำงานเพียงปีเดียวแล้วเขาให้ปลูกข้าว

ถ้าทำงานเพียง 10 ปี เขาให้ปลูกต้นไม้ใหญ่

แต่ถ้าคิดทำงาน 100 ปี เขาให้ปลูกคน

ฉะนั้น ในการนี้ผมคิดว่าเรากำลังปลูกคน สร้างคน ต้องคิดที่จะทำงานให้ต่อเนื่องยาวนาน เพราะมีส่วนเกี่ยวข้องกับความมั่นคงดำรงอยู่ของชาติบ้านเมือง

โดยที่ผมทำงานเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ผมจึงกล่าวได้ว่าการนิยมไทยกับความมั่นคงของชาติมีความสัมพันธ์กัน เพราะการสร้าง ความมั่นคงแห่งชาติประการหนึ่งก็คือการทำให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดี มีรายได้พอควรแก่อัตภาพ ประเทศสามารถเจริญก้าวหน้าได้ แต่ในแง่กิจการของสมาคมนิยมไทยนั้น ผมได้เปิดดูวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เห็นว่ามีส่วนสำคัญอยู่หลายส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมุ่งหมายของการประชุมสัมมนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะเผยแพร่สินค้าและบริการของไทย ส่งเสริมการค้าขายสินค้า

ไทย รวมทั้งส่งเสริมความนิยมไทยให้ประชาชนทั่วไป ฉะนั้นนิยมไทยจึงมีส่วนช่วยสนับสนุนและส่งเสริมความนิยมของชาติ ดังผมได้เรียนแล้ว ถ้าหากสมาคมนี้ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปตระหนักถึงคุณค่าและให้ความนิยมต่อสินค้าและบริการของไทยแล้ว ก็น่าจะทำให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้ผลิตและให้บริการมีรายได้มากขึ้น มั่งคั่งขึ้น หรืออย่างน้อยมีรายได้พอเพียงแก่การดำรงชีพตามสมควร หรืออย่างน้อยถ้าหากว่าประเทศของเราไม่นิยมซื้อสินค้าจากต่างประเทศแล้ว ย่อมจะเป็นหนทางหนึ่งที่ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศลดลงได้ ปัจจุบันเราขาดดุลการค้ากับต่างประเทศประมาณ 67,567 ล้านบาท

เรื่องนี้ผมจะชี้ว่าความมั่นคงแห่งชาติกับความนิยมไทยนั้นมีความสัมพันธ์ต่อกันอยู่ ถ้าหากว่าจะมองว่าการนิยมไทยมีความสำคัญในแง่ทั่วไปอย่างไร และในแง่ความมั่นคงอย่างไร ผมขอขยายความเพื่อความเข้าใจ ในแง่ทั่วไปนั้นกิจกรรมนิยมไทยจะช่วยส่งเสริมศิลปะสืบทอดเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ แต่ในแง่ความมั่นคงแห่งชาตินั้น กิจกรรมนิยมไทยจะมีส่วนอย่างยิ่งในการสร้างเสริมภาวะความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ประชาชน และจะมีส่วนช่วยโดยตรงต่อการลดภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

อุตสาหกรรมในประเทศเราไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในประเทศเท่าที่ควร เพราะมีประชาชนส่วนหนึ่งคิดว่าสินค้าที่เราผลิตในประเทศมีคุณภาพสู้สินค้าจากต่างประเทศไม่ได้ และมีความภูมิใจว่า การใช้สินค้าจากต่างประเทศซึ่งมีราคาแพงเป็นสิ่งที่ดี ฉะนั้นภาวะเช่นนี้จะเห็นว่า กิจกรรมนิยมไทยมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความรู้ที่ถูกต้องในการนิยมไทยให้ประชาชน และมีส่วนแก้ปัญหาให้กับประเทศด้วย ผมคิดว่าส่วนสำคัญในการนิยมไทยมีปัจจัย 3 ส่วน

หนึ่ง เรื่องของการผลิต

สอง เรื่องของการบริโภค

และสาม เรื่องของการแจกจ่ายหรือการตลาด

ในเรื่องของการผลิต ถ้าหากจะกล่าวในเรื่องการสร้างเสริมความนิยมไทยแล้ว ผมคิดว่าคงต้องคำนึงถึงมาตรฐานที่เราผลิต รูปแบบเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด หรือราคาถูกเมื่อเทียบกับของต่างประเทศ

ส่วนในด้านที่สองเรื่อง**การบริโภค**นั้น คนที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมก็คือประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนกลุ่มหรือชนที่เป็นผู้นำในสังคม ประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความนิยมไทย เขาควรจะได้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อให้เขานิยมใช้สินค้า หรือดำรงรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของไทย หรือบุคคลที่เป็นข้าราชการหรือผู้นำในวงการต่าง ๆ ถือว่ามีอิทธิพลสำคัญที่จะโน้มน้าวและสร้างความนิยมไทยให้เกิดกับประชาชนของตน ฉะนั้นการทำให้เป็นแบบอย่างอันส่งเสริมให้ประชาชนโดยส่วนรวมคล้อยตาม ให้มีความสำคัญ หรือยึดถือเป็นแบบอย่าง เป็นเรื่องที่น่าพิจารณา หรือหาวิธีการมาดำเนินการให้ได้

ปัจจัย**การตลาด**ก็เหมือนกัน มันเกี่ยวข้องกับเรื่องของค่านิยมและความเข้าใจที่ถูกต้องของประชาชนในบริการบริโภค คือถ้าหากประชาชนทั่วไปมีค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริโภค ว่าการบริโภคสินค้าไทยนั้นดี คุณภาพดี ราคาถูก ประหยัด ไม่ใช่เรื่องน่าอับอาย ควรจะภูมิใจ เนื่องจากจะช่วยสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติ โดยส่วนรวม ความคิดเช่นนี้จะปลุกฝังกันได้อย่างไร ผมคิดว่าการประชาสัมพันธ์ การโฆษณาแพร่หลายไปสู่หมู่ประชาชนอย่างกว้างขวางนั้น น่าจะมีมาตรการดำเนินการอย่างน้อยก็ประมาณ 4 ประการคือ

ประการที่หนึ่ง ปลุกฝังความคิดให้แก่ประชาชนไทยและเยาวชนไทย ว่ามีส่วนในการพัฒนาตัวเอง และพัฒนาประเทศชาติ ในเรื่องนี้ก็อาจจะพิจารณาในแง่ของในระบบและนอกระบบ คือทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งการพิจารณาใช้สื่อมวลชนสาขาต่าง ๆ ให้มากที่สุด เพื่อเผยแพร่ความคิดอย่างนี้ให้กระจายออกไป อย่างไรก็ตาม ผมว่าการที่จะเผยแพร่ความคิดออกไปนั้นผมว่าจะต้องพิจารณาเลือกสรรสิ่งที่ดีและเหมาะสมด้วย เช่น การนิยมใช้สินค้าและสิ่งที่ผลิตได้ภายในประเทศ การยึดมั่นในสถาบันสำคัญคือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ คุณธรรมของชาติได้แก่ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความสามัคคี เสียสละ ความอดทน อดกลั่น การประหยัด นี่คือมาตรการอันหนึ่งที่ผมคิดว่าอยากจะฝากไว้หาทางดำเนินการ

เรื่อง**การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขค่านิยมและวัฒนธรรม**ที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมกับค่านิยมของสังคมไทย เช่น การนิยมความฟุ่มเฟือย การนิยมใช้ของต่างประเทศ การเชื่อถือโชคลาง หรือการเชื่อถือคนอื่นมากกว่าชาติตน ผมเคยไปเมืองจีน

ส่วนในด้านที่สองเรื่อง*การบริโภค*นั้น คนที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมก็คือประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนกลุ่มหรือชั้นที่เป็นผู้นำในสังคม ประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความนิยมไทย เขาควรจะได้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อให้เขานิยมใช้สินค้า หรือดำรงรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมของไทย หรือบุคคลที่เป็นข้าราชการหรือผู้นำในวงการต่าง ๆ ถือว่ามีอิทธิพลสำคัญที่จะโน้มน้าวและสร้างความนิยมไทยให้เกิดกับประชาชนของตน ฉะนั้นการทำให้เป็นแบบอย่างอันส่งเสริมให้ประชาชนโดยส่วนรวมคล้อยตาม ให้มีความสำคัญ หรือยึดถือเป็นแบบอย่าง เป็นเรื่องที่น่าพิจารณา หรือหาวิธีการมาดำเนินการให้ได้

ปัจจัย*การตลาด*ก็เหมือนกัน มันเกี่ยวข้องกับเรื่องของค่านิยมและความเข้าใจที่ถูกต้องของประชาชนในบริการบริโภค คือถ้าหากประชาชนทั่วไปมีค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการบริโภค ว่าการบริโภคสินค้าไทยนั้นดี คุณภาพดี ราคาถูก ประหยัด ไม่ใช่เรื่องน่าอับอาย ควรจะภูมิใจ เนื่องจากจะช่วยสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติ โดยส่วนรวม ความคิดเช่นนี้จะปลูกฝังกันได้อย่างไร ผมคิดว่าการประชาสัมพันธ์ การโฆษณาแพร่หลายไปสู่หมู่ประชาชนอย่างกว้างขวางนั้น น่าจะมีมาตรการดำเนินการอย่างน้อยก็ประมาณ 4 ประการคือ

ประการที่หนึ่ง ปลูกฝังความคิดให้แก่ประชาชนไทยและเยาวชนไทย ว่ามีส่วนในการพัฒนาตัวเอง และพัฒนาประเทศชาติ ในเรื่องนี้ก็อาจจะพิจารณาในแง่ของในระบบและนอกระบบ คือทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งการพิจารณาใช้สื่อมวลชนสาขาต่าง ๆ ให้มากที่สุด เพื่อเผยแพร่ความคิดอย่างนี้ให้กระจายออกไป อย่างไรก็ตาม ผมว่าการที่จะเผยแพร่ความคิดออกไปนั้นผมว่าจะต้องพิจารณาเลือกสรรสิ่งที่ดี และเหมาะสมด้วย เช่น การนิยมใช้สินค้าและสิ่งที่ผลิตได้ภายในประเทศ การยึดมั่นในสถาบันสำคัญคือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ คุณธรรมของชาติได้แก่ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความสามัคคี เสียสละ ความอดทน อดกลั้น การประหยัด นี่คือมาตรการอันหนึ่งที่ผมคิดว่าอยากจะฝากไว้หาทางดำเนินการ

เรื่อง*การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขค่านิยมและวัฒนธรรม*ที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมกับค่านิยมของสังคมไทย เช่น การนิยมความฟุ่มเฟือย การนิยมใช้ของต่างประเทศ การเชื่อถือโชคลาง หรือการเชื่อถือคนอื่นมากกว่าชาติตน ผมเคยไปเมืองจีน

มาหลายครั้ง รู้สึกไม่ค่อยสบายใจนัก ที่ท่านผู้หลักผู้ใหญ่เวลากล่าวสุนทรพจน์หรือคำ
อวยพรในงานเลี้ยงประชาคมจีน ที่มักจะพูดถึงเรื่องบรรพบุรุษของเขาก็เป็นคนจีน มา
จากเมืองจีน เรื่องนี้มีพูดกันบ่อย ท่านลองคิดดูให้ดี ท่านเคยไปสิงคโปร์แล้ว สิงคโปร์
นี่เป็นจีนมากกว่า (เรานี่ไม่ใช่) แต่สิงคโปร์นั้น สร้างค่านิยม ปลุกฝังความคิดให้นิยม
สิงคโปร์ ให้คนของเขาคิดว่าเขาเป็นคนสิงคโปร์ เขาไม่ใช่ชาวจีน Singaporean ไม่ใช่
Chinese คุณเป็นไทเต็มตัวแล้ว ยังจะมีบรรพบุรุษเป็นจีนอีก จะเอาใจจีนหรือเอาใจ
ใคร คนต่างชาติยังมีวิธีการอีกมาก ไม่จำเป็นต้องเอาบรรพบุรุษของเราไปเปรียบเทียบกับ
ปล่อยให้ท่านอยู่อย่างสงบเถิด ดูอย่างญี่ปุ่น เกาหลี เอาใกล้ ๆ แล้วกัน สิงคโปร์ ท่านไป
บอกว่าเขาเป็นชาวจีนเขาไม่ชอบ นั่นเป็นมาตรการที่สอง ทำอย่างไรจะให้ปรับปรุง
เปลี่ยนแปลงค่านิยมหรือวัฒนธรรมที่ถูกต้อง

มาตรการที่สาม ก็คือทำอย่างไรเราจึงจะสกัดกั้นการแพร่ขยายวัฒนธรรมของ
ชาวต่างชาติ หรือเพียงพิจารณาเลือกรับเฉพาะที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ก็จะเป็น
เป็นการดีกว่าที่จะปล่อยให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่มาจากชาตินั้นเข้ามาครอบงำ ซึ่งเรื่องนี้ตัวอย่างมี
มากมาย ท่านมีเด็กเล็ก มีลูกหลาน ลูกเต้าผมโตไปหมด แต่เด็กข้างบ้านนั้นเดี๋ยวนี้เวลา
หักทาก็พูดกันแบบหนึ่งจีนเลย เจอะหน้าต่อนั่นก็บอกขอคารวะแบบหนึ่งจีน สิ่ง
เหล่านี้เกิดจากการเผยแพร่เข้ามาจากต่างประเทศ ฉะนั้นเรื่องการสกัดกั้นวัฒนธรรมที่ดี
ค่านิยมจากต่างชาติที่ดี เราควรจะช่วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปลุกฝังในชั้นเรียนหรือ
ว่าฝ่ายสื่อมวลชนต่าง ๆ

และมาตรการสุดท้ายที่ผมอยากจะเสนอไว้ก็คือ ทำอย่างไรเราจึงจะส่งเสริม
บทบาทของสังคม ชุมชนหรือสถาบันที่มีลักษณะหรือเกี่ยวข้องกับการนิยมไทยให้กว้าง
ขวางขึ้น รวมทั้งมีสมาชิก มีอะไรต่าง ๆ มากขึ้น มีการปฏิบัติอย่างเป็นจริงมากขึ้น

ผมคิดว่าจะจบคำบรรยายเพียงเท่านี้ โดยให้ข้อสังเกตไว้เพียง 5 ประการ ผาก
ไว้ด้วย

เรื่องที่หนึ่ง คือเรื่องวัตถุและจิตใจ อันนี้เกี่ยวข้องกับความนิยมของผู้บริโภค
ซึ่งเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งที่เราจะต้องคำนึง คือหมายความว่าคนที่ผู้ผลิตจะให้
บริโภคนิยมสินค้าไทยได้ จะต้องผลิตสินค้าโดยคำนึงถึงค่านิยม รสนิยมของผู้ใช้ ผลิต
สินค้าที่ดี มีคุณภาพ สอดคล้องกับกาลสมัยและรสนิยมของผู้บริโภค อย่ามุ่งเพียงให้มี

ผู้ซื้อมากเกินไป ต้องมุ่งเปลี่ยนแปลงค่านิยมและระสนิยมของผู้ใช้ให้กลับมาใช้ของไทยให้ได้

เรื่องที่สอง ก็คือเรื่องอุดมคติและความสมจริง คือในการสร้างสรรค์ความนิยมไทยนั้นเป็นสิ่งที่ต้องการส่งเสริม แต่ควรเป็นสิ่งที่ตั้งความหวังไว้ให้สูงเป็นอุดมคติ มิฉะนั้นแล้วความเป็นไปได้ในวันข้างหน้าจะไม่เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา แต่ที่ตั้งไว้นี้ก็คงจะเป็นไปไม่ได้ในระยะเวลาสั้น ๆ เราคงคิดทำงานกันเป็นร้อยปี ดังนั้นในเรื่องอุดมคติแล้ว ถ้าจะคิดสร้างสรรค์งานนิยมไทยให้เกิดขึ้นแล้ว เราต้องตั้งใจว่าให้ค่อยเป็นค่อยไป คือคนไทยมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ว่า ไม่ชอบให้ใครมาบังคับ ผมตั้งเป็นข้อสังเกตว่า จะหาทางสร้างสรรค์ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปและต่อเนื่องอดทน

ข้อสังเกต**ประการที่สาม**ก็คือ ภาครัฐบาลกับภาคเอกชนนั้นต้องร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย ถ้าดำเนินการแต่ฝ่ายหนึ่งแล้วก็จะประสบผลสำเร็จยาก หรือประสบผลสำเร็จไม่ได้เลย ผลสำเร็จที่ว่านี้ขึ้นกับความเอาใจจริงเอาใจของภาคเอกชนเป็นใหญ่ ภาครัฐบาลนั้นมีกฎเกณฑ์มีระเบียบวินัยมากกว่า จึงง่ายกว่าในการที่จะให้เขาดำเนินการ ฉะนั้นทำอย่างไรภาคเอกชนจึงเกิดความเข้มแข็งเรื่องนี้ได้

ข้อสังเกต**ประการที่สี่**ก็คือ ข้อสังเกตระหว่างปัจจุบันกับอนาคต วันนี้เราคิดอย่างนี้ แต่อีก 5 ปีข้างหน้าลืมไปแล้ว ฉะนั้นถ้าในปัจจุบันเราคิดว่าสิ่งนี้ถูกต้อง เป็นสิ่งจะต้องเดินไปให้ถึงจุดหมายปลายทางแล้วก็ต้องเดินไปและทำไปต่อเนื่องกัน ปัจจุบันและอนาคตต้องต่อเนื่องกัน ใช้ประสบการณ์ในปัจจุบันเป็นแนวทางไปสู่อนาคตที่จะต้องประสบผลสำเร็จในวันหนึ่งข้างหน้า ปัญหาบางอย่างบางที่มันมืดเหมือนกับเดินในอุโมงค์ไม่รู้ว่าจะพบกับแสงสว่างหรือเปล่า แต่ถ้าท่านหยุดเมื่อไรท่านจะไม่พบเลย แต่ถ้าท่านเดินต่อรักษาทิศทางให้ดี ท่านคงพบแสงสว่างที่ตรงปลายอุโมงค์ในวันหนึ่ง และ

เรื่องสุดท้ายก็คือ การนิยมไทยกับความมั่นคงแห่งชาตินั้นผมขออ้าว่ามีความสัมพันธ์กันและมีส่วนช่วยเกื้อกูลกันทั้งทางตรงและทางอ้อมในการสร้างสรรค์ชาติบ้านเมืองไทย ฉะนั้นท่านที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้ ท่านนายกสมาคมนิยมไทย ท่านกรรมการ หรือว่าท่านทั้งหลาย เป็นผู้ที่มิใช่เป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างรักษาความมั่นคงแห่งชาติ ในขณะที่ผมเองรับผิดชอบอยู่ต้องอาศัยกัน ผมขอให้คำมั่นสัญญาและยืนยันว่าถ้าหากในส่วนราชการของผม เจ้าหน้าที่ของผม หรือตัวของผมเองจะมีช่องทางใดที่จะส่งเสริม

ผู้ซื้อมากเกินไป ต้องมุ่งเปลี่ยนแปลงค่านิยมและระสนิยมของผู้ใช้ให้กลับมาใช้ของไทยให้ได้

เรื่องที่สอง ก็คือเรื่องอุดมคติและความสมจริง คือในการสร้างสรรค์ความนิยมไทยนั้นเป็นสิ่งที่ต้องการส่งเสริม แต่ควรเป็นสิ่งที่ตั้งความหวังไว้ให้สูงเป็นอุดมคติ มิฉะนั้นแล้วความเป็นไปได้ในวันข้างหน้าจะไม่เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา แต่ที่ตั้งไว้นี้ก็คงจะเป็นไปไม่ได้ในระยะเวลาสั้น ๆ เราคงคิดทำงานกันเป็นร้อยปี ดังนั้นในเรื่องอุดมคติแล้ว ถ้าจะคิดสร้างสรรค์งานนิยมไทยให้เกิดขึ้นแล้ว เราต้องตั้งใจว่าให้ค่อยเป็นค่อยไป คือคนไทยมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ว่า ไม่ชอบให้ใครมาบังคับ ผมตั้งเป็นข้อสังเกตว่า จะหาทางสร้างสรรค์ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปและต่อเนื่องอดทน

ข้อสังเกต**ประการที่สาม**ก็คือ ภาครัฐบาลกับภาคเอกชนนั้นต้องร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย ถ้าดำเนินการแต่ฝ่ายหนึ่งแล้วก็จะประสบผลสำเร็จยาก หรือประสบผลสำเร็จไม่ได้เลย ผลสำเร็จที่ว่านี้ขึ้นกับความเอาใจจริงเอาใจของภาคเอกชนเป็นใหญ่ ภาครัฐบาลนั้นมีกฎเกณฑ์มีระเบียบวินัยมากกว่า จึงง่ายกว่าในการที่จะให้เขาดำเนินการ ฉะนั้นทำอย่างไรภาคเอกชนจึงเกิดความเข้มแข็งเรื่องนี้ได้

ข้อสังเกต**ประการที่สี่**ก็คือ ข้อสังเกตระหว่างปัจจุบันกับอนาคต วันนี้เรคิดอย่างนี้ แต่อีก 5 ปีข้างหน้าลืมไปแล้ว ฉะนั้นถ้าในปัจจุบันเรคิดว่าสิ่งนี้ถูกต้อง เป็นสิ่งจะต้องเดินไปให้ถึงจุดหมายปลายทางแล้วก็ต้องเดินไปและทำไปต่อเนื่องกัน ปัจจุบันและอนาคตต้องต่อเนื่องกัน ใช้ประสบการณ์ในปัจจุบันเป็นแนวทางไปสู่อนาคตที่จะต้องประสบผลสำเร็จในวันหนึ่งข้างหน้า ปัญหาบางอย่างบางที่มันมืดเหมือนกับเดินในอุโมงค์ ไม่รู้ว่าจะพบกับแสงสว่างหรือเปล่า แต่ถ้าท่านหยุดเมื่อไรท่านจะไม่พบเลย แต่ถ้าท่านเดินต่อรักษากิจทางให้ดี ท่านคงพบแสงสว่างที่ตรงปลายอุโมงค์ในวันหนึ่ง และ

เรื่องสุดท้ายก็คือ การนิยมไทยกับความมั่นคงแห่งชาตินั้นผมขออ้างว่ามีความสัมพันธ์กันและมีส่วนช่วยเกื้อกูลกันทั้งทางตรงและทางอ้อมในการสร้างสรรค์ชาติบ้านเมืองไทย ฉะนั้นท่านที่นั่งอยู่ ณ ที่นี้ ท่านนายกรัฐมนตรีไทย ท่านกรรมการ หรือว่าท่านทั้งหลาย เป็นผู้ที่มิใช่เป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างรักษาความมั่นคงแห่งชาติ ในขณะที่ผมเองรับผิดชอบอยู่ต้องอาศัยกัน ผมขอให้คำมั่นสัญญาและยืนยันว่าถ้าหากในส่วนราชการของผม เจ้าหน้าที่ของผม หรือตัวของผมเองจะมีช่องทางใดที่จะส่งเสริม

สนับสนุนหรือช่วยเหลือกิจกรรมในเรื่องนิยมไทยหรือกิจกรรมของสมาคมนิยมไทย ชุมชนต่าง ๆ เพื่อวัตถุประสงค์อย่างนี้แล้วผมก็ยินดี และจะดำเนินการให้ความร่วมมือหรือปฏิบัติอย่างดีที่สุด

ผมคิดว่าผมได้ใช้เวลามานานแล้ว ผมขอยุติไว้เพียงเท่านี้ ขออวยพรให้ทุกท่าน มีความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ มีความสุขทางจิตใจ มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อให้การนิยมไทยนั้นดำเนินต่อไป นั่นคือท่านทำงานเพื่อความมั่นคงแห่งชาติเหมือนกัน ขอขอบพระคุณอย่างสูง

ส่วนที่ 3

บทความพิเศษ

คำปราศรัย

ของ

ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี

เกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมวัฒนธรรม ความสะอาด และวินัยแก่ประชาชน
พี่น้องที่รักทั้งหลาย

ในโอกาสแห่งปีการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบรอบ 200 ปี นี้ รัฐบาลมี
วัตถุประสงค์หลายประการ เช่น พัฒนาศิลป อนุรักษ์สถานสำคัญๆ ตลอดจนวัฒนธรรม
ขนบธรรมเนียมอันดีงามของชาวไทย และเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติให้ดำรงคงคู่
ชาติไทยต่อไป

คืนนี้ ผมมาพบกับพี่น้อง เพื่อขอความร่วมมือในเรื่องวัฒนธรรม

คำว่า “วัฒนธรรม” หมายถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย
และความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ ตลอดจนถึงการประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลใน
ธรรม และมีความกตัญญูรู้คุณ ถ้าพิจารณาตามความหมายที่กล่าวมาแล้วนี้ คนไทยก็
เป็นชาติที่มีวัฒนธรรมมาช้านาน เพราะคนไทยมีทั้งความกลมเกลียว ความเป็นระเบียบ
และมีความเคารพแก่ผู้มีพระคุณ ตลอดจน แม้บางครั้งความกลมเกลียวความสามัคคี
ของเราจะเสื่อมคลายไปบ้าง แต่ก็ยังเป็นเพียงชั่วครั้งชั่วคราว ถ้าเรารับแก้ไข หาทาง
ปรับปรุงตัวเสียก็คงจะไม่สายเกินไป คนไทยนั้นไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในส่วนใดของประเทศ
นับถือศาสนาใด หรือมีอาชีพใด จะเป็นลูกจ้าง นายจ้าง นักธุรกิจ นักการเมือง หรือ
ข้าราชการ ก็ถือว่าเป็นคนไทย และเป็นส่วนหนึ่งของชาติ และมีความสำคัญมิได้ยิ่ง
หย่อนไปกว่ากัน เปรียบประดุจฟันเฟืองแห่งเครื่องจักร แม้จะเป็นฟันเฟืองตัวเล็กที่สุด

ส่วนที่ 3

บทความพิเศษ

คำปราศรัย

ของ

ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี

เกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมวัฒนธรรม ความสะอาด และวินัยแก่ประชาชน
พี่น้องที่รักทั้งหลาย

ในโอกาสแห่งปีการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบรอบ 200 ปี นี้ รัฐบาลมี
วัตถุประสงค์หลายประการ เช่น พัฒนาศิลป อนุรักษ์สถานสำคัญๆ ตลอดจนวัฒนธรรม
ขนบธรรมเนียมอันดีงามของชาวไทย และเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติให้ดำรงคงอยู่
ชาติไทยต่อไป

คืนนี้ ผมมาพบกับพี่น้อง เพื่อขอความร่วมมือในเรื่องวัฒนธรรม

คำว่า “วัฒนธรรม” หมายถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย
และความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ ตลอดจนถึงการประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลใน
ธรรม และมีความกตัญญูรู้คุณ ถ้าพิจารณาตามความหมายที่กล่าวมาแล้วนี้ คนไทยก็
เป็นชาติที่มีวัฒนธรรมมาช้านาน เพราะคนไทยมีทั้งความกลมเกลียว ความเป็นระเบียบ
และมีความเคารพแก่ผู้มีพระคุณ ตลอดมา แม้บางครั้งความกลมเกลียวความสามัคคี
ของเราจะเสื่อมคลายไปบ้าง แต่ก็เพียงชั่วคราวชั่วคราว ถ้าเรารับแก้ไข หาทาง
ปรับปรุงตัวเสียก็คงจะไม่สายเกินไป คนไทยนั้นไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในส่วนใดของประเทศ
นับถือศาสนาใด หรือมีอาชีพใด จะเป็นลูกจ้าง นายจ้าง นักธุรกิจ นักการเมือง หรือ
ข้าราชการ ก็ถือว่าเป็นคนไทย และเป็นส่วนหนึ่งของชาติ และมีความสำคัญมิได้ยิ่ง
หย่อนไปกว่ากัน เปรียบประดุจฟันเฟืองแห่งเครื่องจักร แม้จะเป็นฟันเฟืองตัวเล็กที่สุด

แต่ก็มีความสำคัญ และหากเกิดขัดข้องชั่วคราวขึ้นมา ก็ย่อมมีผลกระทบถึงเพียงตัวใหญ่ โดยหลีกเลี่ยงไม่ได้

ในด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยพื้นฐาน คนไทยเคยมีระเบียบวินัยดี มาแต่ก่อน หากปัจจุบันเราจะละเลยกันไปบ้าง ตัวอย่างที่เห็นง่ายที่สุดคือการขับรถ แทนที่เราจะถือกันว่า การขับรถที่ถูกกฎจราจรเป็นวิธีขับรถที่ดี เรากลับถือกันว่าถ้าอยาก จะไปเร็วต้องทำผิดกฎจราจร การข้ามถนนก็เช่นกัน แทนที่จะข้ามสะพานลอยก็กลับ ปีนรั้วเสียบ้าง หรือข้ามถนนได้สะพานลอยเสีย การทำอะไรง่าย ๆ โดยไม่คำนึงถึงผล ได้ผลเสียที่จะตามมา หรือไม่คำนึงถึงกรอบของระเบียบวินัยแล้ว การปฏิบัติเช่นนั้น คุณภาพของคนย่อมเสื่อมไป

ในการพัฒนาใด ๆ ก็ตาม พี่น้องทั้งหลายคงเห็นพ้องต้องกันว่า เราจะมุ่งพัฒนา แต่ทางวัดอยู่อย่างเดียวหาเพียงพอไม่ เราจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพหรือคุณสมบัติของ คนในชาติด้วย ผมจึงใคร่ขอร้องและขอความร่วมมือจากพี่น้องทุกหมู่เหล่าโปรดสมัครใจ ถือเอาฤกษ์งามยามดีในวาระสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ร่วมใจกันเสริมสร้าง ปลุกฝัง และปฏิบัติตามหลักแห่งคุณธรรมพื้นฐาน 5 ประการ คือ

1. การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ
2. การประหยัดและหมั่นออม
3. การมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย
4. การปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา
5. ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

คุณธรรม 5 ประการนี้ คือแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้คนไทยมีคุณภาพแห่งชีวิตดีขึ้น ทุกคนจะประกอบอาชีพด้วยความขยันขันแข็ง อดทน รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักใช้จ่ายให้พอดี ไม่ฟุ่มเฟือยจนเกินตัว รักษากฎระเบียบแบบแผนของบ้านเมืองไว้ ใช้หลักธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เทอดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ มีความภูมิใจในความเป็นไทยของเรา

ข้อพิสูจน์อีกประการหนึ่งที่แสดงว่า คุณภาพของประชาชนเป็นส่วนสำคัญ ยิ่งก็คือ การที่เรารักษาความเป็นเอกราช และความเป็นไทย ให้ดำรงอยู่ได้ตลอดระยะเวลาอันยาวนาน ก็เพราะประชาชนชาวไทยแต่ครั้งบรรพกาลจนถึงปัจจุบัน มีความ

สำนึกอย่างสูงในพระมหากรุณาธิคุณ ขององค์สมเด็จพระบรมกษัตริยาธิราชที่ได้ทรง ปกป้องครองชาติบ้านเมือง สร้างสรรค์ความเจริญนานัปการ สืบทอดมาให้เราได้อาศัย อยู่ด้วยความปลอดภัย มีศักดิ์ศรี ยังยืนมาสืบจนถึงปัจจุบัน ความจงรักภักดีเทอดทูน พระมหากษัตริย์ ไว้เหนือสิ่งอื่นใดของคนไทย จึงถือเป็นคุณสมบัติล้ำเลิศยากที่จะ หาชาติใดมาเทียบได้

พี่น้องที่รักครับ ผมขอเรียนย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า ขอเชิญชวนให้พี่น้องชาวไทย ที่รักทั้งหลาย ได้ช่วยกันรักษา และปฏิบัติตามวัฒนธรรมอันดีงามของชาติด้วยการรักษา ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียว และความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ด้วย ความสมัครใจ และด้วยความสำนึกในคุณค่า อันจะเป็นการเสริมสร้างทรัพยากรบุคคล ในชาติของเรา ให้เจริญยิ่งขึ้นไป

อนึ่ง ในวันเสาร์ที่ 27 มีนาคม นี้ ใครขอเชิญชวนบรรดาพี่น้องทั้งหลายใน ต่างจังหวัด ร่วมกับเจ้าหน้าที่ภูมิภาคทุกจังหวัด ร่วมกันรณรงค์รักษาความสะอาดและ จัดระเบียบวินัยการจราจร ในท้องที่ของพี่น้องโดยทั่วกัน และในวันอาทิตย์ที่ 28 มีนาคม ใครขอเชิญชวนพี่น้องในกรุงเทพมหานคร ทุกเขต ดำเนินการเช่นเดียวกัน

สุดท้ายนี้ ผมขอตั้งความหวังไว้ว่า ในปีแห่งการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ 200 ปี นี้ พี่น้องทั้งหลายจะร่วมใจช่วยกันด้วยความภาคภูมิใจ ในการสร้างบ้าน เมือง และสังคมของเราให้มีระเบียบวินัย สะอาดสดใส และยึดมั่นในคุณธรรมพื้นฐาน 5 ประการ เป็นแนวทางยึดถือปฏิบัติต่อไปเป็นประจำ จนกลายเป็นนิสัยประจำชาติไทย และพร้อมใจกันธำรงรักษาไว้ให้ยืนยงคู่กับชาติไทย ตลอดไปชั่ววันรันดร์

สวัสดี

สำนึกอย่างสูงในพระมหากรุณาธิคุณ ขององค์สมเด็จพระบรมกษัตริยาธิราชที่ได้ทรง ปกป้องครองชาติบ้านเมือง สร้างสรรค์ความเจริญนานัปการ สืบทอดมาให้เราได้อาศัย อยู่ด้วยความปลอดภัย มีศักดิ์ศรี ยั่งยืนมาสืบจนถึงปัจจุบัน ความจงรักภักดีเทอดทูน พระมหากษัตริย์ ไว้เหนือสิ่งอื่นใดของคนไทย จึงถือเป็นคุณสมบัติล้ำเลิศยากที่จะ หาชาติใดมาเทียบได้

พี่น้องที่รักครับ ผมขอเรียนย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า ขอเชิญชวนให้พี่น้องชาวไทย ที่รักทั้งหลาย ได้ช่วยกันรักษา และปฏิบัติตามวัฒนธรรมอันดีงามของชาติด้วยการรักษา ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียว และความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ด้วย ความสมัครใจ และด้วยความสำนึกในคุณค่า อันจะเป็นการเสริมสร้างทรัพยากรบุคคล ในชาติของเรา ให้เจริญยิ่งขึ้นไป

อนึ่ง ในวันเสาร์ที่ 27 มีนาคม นี้ ใครขอเชิญชวนบรรดาพี่น้องทั้งหลายใน ต่างจังหวัด ร่วมกับเจ้าหน้าที่ภูมิภาคทุกจังหวัด ร่วมกันรณรงค์รักษาความสะอาดและ จัดระเบียบวินัยการจราจร ในท้องที่ของพี่น้องโดยทั่วกัน และในวันอาทิตย์ที่ 28 มีนาคม ใครขอเชิญชวนพี่น้องในกรุงเทพมหานคร ทุกเขต ดำเนินการเช่นเดียวกัน

สุดท้ายนี้ ผมขอตั้งความหวังไว้ว่า ในปีแห่งการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ 200 ปี นี้ พี่น้องทั้งหลายจะร่วมใจช่วยกันด้วยความภาคภูมิใจ ในการสร้างบ้าน เมือง และสังคมของเราให้มีระเบียบวินัย สะอาดสดใส และยึดมั่นในคุณธรรมพื้นฐาน 5 ประการ เป็นแนวทางยึดถือปฏิบัติต่อไปเป็นประจำ จนกลายเป็นนิสัยประจำชาติไทย และพร้อมใจกันธำรงรักษาไว้ให้ยืนยงคู่กับชาติไทย ตลอดไปชั่ววันดินร

สวัสดี

พระบรมราชจักรีวงศ์

ทรงส่งเสริมความนิยมไทย

ประพัฒน์ ตริณรังค์

เรื่อง ความนิยมไทย ปรากฏหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรของทางราชการ ครั้งแรก ในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2483 ซึ่งมีข้อความว่า

“มาตรา 5 วัฒนธรรมซึ่งประชาชนชาวไทยจักต้องปฏิบัติตามดังที่กล่าวไว้ในมาตราก่อนหน้านี้ นอกจากจะได้กำหนดไว้โดยพระราชบัญญัติแล้ว ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาได้ในกรณีดังต่อไปนี้

1. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกาย จรรยาและมารยาทในที่สาธารณะสถาน หรือที่ปรากฏแก่สาธารณชน
2. ความมีสมรรถภาพและมารยาทเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานอาชีพ
3. ความนิยมไทย

ต่อมามีพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติออกมาใหม่ คือ พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485 ยกเลิกพระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2483 และขยายขอบข่ายงานวัฒนธรรมของชาติให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เช่น ให้จัดตั้งสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ให้แบ่งงานของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ออกเป็น 4 สำนัก และอำนาจหน้าที่ของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นต้น เรื่อง ความนิยมไทย ยังคงบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติฉบับนี้ คือมาตรา 6 มีข้อความว่า

“มาตรา 6 วัฒนธรรมซึ่งบุคคลจักต้องปฏิบัติตาม นอกจากจะได้กำหนดไว้โดยพระราชบัญญัติแล้ว ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาได้ในกรณีดังต่อไปนี้

1. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกาย จรรยาและมารยาทในที่สาธารณะสถานหรือที่ปรากฏแก่สาธารณชน

2. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการปฏิบัติตนและการปฏิบัติต่อบ้านเรือน
3. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการประพฤติตนอันเป็นทางนำมาซึ่งเกียรติของชาติไทยและพระพุทธศาสนา
4. ความมีสมรรถภาพและมารยาทเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานอาชีพ
5. ความเจริญงอกงามแห่งจิตใจและศีลธรรมของประชาชน
6. ความเจริญก้าวหน้าในทางวรรณกรรมและศิลปกรรม
7. ความนิยมไทย

เรื่องความนิยมไทย ตามหลักฐานที่ปรากฏและได้อ้างมานี้ นั้น ยังเป็นคำสั้น ๆ ไม่มีคำอธิบาย จนกระทั่งสภาวัฒนธรรมแห่งชาติได้ตั้งสำนักวัฒนธรรมทางจิตใจขึ้น โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485 จึงได้มีคำอธิบายเรื่อง ความนิยมไทย ของสำนักนี้โดยอธิบายไว้ในเรื่อง “หลักปลูกฝังความดี” ว่า

“ความนิยมไทย คือการที่คนไทยนิยมชมชอบในความเป็นไทยของตน สนับสนุนและส่งเสริมคนไทยและชาติไทย อันเป็นวัฒนธรรมส่วนหนึ่งที่แสดงถึงความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ คนไทยพึงนิยมไทยโดยแสดงออก ดังนี้

1. นิยมในเชื้อชาติ ได้แก่การรักนับถือคนไทยด้วยกันและชาติไทย ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามคนไทยและชาติไทยอันจะก่อให้เกิดเสื่อมเสียเกียรติของชาติ ไม่เห็นชาติอื่นดีกว่าชาติไทย

2. นิยมในขนบธรรมเนียมประเพณี คือนิยมถือหลักปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย

3. นิยมในสิ่งประดิษฐ์ คือนิยมใช้ของที่คนไทยทำหรือทำในเมืองไทย นิยมชื่อของที่คนไทยขาย”

เรื่อง ความนิยมไทย ตามหลักฐานที่ได้อ้างมานี้ เกิดขึ้นในสมัยที่ไทยมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

สำหรับพระราชกรณียกิจที่จะพิจารณาว่าเป็นการส่งเสริมความนิยมไทยในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์นั้น ควรพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ดังนี้

2. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการปฏิบัติตนและการปฏิบัติต่อบ้านเรือน
3. ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการประพฤติตนอันเป็นทางนำมาซึ่งเกียรติของชาติไทยและพระพุทธศาสนา
4. ความมีสมรรถภาพและมารยาทเกี่ยวกับวิธีดำเนินงานอาชีพ
5. ความเจริญงอกงามแห่งจิตใจและศีลธรรมของประชาชน
6. ความเจริญก้าวหน้าในทางวรรณกรรมและศิลปกรรม
7. ความนิยมไทย

เรื่องความนิยมไทย ตามหลักฐานที่ปรากฏและได้อ้างมานั้น ยังเป็นคำสั้น ๆ ไม่มีคำอธิบาย จนกระทั่งสภาวัฒนธรรมแห่งชาติได้ตั้งสำนักวัฒนธรรมทางจิตใจขึ้น โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พุทธศักราช 2485 จึงได้มีคำอธิบายเรื่อง ความนิยมไทย ของสำนักนี้โดยอธิบายไว้ในเรื่อง "หลักปลูกฝังความดี" ว่า

"ความนิยมไทย คือการที่คนไทยนิยมชมชอบในความเป็นไทยของตน สนับสนุนและส่งเสริมคนไทยและชาติไทย อันเป็นวัฒนธรรมส่วนหนึ่งที่แสดงถึงความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ คนไทยพึงนิยมไทยโดยแสดงออก ดังนี้

1. นิยมในเชื้อชาติ ได้แก่การรักนับถือคนไทยด้วยกันและชาติไทย ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามคนไทยและชาติไทยอันจะก่อให้เกิดเสื่อมเสียเกียรติของชาติ ไม่เห็นชาติอื่นดีกว่าชาติไทย

2. นิยมในขนบธรรมเนียมประเพณี คือนิยมถือหลักปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย

3. นิยมในสิ่งประดิษฐ์ คือนิยมใช้ของที่คนไทยทำหรือทำในเมืองไทย นิยมซื้อของของคนไทยขาย"

เรื่อง ความนิยมไทย ตามหลักฐานที่ได้อ้างมานี้ เกิดขึ้นในสมัยที่ไทยมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

สำหรับพระราชกรณียกิจที่จะพิจารณาว่าเป็นการส่งเสริมความนิยมไทยในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์นั้น ควรพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ ดังนี้

1. การสร้างราชธานีหรือเมืองหลวง คือกรุงรัตนโกสินทร์

พระราชกรณียกิจในเรื่องนี้ เริ่มเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เสด็จผ่านพิภพปราบดาภิเษกเป็น พระปฐมกษัตริย์แห่งบรมราชจักรีวงศ์ ใน พ.ศ. 2325 แล้ว ได้โปรดให้ดำเนินการย้ายพระนครจากฝั่งธนบุรีมายังฝั่งพระนครทันที โดยทรงกำหนดให้สร้างให้เหมือนกับกรุงศรีอยุธยา ทั้งปราสาทราชวังและวัดวาอาราม

ผลของการสร้างพระนครเป็นราชธานีแห่งใหม่นี้ ปรากฏว่ามีสิ่งสำคัญเกิดขึ้น เป็นที่เชิดหน้าชูตาของประเทศชาติของไทยตราប់ถึงปัจจุบันคือ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม(วัดพระแก้ว) พระบรมมหาราชวัง อันประกอบด้วยปราสาทราชวัง มีความงามวิจิตรที่หาที่เปรียบได้ยาก พระบรมมหาราชวังแห่งนี้เป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและเป็นศูนย์กลางบริหารราชการแผ่นดินแทบทุกพระองค์ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และพระบรมมหาราชวังได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ให้วิจิตรงดงามมาโดยตลอด แม้จะมีการสร้างพระราชวังอื่น ๆ ขึ้นอีกในรัชกาล ต่อ ๆ มา แต่ความงดงามและความศักดิ์สิทธิ์ของวัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระบรมมหาราชวังยังคงมีอยู่ และได้ขยายขอบเขตของพระนครออกไปตามความเจริญของบ้านเมือง

2. การเศรษฐกิจ

การค้ากับต่างประเทศ

การค้าในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช มีการค้าสำเภาติดต่อกับประเทศจีน มีทั้งของหลวงและเอกชน จนบางท่านได้ชื่อว่าเป็นเศรษฐกิจสำเภา คือเจ้าพระยารัตนาธิเบศร์ สมุหนายก (ตันสกุล รัตนกุล) ในพงศาวดารกล่าวว่า ผลประโยชน์ได้มาจากการค้าสำเภา...ทั้งของหลวงและของเจ้านาย ข้าราชการ พ่อค้า เหล่านี้ เรือ (สำเภา) เหล่านี้ต่อในกรุงเทพฯ บ้าง ตามหัวเมืองบ้าง บรรทุกสินค้าออกไปขายยังเมืองจีนทุกปี บางลำขายแต่สินค้า บางทีก็ขายทั้งสินค้าและเรือด้วยกัน ได้กำไรในการค้าสำเภาเป็นอันมาก ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย การค้าของหลวงสำหรับส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศเป็นหน้าที่ของพระคลังสินค้า มีเรือหลวงดำเนินการหลายลำ สินค้าที่นำออกไปขายก็มี เหล็ก ดีบุก ทองแดง ตะกั่ว ไม้สัก ไม้แดง ยาง ข้าว น้ำตาล พริกไทย ยาสูบ ปลาเค็ม ครั่ง รังนก กลือ น้ำมัน กระวาน ฝ้าย หมาก หนังโค หนังกระบือ หนังช้าง หนังแรด หนังงาช้าง หนังเสือ

หนังงู หนังปลากระเบน เขาควาย เขาวัว เขาควาง นอแรด กระดุกโค กระดุกกระบือ กระดุกช้าง กระดุกเสือ กระดุกแรด งาช้าง เอ็น กวาง กระ ขนนกต่าง ๆ เปลือกโปลง กล้าผัก แลช้าง เมืองที่ติดต่อค้าขายออกไปขายมีจีน เวียดนาม กัมพูชา มลายู สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ศรีลังกา สหรัฐอเมริกา และ อังกฤษ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงเคยค้าขายมาแล้วจนสมเด็จพระบรมชนกนาถ ทรงเรียกว่า เจ้าสัว การค้ากับต่างประเทศในรัชกาลนี้คงเป็นไปเช่นเดียวกับในรัชกาลที่ 2 กล่าวคือ มีการติดต่อค้าขายกับจีน มลายู สิงคโปร์ เกาหลี เวียดนาม อังกฤษ อินเดีย และสหรัฐอเมริกา แต่มีเหตุการณ์บางอย่างที่ทำให้การค้าของไทยต้องเปลี่ยนแปลงในเวลาต่อมา คือ พวกมิชชันนารีอเมริกัน เข้ามาตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ เช่น หมอบรัดเลย์ ซึ่งได้นำเอาเครื่องพิมพ์เข้ามาด้วย และไทยได้ต่อเรือกำปั่นอย่างฝรั่งได้ และเป็นการเริ่มยุคสมัยแห่งเครื่องจักรกลที่ทำให้เลิกใช้เรือสำเภาไปในที่สุด และพวกมิชชันนารีอีกเหมือนกันได้ออกหนังสือพิมพ์ข่าวเป็นภาษาไทยเป็นครั้งแรกชื่อ บางกอกกริโคเดอ อันเป็นความเจริญแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในยุโรปและอเมริกาได้เริ่มแผ่เข้ามาสู่ผืนแผ่นดินไทยในรัชกาลนี้โดยได้รับพระบรมราชานุญาต มิได้ทรงขัดขวางแต่ประการใด

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเปิดการค้าอย่างกว้างขวางตั้งแต่ พ.ศ.2398 ไม่มีการผูกขาดสินค้าเป็นของหลวง และไม่มีสินค้าที่ต้องห้ามใด ๆ ดังเช่นในรัชกาลก่อน ๆ เป็นการเปิดประตูการค้ากับนานาประเทศอย่างแท้จริง และการค้ากับต่างประเทศเจริญขึ้นอย่างน่าพิศวงทีเดียว สินค้าไทยขายคล่อง สินค้าขาออกของไทยก็มี ข้าว ไม้สัก ยาง น้ำมันมะพร้าว น้ำตาลทราย น้ำตาลโตนดเกลือ พริกไทย กระวาน ครั่ง ดีบุก เหล็ก งาช้าง นอแรด เขาควาง เขาละมั่ง เขาควาย เอ็น หนังแรด กระดุกเสือ หนังกระบือ หนังโค กำนาน รังนก ปลาแห้ง กุ้งแห้ง กะปิ น้ำมันยาง ชัน ไม้แดง ใต้ หวาย เปลือกโปลง ปลิงทะเล ทองคำฝ้าย คราม ตะกั่ว ไม้หอม แก้ว ยาสูบ เพชรพลอย ไม้มะเกลือ น้ำมันปลา พริกแห้ง กระ ขนนกต่าง ๆ หัวหอม ขิง เต้าหู้ ปลาทุแค้น และกาแฟ และเพื่อให้เศรษฐกิจของชาติดีขึ้น ตลอดจนการค้าคล่องตัวมากขึ้นได้โปรดให้ตั้งโรงกษาปณ์ สิทธิการทำเหรียญเงิน เหรียญทอง และเหรียญโลหะอื่น ๆ เช่น ทองแดง ที่เรียกว่า

หนังงู หนังปลากระเบน เขาควาย เขาวัว เขากวาง นอแรด กระดุกโค กระดุกกระบือ กระดุกช้าง กระดุกเสือ กระดุกแรด งาช้าง เอ็น กวาง กระ ขนนกต่าง ๆ เปลือกโปลง กล้าผัก แลช้าง เมืองที่ติดต่อค้าขายออกไปขายมีจีน เวียดนาม กัมพูชา มลายู สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ศรีลังกา สหรัฐอเมริกา และ อังกฤษ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงเคยค้าขายมาแล้วจนสมเด็จพระบรมชนกนาถ ทรงเรียกว่า เจ้าสัว การค้ากับต่างประเทศในรัชกาลนี้คงเป็นไปเช่นเดียวกับในรัชกาลที่ 2 กล่าวคือ มีการติดต่อค้าขายกับจีน มลายู สิงคโปร์ เกาะหมาก เวียดนาม อังกฤษ อินเดีย และสหรัฐอเมริกา แต่มีเหตุการณ์บางอย่างที่ทำให้การค้าของไทยต้องเปลี่ยนแปลงในเวลาต่อมา คือ พวกมิชชันนารีอเมริกัน เข้ามาตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ เช่น หมอบรัดเล ซึ่งได้นำเอาเครื่องพิมพ์เข้ามาด้วย และไทยได้ต่อเรือกำปั่นอย่างฝรั่งได้ และเป็นการเริ่มยุคสมัยแห่งเครื่องจักรกลที่ทำให้เลิกใช้เรือสำเภาไปในที่สุด และพวกมิชชันนารีอีกเหมือนกันได้ออกหนังสือพิมพ์ข่าวเป็นภาษาไทยเป็นครั้งแรกชื่อ บางกอกกริโกเดอ อันเป็นความเจริญแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในยุโรปและอเมริกาได้เริ่มแผ่เข้ามาสู่ผืนแผ่นดินไทยในรัชกาลนี้โดยได้รับพระบรมราชานุญาต มิได้ทรงขัดขวางแต่ประการใด

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเปิดการค้าอย่างกว้างขวางตั้งแต่ พ.ศ. 2398 ไม่มีการผูกขาดสินค้าเป็นของหลวง และไม่มีสินค้าที่ต้องห้ามใด ๆ ดังเช่นในรัชกาลก่อน ๆ เป็นการเปิดประตูการค้ากับนานาประเทศอย่างแท้จริง และการค้ากับต่างประเทศเจริญขึ้นอย่างน่าพิศวงทีเดียว สินค้าไทยขายคล่อง สินค้าขาออกของไทยก็มี ข้าว ไม้สัก ยาง น้ำมันมะพร้าว น้ำตาลทราย น้ำตาลโตนดเกลือ พริกไทย กระวาน ครั่ง ดีบุก เหล็ก งาช้าง นอแรด เขากวาง เขาละมั่ง เขาควาย เอ็น หนังแรด กระดุกเสือ หนังกระบือ หนังโค กายาน รังนก ปลาแห้ง กุ้งแห้ง กะปิ น้ำมันยาง ชัน ไม้แดง ใต้ หวาย เปลือกโปลง ปลิงทะเล ทองคำฝ้าย คราม ตะกั่ว ไม้หอม แกแล ยาสูบ เพชรพลอย ไม้มะเกลือ น้ำมันปลา พริกแห้ง กระ ขนนกต่าง ๆ หัวหอม ขิง เต้าหู้ ปลาทุเค็ม และกาแฟ และเพื่อให้เศรษฐกิจของชาติดียิ่งขึ้น ตลอดจนการค้าคล่องตัวมากขึ้นได้โปรดให้ตั้งโรงกษาปณ์สิทธิการทำให้เหรียญเงิน เหรียญทอง และเหรียญโลหะอื่น ๆ เช่น ทองแดง ที่เรียกว่า

โสฬส อัฐ ไพ ขึ้นใช้แทนเงินพดด้วง และเบี้ยสำหรับแลกเปลี่ยนในการซื้อขาย เมื่อ พ.ศ. 2403 ต่อมาเปลี่ยนเป็นสตางค์ และเป็นแบบอย่างของการใช้เหรียญบาท เหรียญสลึง สตางค์ ในยุคต่อมา และ พ.ศ. 2406 ก็เริ่มใช้ธนบัตร แต่ไม่ใช้ธนบัตรในรูปลักษณะอย่างทุกวันนี้ ธนบัตรแบบทุกวันนี้ได้เริ่มใน พ.ศ. 2445 ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การค้ากับต่างประเทศของไทยเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น สิ่งอันเป็นอุปสรรคสำคัญในการค้าที่เกิดขึ้นในรัชกาลนี้ก็คือ การไปรษณีย์โทรเลข (ตั้งขึ้น พ.ศ. 2428) รถไฟ (พ.ศ. 2434) ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การค้าทั้งภายนอกและภายในประเทศเจริญมากขึ้น จึงทรงตั้งกรมสถิติพยากรณ์ (พ.ศ. 2458) และได้เปลี่ยนเป็นกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ในปีเดียวกัน เพราะขยายขอบเขตของงานทางด้านการค้าให้มากขึ้น หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 การค้าระหว่างประเทศยิ่งเจริญและขยายขอบเขตมากยิ่งขึ้น พระองค์ได้โปรดให้ตั้งสภาเผยแผ่พาณิชย์ และยกฐานะกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ เป็นกระทรวงพาณิชย์ ใน พ.ศ. 2463 อันเป็นที่มาแห่งกระทรวงพาณิชย์ปัจจุบัน

การค้าภายในประเทศ การค้าภายในประเทศซึ่งเกี่ยวกับการส่งเสริมคนไทยให้มีความนิยมไทยอย่างไรบ้างนั้น ไม่มีรายละเอียดมากนัก เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดินทร์) ได้กล่าวข้อความตอนหนึ่งไว้อย่างน่าสนใจในปาฐกถา เรื่อง “สยามกับพาณิชย์” ที่สมาคมอาจารย์สโมสรมสถาน เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2475 เฉพาะเรื่องการค้าในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนหนึ่งว่า

“สยามอุดมสมบูรณ์ด้วยโภคทรัพย์แผ่นดิน แต่เราทำกันเพียงพอกินพอใช้ในพื้นที่เมือง (Local Consumption) ต่อเมื่อมีอะไรเหลือเพื่อจึงคิดส่งไปขายต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนหรือได้เงินซื้อของต่างประเทศที่เราขาด เช่น เครื่องจักร เครื่องนุ่งห่ม และศาสตราวุธ เป็นต้น”

ภาษีและอากร

ภาษีได้แก่ส่วนที่เก็บจากทรัพย์สินหรือธุรกิจ คือภาษีขาเข้าและขาออก สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 คงเก็บจากเรือสินค้าขาเข้าขาออกเช่นเดียวกับสมัยกรุง

ครีอยุธยา คือเก็บร้อยละสาม ถ้าเป็นเรือผ่านไปผ่านมาเก็บร้อยละห้า ถึงรัชกาลที่ 2 ภาษีสินค้าเข้าเก็บร้อยละแปด ขาออกเก็บเป็นอย่าง ๆ และยังมีภาษีอีกชนิดหนึ่ง เรียกว่าภาษีเบิกร่อง เป็นภาษีที่เก็บจากเรือที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาค้าขาย ซึ่งเก็บตามความกว้างของปากเรือ รัชกาลที่ 3 เก็บวาละ 1,700 บาท สำหรับเรือที่มีสินค้า วาละ 1,500 บาท สำหรับเรือที่ไม่มีสินค้า รัชกาลที่ 4 เก็บภาษีได้เพียงร้อยละสามตามสัญญาที่ผูกบังคับ การค้าของพระคลังสินค้าต้องเลิก เพื่อเปิดให้มีการค้าอย่างเสรี ภาษีขาออกมีจำกัดเป็นรายสิ่ง เช่น งาม้างส่งออกหนักหาบละ 10 บาท เป็นต้น การค้าเจริญมาก แต่มีข้อเสียตรงที่แก่สัญญาการค้าไม่ได้ เพราะเมื่อเวลานานเข้า ความลำบากก็ยิ่งเพิ่มพูนยิ่งขึ้น รัชกาลที่ 5 ทรงพยายามแก้สัญญาอย่างเต็มที่ แต่แก้ไขสำเร็จลงได้ในรัชกาลที่ 6 เมื่อไทยส่งกองทหารเข้าร่วมรบกับฝ่ายสัมพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ 1 ซึ่งต้องใช้เวลาแก้ไขกฎหมายของไทยอื่น ๆ อีกเป็นเวลาอีกหลายปี

อากร ได้แก่ ค่าธรรมเนียมที่เก็บจากสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือทำขึ้นเพื่อการค้า ได้แก่ อากรบ่อนเบี้ย อากรสุรา อากรสมพัตสร (เก็บจากผลไม้ขึ้นต้น) เป็นต้น

ภาษีอากรที่เก็บได้ ปรากฏว่าน้อยมาก ไม่พอใช้จ่ายของประเทศ จึงต้องอาศัยการค้าสำเภาและการติดต่อทางการค้ากับต่างประเทศดังได้กล่าวมาแล้ว

เงินเดือนข้าราชการ

ก่อนสมัยรัชกาลที่ 5 ไม่มีใครได้รับเงินเดือน พระมหากษัตริย์ทรงเป็นหัวหน้าในการหาเงินและจ่ายเงินของประเทศ และพระราชทานเบี้ยหวัดหรือเงินปีให้แก่ผู้รับราชการ ข้าราชการผู้ใหญ่นอกจากจะได้เงินปีแล้ว ยังได้รับผลประโยชน์ทางส่วนลดของภาษีอากร และได้จากแรงงานของผู้ที่อยู่อาศัยในปกครองด้วย ถึงรัชกาลที่ 5 ทรงเปลี่ยนวิธีการใหม่ให้ข้าราชการรับเงินเดือน แล้วทรงเลิกการพระราชทานเบี้ยหวัด และยกเลิกส่วนลดทั้งหมด แล้วแยกการเงินของประเทศออกเป็นเงินส่วนพระองค์ เรียกว่า พระคลังมหาสมบัติ ซึ่งจัดหางบประมาณตามแบบอย่างในยุโรป

ออมสินและสหกรณ์

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้ตั้งคลังออมสิน

ศรีอยุธยา คือเก็บร้อยละสาม ถ้าเป็นเรือผ่านไปผ่านมาเก็บร้อยละห้า ถึงรัชกาลที่ 2 ภาษีสินค้าเข้าเก็บร้อยละแปด ขาออกเก็บเป็นอย่าง ๆ และยังมีภาษีอีกชนิดหนึ่ง เรียกว่าภาษีเบิกร่อง เป็นภาษีที่เก็บจากเรือที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาค้าขาย ซึ่งเก็บตามความกว้างของปากเรือ รัชกาลที่ 3 เก็บวาละ 1,700 บาท สำหรับเรือที่มีสินค้า วาละ 1,500 บาท สำหรับเรือที่ไม่มีสินค้า รัชกาลที่ 4 เก็บภาษีได้เพียงร้อยละสามตามสัญญาที่ผูกบังคับ การค้าของพระคลังสินค้าต้องเลิก เพื่อเปิดให้มีการค้าอย่างเสรี ภาษีขาออกมีจำกัดเป็นรายสิ่ง เช่น งาม้างส่งออกหนักหาบละ 10 บาท เป็นต้น การค้าเจริญมาก แต่มีข้อเสียตรงที่แก้สัญญาการค้าไม่ได้ เพราะเมื่อเวลานานเข้า ความลำบากยิ่งก็เพิ่มพูนยิ่งขึ้น รัชกาลที่ 5 ทรงพยายามแก้สัญญานี้อย่างเต็มที่ แต่แก้ไขสำเร็จลงได้ในรัชกาลที่ 6 เมื่อไทยส่งกองทหารเข้าร่วมรบกับฝ่ายสัมพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ 1 ซึ่งต้องใช้เวลาแก้ไขกฎหมายของไทยอื่น ๆ อีกเป็นเวลาอีกหลายปี

อากร ได้แก่ ค่าธรรมเนียมที่เก็บจากสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือทำขึ้นเพื่อการค้า ได้แก่ อากรบ่อนเบี้ย อากรสุรา อากรสมพัตสร (เก็บจากผลไม้ขึ้นต้น) เป็นต้น

ภาษีอากรที่เก็บได้ ปรากฏว่าน้อยมาก ไม่พอใช้จ่ายของประเทศ จึงต้องอาศัยการค้าสำเภาและการติดต่อทางการค้ากับต่างประเทศดังได้กล่าวมาแล้ว

เงินเดือนข้าราชการ

ก่อนสมัยรัชกาลที่ 5 ไม่มีใครได้รับเงินเดือน พระมหากษัตริย์ทรงเป็นหัวหน้าในการหาเงินและจ่ายเงินของประเทศ และพระราชทานเบี้ยหวัดหรือเงินปีให้แก่ผู้รับราชการ ข้าราชการผู้ใหญ่นอกจากจะได้เงินปีแล้ว ยังได้รับผลประโยชน์ทางส่วนลดของภาษีอากร และได้จากแรงงานของผู้ที่อยู่อาศัยในปกครองด้วย ถึงรัชกาลที่ 5 ทรงเปลี่ยนวิธีการใหม่ให้ข้าราชการรับเงินเดือน แล้วทรงเลิกการพระราชทานเบี้ยหวัด และยกเลิกส่วนลดทั้งหมด แล้วแยกการเงินของประเทศออกเป็นเงินส่วนพระองค์ เรียกว่า พระคลังมหาสมบัติ ซึ่งจัดทำงบประมาณตามแบบอย่างในยุโรป

ออมสินและสหกรณ์

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้ตั้งคลังออมสิน

และการสหกรณ์ขึ้น คลังออมสินมีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนรู้จักการออมทรัพย์ และมีที่เก็บเงินไว้โดยปลอดภัย ทั้งยังได้ผลประโยชน์ คือ ดอกเบี้ยด้วย ส่วนสหกรณ์นั้น เป็นวิธีรวมแรงรวมงานรวมปัญญากันจัดตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์ตามหลักของการช่วยตัวเอง ช่วยกันและกัน และประหยัด เพื่อให้เกิดความเจริญในทางเศรษฐกิจและสังคม

3. วัฒนธรรม

ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย

ตั้งแต่กรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น พระมหากษัตริย์และราชกรูต่างได้พยายามฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของไทยเราที่เคยมีเคยพบมาในกรุงศรีอยุธยา ดังได้กล่าวถึงเรื่องต่างๆ มาแล้วในตอนต้นๆ เช่น เรื่องการสร้างปราสาทราชวัง การสร้างวัดวาอาราม แต่ครั้งถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ฝรั่งได้แผ่อานามาถึงตะวันออกและเริ่มมีผลมาถึงไทยในรัชกาลนี้ ทั้งทางแสนยานุภาพและทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในฐานะองค์พระประมุขของชาติในขณะนั้นต้องรับพระราชภาระแก้ไข

เมื่อสมเด็จพระเจ้าฟ้ามงกุฎได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 แล้ว ได้ทรงแก้ไขด้วยวิธีเรียนรู้จักวัฒนธรรมของยุโรปแล้วรับมาใช้ พร้อมทั้งเรื่องวิทยาศาสตร์ ทรงใช้วิธีเลือกคัดเอาเฉพาะที่จะเอาตัวรอดได้โดยมิได้ทิ้งหลักดี ๆ ของไทยเสียทั้งหมด เช่น ความพยายามเรียนภาษา ศิลปศาสตร์แบบยุโรป และรับเอาวัฒนธรรมบางอย่างมาใช้ตลอดจนกิจริยาที่เห็นว่าสุภาพในวงสังคม ดังนั้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมขึ้นในรัชกาลนี้หลายอย่าง เช่น โปรดให้สวมเสื้อในเวลาที่อยู่นอกบ้านไปยังสถานที่ต่าง ๆ และให้ชาวต่างประเทศเข้าเฝ้าในงานพระราชพิธีบางพิธี

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเจริญรอยวัฒนธรรมใหม่ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบรมชนกนาถได้ทรงเริ่มไว้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังได้ทรงตั้งงานต่าง ๆ ที่ต้องสิ้นเปลืองออกไป เช่น ทรงสั่งไว้ว่าในงานพระบรมศพของพระองค์ ให้จัดการมหรสพ การเลี้ยงอาหาร และจำนวนวันที่ทำงาน เลิกประเพณีตั้งพระบรมศพที่พระเมรุหลายวัน พระเมรุก็ให้สร้าง

เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการถวายพระเพลิงเรื่องนี้ตัดทั้งเวลาและประหยัดค่าใช้จ่ายลงได้อย่างมากมาย พร้อมกันนี้ก็ทรงสั่งให้ราษฎรเลิกโกนผมไว้ทุกข์เวลาที่พระเจ้าแผ่นดินสวรรคต และใน พ.ศ. 2413 พระองค์เสด็จประพาสสิงคโปร์โปรดให้ผู้โดยเสด็จเลิกไว้ผมทรงมหาดไทย แล้วให้เปลี่ยนเป็นตัดอย่างฝรั่ง รวมทั้งพระองค์เองด้วย ผู้หญิงก็โปรดให้เลิกไว้ผมปัก (คือมีเรือนผมอยู่บนกลางศีรษะ ตัดเกรียนรอบศีรษะไว้ผมเป็นพู่ที่ริมหูทั้งสองข้างสำหรับเกี่ยวดอกไม้ เรียกว่า ผมทัด) แล้วเอาไว้ผมอย่างปัจจุบัน

การแต่งกาย เดิมไทยนุ่งโจงกระเบน หญิงนุ่งโจงกระเบนหม่มผ้าสไบเฉียง รัชกาลที่ 5 เสด็จประพาสต่างประเทศหลายครั้ง นักเรียนไทยไปศึกษา ณ ต่างประเทศก็มากในรัชกาลนี้ การเปลี่ยนแปลงเครื่องแต่งกายของไทยเปลี่ยนแปลงไป ทั้งผู้หญิงผู้ชาย เช่น ผู้หญิงสวมเสื้อยาวกรอมแขน หรือเสื้อแขนสั้นคอปิด บางทีก็มีผ้าคล้องหรือสไบหม่มอีกทีหนึ่ง ส่วนผู้ชายมีการนุ่งกางเกง สวมเสื้อเชิ้ต มีผ้าผูกคอหรือเสื้อนอก เมื่อเสด็จประพาสประเทศอินเดีย พ.ศ. 2414 พระองค์ทรงผ้าม่วงและออกแบบเครื่องทรงเสื้อคอปิด ทรงคุมห้าเม็ด เรียกว่า ราชปะแตน

อนึ่ง ในระยะนี้ได้มีการแนะนำให้ราษฎรตัดฟันให้ขาวด้วย เพราะแต่ก่อนนิยมมีฟันเป็นสีดำด้วยการกินหมาก

และที่ทรงเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกประการหนึ่งในรัชกาลนี้ก็คือเปลี่ยนแปลงปฏิทินตามแบบสากล หรือปฏิทินทางสุริยคติเป็นทางราชการแทนปฏิทินทางจันทรคติที่เคยใช้มา แต่ยังคงใช้ปฏิทินทางจันทรคติไว้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเพณี

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงปรับปรุงประเพณีบางอย่างอีก เช่น การจัดงานพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษกสมโภช เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2454 ได้โปรดให้จัดพิเศษยิ่งใหญ่เป็นประวัติการณ์ แล้วเชิญผู้แทนรัฐบาลและผู้แทนประเทศต่างประเศมาร่วมด้วย เพราะมีพระราชประสงค์จะอวดราชประเพณีให้ปรากฏแก่ชาวโลก

และเมื่อมีชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาร่วมพระราชพิธีมาก เรื่องเกี่ยวกับการแต่งตัวได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง สำหรับผู้หญิงมีการปรับปรุงตั้งแต่เครื่องแบบนักเรียน คือให้นุ่งผ้าพื้น สวมเสื้อฟอร์ม สุภาพสตรี นุ่ง

เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการถวายพระเพลิงเรื่องนี้ตัดทั้งเวลาและประหยัดค่าใช้จ่ายลงได้อย่างมากมาย พร้อมกันนี้ก็ทรงสั่งให้ราษฎรเลิกโกนผมไว้ทุกข์เวลาที่พระเจ้าแผ่นดินสวรรคต และใน พ.ศ. 2413 พระองค์เสด็จประพาสสิงคโปร์โปรดให้ผู้โดยเสด็จเลิกไว้ผมทรงมหาดไทย แล้วให้เปลี่ยนเป็นตัดอย่างฝรั่ง รวมทั้งพระองค์เองด้วย ผู้หญิงก็โปรดให้เลิกไว้ผมปัก (คือมีเรือนผมอยู่บนกลางศีรษะ ตัดเกรียนรอบศีรษะไว้ผมเป็นพู่ที่ริมหูทั้งสองข้างสำหรับเกี่ยวดอกไม้ เรียกว่า ผมทัด) แล้วเอาไว้ผมอย่างปัจจุบัน

การแต่งกาย เดิมไทยนุ่งโจงกระเบน หญิงนุ่งโจงกระเบนหม่มผ้าสไบเฉียง รัชกาลที่ 5 เสด็จประพาสต่างประเทศหลายครั้ง นักเรียนไทยไปศึกษา ณ ต่างประเทศก็มากในรัชกาลนี้ การเปลี่ยนแปลงเครื่องแต่งกายของไทยเปลี่ยนแปลงไป ทั้งผู้หญิงผู้ชาย เช่น ผู้หญิงสวมเสื้อยาวกรอมแขน หรือเสื้อแขนสั้นคอปิด บางทีก็มีผ้าคล้องหรือสไบหม่มอีกทีหนึ่ง ส่วนผู้ชายมีการนุ่งกางเกง สวมเสื้อเชิ้ต มีผ้าผูกคอหรือเสื้อนอก เมื่อเสด็จประพาสประเทศอินเดีย พ.ศ. 2414 พระองค์ทรงผ้าม่วงและออกแบบเครื่องทรงเสื้อคอปิด ทรงคุมหัวเม็ด เรียกว่า ราชปะแตน

อนึ่ง ในระยะนี้ได้มีการแนะนำให้ราษฎรขัดฟันให้ขาวด้วย เพราะแต่ก่อนนิยมมีฟันเป็นสีดำด้วยการกินหมาก

และที่ทรงเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกประการหนึ่งในรัชกาลนี้ก็คือเปลี่ยนแปลงปฏิทินตามแบบสากล หรือปฏิทินทางสุริยคติเป็นทางราชการแทนปฏิทินทางจันทรคติที่เคยใช้มา แต่ยังคงใช้ปฏิทินทางจันทรคติไว้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเพณี

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงปรับปรุงประเพณีบางอย่างอีก เช่น การจัดงานพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษกสมโภช เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2454 ได้โปรดให้จัดพิเศษยิ่งใหญ่เป็นประวัติการณ์ แล้วเชิญผู้แทนรัฐบาลและผู้แทนประมุขต่างประเทศมาร่วมด้วย เพราะมีพระราชประสงค์จะอวดราชประเพณีให้ปรากฏแก่ชาวโลก

และเมื่อมีชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาร่วมพระราชพิธีมาก เรื่องเกี่ยวกับการแต่งตัวได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง สำหรับผู้หญิงมีการปรับปรุงตั้งแต่เครื่องแบบนักเรียน คือให้นุ่งผ้าพื้น สวมเสื้อฟอร์ม สุภาพสตรี นุ่ง

ผ้าถุงและไ้วผมยาว แต่ในงานหลวง สุภาพสตรีนุ่งผ้าม่วงใส่ถุงน่องรองเท้า สวมเสื้อแพรแขนยาว แต่ต่อมาผ้าถุงยาวที่มีใช้งานหลวงก็ตัดกันสั้นบ้างยาวบ้างตามความเหมาะสม กว้างบ้างแคบบ้างตามสมัยคล้ายกระโปรง ทรงผมตัดสั้นเรียกว่า “ผมซิงกิล” เมื่อเสด็จสิงคโปร์ ผู้ตามเสด็จที่เป็นผู้ชายแต่งสากล ครั้นเสด็จจวกลับแล้วเครื่องแต่งกายดังกล่าวได้รับความนิยมดัดแปลงมาเป็นเครื่องแต่งกายชาย มีการนุ่งกางเกงขาสั้นกันบ้าง สวมเสื้อนุ่งผ้าม่วงบ้าง สวมเสื้อราชนีแตนบ้าง นุ่งกางเกงขายาวแบบสากลบ้าง ตามอัธยาศัยและแพร่หลายยิ่งขึ้นในรัชกาลต่อมา

การปรับปรุงที่สำคัญเกี่ยวกับประเพณีของคนไทยในรัชกาลนี้อีกอย่างหนึ่งก็คือ การให้คนไทยใช้นามสกุล โดยตราพระราชบัญญัตินามสกุลขึ้น เพื่อให้ทราบว่าเป็นใครและมีเชื้อสายมาจากไหน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัยอย่างยิ่ง เดิมคนไทยเรามีแต่ชื่อหา มีนามสกุลไม่

4. วรรณกรรม

วรรณกรรมอันสูงถึงขั้นที่ได้รับยกย่องเป็นวรรณคดีนั้น เป็นเครื่องหมายแสดงความรุ่งเรืองของชาติ เมื่อเสียกรุงศรีอยุธยา ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับวรรณกรรมของชาติถูกทำลายเกือบสิ้น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้ประชุมนักปราชญ์ราชบัณฑิต ทั้งฝ่ายสงฆ์และฆราวาสให้ช่วยกันแต่งตั้งขึ้นใหม่หรือแต่งเติมของเก่าที่พอมีเหลืออยู่บ้าง โดยทรงมอบเรื่องราวทางพุทธศาสนาให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายสงฆ์ นอกนั้นเป็นหน้าที่ของฝ่ายฆราวาส พระองค์เองแม้จะทรงมีพระราชภาระด้านอื่นก็ยังมีพระราชอุตสาหะทรงพระราชนิพนธ์เรื่องใหญ่และสำคัญ 2 เรื่องคือ รามเกียรติ์ และอิเหนา ส่วนที่โปรดให้คณะสงฆ์และฆราวาสจัดทำขึ้นมีเรื่องสำคัญๆ คือ สามก๊ก เสียมก๊ก ราชธาธิราช โคลงพยุหยาตราเพชรพวง โคลงสุภาวดี ร่ายยาวมหาชาติกัณฑ์กุมาร มัทรี และบทมโหรีเรื่องกา ก็ เป็นต้น

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงพระราชนิพนธ์เรื่องรามเกียรติ์ และอิเหนา โดยทรงแก้จากพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 1 และทรงดัดเอาตอนที่เหมาะแก่การแสดงขึ้นละคร นอกจากนี้ก็มีพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องสังข์ทอง มณีพิไชย คาวี และไกรทอง ส่วนหนังสือวรรณคดีเรื่องสำคัญที่เกิดขึ้นในรัชกาลนี้ก็

มีเช่น ขุนช้าง ขุนแผน ซึ่งก็สำคัญ ๆ ในรัชสมัยร่วมกันแต่ง นอกจากนี้ยังโปรดเกล้าฯ ให้กวีแต่งมหากาฬคำหลวงที่ขาดหายไป 6 กัณฑ์ให้บริบูรณ์ คือ กัณฑ์หิมพานต์ ทานกัณฑ์ จุลพน มัทรี สักกบรรพ และ ฉกษัตริย์ นอกจากนี้ก็มีเรื่องที่สำคัญในรัชกาลนี้แต่งขึ้น คือ นิราศนรินทร์ของนายนรินทร์วิเศษ นิราศพระยาตรัง หรือ นิราศตามเสด็จลำน้ำน้อย เป็นต้น

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ในรัชกาลนี้แม้จะไม่ปรากฏว่ามีพระราชนิพนธ์ แต่พระองค์ก็ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจทางด้านนี้อย่างดียิ่ง เช่น วรรณคดีที่เกิดขึ้นที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) เรียกกันว่า จารึกวัดพระเชตุพน ซึ่งโปรดเกล้าฯ ให้จารึกไว้เมื่อทรงปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนฯ เสร็จ นอกจากนี้ยังมีเรื่องที่สำคัญ ๆ ในรัชกาลนี้แต่งไว้ เช่น ลิลิตตะเลงพ่าย ลิลิตกระบวนพยุหยาตราฉันทกฤชณาสอนน้อง ปฐมสมโพธิกถา ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาปวเรศวริยวราธิราช นีราศภูเขาทอง นีราศเมืองแกลง โคบุตร พระอภัยมณี สวัสดิรักษาของสุนทรภู่ โคลงโลกนิติของ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระเดชาดิศร ระเด่นลันไดของ พระมหามนตรี (ทรัพย์) นิราศลอนดอนของหม่อมราโชทัย (กระต่าย) เป็นต้น

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์มหากาฬกัณฑ์วนปเวสน์ และฉกษัตริย์ขึ้นใหม่ และพระราชนิพนธ์บทเปิดโรงโขนและละคร แต่อย่างไรก็ตาม ในรัชกาลนี้งานวรรณกรรมส่วนมากเป็นเรื่องทางพระพุทธศาสนา

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องสำคัญ ๆ ไว้หลายเรื่อง ทั้งกวีนิพนธ์ และความเรียง คือเสด็จประพาสไทรโยค เสด็จประพาสจันทบุรี เสด็จประพาสชวากว่าสามเดือน พระราชพิธี 12 เดือน พระราชวิจารณ์จดหมายเหตุกรมหลวงนรินทรเทวี ไกลบ้าน เงาะป่า ลิลิตนิทราชาคริต และยังมีพระราชนิพนธ์สิ่งละอันพันละน้อยอีกมากมาย และในรัชกาลนี้เอง ได้ทรงสร้างหอพระสมุดวชิรญาณขึ้นเพื่อรวบรวมหนังสือดีทั้งเก่าและใหม่ และในรัชกาลนี้ก็เหมือนกันที่เกิดขึ้นหนังสือรายเดือนรายปักษ์ลงเรื่องเกี่ยวกับแบบแผน ประเพณี โคลงกระทู้ และประวัติศาสตร์ เป็นต้น และบางฉบับก็เป็นเรื่องสมัยใหม่ เช่น วชิรญาณ ลัทธิวิทยา ทวีปัญญา มิตรสภา เป็นต้น นอกจากนี้ยังเริ่มเขียนเรื่องแบบ

มีเช่น ขุนช้าง ขุนแผน ซึ่งก็สำคัญๆ ในรัชสมัยร่วมกันแต่ง นอกจากนี้ยังโปรดเกล้าฯ ให้กวีแต่งมหากาฬคำหลวงที่ขาดหายไป 6 กัณฑ์ให้บริบูรณ์ คือ กัณฑ์หิมพานต์ ทานกัณฑ์ จุลพน มัทรี สักกบรรพ และ จกษัตริย์ นอกจากนี้ก็มีเรื่องที่สำคัญในรัชกาลนี้แต่งขึ้น คือ นิราศนรินทร์ของนายนรินทร์วิเศษ นิราศพระยาตรัง หรือ นิราศตามเสด็จลำน้ำน้อย เป็นต้น

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ในรัชกาลนี้แม้จะไม่ปรากฏว่ามีพระราชนิพนธ์ แต่พระองค์ก็ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจทางด้านนี้อย่างดียิ่ง เช่น วรรณคดีที่เกิดขึ้นที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) เรียกกันว่า จารึกวัดพระเชตุพน ซึ่งโปรดเกล้าฯ ให้จารึกไว้เมื่อทรงปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนฯ เสร็จ นอกจากนี้ยังมีเรื่องที่สำคัญๆ ในรัชกาลนี้แต่งไว้ เช่น ลิลิตตะเลงพ่าย ลิลิตกระบวนพยุหยาตราฉันทกฤชณาสอนน้อง ปฐมสมโพธิกถา ของสมเด็จพระยา-ปรมาธิบดีชิโนรส นิราศภูเขาทอง นิราศเมืองแกลง โคบุตร พระอภัยมณี สวัสดิรักษา ของสุนทรภู่ โคลงโลกนิติของ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระเดชาดิศร ระเด่นลันได ของ พระมหามานตรี (ทรัพย์) นิราศลอนดอนของหม่อมราโชทัย (กระต่าย) เป็นต้น

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์มหากาฬกัณฑ์วนปเวสน์ และจกษัตริย์ขึ้นใหม่ และพระราชนิพนธ์บทเปิดโรงโขนและละคร แต่อย่างไรก็ตาม ในรัชกาลนี้งานวรรณกรรมส่วนมากเป็นเรื่องทางพระพุทธศาสนา

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องสำคัญๆ ไว้หลายเรื่อง ทั้งกวีนิพนธ์ และความเรียง คือเสด็จประพาสไทรโยค เสด็จประพาสจันทบุรี เสด็จประพาสชวากว่าสามเดือน พระราชพิธี 12 เดือน พระราชวิจารณ์จดหมายเหตุกรมหลวงนรินทรเทวี ไกลบ้าน เงาะป่า ลิลิตนิทราชาคริต และยังมีพระราชนิพนธ์สิ่งละอันพันละน้อยอีกมากมาย และในรัชกาลนี้เอง ได้ทรงสร้างหอพระสมุดวชิรญาณขึ้นเพื่อรวบรวมหนังสือดีทั้งเก่าและใหม่ และในรัชกาลนี้ก็เหมือนกันที่เกิดขึ้นหนังสือรายเดือนรายปักษ์ลงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับแบบแผน ประเพณี โคลงกระทู้ และประวัติศาสตร์ เป็นต้น และบางฉบับก็เป็นเรื่องสมัยใหม่ เช่น วชิรญาณ ลัทธิวิทยา ทวีปัญญา มิตรสภา เป็นต้น นอกจากนี้ยังเริ่มเขียนเรื่องแบบ

นวนิยายปัจจุบัน อันเป็นเหตุให้เรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ เสื่อมหายไป และเรื่องแปลจากต่างประเทศมีมากขึ้น

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว นับได้ว่า วรรณกรรมของไทยเจริญสูงสุดกว่ายุคใด ๆ และมีทั้งความเรียง โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน รวมทั้งบทละคร ละครร่ำ ละครร้อง และละครพูด พระองค์ทรงพระราชนิพนธ์ไว้มากมาย ทั้งความเรียง คำประพันธ์ มีทั้งประวัติศาสตร์ โบราณคดี บทปลุกใจ บทละครการเมือง เช่น เรื่องเที่ยวเมืองพระร่วง ปลุกใจเสือป่า หัวใจนักรบ ปล่อยแก่ โพงพาง ขอมดำดิน นารายณ์สิบปาง ท้าวแสนปม วิวาทพระสมุทร พระนลคำหลวง บ่อเกิดรามเกียรติ์ มัทนพาธา สวัสดิ์ เป็นต้น พระราชนิพนธ์ของพระองค์แพร่หลายมาก แม้ในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีที่สำคัญ ๆ และนักเขียนสารคดีและนวนิยายเกิดขึ้นอีกมีไม่น้อย เช่น พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ หรือ น.ม.ส. ผู้ทรงนิพนธ์เรื่องกนกนครคำฉันท์ พระนลคำฉันท์ ลิลิตสามกรุง เป็นต้น

5. ศิลปกรรม

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดให้ย้ายพระมหามณเฑียรมาตั้งฝั่งปากตะวันออก โดยให้สร้างสถานที่สำคัญ ๆ ของแผ่นดินไว้ให้ปรากฏ คือ พระบรมมหาราชวัง วัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระบรมราชวัง และวัดวชิราราม ตลอดจนค่ายคูป้อมปราการนั้น โปรดให้ยึดหลักศิลปกรรมไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งศิลปกรรมของไทยไว้ต่อไป แม้การสร้างของใช้ของทางราชการ เช่น เรือพระที่นั่ง ราชรถ เครื่องราชกกุธภัณฑ์ เครื่องราชูปโภค เป็นต้น ก็โปรดให้สร้างแบบไทย ๆ รวมทั้งได้ทรงสนับสนุนนาฏศิลป์และวิจิตรศิลป์ต่าง ๆ ให้บริบูรณ์เหมือนเช่นในกรุงศรีอยุธยา ด้วยพระราชประสงค์ประกาศให้เป็นที่ยอมรับทราบกันโดยทั่วไปว่า เมืองไทยและชาติไทยได้ดำรงคงความเป็นเอกราชได้แล้วอย่างรวดเร็ว

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้ทรงขยายพระบรมมหาราชวังออกไปทางใต้ให้มีบริเวณกว้างขวางยิ่งขึ้น และได้ทรงปรับปรุงสร้างสวนขวาที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช พระบรมชนกนาถ ได้สร้างไว้สำหรับประพาสในบริเวณพระราชวัง แต่ไม่บริบูรณ์เหมือนกรุงศรีอยุธยา พระองค์ก็มีพระ

ราชดำริเห็นว่า ช่างไทยฝีมือดีมีมากขึ้นแล้วควรจะส่งเสริมให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป จึงโปรดให้พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ (รัชกาลที่ 3) เป็นแม่กองระดมช่างไทยสร้างกันอย่างสุดฝีมือ ปรากฏเกียรติยศไปถึงบรรดาประเทศใกล้เคียง แม้การช่างถมที่เรียกว่า ถมนครว นั้น รัชกาลที่ 2 ก็ทรงบำรุงให้เกิดขึ้น โดยโปรดให้เจ้าพระยานคร (น้อย) ผู้สำเร็จราชการเมืองนครศรีธรรมราชจัดการบำรุงขึ้น พระองค์เองทรงเป็นศิลปินรอบด้าน ทางวรรณคดีทรงพระปรีชาสามารถเพียงไรก็ได้กล่าวมาแล้ว ทางดนตรีก็ปรากฏว่ามีฝีมือพระหัตถ์ดีมาก เพลงบุหลันลอยเลื่อน หรือเพลงสรรเสริญพระจันทร์ และเรื่องซอสามสาย เป็นประจักษ์พยานในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดีของนักแต่งเพลง และผู้มีรสนิยมเพลงไทยเดิม ทางจิตรศิลป์ ได้ทรงสลักบานประตูวิหารวัดสุทัศน์-เทพวรารามได้อย่างไม่มีใครจะมีฝีมือเสมอเหมือน ทรงพระกรุณาสนับสนุนศิลปินทุกทางแม้สุนทรภู่กวีผู้ยิ่งใหญ่แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ก็ทรงชุบเลี้ยงมาก่อน กล่าวกันว่าพระองค์คือผู้ที่ทรงวางมาตรฐานแห่งศิลปกรรมของชาติไว้แต่ครั้งนั้นสืบมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ศิลปินสำคัญอีกท่านหนึ่งในรัชกาลนี้ คือสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษ์มนตรี ก็ได้ทรงสนพระทัยในจิตรศิลป์ต่าง ๆ ทรงริเริ่มประดิษฐ์ของงาม ๆ ขึ้นหลายอย่าง เช่น เกรินบันไดนาถสำหรับใช้เลื่อนพระโกศ ทรงประดิษฐ์ทำรางาม ๆ จนได้รับความยกย่องจากนาฏศิลป์ทั้งหลายในฐานะอาจารย์ในสมัยนั้น

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งเสด็จขึ้นครองราชย์ใหม่ ๆ นั้น บรรดาศิลปสถานต่าง ๆ ที่สร้างไว้แต่รัชกาลที่ 1 ร่วงโรยลงด้วยอายุชั้ย จึงมีการซ่อมแปลงอย่างแข็งขันทุกทาง เมื่อแรกสร้างพระมหามณเฑียรขึ้นในรัชกาลที่ 1 นั้น พระราชวังบวรหรือวังหน้า สร้างอย่างใหญ่โตงดงามกว่าพระบรมมหาราชวังหรือวังหลวง และสร้างเป็นตึกทั้งสี่ชั้น ส่วนพระบรมมหาราชวังสร้างด้วยไม้เสียโดยมาก เว้นแต่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และพระมหาปราสาทราชมนเฑียรเท่านั้นที่สร้างด้วยอิฐถึงรัชกาลที่ 3 นี้ ทรงเปลี่ยนเป็นสร้างด้วยอิฐทั้งหมด วัดวออารามสำคัญ ๆ นอกพระบรมมหาราชวัง ก็ทรงซ่อมแปลงปฏิสังขรณ์ปรับปรุงเปลี่ยนมากมาย แต่อย่างไรก็ดี ในรัชกาลนี้ศิลปกรรมได้น้อมไปทางจีนบ้าง เพราะได้ติดต่อกับคนจีนมาก พระองค์ทรงสนับสนุนศิลปินทุกด้าน เว้นไว้แต่นาฏศิลป์

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดให้บูรณะปฏิสังขรณ์

ราชดำริเห็นว่า ช่างไทยฝีมือดีมีมากขึ้นแล้วควรจะส่งเสริมให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป จึงโปรดให้พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ (รัชกาลที่ 3) เป็นแม่กองระดมช่างไทยสร้างกันอย่างสุดฝีมือ ปรากฏเกียรติยศไปถึงบรรดาประเทศใกล้เคียง แม้การช่างฉมที่เรียกว่า ฉมนครว่า นั้น รัชกาลที่ 2 ก็ทรงบำรุงให้เกิดขึ้น โดยโปรดให้เจ้าพระยานคร (น้อย) ผู้สำเร็จราชการเมืองนครศรีธรรมราชจัดการบำรุงขึ้น พระองค์เองทรงเป็นศิลปินรอบด้าน ทางวรรณคดีทรงพระปรีชาสามารถเพียงไรก็ได้กล่าวมาแล้ว ทางดนตรีก็ปรากฏว่ามีฝีมือพระหัตถ์ดีมาก เพลงบุหลันลอยเลื่อน หรือเพลงสรรเสริญพระจันทร์ และเรื่องซอสามสาย เป็นประจักษ์พยานในเรื่องนี้ได้เป็นอย่างดีของนักแต่งเพลง และผู้ที่มีรสนิยมเพลงไทยเดิม ทางจิตรศิลป์ ได้ทรงสลักบานประตูวิหารวัดสุทัศน์-เทพวรารามได้อย่างไม่มีผู้ใดจะมีฝีมือเสมอเหมือน ทรงพระกรุณาสันสนุนศิลปินทุกทางแม้สุนทรภู่กวีผู้ยิ่งใหญ่แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ก็ทรงซบเลี้ยงมาก่อน กล่าวกันว่าพระองค์คือผู้ที่ทรงวางมาตรฐานแห่งศิลปกรรมของชาติไว้แต่ครั้งนั้นสืบมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ศิลปินสำคัญอีกท่านหนึ่งในรัชกาลนี้ คือสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษ์มนตรี ก็ได้ทรงสนพระทัยในจิตรศิลป์ต่าง ๆ ทรงริเริ่มประดิษฐ์ของงาม ๆ ขึ้นหลายอย่าง เช่น เกรินบันไดนาคสำหรับใช้เลื่อนพระโกศ ทรงประดิษฐ์ทำรางาม ๆ จนได้รับความยกย่องจากนาฏศิลป์ทั้งหลายในฐานะอาจารย์ในสมัยนั้น

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งเสด็จขึ้นครองราชย์ใหม่ ๆ นั้น บรรดาศิลปสถานต่าง ๆ ที่สร้างไว้แต่รัชกาลที่ 1 ร่วงโรยลงด้วยอายุชีย จึงมีการซ่อมแปลงอย่างแข็งขันทุกทาง เมื่อแรกสร้างพระมหามนครขึ้นในรัชกาลที่ 1 นั้น พระราชวังบวรหรือวังหน้า สร้างอย่างใหญ่โตงดงามกว่าพระบรมมหาราชวังหรือวังหลวง และสร้างเป็นตึกทั้งสี่ชั้น ส่วนพระบรมมหาราชวังสร้างด้วยไม้เสียโดยมาก เว้นแต่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และพระมหาปราสาทราชมนเฑียรเท่านั้นที่สร้างด้วยอิฐถึงรัชกาลที่ 3 นี้ ทรงเปลี่ยนเป็นสร้างด้วยอิฐทั้งหมด วัดวาอารามสำคัญ ๆ นอกพระบรมมหาราชวัง ก็ทรงซ่อมแปลงปฏิสังขรณ์ปรับปรุงเปลี่ยนมากมาย แต่อย่างไรก็ดีในรัชกาลนี้ศิลปกรรมได้น้อมไปทางจีนบ้าง เพราะได้ติดต่อกับคนจีนมาก พระองค์ทรงสนับสนุนศิลปินทุกด้าน เว้นไว้แต่นาฏศิลป์

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดให้บูรณะปฏิสังขรณ์

โบราณสถานหลายแห่ง เช่น พระปฐมเจดีย์ นครปฐม พระนารายณ์ราชนิเวศน์ ลพบุรี พระราชวังจันทร์เกษม พระนครศรีอยุธยา ทรงสร้างพระราชวังในส่วนภูมิภาค เช่น พระนครคีรี (เขาวัง) ที่เพชรบุรี สถาปัตยกรรมในรัชกาลนี้ที่สร้างขึ้นใหม่ เปลี่ยนแบบตะวันตก แต่ตัวอาคารนั้นโปรดแบบไทย

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทางด้านสถาปัตยกรรม พระองค์ได้ทรงจัดสร้างและซ่อมแซมไว้มาก บางแห่งมีศิลปแบบตะวันตกเจือปนอยู่ด้วย เช่น พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เป็นต้น ที่เป็นแบบตะวันตกล้วน ๆ ก็มีวัดนิเวศน์ธรรมประวัติที่บางปะอิน และพระที่นั่งอนันตสมาคม บ้านเรือนของชาวบ้านก็สร้างแบบตะวันตกมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ในรัชกาลนี้ก็ยังมีช่างไทยที่สามารถอยู่ เช่น สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ซึ่งทรงพระปรีชาสามารถทางวาดภาพแบบไทย ลายไทย และยังทรงผสมผสานความรู้แบบตะวันตกให้เข้ากับแบบไทยได้อย่างดียิ่ง

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสนพระราชหฤทัยในศิลปกรรม ประวัติศาสตร์ และวรรณคดีมาก ทรงนำทางในความนิยมศิลปแบบไทย ยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน ทางนาฏศิลป์ทรงสนับสนุนทั้งศิลปิน ทั้งการแสดงโขนละครของไทย ได้ทรงพระราชนิพนธ์บทโขนละครขึ้นเป็นจำนวนมาก รวมทั้งทรงดัดแปลงละครพูดจากตะวันตกมาเป็นไทย

ความมั่งคั่งของศิลปกรรมของไทยได้ทวีขึ้น ตามแบบของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

และอีกอย่างหนึ่งซึ่งตกทอดมาถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ เมื่อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชย์แล้ว ได้พระราชทานหนังสือทั้งไทยและต่างประเทศตลอดจนพระนิพนธ์ต่าง ๆ ของรัชกาลที่ 6 จัดเป็นหอสมุดชิราวุธ ซึ่งต่อมาทั้ง หอพระสมุดวชิรญาณที่สร้างขึ้นในรัชกาลที่ 5 และหอพระสมุดวชิราวุธก็ได้รวมกันเป็นหอสมุดแห่งชาติปัจจุบัน

6. ศาสนา

พระมหากษัตริย์ไทยทรงเป็นพุทธมามกะ และเอกอัครศาสนูปถัมภ์ ดังนั้นพระมหากษัตริย์ไทยจึงมั่นคงในหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาตั้งแต่ประเทศไทย

ได้ยอมรับพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ แต่ก็ได้ทรงละเลยศาสนาและศาสนิกของศาสนาอื่นที่เคยไทยยอมรับนับถือ เพราะทรงตระหนักในแก่นแท้ของศาสนาทุกศาสนาว่าต้องการให้คนเป็นคนดีทั้งสิ้น จึงทรงอุปถัมภ์บำรุงศาสนาทุกศาสนาโดยธรรม

พระมหากษัตริย์ไทยแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ได้ทรงทะนุบำรุงพระศาสนาเป็นอย่างดี และโดยลำดับดังนี้

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงปฏิบัติพระองค์ในฐานะที่ทรงเป็นพุทธมามกะอย่างดียิ่ง ตามประเพณีของไทยมาแล้วตั้งแต่เสด็จขึ้นครองราชย์ กล่าวคือ ทรงผนวชเมื่อมีพระชนมายุได้ 21 พรรษา ขณะที่ยังรับราชการอยู่ในกรุงศรีอยุธยา ณ วัดมหาพลาย 1 พรรษา เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์แล้วก็ทรงเอาพระราชหฤทัยใส่ในการพระศาสนาตลอดมา เป็นต้นว่า ทรงสร้างวัดพระศรีรัตนศาสดารามตามพระราชประเพณีการสร้างวัดในพระบรมมหาราชวัง ทรงปฏิสังขรณ์วัดที่มีอยู่เดิม 13 วัด มีวัดพระเชตุพนฯ และวัดสระเกศ และสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท ทรงปฏิสังขรณ์วัดสลักเป็นวัดมหาธาตุ เป็นต้น โปรดให้เชิญพระพุทธรูปโบราณที่ถูกทอดทิ้งให้ชำรุดทรุดโทรมตามวัดร้างในพระนครศรีอยุธยา และเมืองเหนือมาซ่อมแล้วประดิษฐานไว้ในพระอารามที่ทรงปฏิสังขรณ์รวมทั้งสิ้น 1,200 องค์ โปรดให้สังคายนาและสร้างพระไตรปิฎกที่ถูกต้องเป็นฉบับหลวงสำหรับพระอารามทั้งปวง ทรงบาตรและเลี้ยงพระ และสดับพระธรรมเทศนาทุกวัน ทรงกวาดขันความประพุดติของพระสงฆ์เพื่อความบริสุทธิ์ผุดผ่องของพระศาสนา

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาสืบสนองพระราชจริยวัตรของพระบรมชนกนาถ เช่น ทรงผนวชที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรงสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์วัดที่ยังไม่เสร็จในรัชกาลที่ 1 ให้บริบูรณ์ ทรงซ่อมและสร้างพระไตรปิฎกที่ขาดหายไปเพิ่มเติม และปรับปรุงการศึกษาพระศาสนาให้เจริญงอกงาม การที่ทางพระพุทธศาสนามีการศึกษาพระปริยัติธรรมมีเปรียญถึง 9 ประโยค ก็ในรัชกาลนี้ พระราชพิธีวิสาขบูชาอันเป็นประเพณีสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพราะเนื่องด้วยเป็นวันประสูติ วันตรัสรู้ และวันเสด็จสู่พระนิพพานของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดขึ้นในรัชกาลนี้

ได้ยอมรับพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ แต่ก็มีได้ทรงละเลยศาสนาและ ศาสนิกของศาสนาอื่นที่เคยไทยยอมรับนับถือ เพราะทรงตระหนักในแก่นแท้ของ ศาสนาทุกศาสนาว่าต้องการให้คนเป็นคนดีทั้งสิ้น จึงทรงอุปถัมภ์บำรุงศาสนาทุกศาสนา โดยธรรม

พระมหากษัตริย์ไทยแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ได้ทรงทะนุบำรุงพระศาสนา เป็นอย่างดี และโดยลำดับดังนี้

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชทรงปฏิบัติพระองค์ใน ฐานะที่ทรงเป็นพุทธมามกะอย่างดียิ่ง ตามประเพณีของไทยมาแล้วตั้งแต่เสด็จขึ้น ครองราชย์ กล่าวคือ ทรงผนวชเมื่อมีพระชนมายุได้ 21 พรรษา ขณะที่ยังรับราชการ อยู่ในกรุงศรีอยุธยา ณ วัดมหาพลาย 1 พรรษา เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์แล้วก็ทรง เอาพระราชหฤทัยใส่ในการพระศาสนาตลอดมา เป็นต้นว่า ทรงสร้างวัดพระศรีรัตน ศาสดารามตามพระราชประเพณีการสร้างวัดในพระบรมมหาราชวัง ทรงปฏิสังขรณ์ วัดที่มีอยู่เดิม 13 วัด มีวัดพระเชตุพนฯ และวัดสระเกศ และสมเด็จพระบวรราชเจ้า- มหาสุรสิงหนาท ทรงปฏิสังขรณ์วัดสลักเป็นวัดมหาธาตุ เป็นต้น โปรดให้เชิญพระ พุทธรูปโบราณที่ถูกทอดทิ้งให้ชำรุดทรุดโทรมตามวัดร้างในพระนครศรีอยุธยา และ เมืองเหนือมาซ่อมแล้วประดิษฐานไว้ในพระอารามที่ทรงปฏิสังขรณ์รวมทั้งสิ้น 1,200 องค์ โปรดให้สังคายนาและสร้างพระไตรปิฎกที่ถูกต้องเป็นฉบับหลวงสำหรับพระ อารามทั้งปวง ทรงบาตรและเลี้ยงพระ และสดับพระธรรมเทศนาทุกวัน ทรงกวด ขึ้นความประพฤติของพระสงฆ์เพื่อความบริสุทธิ์ผุดผ่องของพระศาสนา

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงทะนุบำรุงพระพุท ธศาสนาสืบสนองพระราชจริยวัตรของพระบรมชนกนาถ เช่น ทรงผนวชที่วัดพระ ศรีรัตนศาสดาราม ทรงสร้างและบูรณะปฏิสังขรณ์วัดที่ยังไม่เสร็จในรัชกาลที่ 1 ให้ บริบูรณ์ ทรงซ่อมและสร้างพระไตรปิฎกที่ขาดหายไปเพิ่มเติม และปรับปรุงการ ศึกษาพระศาสนาให้เจริญงอกงาม การที่ทางพระพุทธศาสนามีการศึกษาพระปริยัติ ธรรมมีเปรียญถึง 9 ประโยค ก็ในรัชกาลนี้ พระราชพิธีวิสาขบูชาอันเป็นประเพณี สำคัญทางพระพุทธศาสนา เพราะเนื่องด้วยเป็นวันประสูติ วันตรัสรู้ และวันเสด็จสู่ พระนิพพานของพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดขึ้นในรัชกาลนี้

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ทรงผนวชที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรงสร้างวัด 3 วัด ทรงปฏิสังขรณ์และอนุเคราะห์ผู้อื่นปฏิสังขรณ์อีก 45 วัด ทรงสร้างพระไตรปิฎกเพิ่มเติม ขยายการศึกษาพระปริยัติธรรม ตลอดจนการแปลพระไตรปิฎกเป็นภาษาไทย โปรดให้ภิกษุสามเณรเข้าไปเรียนพระปริยัติธรรมที่พระที่ได้ทรงปฏิสังขรณ์แล้ว วัดนี้ได้ชื่อว่า เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทย และที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ พระพุทธศาสนาเกิดมีนิกายอีก 1 นิกายคือ ธรรมยุติกนิกาย ซึ่งสมเด็จพระเจ้าฟ้ามงกุฎ (รัชกาลที่ 4) ได้ทรงบัญญัติขึ้นขณะที่ทรงผนวชอยู่ในรัชกาลที่ 3 นี้ ตลอดจนชาวต่างประเทศนำคริสต์ศาสนาเข้ามาเผยแพร่ภายในประเทศก็ได้ทรงขัดขวางแต่อย่างใด

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงนั่งดุสิตมหาปราสาทเต็มทั้ง 4 มุข โปรดให้จารึกข้อความอันเป็นพระพุทธศาสนาและตำราอันเป็นวิชาความรู้ต่าง ๆ บนแผ่นศิลาในบริเวณพุทธาวาสวัดพระเชตุพนฯ หลังจากผนวชอยู่ตลอดรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงศึกษาพระธรรมวินัยอย่างแตกฉาน และทรงสามารถตั้งคณะธรรมยุติกนิกาย ตลอดจนทรงสามารถเข้ากับชาวต่างประเทศได้ เพราะทรงมีความรอบรู้ในภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์แล้วทรงอุปถัมภ์บำรุงพระสงฆ์ทั้งมหานิกายและธรรมยุติกนิกาย มิได้มีการแตกร้างในวงการพระพุทธศาสนาแต่อย่างใด ทรงบูรณะปฏิสังขรณ์วัดวออารามตามราชประเพณีพิเศษจากรัชกาลอื่น ๆ ก็คือทรงทำในต่างจังหวัดมาก ตลอดจนทำทางพระราชไมตรีกับนานาประเทศ เช่น ติดต่อกับอังกฤษในอินเดีย ด้วยเรื่องพระพุทธศาสนา ทรงทะนุบำรุงพระจีนพระญวน ซึ่งเป็นพระในพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายานอีกด้วย

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงผนวชเป็นพระภิกษุตามพระราชประเพณี โปรดให้พระภิกษุสงฆ์ทรงปริยัติธรรมชำระพระไตรปิฎกแล้วพิมพ์เป็นภาษาไทย ทรงรับพระบรมสารีริกธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาจากอินเดียมาบรรจุไว้ที่พระเจดีย์ภูเขาทอง ตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. 123 ขึ้น ให้พระสงฆ์ปกครองกันเอง มีมหาเถรสมาคมเป็นหลัก ทรงสร้างและปฏิสังขรณ์วัดขึ้นมาก ที่สำคัญมากคือ วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม ซึ่งสร้างด้วย

ศิลปกรรมไทยอันยอดเยี่ยม

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงผนวชเป็นพระภิกษุภายหลังจากที่ได้เสด็จกลับจากการศึกษา ณ ต่างประเทศแล้ว แม้จะมีได้ทรงสร้างวัดขึ้นใหม่แต่ก็ได้โปรดให้สร้างสถานศึกษาซึ่งมีสถาปัตยกรรมเช่นเดียวกับวัด คือ ร.ร.วชิราวุธวิทยาลัย ทั้งนี้ก็เพราะทรงมีพระราชดำริว่า วัดในประเทศไทยมีมากแล้ว จึงได้แต่พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์ในทางบูรณะปฏิสังขรณ์ให้ยืนยงคงทนต่อไป และยังทรงพระราชนิพนธ์เรื่องราวพระพุทธศาสนาขึ้นหลายเรื่อง เช่น พระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร เทศนาเสือป่า เป็นต้น

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงผนวชภายหลังเสด็จกลับจากทรงศึกษาวิชาทหาร ณ ต่างประเทศ เมื่อเสด็จขึ้นเสวยราชย์แล้ว ในฝ่ายพระศาสนาได้ทรงอาราธนาพระราชาคณะให้ชำระพระไตรปิฎกอีกครั้งหนึ่ง โดยให้ตรวจสอบทานกับพระไตรปิฎกของลังกา พม่า และของสมาคมบาลีปกรณ์ของอังกฤษ แล้วพิมพ์ขึ้นใหม่หลายครั้ง รัชกาลที่ 5 ทรงห่วงใยในความประพฤติของเด็กไทยมาก จึงโปรดให้แต่งหนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็กขึ้น แล้วให้กระทรวงศึกษาธิการพิมพ์แจกไปยังโรงเรียนต่าง ๆ และยังมีการประกวดอยู่ในปัจจุบัน

พระราชกรณียกิจในสมัยปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของชาติ

พระมหากษัตริย์แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ยังคงดำรงอยู่ในฐานะองค์พระประมุขของชาติภายใต้รัฐธรรมนูญ พระองค์ทรงใช้พระราชอำนาจทางการบริหาร โดยคณะรัฐมนตรี ทรงใช้พระราชอำนาจทางนิติบัญญัติทางสภาผู้แทนราษฎร และทรงใช้พระราชอำนาจทางตุลาการทางศาลเมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว

แต่หลักสำคัญที่องค์พระมหากษัตริย์ยังทรงรับพระราชภาระเพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่อาณาประชาราษฎร์ตามหลักแห่งทศพิธราชธรรม 10 ประการ และสังคหวัตถุ 4 ประการยังคงมีอยู่ ดังจะเห็นได้ว่า พระองค์ยังทรงเป็นองค์รวมแห่งสามัคคีธรรม เป็นองค์นำรักษากฎหมาย เป็นองค์นำชาติเกียรติไกร และเป็นองค์นำไทยให้ไพบูลย์ ดังที่สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายี) ได้ตรัสไว้ดังจะได้พิจารณาพระราชกรณียกิจที่สำคัญแต่ละรัชกาลที่ได้ทรงบำเพ็ญอันเป็นเหตุก่อให้เกิดความนิยมไทยโดยลำดับ

ศิลปกรรมไทยอันยอดเยี่ยม

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงผนวชเป็นพระภิกษุ ภายหลังจากที่ได้เสด็จกลับจากการศึกษา ณ ต่างประเทศแล้ว แม้จะมีได้ทรงสร้างวัดขึ้นใหม่แต่ก็ได้โปรดให้สร้างสถานศึกษาซึ่งมีสถาปัตยกรรมเช่นเดียวกับวัด คือ ร.ร.วชิราวุธวิทยาลัย ทั้งนี้ก็เพราะทรงมีพระราชดำริว่า วัดในประเทศไทยมีมากแล้ว จึงได้แต่พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์ในทางบูรณะปฏิสังขรณ์ให้ยืนยงคงทนต่อไป และยังทรงพระราชนิพนธ์เรื่องทางพระพุทธศาสนาขึ้นหลายเรื่อง เช่น พระพุทธเจ้าตรัสรู้อะไร เทศนาเสือป่า เป็นต้น

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงผนวชภายหลังเสด็จกลับจากทรงศึกษาวิชาทหาร ณ ต่างประเทศ เมื่อเสด็จขึ้นเสวยราชย์แล้ว ในฝ่ายพระศาสนาได้ทรงอาราธนาพระราชาคณะให้ชำระพระไตรปิฎกอีกครั้งหนึ่ง โดยให้ตรวจสอบทานกับพระไตรปิฎกของลังกา พม่า และของสมาคมบาลีปกรณ์ของอังกฤษ แล้วพิมพ์ขึ้นใหม่หลายครั้ง รัชกาลที่ 5 ทรงห่วงใยในความประพฤติของเด็กไทยมาก จึงโปรดให้แต่งหนังสือสอนพระพุทธศาสนาแก่เด็กขึ้น แล้วให้กระทรวงศึกษาธิการพิมพ์แจกไปยังโรงเรียนต่าง ๆ และยังมีการประกวดอยู่ในปัจจุบัน

พระราชกรณียกิจในสมัยปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของชาติ

พระมหากษัตริย์แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ยังคงดำรงอยู่ในฐานะองค์พระประมุขของชาติภายใต้รัฐธรรมนูญ พระองค์ทรงใช้พระราชอำนาจทางการบริหาร โดยคณะรัฐมนตรี ทรงใช้พระราชอำนาจทางนิติบัญญัติทางสภาผู้แทนราษฎร และทรงใช้พระราชอำนาจทางตุลาการทางศาลเมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว

แต่หลักสำคัญที่องค์พระมหากษัตริย์ยังทรงรับพระราชภาระเพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่อาณาประชาราษฎร์ตามหลักแห่งทศพิธราชธรรม 10 ประการ และสังคหวัตถุ 4 ประการยังคงมีอยู่ ดังจะเห็นได้ว่า พระองค์ยังทรงเป็นองค์รวมแห่งสามัคคีธรรม เป็นองค์นำรักษากฎหมาย เป็นองค์นำชาติเกียรติไกร และเป็นองค์นำไทยให้ไพบูลย์ ดังที่สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายี) ได้ตรัสไว้ดังจะได้พิจารณาพระราชกรณียกิจที่สำคัญแต่ละรัชกาลที่ได้ทรงบำเพ็ญอันเป็นเหตุก่อให้เกิดความนิยมไทยโดยลำดับ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2477 ซึ่งเป็นวันเวลาที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสละราชสมบัติ ขณะนั้นพระองค์ทรงมีพระชนมายุ 9 พรรษา และประทับอยู่ ณ เมืองโลซานน์ ประเทศสวิส ดังนั้นจึงมีคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์จนกว่าจะทรงบรรลุนิติภาวะ เนื่องจากรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์นี้มีระยะสั้น และพระองค์ประทับอยู่ในต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุแห่งสงครามโลกครั้งที่ 2 ดังกล่าว แต่ก็มีเรื่องความนิยมไทยเกิดขึ้นในรัชสมัยนี้ ดังปรากฏในพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกา ตลอดจนประกาศที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมดังกล่าวมาแล้วในตอนต้น และยังมีรัฐนิยมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยรัฐบาลของ ว.พณฯ จอมพล ป.พิบูลสงคราม และมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีชี้แจงลักษณะของรัฐนิยมไว้ตอนหนึ่งว่า

“การสร้างความถาวรกับการสร้างความพัฒนานั้น วิธีการไม่เหมือนกัน การสร้างความถาวรอาจอาศัยกฎหมายบังคับได้ แต่การสร้างความพัฒนานั้น ไม่สะดวกที่จะใช้กฎหมาย รัฐบาลจึงได้จัดให้มีระเบียบการอันหนึ่งขึ้นเรียกว่า รัฐนิยม

รัฐนิยมมีลักษณะเช่นเดียวกับพระราชนิยมในสมัยก่อน ผิดกันแต่ว่า พระราชนิยมเป็นมติของพระมหากษัตริย์พระองค์เดียว ส่วนรัฐนิยมเป็นมติของรัฐ ซึ่งตั้งขึ้นโดยอนุโลมตามมติมหาชนเป็นประเพณีนิยมประจำชาติ”

รัฐบาลนี้ได้ออกรัฐนิยมอีกหลายฉบับ โดยเฉพาะรัฐนิยมฉบับที่ 5 ที่ต้องการสร้างความนิยมไทยว่า

“1. ชาวไทยพึงพยายามบริโภคแต่อาหารอันปรุงจากสิ่งซึ่งมีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย

2. ชาวไทยพึงพยายามใช้เครื่องแต่งกายด้วยวัตถุที่มีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย

3. ชาวไทยพึงพยายามช่วยกันสนับสนุนงานอาชีพการเกษตร พาณิชย อุตสาหกรรม และวิชาชีพของคนไทยด้วยกัน

4. กิจการสาธารณูปโภคอันใดที่รัฐบาลหรือชาวไทยจัดให้มีขึ้นแล้ว ชาวไทยพึงพยายามใช้และสนับสนุน

5. ชาวไทยผู้ประกอบการเกษตร พาณิชย อุตสาหกรรม งานอาชีพ หรือ วิชาชีพอื่นได้รับการสนับสนุนโดยรัฐนิยมฉบับนี้ ต้องพยายามรักษามาตรฐานปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น และดำเนินกิจการนั้น ๆ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทุกประการ”

นี่คืองานที่รัฐบาลพยายามจะให้เกิดความนิยมไทยขึ้น ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ส่วนในรัชกาลปัจจุบัน พระองค์ก็ยังทรงดำรงอยู่ในฐานะเป็นที่เกิดทุนของประชาชนชาวไทย เพราะทรงมั่นอยู่ในทศพิธราชธรรม และเพื่อให้ท่านผู้อ่านได้เห็นความสำคัญของพระราชกรณียกิจที่ทรงกระทำเพื่อประชาชน จึงขอเอาคำนำในหนังสือโครงการตามกระแสพระราชดำริ ซึ่งรัฐบาลได้พิมพ์เผยแพร่ได้เน้นถึงพระมหากรุณาธิคุณแก่พสกนิกรดังนี้

“วันที่ 5 ธันวาคม พุทธศักราช 2518 เป็นอภิลักขิตกาลสำคัญยิ่ง ด้วยเป็นวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงพระเจริญพระชนมายุครบ 4 รอบ ทั้งจะเป็นปีที่ 30 นับตั้งแต่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเมื่อปีพุทธศักราช 2489 เป็นต้นมา สำนักนายกรัฐมนตรีดำริเห็นว่าในการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาปีนี้ ควรจะรวบรวมเรื่องราวและเอกสารอันแสดงพระราชจริยาวัตร กับทั้งพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวกับการอำนวยการประโยชน์สุขแก่ชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไป จัดพิมพ์เป็นเล่มสมุดขึ้นไว้เป็นหลักฐานเพื่อเกิดทุนและเฉลิมพระเกียรติในสมัยอันเป็นมหามงคลนี้

โดยที่โครงการที่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานไว้ ได้เริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ. 2496 จึงสมควรจะได้กล่าวถึงการเริ่มต้นของโครงการโดยสังเขป กล่าวคือ นับตั้งแต่ได้เสด็จพระราชดำเนินกลับจากทรงศึกษาในประเทศสวิส ใน พ.ศ. 2494 แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้ทรงมีพระราชหฤทัยผูกใฝ่ในทุกข์สุขของราษฎร และทรงมีพระราชปรารภณาทิจะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรให้ทั่วทุกแห่ง ไม่ว่าจะเป็นในป่าลึก หรือขุนเขาอันทุรกันดาร ทั้งสองพระองค์ได้ทรงเลือกเสด็จพระราชดำเนินไปภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นแห่งแรก และได้ทรงใช้เวลาเยี่ยมราษฎรโดยใกล้ชิดเป็นเวลา 20 วัน จึงเสด็จพระราชดำเนินกลับ ต่อจากนั้นก็เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร

5. ชาวไทยผู้ประกอบการเกษตร พาณิชย อุตสาหกรรม งานอาชีพ หรือวิชาชีพอื่นได้รับการสนับสนุนโดยรัฐนิยมฉบับนี้ ต้องพยายามรักษามาตรฐานปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น และดำเนินกิจการนั้น ๆ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทุกประการ”

นี่คืองานที่รัฐบาลพยายามจะให้เกิดความนิยมไทยขึ้น ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ส่วนในรัชกาลปัจจุบัน พระองค์ก็ยังทรงดำรงอยู่ในฐานะเป็นที่เกิดทุนของประชาชนชาวไทย เพราะทรงมั่นอยู่ในทศพิธราชธรรม และเพื่อให้ท่านผู้อ่านได้เห็นความสำคัญของพระราชกรณียกิจที่ทรงกระทำเพื่อประชาชน จึงขอเอาคำนำในหนังสือโครงการตามกระแสพระราชดำริ ซึ่งรัฐบาลได้พิมพ์เผยแพร่ได้เน้นถึงพระมหากรุณาธิคุณแก่พสกนิกรดังนี้

“วันที่ 5 ธันวาคม พุทธศักราช 2518 เป็นอภิลักขิตกาลสำคัญยิ่ง ด้วยเป็นวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงพระเจริญพระชนมายุครบ 4 รอบ ทั้งจะเป็นปีที่ 30 นับตั้งแต่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเมื่อปีพุทธศักราช 2489 เป็นต้นมา สำนักนายกรัฐมนตรีดำริเห็นว่าในการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาปีนี้ ควรจะรวบรวมเรื่องราวและเอกสารอันแสดงพระราชจริยาวัตร กับทั้งพระราชกรณียกิจที่เกี่ยวกับการอำนวยการประโยชน์สุขแก่ชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไป จัดพิมพ์เป็นเล่มสมุดขึ้นไว้เป็นหลักฐานเพื่อเกิดทุนและเฉลิมพระเกียรติในสมัยอันเป็นมหามงคลนี้

โดยที่โครงการที่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานไว้ ได้เริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ. 2496 จึงสมควรจะได้กล่าวถึงการเริ่มต้นของโครงการโดยสังเขป กล่าวคือ นับตั้งแต่ได้เสด็จพระราชดำเนินกลับจากทรงศึกษาในประเทศสวิส ใน พ.ศ. 2494 แล้วพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ได้ทรงมีพระราชหฤทัยผูกพันในทุกข์สุขของราษฎร และทรงมีพระราชปรารภณาทิจะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรให้ทั่วทุกแห่ง ไม่ว่าจะเป็นในป่าลึก หรือขุนเขาอันทุรกันดาร ทั้งสองพระองค์ได้ทรงเลือกเสด็จพระราชดำเนินไปภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นแห่งแรก และได้ทรงใช้เวลาเยี่ยมราษฎรโดยใกล้ชิดเป็นเวลา 20 วัน จึงเสด็จพระราชดำเนินกลับ ต่อจากนั้นก็เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร

ในจังหวัดภาคเหนือและภาคใต้ก็ตามลำดับ รวมทั้งจังหวัดภาคกลางอื่น ๆ ทั่วประเทศ ทำให้ทรงทราบถึงความเดือดร้อนต้องการของราษฎร จึงได้ทรงเริ่มกำหนดโครงการแรก แล้วเพิ่มขึ้นเป็นลำดับจนถึงปัจจุบัน ในลักษณะที่เสมือนว่า ความทุกข์สุขของราษฎรเป็นความทุกข์สุขส่วนพระองค์

ในการศึกษาพิจารณาโครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ประเภทต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์ขึ้นนี้ ย่อมจะทำให้ผู้อ่านซาบซึ้งและประทับใจในคุณค่าและพระมหากรุณาธิคุณอันล้นเกล้าล้นกระหม่อมหลายประการคือ

1. ความประทับใจในพระอัจฉริยภาพที่ทรงคุณลักษณะแห่งความเป็นผู้นำของชาติอย่างครบถ้วน ทรงเล็งเห็นและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างถูกต้อง แล้วทรงแผ้วถางทางที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้นด้วยพระปรีชาสามารถ ทรงมีพระอัจฉริยะในการโน้มน้าวใจคนให้สามารถรวมกำลังรวมทุนและทรัพยากรที่จำเป็น นำมาประกอบในการหาข้อมูลสำหรับจัดวางแผนและโครงการด้วยพระราชวิจรรณญาณอันสุขุมคัมภีรภาพทุกขั้นตอน ทั้งทรงมีพระอัจฉริยะในการพระราชทานความบันดาลใจให้ผู้ที่เข้าร่วมในการดำเนินโครงการ ใช้ความเพียรพยายามอย่างเต็มที่เพื่อสร้างความสำเร็จสมดังพระราชปณิธาน

2. ความซาบซึ้งในคุณค่าแห่งลักษณะและคุณประโยชน์ของโครงการต่าง ๆ ที่ได้ทรงริเริ่มด้วยความเอาพระราชหฤทัยใส่ ซึ่งในสายตาของนักเศรษฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ต้องยอมรับว่าเป็นการตรงกับความต้องการของปัญหาหลักทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย เพราะเห็นได้ว่า โครงการส่วนใหญ่นั้นมุ่งที่จะแก้ปัญหาทางเกษตรกรรม หรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเกษตร เป็นการตรงกับข้อเท็จจริงแห่งวิวัฒนาการทางเศรษฐกิจของไทย ในเมื่อร้อยละ 80 ของประชากรอยู่ในสาขาเกษตรตามชนบท ประชากรเหล่านั้นส่วนมากเป็นชาวนาชาวไร่ที่ยากจน และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต้องการเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ทรงเห็นด้วยว่าประเทศไทยเป็นประเทศกสิกรรมมาแต่เดิม และจะต้องเป็นอยู่ต่อไปในอนาคต จึงทรงมุ่งมั่นที่จะแก้ฐานะของเกษตรกรผู้ยากจนและตกอยู่ในสภาพล้าหลัง อันเนื่องมาจากการที่ต้องเช่าที่ดิน หรือมีที่ดินไม่เพียงพอทำมาหาเลี้ยงชีพ บ้างต้องกู้หนี้ยืมสินเพราะผลผลิตไม่อำนวย ต้องเสียดอกเบี้ยสูง จนบางรายถึงหนี้สินล้นพ้นตัว ด้วยการส่งเสริมฐานะความเป็นอยู่ของ

เกษตรกรเหล่านั้นให้สามารถพึ่งตนเองได้ และมีฐานะเป็นปึกแผ่นมั่นคง ซึ่งถ้าทำได้สำเร็จ และแผ่ขยายไปทั่วประเทศก็จะมีผลให้ประเทศไทยของเรามีความมั่นคงแข็งแรงในทางเศรษฐกิจ อยู่ในฐานะเป็นที่ยอมรับนับถือของประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบ โครงการต่าง ๆ ที่ได้ทรงวางขึ้นนั้น ได้กำหนดแนวทางที่จะแก้ปัญหาหลักดังกล่าวข้างต้นด้วยวิธีเริ่มและสาธิตให้เห็นจากตัวอย่างจริง ๆ ดังตัวอย่างที่จะเห็นได้ต่อไปนี้

2.1 โครงการพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ ซึ่งนับเป็นโครงการที่มีประโยชน์มหาศาล เป็นตัวอย่างที่ดีของการวางแผนโดยสมบูรณ์ (Comprehensive Planning) ทรงเริ่มเป็นแห่งแรกเมื่อ พ.ศ. 2507 ที่บริเวณหุบกะพง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี แห่งที่สอง ที่ดอนขุนห้วยในอำเภอและจังหวัดเดียวกัน แห่งที่สาม ที่ตำบลหนองปลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และแห่งที่สี่ ที่หมู่บ้านทุ่งลุยลาย อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โดยทรงวางขึ้นตอนดังนี้

(ก) เลือกหาที่ดิน ทำการวิจัยพื้นที่และค้นคว้าหาข้อมูลจากการทดลองปลูกพืช แล้วทำการบุกเบิกที่ดิน สร้างบ่อน้ำและสิ่งจำเป็นให้เกษตรกรจำนวนน้อยเข้าทดลองทำการเพาะปลูก

(ข) เมื่อปรากฏผลในทางดีจึงขยายที่ดินให้ราษฎรที่ต้องการช่วยตัวเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันเข้าทำกิน โดยจัดสรรที่ดินให้เพียงพอตามแผนผังและกฎเกณฑ์ที่วางไว้ แล้วจัดตั้งเป็นหมู่บ้านเพื่อให้เกษตรกรพร้อมใจรวมกันเป็นกลุ่มก้อนก่อตั้งสหกรณ์การเกษตรขึ้นสำหรับประโยชน์ในการอาชีพของตน และเพื่อให้มีทุนหมุนเวียนในการใช้จ่ายในระยะเริ่มแรก โดยอาศัยความร่วมมือของทางราชการ สหกรณ์จะเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นส่วนรวม เพื่อรักษาไว้มิให้ที่ดินที่เกษตรกรได้เข้าทำกินแล้วหลุดมือไปได้ สำหรับเกษตรกรผู้เป็นสมาชิกจะได้รับสิทธิทำกินในที่ดินที่ได้รับจัดสรรตลอดไปชั่วลูกชั่วหลาน สหกรณ์ยังมีหน้าที่รับซื้อพืชผลและหาตลาด จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคและของใช้ที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก และอาจขยายให้เป็นรูปสหกรณ์นอกประสงค์ต่อไป

(ค) ดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านสหกรณ์ด้วยการสร้างถนน พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการบริโภค พัฒนาการปลูกพืช การบำรุงที่ดิน การปลูกหญ้า การเลี้ยงโคพันธุ์ การทำและใช้ปุ๋ยคอกแทนปุ๋ยเคมี การฝึกสอนวิชาชีพที่บุคคลในครอบครัวจะทำได้ในยามว่าง เช่น การจักสาน การจัดสร้างโรงงานสำหรับผลผลิต

เกษตรกรเหล่านั้นให้สามารถพึ่งตนเองได้ และมีฐานะเป็นปึกแผ่นมั่นคง ซึ่งถ้าทำได้สำเร็จ และแผ่ขยายไปทั่วประเทศก็จะมีผลให้ประเทศไทยของเรามีความมั่นคงแข็งแรงในทางเศรษฐกิจ อยู่ในฐานะเป็นที่ยอมรับนับถือของประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบ โครงการต่าง ๆ ที่ได้ทรงวางขึ้นนั้น ได้กำหนดแนวทางที่จะแก้ปัญหาหลักดังกล่าวข้างต้นด้วยวิธีเริ่มและสาริตให้เห็นจากตัวอย่างจริง ๆ ดังตัวอย่างที่จะเห็นได้ต่อไปนี้

2.1 โครงการพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ ซึ่งนับเป็นโครงการที่มีประโยชน์มหาศาล เป็นตัวอย่างที่ดีของการวางแผนโดยสมบูรณ์ (Comprehensive Planning) ทรงเริ่มเป็นแห่งแรกเมื่อ พ.ศ. 2507 ที่บริเวณหุบกะพง อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี แห่งที่สอง ที่ดอนขุนห้วยในอำเภอและจังหวัดเดียวกัน แห่งที่สาม ที่ตำบลหนองปลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และแห่งที่สี่ ที่หมู่บ้านทุ่งลุยลาย อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ โดยทรงวางขึ้นตอนดังนี้

(ก) เลือกหาที่ดิน ทำการวิจัยพื้นที่และค้นคว้าหาข้อมูลจากการทดลองปลูกพืช แล้วทำการบุกเบิกที่ดิน สร้างบ่อน้ำและสิ่งที่เป็นให้เกษตรกรจำนวนน้อยเข้าทดลองทำการเพาะปลูก

(ข) เมื่อปรากฏผลในทางดีจึงขยายที่ดินให้ราษฎรที่ต้องการช่วยตัวเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันเข้าทำกิน โดยจัดสรรที่ดินให้เพียงพอตามแผนผังและกฎเกณฑ์ที่วางไว้ แล้วจัดตั้งเป็นหมู่บ้านเพื่อให้เกษตรกรพร้อมใจรวมกันเป็นกลุ่มก้อนก่อตั้งสหกรณ์การเกษตรขึ้นสำหรับประโยชน์ในการอาชีพของตน และเพื่อให้มีทุนหมุนเวียนในการใช้จ่ายในระยะเริ่มแรก โดยอาศัยความร่วมมือของทางราชการ สหกรณ์จะเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นส่วนรวม เพื่อรักษาไว้มิให้ที่ดินที่เกษตรกรได้เข้าทำกินแล้วหลุดมือไปได้ สำหรับเกษตรกรผู้เป็นสมาชิกจะได้รับสิทธิทำกินในที่ดินที่ได้รับจัดสรรตลอดไปชั่วลูกชั่วหลาน สหกรณ์ยังมีหน้าที่รับซื้อพืชผลและหาตลาด จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคและของใช้ที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก และอาจขยายให้เป็นรูปสหกรณ์อเนกประสงค์ต่อไป

(ค) ดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านสหกรณ์ด้วยการสร้างถนน พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการบริโภค พัฒนาการปลูกพืช การบำรุงที่ดิน การปลูกหญ้า การเลี้ยงโคพันธุ์ การทำและใช้ปุ๋ยคอกแทนปุ๋ยเคมี การฝึกสอนวิชาชีพที่บุคคลในครอบครัวจะทำได้ในยามว่าง เช่น การจักสาน การจัดสร้างโรงงานสำหรับผลผลิต

ในหมู่บ้าน เช่น โรงงานบ่มกล้วย เป็นต้น

(ง) จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเกษตร ทั้งศูนย์ย่อยและศูนย์ใหญ่ เพื่อทำหน้าที่อบรมให้สมาชิกในหมู่บ้านสหกรณ์มีความสามัคคีและเมตตาจิตซึ่งกันและกันเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ และให้ตระหนักในบุญคุณของรัฐบาลที่ช่วยบุกเบิกที่ดินและให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ และเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้าชมกิจการโดยผ่านคณะกรรมการหมู่บ้านสหกรณ์

กิจการอันเกี่ยวกับส่วนรวมของหมู่บ้านสหกรณ์จะดำเนินไปภายใต้ความรับผิดชอบของคณะกรรมการหมู่บ้านสหกรณ์นั้น ๆ ซึ่งสมาชิกสหกรณ์เลือก โดยมีประธานกรรมการและกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ประมาณ 12 หรือ 16 คน

การดำเนินโครงการพัฒนาที่ดินตามพระราชประสงค์ที่กล่าวมานี้ ปรากฏว่าได้รับผลเป็นที่พอพระราชหฤทัย ดังนั้นในปลายพุทธศักราช 2517 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้พระราชทานพระบรมราชโองการให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่มีอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ เพื่อเร่งขยายความช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่ยากจนต่อไป และเมื่อได้มีการประกาศพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน พุทธศักราช 2518 ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานพระบรมราโชบายนี้แก่รัฐบาล พร้อมกับพระราชทานที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ทั้งหมดจำนวน 51,967 ไร่ 95 ตารางวา เพื่อบางโครงการปฏิรูปที่ดินเป็นตัวอย่างแก่เจ้าของที่ดินอื่น ๆ ดังปรากฏตามสำเนาประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 5 กันยายน พุทธศักราช 2518 ส่วนค่าที่ดินที่จะได้รับตอบแทนตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานให้เป็นกองทุนสำหรับดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรตามแบบสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง จำกัด อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ในความควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาการปฏิรูปที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

2.2 โครงการหลวงพัฒนาชาวเขา ซึ่งเป็นโครงการอีกประเภทหนึ่งที่ได้พระราชทานพระราชดำริและข้อแนะนำให้จัดทำขึ้นในท้องที่ตามภูเขาสูงทางภาคเหนือที่มีสภาพพื้นที่แตกต่างกับที่ราบ แต่ก็เป็นไปได้เพื่อพระราชทานพระบรมราชนุเคราะห์

แก่ราษฎรชาวเขาในด้านการเกษตรและการครองชีพ โดยได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแนะนำให้จัดตั้งศูนย์โครงการขึ้นในหมู่บ้านชาวเขามากมายหลายแห่ง และวางมาตรการช่วยเหลือแนะนำต่าง ๆ กันไป ตามความเหมาะสมของแต่ละศูนย์ เช่น การทดลองปลูกพืชเมืองหนาว การเลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูกพืชไร่ การทำอาหารสำเร็จรูป เป็นต้น

2.3 โครงการชุดคลองระบายน้ำ โครงการประเภทนี้แม้จะไม่มีปัญหาสลับซับซ้อนมากเหมือนโครงการพัฒนาที่ดิน แต่ก็ต้องการผู้นำที่สามารถเข้าใจถึงปัญหาและมองเห็นทางแก้ที่มีประสิทธิภาพในอันที่จะนำเอาหลักทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ หรือทำให้พื้นที่ดินเปลี่ยนสภาพมาใช้ในการเพาะปลูกได้โดยพ้นจากภัยธรรมชาติ นับเป็นงานที่น่าจะประเมินและเสาะแสวงดูว่า จะมีในแหล่งใดอีกที่ควร จะได้รับการดัดแปลงแก้ไขและจัดวางโครงการเพิ่มขึ้น

2.4 โครงการฝนเทียม เป็นโครงการอีกประเภทหนึ่งที่ทรงเห็นว่าจะเป็นทางช่วยชุบชีวิตพืชไร่เป็นบริเวณกว้างขวางมิให้สูญเสียโดยสิ้นเชิง ในกรณีที่เกิดฝนแล้งผิดปกติ เป็นเครื่องช่วยเหลือในด้านการเกษตรในกรณีฉุกเฉิน ซึ่งจะเป็นคุณประโยชน์ต่อราษฎรอย่างยิ่ง ประชาชนจึงเรียกชื่อว่าเป็น “ฝนหลวงพระราชทาน” หรือ “ฝนหลวงพิเศษ” ทั้งยังเลื่องลือออกไปยังประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย จนมีการแสดงความสนใจใคร่จะได้รับทราบและได้มาควิธีปฏิบัติงานของโครงการนี้ แม้ว่าจะยังทรงถือว่าอยู่ในขั้นวิจัยและทดลองกระทำอยู่

2.5 โครงการปลูกป่า เป็นหัวใจสำคัญอีกอย่างหนึ่งของการเกษตรในการสร้างทรัพยากรอันมีค่าสำหรับอนาคต เพื่อชดเชยความสูญเสียป่าไม้ที่ถูกตัดและนำมาใช้รวมทั้งที่ลกลักลอบโค่นล้มทำลายลงไปอย่างน่าวิตกว่าจะทำให้ดินน้ำลำธารเกิดการตื้นเขินแห้งแล้ง ในเวลาเดียวกัน โครงการนี้ย่อมจะช่วยรักษาแหล่งน้ำสำหรับใช้ในเกษตรกรรม และช่วยลดอุทกภัยอีกทางหนึ่งด้วย

3. ในด้านการบริการสังคมนั้นแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้พระราชทานพระเมตตาคุณและพระมหากรุณาธิคุณแก่ประชากรราษฎรทั่วทุกหนทุกแห่ง เป็นที่พึงที่ระลึกตลอดมา ได้ทรงเจริญรอยตามสมเด็จพระบรมมหาราชในการพระราชทานบริการแพทย์ ดังจะเห็นได้จากโครงการ

แก่ราษฎรชาวเขาในด้านการเกษตรและการครองชีพ โดยได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแนะนำให้จัดตั้งศูนย์โครงการขึ้นในหมู่บ้านชาวเขามากมายหลายแห่ง และวางมาตรการช่วยเหลือแนะนำต่าง ๆ กันไป ตามความเหมาะสมของแต่ละศูนย์ เช่น การทดลองปลูกพืชเมืองหนาว การเลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูกพืชไร่ การทำอาหารสำเร็จรูป เป็นต้น

2.3 โครงการขุดคลองระบายน้ำ โครงการประเภทนี้แม้จะไม่มีปัญหาสลับซับซ้อนมากเหมือนโครงการพัฒนาที่ดิน แต่ก็ต้องการผู้นำที่สามารถเข้าใจถึงปัญหาและมองเห็นทางแก้ที่มีประสิทธิภาพในอันที่จะนำเอาหลักทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ หรือทำให้พื้นที่ดินเปลี่ยนสภาพมาใช้ในการเพาะปลูกได้โดยพ้นจากภัยธรรมชาติ นับเป็นงานที่น่าจะประเมินและเสาะแสวงหาว่า จะมีในแหล่งใดอีกที่ควรจะได้รับการดัดแปลงแก้ไขและจัดวางโครงการเพิ่มขึ้น

2.4 โครงการฝนเทียม เป็นโครงการอีกประเภทหนึ่งที่ทรงเห็นว่าจะเป็นทางช่วยชุบชีวิตพืชไร่เป็นบริเวณกว้างขวางมิให้สูญเสียโดยสิ้นเชิง ในกรณีที่เกิดฝนแล้งผิดปกติ เป็นเครื่องช่วยเหลือในด้านการเกษตรในกรณีฉุกเฉิน ซึ่งจะเป็นคุณประโยชน์ต่อราษฎรอย่างยิ่ง ประชาชนจึงเรียกชื่อว่าเป็น “ฝนหลวงพระราชทาน” หรือ “ฝนหลวงพิเศษ” ทั้งยังเลื่องลือออกไปยังประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย จนมีการแสดงความสนใจใคร่จะได้รับทราบและได้มาดูวิธีปฏิบัติงานของโครงการนี้ แม้ว่าจะยังทรงถือว่าอยู่ในขั้นวิจัยและทดลองกระทำอยู่

2.5 โครงการปลูกป่า เป็นหัวใจสำคัญอีกอย่างหนึ่งของการเกษตรในการสร้างทรัพยากรอันมีค่าสำหรับอนาคต เพื่อชดเชยความสูญเสียป่าไม้ที่ถูกตัดและนำมาใช้รวมทั้งที่ลกลักลอบโค่นล้มทำลายลงไปอย่างน่าวิตกจะทำให้ต้นน้ำลำธารเกิดการตื้นเขินแห้งแล้ง ในเวลาเดียวกัน โครงการนี้ย่อมจะช่วยรักษาแหล่งน้ำสำหรับใช้ในเกษตรกรรม และช่วยลดอุทกภัยอีกทางหนึ่งด้วย

3. ในด้านการบริการสังคมนั้นแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้พระราชทานพระเมตตาคุณและพระมหากรุณาธิคุณแก่ประชากรราษฎรทั่วทุกหนทุกแห่ง เป็นที่พึงที่ระลึกตลอดมา ได้ทรงเจริญรอยตามสมเด็จพระบรมมหาราชในการพระราชทานบริการแพทย์ ดังจะเห็นได้จากโครงการ

แพทย์หลวงพระราชทาน โครงการทันตกรรมพระราชทาน ตลอดจนโครงการแพทย์เคลื่อนที่

4. ในด้านการศึกษาได้ทรงช่วยเหลือด้วยการพระราชทานพระราชดำริและข้อแนะนำในการจัดทำโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในแขนงวิชาต่าง ๆ โดยจัดพิมพ์ออกเป็นเล่ม ๆ ในรูปที่สามารถจะใช้ศึกษาแบบพ่อแม่สอนลูก พี่สอนน้อง หรือศึกษาด้วยตนเองในระบบครอบครัว นอกจากนี้ทรงมีพระกระแสพระราชดำริเรื่องการสร้างโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนโรงเรียนในชนบทที่ห่างไกล ซึ่งได้เกิดเป็นโครงการโรงเรียนร่มเกล้าในจังหวัดนครพนม จังหวัดสกลนคร และจังหวัดนราธิวาสในขณะนี้

สรุปแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพยายามทุกทางที่จะให้การใช้ทรัพยากรภายในประเทศเป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น ทรงหาทางเสริมสร้างและขยายบริเวณที่ดินซึ่งเดิมรกร้างใช้ประโยชน์ไม่ได้ให้กลับใช้เป็นประโยชน์ ด้วยการสำรวจพื้นที่และโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ทดลองว่า จะมีวิธีแก้ไขอย่างไร ซึ่งเป็นการถูกต้องกับความต้องการและความจำเป็นแห่งกาลเวลา ในเมื่อพลเมืองนั้นเพิ่มมากขึ้นทุกที แต่ที่ดินภายในประเทศนั้นคงที่หาได้ขยายออกไปด้วยไม่ อีกประการหนึ่งได้ทรงกระทำสิ่งที่ยังขาดอยู่ในปัจจุบันคือการวิจัยด้วยการกระทำและการสาธิต เป็นการพระราชทานประโยชน์อย่างใหญ่หลวงที่จะช่วยให้หน่วยราชการสามารถรับเอาผลงานวิจัยแต่ละเรื่องไปสร้างสรรค์เพิ่มเติม เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและประเทศชาติเป็นการแสดงว่าได้ทรงยึดหลักสนับสนุนให้กลมกลืนกับการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐบาล ทั้งพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้หน่วยราชการและประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมในพระราชดำริโดยตลอด

อนึ่ง โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ประเภทต่าง ๆ ที่พิมพ์ขึ้นนี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของพระราชจริยวัตรและพระราชภารกิจซึ่งมีอยู่นานัปการ พสกนิกรของพระองค์ย่อมรู้แก่ใจว่าได้ทรงประกอบภาระงานหนักเพียงใด แม้ผู้สื่อข่าวต่างประเทศที่ได้นำเรื่องเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ไทย ไปลงพิมพ์ในนิตยสารต่างประเทศก็เคยเขียนไว้ว่า ในบรรดากษัตริย์ของประเทศต่าง ๆ ในโลก ซึ่งมีอยู่ 25 องค์ ไม่มีพระองค์ใดที่ทรงทำงานหนักเท่าพระมหากษัตริย์ไทยพระองค์นี้

● บทความนี้เคยลงตีพิมพ์ใน “วารสารไทย” ปีที่ 3 ฉบับที่ 9 (มกราคม-มีนาคม 2526)

ความเป็นไทย

ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์

เราจะสังเกตเห็นว่าเพื่อนเราแต่ละคนหรือแม้แต่ลูกแต่หลาน มักจะมีลักษณะเฉพาะตนที่ไม่เหมือนผู้อื่น เราเรียกว่าเอกลักษณ์ คนแต่ละชาติก็ทำนองเดียวกัน มีเอกลักษณ์เฉพาะชาติของตน ทำให้สามารถแสดงความแตกต่างได้ชัดเจนว่าเป็นชาติใด ชาติแบกก็เป็นอย่างหนึ่ง ชาติจีนก็เป็นอย่างหนึ่ง ชาติอเมริกันก็อย่างหนึ่ง ไม่เหมือนกับชาติอังกฤษหรือฝรั่งเศส ซึ่งเป็นฝรั่งเหมือนกัน ชาติไทยก็เป็นทำนองเดียวกัน คนไทยมีเอกลักษณ์ของตนเองที่ไม่เหมือนกับแขก จีน ญี่ปุ่น ลาว หรือญีปุ่น ซึ่งเป็นเพื่อนบ้านชาวเอเชียด้วยกัน เอกลักษณ์เช่นนี้เราเรียกง่าย ๆ ว่า “ความเป็นไทย”

คนแต่ละชาติมักจะรักและหวงแหนบำรุงรักษาและพัฒนาเอกลักษณ์ของตนนี้ไว้ โดยบางครั้งก็ทำไปอย่างรู้สึกตัว คือจงใจทำเช่นนั้น แต่บางทีก็ทำไปอย่างไม่รู้ตัว คือทำไปตามความเคยชิน ไม่ได้ตั้งใจจะเป็นการหวงแหนหรือบำรุงรักษาแต่อย่างใด แต่ผลที่ได้ก็เหมือนกันในแง่ที่เป็นการดำรงเอกลักษณ์เหล่านั้นเอาไว้ให้คงอยู่คู่ชาติ คนไทยเราเองก็เช่นกัน เราชักและหวงแหนความเป็นไทยของเราไม่แพ้คนชาติอื่น เราภูมิใจในความเป็นไทย เราบอกกับคนชาติอื่นว่าเราเป็นคนไทยอย่างเต็มภาคภูมิ เพราะเรามีชาติและเอกลักษณ์ที่เราภูมิใจเช่นเดียวกับคนชาติอื่น

สิ่งของ ทรัพย์สินเงินทองของเรา เราชักและหวงแหน ไม่ยอมให้ผู้อื่นมาแย่งชิง หรือพยายามเก็บรักษาไม่ให้มันสูญหาย บางทียังต้องสะสมเพิ่มพูนให้มีมากขึ้น เพื่อชดเชยสิ่งที่สูญหายหมดเปลืองไป ความเป็นไทยเป็นทั้งทรัพย์สินดังกล่าวนั้น และเป็นยิ่งกว่าทรัพย์สิน เราชักและหวงแหนทรัพย์สินดังนั้น เมื่อความเป็นไทยเหมือนทรัพย์สิน เราก็ต้องรักและหวงแหนเช่นเดียวกัน แต่ความเป็นไทยมีค่ายิ่งกว่าทรัพย์สิน เพราะทรัพย์สินของเมื่อสูญหายหมดเปลืองไปก็หามาชดเชยเท่าเดิมได้ แต่ความเป็นไทยหามาชดเชยเท่าเดิมหรือเติมไม่ได้ เราภูมิใจและหยิ่งในศักดิ์ศรีของความเป็นไทย เราเทิดทูนความเป็นไทย หากมีคนชาติอื่นมาดูถูกเหยียดหยาม ลบลู่ความเป็นไทยของเราแล้ว เราจะรู้สึกเดือดร้อน เจ็บแค้น และไม่เป็นมิตรกับต่างชาตินั้น บางทีอาจมีการต่อต้านแก้

ความเป็นไทย

ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์

เราจะสังเกตเห็นว่าเพื่อนเราแต่ละคนหรือแม้แต่ลูกแต่หลาน มักจะมีลักษณะเฉพาะตนที่ไม่เหมือนผู้อื่น เราเรียกว่าเอกลักษณ์ คนแต่ละชาติก็ทำนองเดียวกัน มีเอกลักษณ์เฉพาะชาติของตน ทำให้สามารถแสดงความแตกต่างได้ชัดเจนว่าเป็นชาติใด ชาติเขาก็เป็นอย่างหนึ่ง ชาติจีนก็เป็นอย่างหนึ่ง ชาติอเมริกันอีกอย่างหนึ่ง ไม่เหมือนกับชาติอังกฤษหรือฝรั่งเศส ซึ่งเป็นฝรั่งเหมือนกัน ชาติไทยก็เป็นทำนองเดียวกัน คนไทยมีเอกลักษณ์ของตนเองที่ไม่เหมือนกับแขก จีน ญี่ปุ่น ลาว หรือญีปุ่น ซึ่งเป็นเพื่อนบ้านชาวเอเชียด้วยกัน เอกลักษณ์เช่นนี้เราเรียกง่าย ๆ ว่า “ความเป็นไทย”

คนแต่ละชาติมักจะรักและหวงแหนบำรุงรักษาและพัฒนาเอกลักษณ์ของตนนี้ไว้ โดยบางครั้งก็ทำไปอย่างรู้สึกตัว คือจงใจทำเช่นนั้น แต่บางทีก็ทำไปอย่างไม่รู้ตัว คือทำไปตามความเคยชิน ไม่ได้ตั้งใจจะให้เป็นการหวงแหนหรือบำรุงรักษาแต่อย่างใด แต่ผลที่ได้ก็เหมือนกันในแง่ที่เป็นการดำรงเอกลักษณ์เหล่านั้นเอาไว้ให้คงอยู่คู่ชาติ คนไทยเราเองก็เช่นกัน เรายรักและหวงแหนความเป็นไทยของเราไม่แพ้คนชาติอื่น เราภูมิใจในความเป็นไทย เราบอกกับคนชาติอื่นว่าเราเป็นคนไทยอย่างเต็มภาคภูมิ เพราะเรามีชาติและเอกลักษณ์ที่เราภูมิใจเช่นเดียวกับคนชาติอื่น

สิ่งของ ทรัพย์สินเงินทองของเรา เรายกักรักและหวงแหน ไม่ยอมให้ผู้อื่นมาแย่งชิงหรือพยายามเก็บรักษาไม่ให้มันสูญหาย บางทียังต้องสะสมเพิ่มพูนให้มากขึ้น เพื่อชดเชยสิ่งที่สูญหายหมดเปลืองไป ความเป็นไทยเป็นทั้งทรัพย์สินดังกล่า และเป็นยิ่งกว่าทรัพย์สิน เรายกักรักและหวงแหนทรัพย์สินดังนั้น เมื่อความเป็นไทยเหมือนทรัพย์สิน เราก็ต้องรักและหวงแหนเช่นเดียวกัน แต่ความเป็นไทยมีค่ายิ่งกว่าทรัพย์สิน เพราะทรัพย์สินของเมื่อสูญหายหมดเปลืองไปก็หามาชดเชยเท่าเดิมได้ แต่ความเป็นไทยหามาชดเชยเท่าเดิมหรือเดิมไม่ได้ เราภูมิใจและหยิ่งในศักดิ์ศรีของความเป็นไทย เราเทิดทูนความเป็นไทย หากมีคนชาติอื่นมาดุด่าเหยียดหยาม ลบหลู่ความเป็นไทยของเราแล้ว เราจะรู้สึกเดือดร้อน เจ็บแค้น และไม่เป็นมิตรกับต่างชาตินั้น บางทีอาจมีการต่อต้านแก้

แค้น หรือทำสิ่งใดที่รุนแรงตอบแทน ความบาดหมางที่เกิดจากเหตุนี้เป็นการยากที่จะ
แก้ความรู้สึกเจ็บแค้นหรือลบล้างให้หายไป หรือนำสิ่งใดมาชดเชยได้ ความเป็นไทย
จึงมีค่าสำหรับคนไทยมากกว่าทรัพย์สินเงินทองเสียอีก

ลักษณะไทย

ความเป็นไทยแสดงออกได้หลายรูปแบบ เช่น การพูดและเขียนภาษาไทย
แต่งกายอย่างไทย อยู่บ้านไทย กินข้าวและอาหารไทย ไปวัดไทย วิวาทภาพไทย อ่าน
วรรณคดีไทย กิริยามารยาทความประพฤติ การวางตัว เล่นหัวอย่างไทย ร้องรำทำ
เพลงไทย หล่อปั้น แกะสลักแบบไทย สู้รบแบบไทย หรือทำมาหากิน จัดการงาน
ปกครองบังคับบัญชาคน และความรู้ความคิดแบบไทย เป็นต้น ยากที่จะกล่าวให้หมด
สิ้นได้ในเวลาและหน้ากระดาษที่จำกัด แต่เราอาจจัดหมวดหมู่ความเป็นไทยออกได้เป็น
3 ประเภท คือ 1) ความเป็นไทยทางวัตถุ 2) ความเป็นไทยทางการกระทำหรือความ
ประพฤติ และ 3) ความเป็นไทยทางความรู้และความคิด พูดสั้น ๆ ว่า ความเป็นไทย
แสดงออกทางของไทย ทำอย่างไทยและคิดอย่างไทย ความเป็นไทยจะสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อมี
กายเป็นไทย มีใจเป็นไทยและมีสิ่งของที่ เป็นไทย

ความเป็นไทยทางวัตถุ

หากมองไปรอบ ๆ ตัวเราจะเห็นสิ่งของต่าง ๆ มากมายเป็นของแบบไทยลอง
ไล่สิ่งของใกล้ตัวออกไปก่อน จะเห็นว่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของเราเป็นแบบไทยมี
จำนวนมาก เช่น ผ้านุ่งโจงกระเบน ผ้าซิ่น ผ้ามัดโบ เสื้อทรงกระบอก ผ้าขาวม้า
เสื้อชุดพระราชทาน สร้อยคอ สร้อยข้อมือ กำไล ต่างหู เครื่องใช้ในบ้าน เช่น ตู้
โต๊ะ ตั้ง เตียง ชุดรับแขก เครื่องใช้ในครัว ในห้องน้ำ โต๊ะเครื่องแป้ง ตัวบ้านทรง
ไทย ประตู หน้าต่าง จั่ว ฝา บันได เครื่องมือ เช่น มีดอีโต้ มีดดาบ กริด มีดพก
ไถ คราด กระบุง ตะกร้า ช้อน กรง ไซ ลอบ เกวียน ของเล่น เช่น สะบ้า ตะกร้อ
ไม้หึ่ง งานศิลปะ เช่น เครื่องปั้นดินเผา สิ่งแกะสลัก สิ่งหล่อหลอม ภาพวาด ลายไทย
เพลง เครื่องดนตรี เช่น กลอง ระนาด ตะโพน ฉิ่ง ปี่ ขลุ่ย ซออู้ ซอด้วง กรับ
รวมทั้งเครื่องแต่งกายของนักร้องนักแสดงแบบลิเก โขน หนังใหญ่ ฯลฯ

สิ่งเหล่านี้เป็นของไทยที่มีแบบ หรือหน้าที่ตามวัฒนธรรมไทย ตัววัตถุติด
อาจเป็นสิ่งที่มาจากที่ใดก็ได้ ทั้งภายในสังคมหรือมาจากที่อื่น คนไทยนำมาประดิษฐ์

ตามรูปแบบนิยมของคนไทย เช่น คนไทยนำเสื้อผ้ามาประดิษฐ์แบบไทย นำดินหรือไม้มาประดิษฐ์เป็นเครื่องปั้นดินเผา สิ่งแกะสลัก หรือนำเหล็ก ทองแดง ทองเหลือง ทองคำ เงิน เพชร พลอย มาประดิษฐ์ตามแบบที่คนไทยปรารถนา จึงเกิดเป็นวัตถุไทยขึ้น โดยอาจเป็นวัตถุของชาติใดก็ได้ เมื่อเป็นแบบไทยของไทยแล้ว ก็จะมีคามหมายหรือความสำคัญสำหรับคนไทยเป็นเครื่องแสดงความเป็นไทยทางหนึ่ง ความสำคัญจะเห็นได้ชัดขึ้นเมื่อสิ่งเหล่านี้ถูกทำลาย ถูกเหยียดหยาม หรือเวลาอยู่ในระหว่างคนชาติอื่นหรืออยู่ต่างประเทศเราจะอยากพูดไทย อยากกินอาหารไทย อยากแต่งตัวด้วยเครื่องแต่งกายไทย

ความเป็นไทยทางกาย

ความเป็นไทยทางกายหมายถึงลักษณะกิริยาท่าทาง การประพฤติปฏิบัติตัว การพูดจากันที่มีระเบียบประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมา ตัวอย่างกิริยาท่าทางเช่น ลักษณะการทักทายที่ผู้มีอาวุโสน้อยต้องยกมือไหว้ทำความเคารพผู้ใหญ่ เด็กไหว้ผู้ใหญ่ ศัพท์ไหว้ครู ลูกน้องไหว้เจ้านาย ขมารวาสไหว้พระสงฆ์ เด็กเดินผ่านผู้ใหญ่ต้องก้มหลังจะหยิบของที่อยู่เหนือศีรษะผู้ใหญ่ต้องขอโทษก่อน หรือขอให้ผู้ใหญ่เป็นผู้หยิบให้ ต้องไม่นั่งสูงกว่าผู้ใหญ่ ต้องเคารพยำเกรงผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีอาวุโส ตำแหน่ง ฐานันดรสูง ต้องแสดงความสุภาพนอบน้อมต่อครู เป็นต้น เรียกว่า คนไทยมีความรู้สึกเกี่ยวกับที่ต่ำที่สูงอยู่มาก ความรู้สึกเช่นนี้ยังครอบคลุมไปถึงการพูดจาระหว่างกันด้วย เช่น เวลาผู้ใหญ่จะขอบคุณเด็กมักกล่าวแต่เพียงขอบใจ เด็กต้องใช้คำว่าขอบคุณ หรือขอบพระคุณต่อผู้ใหญ่ คำขึ้นต้นและลงท้ายจดหมายราชการเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่เราได้เห็นชัด เพราะได้มีระเบียบกำหนดไว้ชัดเจนว่าจดหมายถึงบุคคลระดับใด จากบุคคลระดับใด จะต้องขึ้นต้นหรือลงท้ายจดหมายอย่างไร นอกจากนั้น ภาษาพูดระหว่างขมารวาสกับสงฆ์ สามัญชนกับเชื้อพระวงศ์ก็จะมีระเบียบระบุไว้ต่างหากเช่นกัน

ยิ่งกว่านั้น ความเป็นไทยทางกายยังหมายรวมถึง ขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ ที่ถือปฏิบัติกันมานานอีกด้วย เช่น ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การบวช การแต่งงาน การโกนจุก การตาย การขึ้นบ้านใหม่ พิธีแรกนา การทำบุญหรืองานบุญต่าง ๆ พิธีกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือที่เคารพนับถือ เป็นต้น

รวมความว่า กิริยาท่าทาง ความประพฤติ กิริยาวาจา ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เราถือปฏิบัติตาม ๆ กันมาเป็นการแสดงความเป็นไทยทางกาย ลักษณะการกระทำ

ตามรูปแบบนิยมของคนไทย เช่น คนไทยนำเสื้อผ้ามาประดิษฐ์แบบไทย นำดินหรือไม้มาประดิษฐ์เป็นเครื่องปั้นดินเผา สิ่งแกะสลัก หรือนาเหล็ก ทองแดง ทองเหลือง ทองคำ เงิน เพชร พลอย มาประดิษฐ์ตามแบบที่คนไทยปรารถนา จึงเกิดเป็นวัตถุไทยขึ้น โดยอาจเป็นวัตถุของชาติใดก็ได้ เมื่อเป็นแบบไทยของไทยแล้ว ก็จะมี ความหมายหรือความสำคัญสำหรับคนไทยเป็นเครื่องแสดงความเป็นไทยทางหนึ่ง ความสำคัญจะเห็นได้ชัดขึ้นเมื่อสิ่งเหล่านี้ถูกทำลาย ถูกเหยียดหยาม หรือเวลาอยู่ในระหว่าง คนชาติอื่นหรืออยู่ต่างประเทศเราจะอยากพูดไทย อยากกินอาหารไทย อยากแต่งตัว ด้วยเครื่องแต่งกายไทย

ความเป็นไทยทางกาย

ความเป็นไทยทางกายหมายถึงลักษณะกิริยาท่าทาง การประพฤติปฏิบัติตัว การพูดจากันที่มีระเบียบประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมา ตัวอย่างกิริยาท่าทางเช่น ลักษณะ การทักทายที่ผู้มีอาวุโสหน่อยต้องยกมือไหว้ทำความเคารพผู้ใหญ่ เด็กไหว้ผู้ใหญ่ ศิษย์ ไหว้ครู ลูกน้องไหว้เจ้านาย หมราชสวไม้วพระสงฆ์ เด็กเดินผ่านผู้ใหญ่ต้องก้มหลัง จะหยิบของที่อยู่เหนือศีรษะผู้ใหญ่ต้องขอโทษก่อน หรือขอให้ผู้ใหญ่เป็นผู้หยิบให้ ต้องไม่นั่งสูงกว่าผู้ใหญ่ ต้องเคารพยำเกรงผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีอาวุโส ตำแหน่ง ฐานันดร สูง ต้องแสดงความสุภาพนอบน้อมต่อครู เป็นต้น เรียกว่า คนไทยมีความรู้สึกเกี่ยวกับที่ต่ำที่สูงอยู่มาก ความรู้สึกเช่นนี้ยังครอบคลุมไปถึงการพูดจากระหว่างกันด้วย เช่น เวลาผู้ใหญ่จะขอบคุณเด็กมักกล่าวแต่เพียงขอบใจ เด็กต้องใช้คำว่าขอบคุณ หรือ ขอบพระคุณต่อผู้ใหญ่ คำขึ้นต้นและลงท้ายจดหมายราชการเป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่เห็น ได้ชัด เพราะได้มีระเบียบกำหนดไว้ชัดเจนว่าจดหมายถึงบุคคลระดับใด จากบุคคล ระดับใด จะต้องขึ้นต้นหรือลงท้ายจดหมายอย่างไร นอกจากนั้น ภาษาพูดระหว่าง หมราชสวกับสงฆ์ สามัญชนกับเชื้อพระวงศ์ก็จะมีระเบียบระบุไว้ต่างหากเช่นกัน

ยิ่งกว่านั้น ความเป็นไทยทางกายยังหมายรวมถึง ขนบธรรมเนียมประเพณี ต่าง ๆ ที่ถือปฏิบัติกันมานานอีกด้วย เช่น ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การบวช การแต่งงาน การโกนจุก การตาย การขึ้นบ้านใหม่ พิธีแรกนา การทำบุญหรืองานบุญต่าง ๆ พิธีกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือที่เคารพนับถือ เป็นต้น

รวมความว่า กิริยาท่าทาง ความประพฤติ กิริยาจา ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เราถือปฏิบัติตาม ๆ กันมาเป็นการแสดงความเป็นไทยทางกาย ลักษณะการกระทำ

ทางกายและวาจาของไทยนั้นมีความหมายเฉพาะตนอยู่ที่ความสุภาพ อ่อนโยน ละมุน ละไม สงบเสงี่ยม รู้จักที่ต่ำที่สูง ความเป็นมิตร การรู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว ไม่แข็ง กระด้าง ยึดแน่น ร่าเริง รักสนุก รักความอิสระ ไม่เคร่งเครียดจริงจังต่อชีวิตมากนัก สรุปว่าคนไทยเป็นคนอ่อนโยน แต่ไม่อ่อนแอ ความอ่อนน้อม สงบเสงี่ยมอาจกลายเป็นความเข้มแข็งจุดันได้ทันทีเมื่อพบกับความไม่เป็นมิตรหรือศัตรู ทั้งนี้ไม่ว่าหญิงหรือชาย

ลักษณะเด่นเป็นพิเศษของคนไทยคือการยิ้ม จนชาวต่างชาติพากันให้สมญาเมืองไทยว่า สยามเมืองยิ้ม คนไทยยิ้มได้ทุกโอกาส ไม่เฉพาะเวลามีสุข แม้ยามทุกข์ ยามประสบภัย เจ็บปวด การยิ้มของไทยจึงอาจเป็นได้ทั้งมิตรและศัตรู แสดงได้ทั้งความสุขและความทุกข์

สตรีไทยที่โดยปกติสุภาพ เรียบร้อย ละมุนละไม นั้น ได้เคยแสดงความเข้มแข็งกล้าหาญ เป็นวีรสตรีมาแล้วในประวัติศาสตร์ชาติไทย เช่น ท้าวเทพกระษัตรี ท้าวศรีสุนทร ท้าวสุนารี เรียกว่า “เปลกัโหว ดาบก็แก้ว” ส่วนชายไทยก็เข้มแข็ง อดทน บึกบึน กล้าแกร่ง มีระเบียบวินัยและความเป็นผู้นำที่สุขุมคัมภีรภาพ

ความเป็นไทยทางกายจึงเป็นสิ่งที่มองเห็นได้โดยง่ายเช่นเดียวกับทางวัตถุ เป็นลักษณะเด่นเฉพาะอีกด้านหนึ่งของความเป็นไทยอันน่าภาคภูมิใจ

ความเป็นไทยทางใจ

อันที่จริง ความเป็นไทยทางกายก็ดี ทางวัตถุก็ดี มีกำเนิดมาจากความเป็นไทยทางใจ คือความรู้ความคิดอย่างไทยทั้งสิ้น กล่าวคือ ความรู้ความคิดอย่างไทยเป็นตัวอย่างแบบ ก่อลักษณะ กำหนดรูปสิ่งเหล่านั้นขึ้นก่อน แล้วจึงไปกระทำหรือแสดงออกทางกายและทางวัตถุอีกทอดหนึ่ง ความเป็นไทยทางใจจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง หากมีการสูญเสียความเป็นไทยประการนี้แล้ว ก็จะเหมือนกับการสูญเสียความเป็นไทยทั้งหมดทีเดียว

ความเป็นไทยทางใจหรือความรู้ความคิดของไทยนั้น มีอยู่มากมายเหลือคณานับ เช่น ความรู้ ความคิด ความสามารถในการปกครองจัดการบ้านเมืองให้มีความร่มเย็นเป็นสุข การจัดการหมู่คณะให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความสามัคคีกลมเกลียว มีระเบียบวินัย ความรักในเอกราช ไม่ยอมเป็นข้าหรือเมืองขึ้นต่างชาติ สามารถในการผ่อนหนักเป็นเบา ประสานประโยชน์ การกระทำ และความคิด เพื่อดำรงเอกราช

ของชาติ มีความรู้ความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศเพื่อรักษาประโยชน์ของตน เป็นต้น จนสามารถดำรงความเป็นไทยมาตราบเท่าทุกวันนี้

ในด้านการทำมาหากิน คนไทยก็มีความสามารถในการประกอบหน้าที่การงานตามยุคตามสมัย หาเลี้ยงชีพและห่มุคณะมาโดยตลอด จากการทำนา ทำไร่ การช่าง ไปจนถึงการค้าธุรกิจ อุตสาหกรรมและบริการต่าง ๆ แม้สมัยก่อนจะมีแต่การเกษตรเป็นส่วนใหญ่ แต่ภายหลังก็ได้เพิ่มจำนวนการค้าอุตสาหกรรมและบริการให้มากขึ้นตามความต้องการของสังคมสมัยใหม่ สามารถขุดค้นเอาทรัพยากรอันอุดมสมบูรณ์มาเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต

ระบบความเชื่อของไทยมีทั้งความเชื่อตามหลักเหตุผลของวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ตามหลักธรรมของพุทธศาสนา คริสตศาสนา อิสลาม และศาสนาอื่น ในแง่นี้ การแพทย์และการรักษาสมัยใหม่เป็นที่นิยมควบคู่กับการแพทย์แผนโบราณยาสมุนไพร มีการเล่าเรียนสั่งสอนความรู้ความคิดสมัยใหม่ควบคู่กับหลักธรรมของศาสนา คนไทยใช้หลักวิทยาศาสตร์และหลักธรรมควบคู่กันไป แต่ความเชื่อในเรื่องผีสิ่งนางไม้ สิ่งศักดิ์สิทธิ์การทรงเจ้าเข้าผี ตั้งศาลพระภูมิ ศาลเจ้าไว้กราบไหว้ ร่วมไปกับการเคารพนับถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ต้นไม้และสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ การผสมผสานในความเชื่อหลายอย่างเช่นนี้ เป็นเหตุผลอย่างหนึ่งที่ทำให้คนไทยไม่เคร่งครัด งามง่ายในเรื่องหนึ่งเรื่องใดมากนัก

ศิลปะ การละเล่น การกีฬา เป็นการแสดงออกทางใจไทยอีกด้านหนึ่ง ศิลปะไทยมีความงาม อ่อนไหว ละมุนละไม เป็นของตนเอง เมื่อมีแบบความคิดด้านนี้เข้ามาจากสังคมอื่น คนไทยก็รับเข้าไว้ แล้วผสมผสานกับแบบของตนกลายเป็นแบบของตนขึ้นมาอีกเช่นงานศิลปะ สถาปัตยกรรม และนาฏศิลป์ เป็นต้น

ความเป็นไทยทางใจจึงไม่ใช่เพียงการรักความอิสระเสรี รักห่มุคณะเท่านั้น แต่หมายถึงความรู้ความคิดและความสามารถด้านต่าง ๆ ของไทยดั่งที่ยกตัวอย่างมาด้วย สิ่งเหล่านี้จะฝังรากแน่นอยู่ภายในตัวของคนไทยทุกคน ยากที่จะแยกออกจากกันได้ เมื่อคิดอย่างไทย ก็จะพูดอย่างไทย และแสดงกิจกรรมยาทอย่างไทยสอดคล้องกันไปหากประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใดที่เป็นวัตถุออกมา ก็จะกระทำตามความรู้ความคิดไทย ผลจึงออกมาเป็นวัตถุไทยอีกเช่นกัน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ใจเป็นแม่บทของกาย วาจา และวัตถุ

ของชาติ มีความรู้ความสามารถในการติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศเพื่อรักษาประโยชน์ของตน เป็นต้น จนสามารถดำรงความเป็นไทยมาตราบเท่าทุกวันนี้

ในด้านการทำมาหากิน คนไทยก็มีความสามารถในการประกอบหน้าที่การทำงานตามยุคตามสมัย หาเลี้ยงชีพและหมู่คณะมาโดยตลอด จากการทำนา ทำไร่ การช่าง ไปจนถึงการค้าธุรกิจ อุตสาหกรรมและบริการต่าง ๆ แม้สมัยก่อนจะมีแต่การเกษตรเป็นส่วนใหญ่ แต่ภายหลังก็ได้เพิ่มจำนวนการค้าอุตสาหกรรมและบริการให้มากขึ้นตามความต้องการของสังคมสมัยใหม่ สามารถขุดค้นเอาทรัพยากรอันอุดมสมบูรณ์มาเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต

ระบบความเชื่อของไทยมีทั้งความเชื่อตามหลักเหตุผลของวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ ตามหลักธรรมของพุทธศาสนา คริสตศาสนา อิสลาม และศาสนาอื่น ในแง่นี้ การแพทย์และการรักษาสมัยใหม่เป็นที่นิยมควบคู่กับการแพทย์แผนโบราณยาสมุนไพร มีการเล่าเรียนสั่งสอนความรู้ความคิดสมัยใหม่ควบคู่กับหลักธรรมของศาสนา คนไทยใช้หลักวิทยาศาสตร์และหลักธรรมควบคู่กันไป แต่ความเชื่อในเรื่องผีสิ่งลางร้าย สิ่งศักดิ์สิทธิ์การทรงเจ้าเข้าผี ตั้งศาลพระภูมิ ศาลเจ้าไว้กราบไหว้ ร่วมไปกับการเคารพนับถือพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ต้นไม้และสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ การผสมผสานในความเชื่อหลายอย่างเช่นนี้ เป็นเหตุผลอย่างหนึ่งที่ทำให้คนไทยไม่เคร่งครัด งามง่ายในเรื่องหนึ่งเรื่องใดมากนัก

ศิลปะ การละเล่น การกีฬา เป็นการแสดงออกทางใจไทยอีกด้านหนึ่ง ศิลปะไทยมีความงาม อ่อนไหว ละมุนละไม เป็นของตนเอง เมื่อมีแบบความคิดด้านนี้เข้ามาจากสังคมอื่น คนไทยก็รับเข้าไว้ แล้วผสมผสานกับแบบของตนกลายเป็นแบบของตนขึ้นมาอีกเช่นงานศิลปะ สถาปัตยกรรม และนาฏศิลป์ เป็นต้น

ความเป็นไทยทางใจจึงไม่ใช่เพียงการรักความอิสระเสรี รักหมู่รักคณะเท่านั้น แต่หมายถึงความรู้ความคิดและความสามารถด้านต่าง ๆ ของไทยดังที่ยกตัวอย่างมาด้วย สิ่งเหล่านี้จะฝังรากแน่นอยู่ภายในตัวของคนไทยทุกคน ยากที่จะแยกออกจากกันได้ เมื่อคิดอย่างไทย ก็จะพูดอย่างไทย และแสดงกิริยามารยาทอย่างไทยสอดคล้องกันไปหากประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใดที่เป็นวัตถุออกมา ก็จะกระทำตามความรู้ความคิดไทย ผลจึงออกมาเป็นวัตถุไทยอีกเช่นกัน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ใจเป็นแม่บทของกาย วาจา และวัตถุ

หากจะสรุปให้สั้นลงไปอีก ความเป็นไทยก็จะมีเพียงสองรูป คือ ความเป็นไทยทางรูปธรรม และความเป็นไทยทางนามธรรม โดยรูปธรรมรวมเอาความเป็นไทยทางกาย และทางวัตถุเข้าไว้ด้วยกัน ส่วนนามธรรมได้แก่ความมีใจเป็นไทย

การดำรงความเป็นไทย

ความเป็นไทยไม่ว่าจะด้านใดเกิดขึ้นได้ก็เพราะคนไทยสร้างสรรค์ขึ้นมาและจะดำรงคงอยู่ได้ก็ด้วยการบำรุงรักษาของคนไทยนั่นเอง เพราะเราเห็นประโยชน์เห็นความสำคัญและเรามาภูมิใจในความเป็นไทยของเรา เราจึงได้มีการบำรุง รักษา ต่อเติมเสริมต่อความเป็นไทยกันตลอดมาด้วยวิธีการต่าง ๆ มากมาย โดยที่ทางที่เราที่รู้จักตัวและบางทีก็ทำไปโดยความเคยชินไม่ได้สำนึกอะไรมากนัก อย่างไรก็ตาม วิธีการต่อไปนี้นี้เป็นข้อแนะนำและเตือนใจพวกเราในการช่วยกันดำรงความเป็นไทยของเราไว้

ประการแรก ความเป็นไทยดำรงอยู่ได้ก็โดยที่เรากันไทยช่วยกันเรียนรู้ความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรมไทย อย่างดองแท่นแน่นอน พุคสัน ๆ ก็คือ เราต้องรู้จักตัวเอง

ประการที่สอง ความเป็นไทยจะดำรงอยู่ได้ก็โดยที่เราช่วยกันรักษาสืบสิ่งทั้งหลายที่เรามียู่ และสละละทิ้งหรือปลดปล่อยสิ่งที่ไม่เป็นคุณประโยชน์อีกต่อไปอีก นั่นคือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงความเป็นไทยให้เป็นประโยชน์ มีประสิทธิภาพใช้การได้คืออยู่เสมอ สิ่งเหล่านี้จะต้องใช้ความคิด ความรู้ ความละเอียดรอบคอบที่คนไทยมียู่แล้วเป็นทุน

ประการที่สาม ความเป็นไทยบางอย่างแม้มีประโยชน์ใช้การได้อยู่ แต่หากมีช่องทางปรับปรุงส่งเสริมให้ดีขึ้นได้ ก็ควรต้องร่วมมือช่วยกันทำ เพื่อให้มีความเด่น เป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น

ประการสุดท้าย เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้น เราทำกันมาแล้วตลอดเวลา แต่ก็จะต้องทำกันต่อไปอีก เลิกหรือหยุดเสียไม่ได้ คือ ปกป้องคุ้มครองของไทย ความเป็นไทยไม่ให้เสื่อมถอยเสียหาย เพราะหากความเป็นไทยหมดไป เราจะเป็นอะไร

● บทความนี้เคยลงตีพิมพ์ใน “วารสารไทย” ปีที่ 2

ฉบับที่ 8 (เมษายน - มิถุนายน 2525)

บทบาทของความนิยมไทย

สมพร เทพสิทธิ์า

1. ความหมายของคำ “นิยมไทย”

ความนิยมไทย หมายถึงความภาคภูมิใจและการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติไทย สินค้าและบริการที่ผลิตในประเทศไทย ตลอดจนความเป็นไทย

ความนิยมไทย มีความหมายคล้ายกับคำว่า “ชาตินิยม” (Nationalism) คือ นิยมในชาติของตน เช่นที่เรากล่าวว่าญี่ปุ่นเป็นชนชาตินิยม ไม่นิยมใช้สินค้าของต่างประเทศ เมื่อเดินทางไปต่างประเทศก็ต้องนั่งเครื่องบินญี่ปุ่น พักโรงแรมญี่ปุ่น กินอาหารญี่ปุ่น แต่คำชาตินิยมอาจจะใช้ในการเมือง ในความหมายที่รุนแรงคือ ให้นิยมแต่ชาติของตน คิดว่าชาติของตนเหนือกว่าชาติอื่น

ความนิยมไทยหรือชาตินิยม ถือเป็นอุดมการณ์ของชาติอย่างหนึ่ง เพราะเป็นความคิดหรือความเชื่อที่จะช่วยผูกพันคนในชาติเข้าด้วยกันจะช่วยพัฒนาประชาชนและประเทศชาติให้มีความสงบสุขและเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า แต่ต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมถูกต้อง ไม่กลายเป็นการคลั่งชาติของตนแต่ชาติเดียว

2. ความนิยมไทยช่วยรักษาสีปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชาติ

ความสะดวกในการคมนาคมและการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ได้ทำให้วัฒนธรรมต่างประเทศ และชาวต่างประเทศหลังไหลมาสู่ประเทศไทยมากมาย วัฒนธรรมจากต่างประเทศบางอย่าง และชาวต่างประเทศหลายคนได้ก่อให้เกิดผลเสียต่อวัฒนธรรมอันดีงามของไทย

ตัวอย่างของวัฒนธรรมต่างประเทศ ที่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อวัฒนธรรมอันดีงามของไทยก็ได้แก่ ดนตรี เพลง การแต่งกาย กิริยามารยาท ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ภาพยนตร์จากต่างประเทศหลายเรื่อง โดยเฉพาะภาพยนตร์ประเภท

บทบาทของความนิยมไทย

สมพร เทพสิทธิ์า

1. ความหมายของคำ “นิยมไทย”

ความนิยมไทย หมายถึงความภาคภูมิใจและการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติไทย สินค้าและบริการที่ผลิตในประเทศไทย ตลอดจนความเป็นไทย

ความนิยมไทย มีความหมายคล้ายกับคำว่า “ชาตินิยม” (Nationalism) คือ นิยมในชาติของตน เช่นที่เรากล่าวว่าญี่ปุ่นเป็นชนชาตินิยม ไม่นิยมใช้สินค้าของต่างประเทศ เมื่อเดินทางไปต่างประเทศก็ต้องนั่งเครื่องบินญี่ปุ่น พักโรงแรมญี่ปุ่น กินอาหารญี่ปุ่น แต่คำชาตินิยมอาจจะใช้ในการเมือง ในความหมายที่รุนแรงคือ ให้นิยมแต่ชาติของตน คิดว่าชาติของตนเหนือกว่าชาติอื่น

ความนิยมไทยหรือชาตินิยม ถือเป็นอุดมการณ์ของชาติอย่างหนึ่ง เพราะเป็นความคิดหรือความเชื่อที่จะช่วยผูกพันคนในชาติเข้าด้วยกันจะช่วยพัฒนาประชาชนและประเทศชาติให้มีความสงบสุขและเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า แต่ต้องอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมถูกต้อง ไม่กลายเป็นการคลั่งชาติของตนแต่ชาติเดียว

2. ความนิยมไทยช่วยรักษาศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชาติ

ความสะดวกในการคมนาคมและการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ได้ทำให้วัฒนธรรมต่างประเทศ และชาวต่างประเทศหลั่งไหลมาสู่ประเทศไทยมากมาย วัฒนธรรมจากต่างประเทศบางอย่าง และชาวต่างประเทศหลายคนได้ก่อให้เกิดผลเสียต่อวัฒนธรรมอันดีงามของไทย

ตัวอย่างของวัฒนธรรมต่างประเทศ ที่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อวัฒนธรรมอันดีงามของไทยก็ได้แก่ ดนตรี เพลง การแต่งกาย กิริยามารยาท ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ภาพยนตร์จากต่างประเทศหลายเรื่อง โดยเฉพาะภาพยนตร์ประเภท

กำลังภายใน และภาพยนตร์เกี่ยวกับอาชญากรรมได้เป็นผลเสียหายต่อความประพฤติ และจิตใจของเยาวชน ทำให้จิตใจโหดร้าย อาฆาตพยาบาท ขาดความเมตตา กรุณา ขัดกับหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่ว่า “เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร” เป็นตัวอย่าง ในทางที่เลว และยังเป็นบทเรียนสอนการประกอบอาชญากรรม

ชาวต่างประเทศหลายคนเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ก็แต่งกายและมีกิริยา มารยาทไม่เรียบร้อย เช่น นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางไปเที่ยวเกาะสมุย ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก บางวันเป็นจำนวนหมื่น นักท่องเที่ยวเหล่านี้มักจะแต่งกาย ไม่เรียบร้อย และประพฤติตนไม่เหมาะสมในที่สาธารณะ บางคนเปลือยกายอาบแดด ตามชายหาด และมีวุ่นวายเสพยาเสพติด โดยเฉพาะกัญชา เป็นตัวอย่างที่เลว และมีผลกระทบกระเทือนต่อวัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงามของเกาะสมุย เป็นที่วิตกกังวล ของทางราชการและประชาชนในเกาะสมุย ทางอำเภอเกาะสมุย จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันวัฒนธรรมท้องถิ่นขึ้น

คนไทยบางคนก็ขาดความนิยมไทย ในศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยและในภาษาไทยเห็นว่า วัฒนธรรมของต่างประเทศเป็นของดีงาม โดยไม่พิจารณาว่า เหมาะสมกับคนไทยและเมืองไทยหรือไม่ เช่น เห็นต่างประเทศมีนิคม อาบแดด ก็อยากให้มีนิคมอาบแดดในประเทศไทยบ้าง เพียงหวังจะหารายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงว่าการมีนิคมอาบแดดจะกระทบกระเทือนต่อศีลธรรมและวัฒนธรรมของเราหรือไม่ บางคนโดยเฉพาะผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศก็พูดภาษาไทยคำ ภาษาอังกฤษคำ เพื่อแสดงว่าฉันรู้ภาษาอังกฤษหรือเป็นนักเรียนนอก จึงมักจะพูดให้คนฟังไม่รู้เรื่อง ผู้อำนวยการโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา ได้เล่าให้ฟังว่า มีฝรั่ง จี.ไอ.คนหนึ่ง ชื่อ มร.วิลเลียม มาอยู่ที่นครราชสีมา และได้เลี้ยงหมาไทยไว้ตัวหนึ่งชื่อเจ้าต่าง เมื่อ มร.วิลเลียมเดินทางกลับอเมริกาได้นำเจ้าต่างไปด้วย เมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนสุราษฎร์พิทยาไปเยี่ยม มร.วิลเลียม ที่อเมริกา มร.วิลเลียมได้เล่าให้ฟังว่า เจ้าต่างเป็นหมาไทยที่มี Nationalism คือชาตินิยม ถ้าจะเรียกให้มา ต้องพูดภาษาไทยว่า มาแน่จึงจะมา ถ้าพูดภาษาอังกฤษว่า Come here เจ้าต่างจะไม่ยอมมา

สมเด็จพระสังฆราชได้รับสั่งแก่กรรมการของสภาสังคมาสังเคราะห์แห่งประเทศไทย ที่เข้าเฝ้าถวายสักการะในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2525 มีข้อความตอนหนึ่งว่า “เป็นที่น่าเสียใจอย่างทั่วๆ ผู้ที่ไปศึกษาหาความรู้ ความฉลาดจากต่างประเทศ มีปัญญาพ่วงพ่ายกันมาก ๆ แต่ใช้ความรู้ไม่ถูกจังหวะ ไม่ถูกลักษณะมักจะหลงไหลในความรู้ที่ไปเรียนจากต่างประเทศว่าดีวิเศษ จนทำให้ล้มความคิดความงามของประเทศชาติ รัชกาลที่ 5 ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่พระราชโอรสที่จะเสด็จไปศึกษาต่างประเทศให้ไปเรียนความคิดความงามของเขามาปรับปรุงบ้านเมืองเราให้มีความดีความงามเช่นเขาบ้าง แต่บางคนไปเรียนต่างประเทศแทนที่จะเลือกเอาแต่สิ่งที่ดีงามมา ก็เอามาทั้งคุ่น พยายามที่จะทำให้เมืองไทยเป็นเมืองฝรั่ง คล้าย ๆ จะให้คนไทยซึ่งเคยกินน้ำพริกปลาร้า หันไปกินขนมปังให้หมด จะทำอะไรตามประเพณีของไทย ก็รู้สึกเป็นหัวเก่าล้าสมัย ต้องรักษาศักดิ์ศรีของนักเรียนนอก ทำอะไรก็ทำตามแบบฝรั่ง ลืมขนบธรรมเนียมประเพณีของไทย ใช้ความรู้ที่ศึกษามาไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ เข้ากับคำโบราณที่กล่าวว่า มีความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอด เรามีวิชาความรู้ไว้เป็นเครื่องมือแสวงหาความเจริญแก่ชีวิตของเราในทางที่ดีที่ชอบ แต่เรากลับหันงั่ว ไปหาความเจริญในทางที่ผิดศีลผิดธรรม เห็นพระพุทธศาสนาเป็นโคโนเสาร์เต่าล้านปี ล้าสมัยไป นับว่าเป็นอันตรายมาก ควรจะให้ความรู้ที่ไปศึกษามาพิจารณาว่า สิ่งใดที่ดีก็ควรรักษาไว้ สิ่งใดยังไม่ดีก็ปรับปรุงให้ดีขึ้น ไม่ใช่ทิ้งของเดิม และแก้ไขใหม่หมด ทำให้เมืองไทยเหมือนเมืองฝรั่ง ลืมชาติ ลืมศาสนา”

โดยที่ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่แสดงถึงความเป็นไทยและความเจริญงอกงามโดยเฉพาะในด้านจิตใจ หากเราไปรับเอาวัฒนธรรมของต่างประเทศเข้ามาแทนวัฒนธรรมของเรา เพราะคนไทยหลายคนมีนิสัยแพ้ฝรั่งและชอบทำตามฝรั่งโดยไม่พิจารณาว่า จะเหมาะสมหรือไม่ เอกลักษณ์ของชาติและความเป็นไทยของเราจะถูกทำลาย ความนิยมไทย ซึ่งหมายถึงความภาคภูมิใจและการส่งเสริมความเป็นไทยของเราเท่านั้น ที่จะช่วยให้เรารักษาศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชาติไทย ไม่ให้วัฒนธรรมของเราถูกวัฒนธรรมต่างชาติกลืน

3. ความนิยมไทยช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจ

ปรากฏว่า คนไทยหลายคนขาดความนิยมไทยในสินค้าและบริการที่ผลิตในประเทศไทย บางคนมีทัศนคติว่า การใช้ของต่างประเทศเป็นการโก้เก๋ เป็นการแสดงว่าเป็นผู้มีรสนิยมสูง เป็นผู้มีฐานะดี มีทัศนคติว่า สินค้าไทยมีคุณภาพต่ำ ผู้สินค้าต่างประเทศไม่ได้จึงไม่สนับสนุนสินค้าไทย ทำให้ต้องสั่งซื้อสินค้าต่างประเทศเข้ามาทั้งที่เราสามารถผลิตได้เองในประเทศ สินค้าบางอย่างก็ไม่มี ความจำเป็น ตัวอย่างของ

สมเด็จพระสังฆราชได้รับสั่งแก่กรรมการของสภาสังคมาเถระแห่งประเทศ
ไทย ที่เข้าเฝ้าถวายสักการะในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี เมื่อวันที่ 6
เมษายน 2525 มีข้อความตอนหนึ่งว่า “เป็นที่น่าเสียใจอย่างที่ว่า ผู้ที่ไปศึกษาหาความรู้-ความ
ฉลาดจากต่างประเทศ มีปริญญาพ่วงท้ายกันมาก ๆ แต่ใช้ความรู้ไม่ถูกจังหวะ ไม่ถูกลักษณะมักจะหลง
ไหลในความรู้ที่ไปเรียนจากต่างประเทศว่าดีพิเศษ จนทำให้ล้มความคิดความงามของประเทศชาติ รัชกาล
ที่ 5 ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่พระราชโอรสที่จะเสด็จไปศึกษาต่างประเทศให้ไปเรียนความคิด
ความงามของเขามาปรับปรุงบ้านเมืองเราให้มีความคิดความงามเช่นเขาบ้าง แต่บางคนไปเรียนต่างประเทศ
แทนที่จะเลือกเอาแต่สิ่งที่ดีงามมา ก็เอามาทั้งคุ่น พยายามที่จะทำให้เมืองไทยเป็นเมืองฝรั่ง คล้าย ๆ จะ
ให้คนไทยซึ่งเคยกินน้ำพริกปลาร้า หันไปกินขนมปังให้หมด จะทำอะไรตามประเพณีของไทย ก็รู้สึกเป็น
หัวเก่าล้าสมัย ต้องรักษาศักดิ์ศรีของนักเรียนนอก ทำอะไรก็ทำตามแบบฝรั่ง ลืมขนบธรรมเนียมประเพณี
ของไทย ใช้ความรู้ที่ศึกษามาไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ เข้ากับคำโบราณที่กล่าวไว้ว่า มีความรู้ท่วมหัว
เอาตัวไม่รอด เรามีวิชาความรู้ไว้เป็นเครื่องมือแสวงหาความเจริญแก่ชีวิตของเราในทางที่ดีที่ชอบ แต่เรา
กลับทะนงตัว ไปหาความเจริญในทางที่ผิดศีลผิดธรรม เห็นพระพุทธศาสนาเป็นโคโนเสาร์เต่าล้านปี
ล้าสมัยไป นับว่าเป็นอันตรายมาก ควรจะให้ความรู้ที่ไปศึกษามาพิจารณาว่า สิ่งใดที่ดีก็ควรรักษาไว้ สิ่ง
ใดยังไม่ดีก็ปรับปรุงให้ดีขึ้น ไม่ใช่ทิ้งของเดิม และแก้ไขใหม่หมด ทำให้เมืองไทยเหมือนเมืองฝรั่ง
ล้มชาติ ล้มศาสนา”

โดยที่ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่แสดง
ถึงความเป็นไทยและความเจริญงอกงามโดยเฉพาะในด้านจิตใจ หากเราไปรับเอาวัฒน-
ธรรมของต่างประเทศเข้ามาแทนวัฒนธรรมของเรา เพราะคนไทยหลายคนมีนิสัยแพ้
ฝรั่งและชอบทำตามฝรั่งโดยไม่พิจารณาว่า จะเหมาะสมหรือไม่ เอกลักษณ์ของชาติ
และความเป็นไทยของเราจะถูกทำลาย ความนิยมไทย ซึ่งหมายถึงความภาคภูมิใจและ
การส่งเสริมความเป็นไทยของเราเท่านั้น ที่จะช่วยให้เรารักษาศิลปวัฒนธรรมและ
ประเพณีอันดีงามของชาติไทย ไม่ให้วัฒนธรรมของเราถูกวัฒนธรรมต่างชาติกลืน

3. ความนิยมไทยช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจ

ปรากฏว่า คนไทยหลายคนขาดความนิยมไทยในสินค้าและบริการที่ผลิตใน
ประเทศไทย บางคนมีทัศนคติว่า การใช้ของต่างประเทศเป็นการโก้เก๋ เป็นการแสดง
ว่าเป็นผู้มีรสนิยมสูง เป็นผู้มีฐานะดี มีทัศนคติว่า สินค้าไทยมีคุณภาพต่ำ ผู้สินค้า
ต่างประเทศไม่ได้จึงไม่สนับสนุนสินค้าไทย ทำให้ต้องสั่งซื้อสินค้าต่างประเทศเข้ามา
ทั้งที่เราสามารถผลิตได้เองในประเทศ สินค้าบางอย่างก็ไม่มีคุณภาพ จำเป็น ตัวอย่างของ

สินค้าเหล่านี้ได้แก่ น้ำมันหมู น้ำสับปะรด น้ำผักต่างๆ น้ำปลา ซอสและน้ำจิ้ม ปฏิทิน ส้อม มีด จาน ชาม และเครื่องครัวต่างๆ ไฟ่ ลูกฟุตบอล ลูกกรับ และลูกบอลชนิดอื่น ๆ เป็นต้น ทำให้เราต้องเสียเงินตราต่างประเทศสำหรับสินค้าเหล่านี้ปีละหลายร้อยล้านบาท และทำให้ประเทศขาดดุลการค้ามากขึ้น กว่า 60,000 ล้านบาท ความจริงประเทศไทยสามารถผลิตสินค้าอุตสาหกรรมต่างๆ ได้มากมายโดยมีราคาและคุณภาพไม่แพ้ต่างประเทศ สินค้าบางอย่างก็ส่งออกไปขายในต่างประเทศ คนไทยบางคนยังไปซื้อสินค้าไทยจากต่างประเทศเข้ามาโดยเข้าใจว่า เป็นสินค้าที่ผลิตในต่างประเทศ เนื่องจากคนไทยไม่สนับสนุนสินค้าไทย จึงทำให้ผู้ผลิตหลายรายไม่กล้าใช้ชื่อเป็นภาษาไทย และบอกว่าสินค้าผลิตในประเทศไทย ต้องใช้ชื่อสินค้าเป็นภาษาต่างประเทศ การที่คนไทยบางคนไม่สนับสนุนสินค้าที่เรามาผลิตได้เอง นอกจากผิดอุดมการณ์นิยมไทยแล้ว ยังผิดธรรมชาติข้อสันโดษคือ ไม่มีความพอใจในของ ๆ ตน

ความนิยมไทยในสินค้าและบริการที่ผลิตในประเทศ จะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากจะช่วยลดดุลการค้า โดยลดการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศซึ่งเราสามารถผลิตได้เองแล้ว ยังจะช่วยให้การผลิตในประเทศเพิ่มขึ้น ช่วยให้โรงงานอุตสาหกรรมสามารถขยายการผลิต ทำให้จ้างคนงานเพิ่มขึ้น ประชาชนจะมีงานทำและมีรายได้เพิ่มขึ้น ความต้องการวัตถุดิบก็จะเพิ่มขึ้นด้วย เกษตรกรจะขายผลผลิตที่ใช้เป็นวัตถุดิบได้มากขึ้นมีรายได้สูงขึ้น เมื่อโรงงานอุตสาหกรรมเจริญสามารถผลิตสินค้าได้มากขึ้น และเป็นสินค้าที่มีคุณภาพและราคาสามารถแข่งขันกับสินค้าของต่างประเทศ ก็จะทำให้เราสามารถส่งสินค้าออกไปขายในตลาดต่างประเทศได้เพิ่มขึ้น ทำให้เรามีรายได้และเงินตราต่างประเทศมากขึ้น เศรษฐกิจของประเทศก็จะเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า

4. ความนิยมไทยช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม

ความนิยมไทยยังหมายถึงความภาคภูมิใจและการส่งเสริมความเป็นไทยซึ่งรวมถึงเอกลักษณ์และคุณธรรมอันดีงามของคนไทย และค่านิยมที่ดี

ประเทศไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติมากกว่า 1,000 ปี คนไทยร้อยละ 95 นับถือพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาได้มีบทบาทอย่างสำคัญในการสร้างเอกลักษณ์และคุณธรรมอันดีงามให้แก่คนไทย อาทิ ความเมตตากรุณา ความ

โอบอ้อมอารี ความกตัญญูทศเวที เป็นผู้รักสันติ ไม่นิยมความรุนแรง ถือทางสายกลาง ไม่หย่อนเกินไป ไม่ตึงเกินไป รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว รู้จักประนีประนอม เป็นผู้เลื่อมใสศรัทธาในศาสนา คุณธรรมเหล่านี้ได้ทำให้เราคนไทยได้อยู่มาด้วยความสงบสุข ไม่มีการต่อสู้และการประหัตประหารกันเหมือนในบางประเทศ ทำให้เราสามารถรักษาความเป็นเอกราชมาได้โดยตลอด แม้ว่าประเทศเพื่อนบ้านทั้งหมดจะตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศมหาอำนาจ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ผู้เข้าเฝ้าถวายพระพรในวันที่ 4 ธันวาคม 2524 มีข้อความตอนหนึ่งว่า “มีคนบอกว่าเมืองไทยจะล่มจมความจริงเราอยู่ได้อาจจะขาดแคลนบางส่วนคลอนแคลนไปตามเศรษฐกิจของโลก ทั้งนี้เพราะเราไม่เร่งค้นทางจิตใจ เร่งค้นมี 2 อย่างคือ เร่งค้นทางวัตถุ ทางกาย ทางเศรษฐกิจ และเร่งค้นทางใจ ถ้าเร่งค้นทางใจ เมืองไทยล่ม ความเมตตากรุณาและการมีไมตรีจิตต่อกันเป็นรากฐานของที่ดีและความมั่นคงของประเทศชาติ”

ความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งทำให้ความเจริญทางวัตถุก้าวไปไกลกว่าความเจริญทางจิตใจมาก รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสังคม จำนวนพลเมืองที่เพิ่มมากขึ้น และความบีบคั้นทางเศรษฐกิจและการครองชีพ ได้มีผลกระทบกระเทือนต่อเอกลักษณ์และคุณธรรมอันดีงามของคนไทย เช่น ทำให้เยาวชนและประชาชนจำนวนไม่น้อยเหินห่างจากศาสนา ไม่มีความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนาเหมือนคนในสมัยก่อน มีทัศนคติที่ผิดและไม่ดีต่อศาสนา เห็นศาสนาเป็นเรื่องคว่ำครีหลงมลงย ไร้สาระ คนที่สนใจในศาสนาก็มักจะถูกเรียกอย่างเยาะเย้ยว่า มหาบ้า เกรบ้า คนแก่วัดบ้า ความโอบอ้อมอารี ความเห็นอกเห็นใจกันมีน้อยลง ความเห็นแก่ตัวมีมากขึ้น จิตใจคนเหี้ยมเกรียมและโหดร้ายมากกว่าแต่ก่อน ทำให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการตกเป็นทาสของอบายมุข ปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาการเบียดเบียนกัน ปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคม

ค่านิยมของสังคมก็ได้เปลี่ยนแปลงไป ก่อนนี้เราเคยยกย่องคนดีว่าต้องเป็นผู้มีศีลธรรม เช่น ที่พูดว่า คนดีมีศีลธรรม ต่อมาเรายกย่องคนที่มีชาติตระกูลสูง เช่น ที่พูดว่า ผู้ดีมีสกุล แต่ในปัจจุบันเรายกย่องคนที่มีเงิน เช่น ที่พูดว่าผู้ดีมีเงิน คนที่มีเงินไม่ว่าจะได้เงินมาทางทุจริตผิดศีลธรรม และแม้ว่าจะมีความประพฤติไม่ดี เป็นเจ้าพ่อมีมือปืนที่ฆ่าใครต่อใคร ก็มีคนยกย่องนับถือ มีคนมายอมเป็นพรรคพวกและบริวาร

โอบอ้อมอารี ความกตัญญูทวดเวที เป็นผู้รักสันติ ไม่นิยมความรุนแรง ถือทางสายกลาง ไม่หย่อนเกินไป ไม่ตึงเกินไป รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว รู้จักประนีประนอม เป็นผู้เลื่อมใสศรัทธาในศาสนา คุณธรรมเหล่านี้ได้ทำให้เราคนไทยได้อยู่มาด้วยความสงบสุข ไม่มีการต่อสู้และการประหัตประหารกันเหมือนในบางประเทศ ทำให้เราสามารถรักษาความเป็นเอกราชมาได้โดยตลอด แม้ว่าประเทศเพื่อนบ้านทั้งหมดจะตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศมหาอำนาจ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ผู้เข้าเฝ้าถวายพระพรในวันที่ 4 ธันวาคม 2524 มีข้อความตอนหนึ่งว่า “มีคนบอกว่าเมืองไทยจะล่มจม ความจริงเราอยู่ได้อาจจะขาดแคลนบางส่วนคอนแวนต์ไปตามเศรษฐกิจของโลก ทั้งนี้เพราะเราไม่เร่งค้นทางจิตใจ เร่งค้นมี 2 อย่างคือ เร่งค้นทางวัตถุ ทางกาย ทางเศรษฐกิจ และเร่งค้นทางใจ ถ้าเร่งค้นทางใจ เมืองไทยล่ม ความเมตตาการุณาและการมีไมตรีจิตต่อกันเป็นรากฐานของที่ดีและความมั่นคงของประเทศชาติ”

ความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งทำให้ความเจริญทางวัตถุก้าวไปไกลกว่าความเจริญทางจิตใจมาก รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสังคม จำนวนพลเมืองที่เพิ่มมากขึ้น และความบีบคั้นทางเศรษฐกิจและการครองชีพ ได้มีผลกระทบกระเทือนต่อเอกลักษณ์และคุณธรรมอันดีงามของคนไทย เช่น ทำให้เยาวชนและประชาชนจำนวนไม่น้อยเหินห่างจากศาสนา ไม่มีความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนาเหมือนคนในสมัยก่อน มีทัศนคติที่ผิดและไม่ดีต่อศาสนา เห็นศาสนาเป็นเรื่องคร่ำครึหลงมกมาย ไร้สาระ คนที่สนใจในศาสนาก็มักจะถูกเรียกอย่างเยาะเย้ยว่า มหาบ้า เกรบ้า คนแก่วัดบ้า ความโอบอ้อมอารี ความเห็นอกเห็นใจกันมีน้อยลง ความเห็นแก่ตัวมีมากขึ้น จิตใจคนเหี้ยมเกรียมและโหดร้ายมากกว่าแต่ก่อน ทำให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการตกเป็นทาสของอบายมุข ปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาการเบียดเบียนกัน ปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคม

ค่านิยมของสังคมก็ได้เปลี่ยนแปลงไป ก่อนนี้เราเคยยกย่องคนดีว่าต้องเป็นผู้มีศีลธรรม เช่น ที่พูดว่า คนดีมีศีลธรรม ต่อมาเรายกย่องคนที่มีชาติตระกูลสูง เช่น ที่พูดว่า ผู้ดีมีสกุล แต่ในปัจจุบันเรายกย่องคนที่มีเงิน เช่น ที่พูดว่าผู้ดีมีเงิน คนที่มีเงินไม่ว่าจะได้เงินมาทางทุจริตผิดศีลธรรม และแม้ว่าจะมีความประพฤติไม่ดี เป็นเจ้าพ่อมีมือปืนที่ฆ่าใครต่อใคร ก็มีคนยกย่องนับถือ มีคนมายอมเป็นพรรคพวกและบริวาร

บางคนก็เป็นประธานลูกเสือชาวบ้าน เป็นสมาชิกเทศบาล หรือสมาชิกจังหวัด ขนาดผู้ว่าราชการจังหวัดยังเกรงกลัวและเกรงใจ

ก่อนนี้คนไทยเรามีความเชื่อในเรื่อง กฎแห่งกรรม เชื่อว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เดิมนั้นคนเป็นจำนวนมากไม่ยอมเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ถึงกับมีผู้เขียนเป็นคำกลอนว่า “คนทำดีได้ดีมีที่ไหน คนทำชั่วได้ดีมีถมไป”

เพื่อให้คนไทยยึดมั่นในค่านิยมที่ดี สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จึงได้เชิญชวนให้ประชาชนร่วมใจปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ซึ่งได้แก่ (1) พึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ (2) ประหยัดและออม (3) มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย (4) ปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา (5) มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และยังได้กำหนดแนวทางปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ รวมกันเป็นจำนวนถึง 62 ข้อ เช่นในเรื่องการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา ก็ให้มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่นอราฐ์บังหลวง ละชั่ว ประพฤติดี ทำจิตใจให้ผ่องใส เชื่อกฎแห่งกรรม เช่นทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

หากประชาชนมีความนิยมไทยเป็นผู้ยึดมั่นในเอกลักษณ์และคุณธรรมอันดีงามของคนไทย ปฏิบัติตามค่านิยมที่ดี โดยเฉพาะค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการตามที่กล่าวมาก็จะช่วยให้เราสามารถแก้ปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ ที่ทำให้สังคมของเราในปัจจุบันถูกเรียกว่า สังคมที่พิการบ้าง สังคมที่วิปริตบ้าง สังคมที่เน่าเฟะบ้าง สังคมที่บัดซบบ้าง ความนิยมไทยในเรื่องนี้ จะช่วยทำให้สังคมของเรามีความสงบสุข และทำให้ประเทศชาติของเรามีความโชคดีชั่วชั่วนานอย่างแน่นอน

● บทความนี้เคยลงตีพิมพ์ในหนังสือ “นิยมไทย” ของสมาคมนิยมไทย ธันวาคม 2525

ประเพณี

ของ

ไทย

ศจ.คุณหญิงเต็มศิริ บุญยสิงห์

การจะเขียนเรื่องประเพณีของไทยนั้นไม่ใช่ว่าจะเขียนสั้น ๆ ได้ ทั้งการที่จะหาเขียนให้ทั่วถึงทำได้ยากกว่า และดูเหมือนจะยังไม่เคยเห็นใครทำได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่าประเพณีไทยนั้นยังแบ่งออกเป็นประเพณีหลวงและประเพณีพื้นเมือง ประเพณีหลวงประกอบตามกำหนดและตามกฎหมายที่วางไว้ตายตัว ส่วนประเพณีพื้นเมืองนั้นเป็นเรื่องใหญ่ แต่ละภาคก็มีประเพณีของตนแต่ละชุมชนก็ยังประกอบแยกย่อยลงไปอีก

ยังมีประเพณีส่วนบุคคลที่เรียกว่า “ประเพณีรวมญาติ” อีกพวกหนึ่ง ฉะนั้นท่านจึงแบ่งประเพณีไทยไว้เป็น 3 หมวด คือ

1. ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต (ตั้งแต่เกิดจนตาย)
2. ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล เช่น ตรุษ - สารท
3. ประเพณีเบ็ดเตล็ด

ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต

เป็นประเพณีรวมญาติ ตลอดชีวิตของคนเราที่เรียกว่าอายุนั้นย่อมผ่านเหตุการณ์ที่ถือว่าสำคัญเป็นระยะ ๆ เริ่มต้นตั้งแต่เกิด ด้วยความห่วงใยของพ่อแม่พี่น้องในความปลอดภัยของเด็กที่เกิดใหม่ ครั้นเด็กอยู่รอดได้ถึงวันที่ 3 และวันที่ 7 ก็จะทำพิธีให้ตามประเพณี พออย่างเข้าวัยรุ่นก็จะมีพิธีตัดจุกทั้งหญิงและชาย ครั้นถึงวัยจะมีเหย้าเรือนในสมัยก่อน ผู้ชายก็ต้องบวชก่อนแล้วจึงจะแต่งงาน ครั้นถึงกาลสิ้นอายุ ก็เจ็บลงด้วยพิธีศพ

เมื่อทำสืบทอดกันนานเข้า จะเกิดเป็นประเพณียึดถือในคนกลุ่มเดียวกัน กลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและสังคม เรื่องของวัฒนธรรมและสังคมนั้นจะเปลี่ยนไปได้ตามกาลสมัย เช่น เมื่อการแพทย์และการบริหารการที่ดีขึ้น ประเพณีทำขวัญ 3 วัน และ 7 วันก็ค่อย ๆ ห่างไป ไม่นิยมทำกัน

ประเพณี

ของ

ไทย

ศอ.คุณหญิงเต็มศิริ บุญยสิงห์

การจะเขียนเรื่องประเพณีของไทยนั้นไม่ใช่ว่าจะเขียนสั้น ๆ ได้ ทั้งการที่จะหาเขียนให้ทั่วยิ่งทำได้ยากกว่า และดูเหมือนจะยังไม่เคยเห็นใครทำได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่าประเพณีไทยนั้นยังแบ่งออกเป็นประเพณีหลวงและประเพณีพื้นเมือง ประเพณีหลวงประกอบตามกำหนดและตามกฎหมายที่วางไว้ตายตัว ส่วนประเพณีพื้นเมืองนั้นเป็นเรื่องใหญ่ แต่ละภาคก็มีประเพณีของตนแต่ละชุมชนก็ยังประกอบแยกย่อยลงไปอีก

ยังมีประเพณีส่วนบุคคลที่เรียกว่า “ประเพณีรวมญาติ” อีกพวกหนึ่ง ฉะนั้นท่านจึงแบ่งประเพณีไทยไว้เป็น 3 หมวด คือ

1. ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต (ตั้งแต่เกิดจนตาย)
2. ประเพณีเกี่ยวกับเทศกาล เช่น ตรุษ - สารท
3. ประเพณีเบ็ดเตล็ด

ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต

เป็นประเพณีรวมญาติ ตลอดชีวิตของคนเราที่เรียกว่าอายุนั้นย่อมผ่านเหตุการณ์ที่ถือว่าสำคัญเป็นระยะ ๆ เริ่มต้นตั้งแต่เกิด ด้วยความห่วงใยของพ่อแม่พี่น้องในความปลอดภัยของเด็กที่เกิดใหม่ ครั้นเด็กอยู่รอดได้ถึงวันที่ 3 และวันที่ 7 ก็จะทำพิธีให้ตามประเพณี พออย่างเข้าวัยรุ่นก็จะมีพิธีตัดจุกทั้งหญิงและชาย ครั้นถึงวัยจะมีเหย้าเรือนในสมัยก่อน ผู้ชายก็ต้องบวชก่อนแล้วจึงจะแต่งงาน ครั้นถึงกาลสิ้นอายุ ก็เจ็บลงด้วยพิธีศพ

เมื่อทิวสืบทอดกันนานเข้า จะเกิดเป็นประเพณียึดถือในคนกลุ่มเดียวกัน กลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและสังคม เรื่องของวัฒนธรรมและสังคมนั้นจะเปลี่ยนไปได้ตามกาลสมัย เช่น เมื่อการแพทย์และการบริหารการดีขึ้น ประเพณีทำขวัญ 3 วัน และ 7 วันก็ค่อย ๆ ห่างไป ไม่นิยมทำกัน

ประเพณีทำขวัญ 3 วันนั้นเชื่อกันมาแต่เดิมว่า มนุษย์ทุกคนที่เกิดมานี้ผีเป็นผู้ปั้นรูปร่างลักษณะ แล้วคอยดักจับวิญญาณใส่รูปนั้นให้มีชีวิตก่อนส่งเข้าครรภ์มารดาด้วยเหตุนี้จึงเชื่อกันว่าผีเป็นเจ้าของลูกมาก่อน ฉะนั้นเมื่อถึงวันเกิดจึงเอาเด็กใส่กระดังง่อนแล้วถามว่า “3 วันลูกผี 4 วันลูกคน ลูกของใครก็มาเอาไปเน้อ” แล้วก็จัดให้มีหญิงแก่คนหนึ่งเอาเปี้ยหรือสตางค์ เข้ามาเป็นผู้รับซื้อว่า “ฉันรับซื้อเป็นลูกฉันเอง” ผู้รับซื้อนี้จึงมีชื่อว่า “แม่ซื้อ” คือคนที่ได้รับซื้อเด็กนั้นมาจากผีแล้ว ภายหลังเข้าใจปะปนกันไปว่าแม่ซื้อนี่คือผีเอง

เมื่อเหตุแห่งพิธีดังกล่าว ถึงสมัยปัจจุบันพิธีทำขวัญ 3 วันนี้จึงไม่นิยมทำกันและเนื่องจากว่าเป็นพิธีที่ประกอบกันได้เองในบ้าน ทำงาน ๆ ไม่สิ้นเปลืองปัจจุบันนี้ในต่างจังหวัดยังคงมีทำกันอยู่บ้าง

ต่อมาก็มีทำขวัญเดือน ซึ่งจะต้องเชิญทั้งพราหมณ์และนิมนต์พระ และประชุมญาติเป็นการใหญ่ โยนผมไฟ ต่อจากนั้นเด็กจะเริ่มไ้จัก

เมื่อเด็กมีอายุจะเข้าเขตรัยหนุ่มและสาว คือชายอายุ 13 ปี และหญิง 11 ปี จึงจะบอกกล่าวแก่ญาติและเพื่อนฝูงอีกครั้งหนึ่ง คือ ทำพิธีโกนจุก นำสังเฑเป็นอย่างยิ่งว่าโกนจุกนั้นเด็กชายจะอายุมากกว่าหญิง 2 ปี ไปตรงกับหลักพัฒนาการของเด็ก เพราะอายุนี้นเด็กหญิงจะแก่กว่าเด็กชายโดยอัตโนมัติ 2 ปีเสมอ คนไทยสมัยโน้นสังเฑเห็นมานานก่อนที่จะทางฝรั่งจะตั้งกำหนดกฎเกณฑ์และค้นคว้ากันเสียด้วยซ้ำ

พิธีโกนจุกจึงต้องมีการเลี้ยงพระถวายของ การแต่งตัวเด็กด้วยของมีค่าอย่างประกวดประชัน การรดน้ำเด็ก การสมโภชตามพิธีพราหมณ์ และการเลี้ยงดูแขก และข้อสำคัญจะต้องมีการให้เงินหรือของขวัญด้วย

ต่อมายังจะมีการบวชเณร เพื่อฝากฝังเด็กให้อยู่ใกล้พระ ส่วนมากจะบวชอยู่ระยะหนึ่ง และยังมีการบวชเณรเพื่อตอบแทนพระคุณท่านผู้ล่วงลับ เรียกว่าบวชหน้าไฟ บางรายบวชวันสองวันก็สึก เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้วายชนม์

พิธีรวมญาติที่สำคัญที่สุดในชีวิตชายก็คือ “บวชพระ” เมื่อผู้ชายอายุครบ 21 ปีเต็ม นับเป็นวัยตามภาษากฎหมายว่า “บรรลุนิติภาวะ” ความจริงเป็นอายุที่คนไทยถือว่าพ้นเขตเด็กแล้วโดยสิ้นเชิงและเข้าวัยผู้ใหญ่ซึ่งจะต้องมีความรับผิดชอบในชีวิตของตน การบวชพระเท่ากับการเข้ามหาวิทยาลัยชั้นสูงสุดของโลก หากจะบวชพรรษาเดียวคือบวช 3 เดือนก็ได้ จะสมัครบวชต่อไปไม่สึกก็ได้

ณเรธือศีล 10 ข้อ ส่วนพระภิกษุณัณธือ 227 ข้อ และจะต้องมีเครื่องบริหารของพระบวชใหม่ 8 อย่างคือ มีด ด้าย เข็ม สบง รัตประคต จีวร สังฆาฏิ บาตร หม้อกรองน้ำ จำต้องมีครบถ้วนตามพุทธบัญญัติ

สมัยก่อนชายหนุ่มบวชแล้วก็เพื่อ “เบียด” คือแต่งงาน เป็นพิธีที่คนไทยถือมากว่าต้องระมัดระวัง เพราะเป็นการตั้งหลักชีวิตและเป็นการดำรงวงศ์ตระกูล

ในพิธีแต่งงานแบบไทยนั้นมีหลักใหญ่อยู่ 2 ประการ ประการแรกคือ การแต่งงานเป็นการทำสัญญา ฉะนั้นเวลาประกอบพิธีจะต้องมีพยาน ประการที่ 2 ฝ่ายชายจะต้องพร้อมกล่าวคือจะต้องจบการศึกษาและควรจะต้องผ่านการบวชมาแล้วจึงจะสมบูรณ์

เมื่อชายหนุ่มตัดสินใจจะเลือกหญิงสาวมาเป็นคู่ชีวิตได้แล้ว จะต้องขอให้บิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่ ไปเจรจาขอสู่ขอต่อบิดามารดาของฝ่ายหญิง เพื่อยินยอมให้แต่งงานกันได้ เมื่อทางฝ่ายหญิงตกลงแล้ว บางรายจะกำหนดสินสอดทองหมั้น ทางฝ่ายชายจะส่งเผ้าแก่นำเงิน และสิ่งของที่ตกลงกันไว้ไปมอบให้ทางฝ่ายหญิงเป็นการประกาศหมั้น

พิธีแต่งงานจะเริ่มด้วยการนิมนต์พระมาสวดมนต์ ตักบาตรและฉันเช้า ตอนบ่ายคราใด ว่าน ตำกัลล้า เวลาว่างมีน้อย จะมีก็เพียงพิธีรวมญาติ เช่น งานโกนจุก แต่งงานและบวชนาค เดือน 6 แต่งงานกันมาก เพราะคนไทยไม่นิยมแต่งงานเดือนคี่ ยกเว้นเดือนเก้าที่ออกเสียงใกล้เคียงกับ “ก้าว” จะรอไปถึงเดือน 8 ก็เป็นเทศกาลเข้าพรรษาไม่นิยมแต่งงานกันอีก

งานหลวงที่มีความสำคัญแก่ราษฎรทางกำลังใจอย่างยิ่งก็คือ พิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ และพระราชพิธีพืชมงคลอันเป็นพระราชพิธีที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงประกอบเพื่อ

1. ให้ความสำคัญแก่อาชีพกสิกรรมที่มีการทำนาเป็นหลัก แม้พระมหากษัตริย์ก็ทรงเป็นกสิกร
2. ให้ขวัญแก่ประชาชน และให้พันธุ์ที่เป็นสิริมงคลยิ่ง
3. ประกาศสภาพภูมิศาสตร์ให้ประชาชนทราบว่ามีฝนมาแล้ว และควรจะเริ่มทำนา
4. ดูสภาพของน้ำที่จะเอื้ออำนวยในการเกษตรและจะได้ไม่ประมาทเรื่องการวางแผนหาแหล่งน้ำมาเพาะปลูก

งานเดือน 6 ที่สำคัญอีกงานหนึ่งก็คือ งานวิสาขบูชาตรงกับวันเพ็ญกลางเดือน 6

เถรถือศีล 10 ข้อ ส่วนพระภิกษุอื่นถือ 227 ข้อ และจะต้องมีเครื่องบริวารของพระบวชใหม่ 8 อย่างคือ มีด ด้าย เข็ม สบง รัตประคต จีวร สังฆาฏิ บาตร หม้อกรองน้ำ จำต้องมีครบถ้วนตามพุทธบัญญัติ

สมัยก่อนชายหนุ่มบวชแล้วก็เพื่อ “เปียด” คือแต่งงาน เป็นพิธีที่คนไทยถือมากว่า จะต้องระมัดระวัง เพราะเป็นการตั้งหลักชีวิตและเป็นการดำรงวงศ์ตระกูล

ในพิธีแต่งงานแบบไทยนั้นมีหลักใหญ่อยู่ 2 ประการ ประการแรกคือ การแต่งงานเป็นการทำสัญญา ฉะนั้นเวลาประกอบพิธีจะต้องมีพยาน ประการที่ 2 ฝ่ายชายจะต้องพร้อมกล่าวคือจะต้องจบการศึกษาและควรจะต้องผ่านการบวชมาแล้วจึงจะสมบูรณ์

เมื่อชายหนุ่มตัดสินใจจะเลือกหญิงสาวมาเป็นคู่ชีวิตได้แล้ว จะต้องขอให้บิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่ ไปเจรจาขอต่อบิดามารดาของฝ่ายหญิง เพื่อยินยอมให้แต่งงานกันได้ เมื่อทางฝ่ายหญิงตกลงแล้ว บางรายจะกำหนดสินสอดทองหมั้น ทางผู้ชายจะส่งเผ้าแก่นำเงิน และสิ่งของที่ตกลงกันไว้ไปมอบให้ทางฝ่ายหญิงเป็นการประกาศหมั้น

พิธีแต่งงานจะเริ่มด้วยการนิมนต์พระมาสวดมนต์ ดักบาตรและฉันเช้า ตอนบ่ายคราด วาน์ ต่ำกล้า เวลาว่างมีน้อย จะมีก็เพียงพิธีรวมญาติ เช่น งานโกนจุก แต่งงาน และบวชนาค เดือน 6 แต่งงานกันมาก เพราะคนไทยไม่นิยมแต่งงานเดือนที่ ยกเว้นเดือนเก้าที่ออกเสียงใกล้เคียงกับ “ก้าว” จะรอไปถึงเดือน 8 ก็เป็นเทศกาลเข้าพรรษาไม่นิยมแต่งงานกันอีก

งานหลวงที่มีความสำคัญแก่ราชภฏทางกำลังใจอย่างยิ่งก็คือ พิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ และพระราชพิธีพืชมงคลอันเป็นพระราชพิธีที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงประกอบเพื่อ

1. ให้ความสำคัญแก่อาชีพกสิกรรมที่มีการทำนาเป็นหลัก แม้พระมหากษัตริย์ก็ทรงเป็นกสิกร

2. ให้ขวัญแก่ประชาชน และให้พันธุ์ที่เป็นสิริมงคลยิ่ง

3. ประกาศสภาพภูมิศาสตร์ให้ประชาชนทราบว่ามีฝนมาแล้ว และควรจะเริ่มทำนา

4. คุสสภาพของน้ำที่จะเอื้ออำนวยในการเกษตรและจะได้ไม่ประมาทเรื่องการวางแผนหาแหล่งน้ำมาเพาะปลูก

งานเดือน 6 ที่สำคัญอีกงานหนึ่งก็คือ งานวิสาขบูชาตรงกับวันเพ็ญกลางเดือน 6

ถือกันว่าเป็นวันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และเสด็จดับขันธปรินิพพาน เป็นอภิลักขิตกาลสำคัญยิ่งทางพุทธศาสนาจนสวดมนต์ บำเพ็ญบุญ ทำการกุศล เจริญ-
 เทียน เทคนต์ตลอดรุ่ง และยังคงมีวัดบางวัดในชนบทจำลองที่ถวายพระเพลิง เพิ่มศรัทธา
 และความศรัทธาขึ้นให้เห็นจริงเห็นจัง

เดือน 7 มีงานทำบุญสลากภัต คือ การถวายอาหารพระตามสลาก นับเข้าใน
 สังฆทาน มีการแจกฎีกา กำหนดวันและสถานที่ว่าจะเป็นวัดใด บางแห่งก็มีแห่อาหาร
 บางแห่งต่างคนต่างเอาไป ให้ลูกสาวหาคอนหรือยกแบกตามพ่อแม่ ชายหนุ่มจะดูสาว
 อยู่ข้างทาง การปรุงอาหารนั้นจะทำการกันสุดฝีมือ แล้วเขียนสลากเท่าจำนวนพระ ทายก
 จะเลือกถวายตามชอบใจไม่ได้ ทางภาคพายัพเรียกว่า “ตานกัวยสลาก”

แล้วก็เข้าพรรษา มีการถวายประทีปจำนำพระวรรษา ต่างแห่เทียนจำนำพระ
 วรรษาของตนไปทางบกบ้าง เรือบ้าง มีพิณพาทย์ ช้อง กลอง ประโคม เอ็กเกริก
 ไปทั้งคนแห่คนดู ปัจจุบันดูเหมือนว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะคงยังทำการกันแข่งขันมาก
 ขี่ผึ้งที่นำมาหล่อเทียนนั้นจะต้องหามาเองและหล่อเอง

และแล้วเทศกาลสารทก็มาถึง คือวันสิ้นเดือน 10 ชาวบ้านจะนำเอาโภชนาหาร
 พร้อมทั้งกระยาสารท และกล้วยไข่ไปตักบาตรธารณะกันทั่ววัด กระยาสารทคือ ข้าวเฒ่า
 ข้าวตอก ถั่วงา และมะพร้าวทวนกับน้ำตาลเข้มข้นจนเกาะกัน ทำกันทุกบ้านไม่เว้น
 เครื่องปรุงถึงหน้าทุกอย่าง แต่ทางกรุงเทพฯ จะใช้ซื้อหา

การทำบุญเทศกาลสารทนี้ ก็เพื่อระลึกถึงผู้ตายซึ่งมีอยู่แทบทุกศาสนา ของจีน
 ก็มีสารทขนมโก๋ ทางอีสานก็มีบุญข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก ทางปักษ์ใต้ก็มีบูชาข้าว
 บิณฑ์

ทอดกฐินนั้นมาถึงหลังออกพรรษา ปัจจุบันทอดกันทั้งทางน้ำ ทางบก และทาง
 อากาศนอกประเทศ มีการตระเตรียมผ้ากฐินและเครื่องไทยธรรมของถวายพระ การ
 แห่เครื่องกฐินจะมีดนตรีมีแห่มีฆ้อง เพื่อให้ชาวบ้านไทยร่วมอนุโมทนากับบองค์กฐิน
 มีการเลี้ยงพระเพล และผู้ร่วมงานกฐินส่วนมากเพื่อความสะดวกจะเลี้ยงด้วยข้าวกระทง
 หรือข้าวห่อ สนุกสนานเปลี่ยนบรรยากาศและประหยัด บางรายเงินมากถึงเลี้ยงโต๊ะจีน
 กันเลยทีเดียว เป็นเรื่องของวัฒนธรรมในพิธีศาสนา

กลิ่นที่สนุกที่สุด ต้องประสานงานช่วยกันเหนื่อยมากที่สุดคือจุลกฐิน เริ่มด้วย เก็บฝ้ายมากรอบันเป็นเส้นด้าย ทอเป็นผืนผ้า ดัดเย็บย้อมไตรจีวรให้เสร็จใน 24 ชั่วโมง ปัจจุบันนาน ๆ จะได้เห็น ก็ยังดีที่ไม่สูญเสียชีวิตเดียว อาานิสงฆ์สูงสุดในเรื่องของการจัดสถานที่สำหรับรดน้ำ บ่าวสาวจะนั่งบนพรมหรือเสื่อก็ได้ แต่ปัจจุบันมักจะนั่งคูบนตั้ง เวลารดน้ำจะหมอบกราบ ข้างที่หมอบจะมีพานหรือถาดใส่เครื่องรดน้ำ ได้แก่สังข์ หม้อน้ำมนต์ที่มีใบสวาสดีลอยอยู่มีผะอบน้อยใส่แป้งเจิม และพานใส่มงคลแฝด

แขกจะเข้าแถวเรียงหนึ่งรับสังข์บรรจุน้ำมนต์รดลงบนมือหรือศีรษะของบ่าวสาว ตอนเย็นคำอาจะจะมีการเลี้ยงสนุกสนานระหว่างเพื่อนฝูงทั้ง 2 ฝ่าย การเลี้ยงจะสิ้นสุดลงเมื่อผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายกล่าวอวยพร ต่อไปก็ถึงพิธีปูที่นอน เฒ่าแก่ผู้ปูที่นอนนั้น จะต้องเลือกเฟ้นเชือกคู่แต่งงานที่มีบุตรและชีวิตครอบครัวมีแต่ความสำเร็จ ตอนนี่แขกจะกลับพร้อมด้วยของชำร่วย

จะเป็นเพราะว่าประเทศไทยนั้นอยู่ในสังคมเกษตรกรรม น้ำจึงมีความสำคัญในพิธี ชนหมากหมั้นหรือชนหมากแต่งงานสิ่งที่บรรจุนั้นจะแสดงว่าบ้านฝ่ายชายนั้นสมบูรณ์ไปด้วยผลผลิตทางเกษตรและนำพืชพันธุ์มาสู่บ้านเจ้าสาว เพื่อมารับใช้และเพาะปลูกให้ในกาลต่อไป

ในที่สุดก็ถึงเรื่องการตายคือพิธีศพซึ่งเป็นการรวมญาติครั้งสุดท้าย ประเพณีไทยแท้ ๆ นั้นไม่มีการเก็บศพนาน ต่างจังหวัดบางภาคตายเข้าเผายืน จะเก็บศพก็ไม่เกิน 2-3 คืน การตั้งศพสดนาน เก็บศพก่อนเผาเป็นการได้รับอิทธิพลจากจีน และการจัดดอกไม้ประดับหีบศพนั้นเอามาจากทางตะวันตก

ประเพณีประจำปีของไทย

บางที่เรียกว่าพิธีประจำปีเดือน มีกำหนดตายตัว และพึงสภาพภูมิศาสตร์มาก ประเพณีประจำปีของไทยนั้นจะมีความมุ่งหมายแฝงประมาณ 5 ประการดังต่อไปนี้

1. เพื่อศีลธรรมและศาสนา
2. เป็นการบำรุงช่าง และฝีมือในด้านต่าง ๆ
3. ให้กำลังใจในอาชีพ
4. รับสภาพภูมิศาสตร์
5. รวมคนสมานสามัคคี รื่นรมย์ สวรรค์ พบปะและโอกาสการเลือกคู่ของหนุ่มสาว

หนุ่มสาว

กฐินที่สนุกที่สุด ต้องประสานงานช่วยกันเหนื่อยมากที่สุดคือจุลกฐิน เริ่มด้วย เก็บฝ้ายมากรอบันเป็นเส้นด้าย ทอเป็นผืนผ้า ตัดเย็บย้อมไตรจักรให้เสร็จใน 24 ชั่วโมง ปัจจุบันนาน ๆ จะได้เห็น ก็ยังดีที่ไม่สูญเสียทีเดียว อาานิสงค์สูงสุดในเรื่องของการจัดสถานที่สำหรับรดน้ำ ปาวสาวจะนั่งบนพรมหรือเสื่อก็ได้ แต่ปัจจุบันมักจะนั่งอยู่บนตั่ง เวลารดน้ำจะหมอบกราบ ข้างที่หมอบจะมีพานหรือถาดใส่เครื่องรดน้ำ ได้แก่สังข์ หม้อน้ำมนต์ที่มีใบสวาสดีลอยอยู่มีผะอบน้อยใส่แป้งเจิม และพานใส่มงคลแฝด

แขกจะเข้าแถวเรียงหนึ่งรับสังข์บรรจุน้ำมนต์รดลงบนมือหรือศีรษะของปาวสาว ตอนเย็นถ้าอาจจะมีการเลี้ยงสนุกสนานระหว่างเพื่อนฝูงทั้ง 2 ฝ่าย การเลี้ยงจะสิ้นสุดลงเมื่อผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายกล่าวอวยพร ต่อไปถึงพิธีปูที่นอน เฒ่าแก่ผู้ปูที่นอนนั้น จะต้องเลือกเฟ้นเชือกคู่แต่งงานที่มีบุตรและชีวิตครอบครัวมีแต่ความสำเร็จ ตอนนี่แขกจะกลับพร้อมด้วยของชำร่วย

จะเป็นเพราะว่าประเทศไทยนั้นอยู่ในสังคมเกษตรกรรม นำจึงมีความสำคัญในพิธี ชนหมากหมั้นหรือชนหมากแต่งงานสิ่งที่บรรจุนั้นจะแสดงว่าบ้านฝ่ายชายนั้นสมบูรณ์ไปด้วยผลผลิตทางเกษตรและนำพืชพันธุ์มาสู่บ้านเจ้าสาว เพื่อมารับใช้และเพาะปลูกให้ในกาลต่อไป

ในที่สุดก็ถึงเรื่องการตายคือพิธีศพซึ่งเป็นการรวมญาติครั้งสุดท้าย ประเพณีไทยแท้ ๆ นั้นไม่มีการเก็บศพนาน ต่างจังหวัดบางภาคตายเข้าเฝ้าเย็น จะเก็บศพก็ไม่เกิน 2-3 คืน การตั้งศพสดนาน เก็บศพก่อนเฝ้าเป็นการได้รับอิทธิพลจากจีน และการจัดดอกไม้ประดับหีบศพนั้นเอามาจากทางตะวันตก

ประเพณีประจำปีของไทย

บางทีเรียกว่าพิธีประจำปีเดือน มีกำหนดตายตัว และพึงสภาพภูมิศาสตร์มาก ประเพณีประจำปีของไทยนั้นจะมีความมุ่งหมายแฝงประมาณ 5 ประการดังต่อไปนี้

1. เพื่อศีลธรรมและศาสนา
2. เป็นการบำรุงช่าง และมีมือในด้านต่าง ๆ
3. ให้กำลังใจในอาชีพ
4. รับสภาพภูมิศาสตร์
5. รวมคนสมานสามัคคี รื่นรมย์ สวรรค์ พบปะและโอกาสการเลือกคู่ของหนุ่มสาว

หนุ่มสาว

ปีใหม่ของคนไทยนั้นนับตามจันทรคติและตั้งต้นเอาในวันมหาสงกรานต์ คือวันที่ 13 เมษายนไม่ยกเว้น ถ้าเผื่อเป็นพิธีทางลานนา อาจจะแตกต่างกันบ้างในข้อปลีกย่อย แต่ก็จะเป็นกำหนดนี้ และมีนางสงกรานต์ถึง 7 องค์

ต้นเหตุที่จะเกิดมีนางสงกรานต์เนื่องมาจากท้าวบิลพรหมหรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าท้าวมหาสงกรานต์ ไปทำและแพพ่นลูกเศรษฐี ชื่อธรรมาบลกุมาร จึงต้องตัดเศียรตัวเองตามสัญญาพินัน

เศียรท้าวบิลพรหมนี้มีพิษมาก ถ้าตั้งไว้บนแผ่นดินไฟก็จะไหม้ทั่วโลกธาตุ ถ้าจะโยนขึ้นบนอากาศฝนก็จะแล้ง ถ้าจะทิ้งในมหาสมุทรน้ำก็จะแห้ง จึงสั่งให้นางทั้ง 7 ผู้เป็นธิดาอาพาณมารับเศียรไว้แล้วเชิญเข้าประดิษฐานในมณฑป ณ ถ้ำคันธุลีเขาไกรลาส เพราะเป็นที่เดียวจะไม่ลุกเป็นไฟ

นางทั้ง 7 นี้เป็นบาทบริจาริกาของพระอินทร์ จอมเทวราชมีชื่อต่าง ๆ กันคือ ทวษ โคราค รากษส มณฑา กิริณี กิมิทา และมโหทร ใช้ดอกไม้ เครื่องประดับ อาวุธ พาหนะและอาหารต่าง ๆ กัน ผลัดเปลี่ยนเวียนกันเป็นนางสงกรานต์องค์ละปี แต่ละปียังมีนาคให้น้ำ นาคน้อยตัวน้ำจะมาก นาคมากตัวน้ำจะน้อย ถ้าให้ 7 ตัวจะมีปัญหาทางขาดน้ำมาก

โบราณถือว่าปีหนึ่งก็คือ พระอาทิตย์เดินรอบโลกครบ 1 รอบ ฉะนั้นวันสุกดิบ (วันที่ 12 เมษายน) จึงเป็นวันจ่ายและเตรียมของไว้ทำบุญในวันรุ่งขึ้น ฝ่ายหญิงสาวจะเตรียมนุ่งใหม่หม่มใหม่ หากเป็นเครื่องนุ่งหม่มเก่าก็ต้องย้อมอัดให้เรียบและจีบด้วยเครื่องจีบ ก่อนจะใช้จะร่ำและอบให้หอม ขนาดที่ว่านึ่งที่ไหนดอมติดกระดานที่นั่นทีเดียว ทั้งหมดนี้ว่าด้วยอดีต สมัยที่คนไทยไม่ชอบใช้เงินโดยไม่จำเป็น

กิจกรรมฉลองปีใหม่ไทยก็ต้องขึ้นต้นด้วยเรื่องทำบุญตักบาตร ก่อพระเจดีย์ทราย หรือขนทรายเข้าวัด ปล่อยนก ปล่อยปลา ปล่อยเต่า ฯลฯ

สงวน้ำพระพุทธรูปสำคัญของชุมชนแต่ละแห่ง แล้วก็รดน้ำขอพรผู้ใหญ่ ที่อายุ 50 ปีขึ้นไป การที่สมัยหลังมาคิดเป็น 60 ปีนั้นน่าจะเป็นความคิดที่ได้มาจากเขยิดของจีนเพราะอายุเฉลี่ยของคนไทยแต่ก่อนจนถึงปัจจุบันเห็นจะไม่เกิน 60 ปี ของที่นำไปกราบขอพรก็มีเครื่องใช้จำเป็นของผู้สูงอายุ น้ำอบไทย ปัจจุบันเห็นมีโอเดอร์โคโลญที่แปลว่า “น้ำจากเมืองโคโลญ” ผ่าเซ็ดตัวถึงขนมไทยที่ทำเองซึ่งบางที่ก็กลายเป็นเค้กไป เค้กขนมเพิ่มการเสียดุลการค้า

ท่านผู้ใหญ่โบราณนั้นท่านไม่รับฝ้ายเดียว ท่านจะให้ด้วย บางท่านก็แจกเงิน บางท่านก็แจกหนังสือแล้วก็เลี้ยงข้าวแซ่ ซึ่งมีกรรมวิธีการปรุงไม่ได้พิศดารอะไร แต่ปัจจุบันก็หาคนทำถูกต้องได้น้อยคน ทำง่ายแต่ประณีตอย่างยิ่ง แม้แต่น้ำแซ่ข้าว

หนุ่มสาวก็จะมีรื่นเริงสงกรานต์ สาดน้ำกันเอง บ้างก็ประแป้งแถมให้ ซึ่งยังคงทำกันอยู่จนทุกวันนี้ แล้วก็มีการละเล่นพื้นเมือง เช่นร้องเพลงพิชฐาน เพลงพวงมาลัยตามลานวัด เล่นให้ได้เหงื่อก็มีช่วงชัย ชักเย่อ มอญซ่อนผ้า แต่ละภาคก็แตกต่างกันไปตามประเพณีนิยม น่าสังเกตว่าการว่าเพลงของชาวบ้านไทยนั้น ผู้ชายจะเป็นฝ่ายเฝ้าชวนผู้หญิงเล่นตัวและว่าให้เจ็บ ๆ

ถึงเดือน 6 และเดือน 7 พันธุรื้อน อย่างเข้าฤดูฝน งานในนาซุกขึ้น ไหนจะไถคราด ว่าน ดำกล้า เวลาวางมีน้อย จะมีก็เพียงพิธีรวมญาติ เช่น งานโกนจุก แต่งงาน และบวชนาค เดือน 6 แต่งงานกันมาก เพราะคนไทยไม่นิยมแต่งงานเดือนสี่ ยกเว้นเดือนเก้าที่ออกเสียงใกล้เคียงกับ “ก้าว” จะรอไปถึงเดือน 8 ก็เป็นเทศกาลเข้าพรรษาไม่นิยมแต่งงานกันอีก

เพ็ญเดือน 11 และเพ็ญเดือน 12 นั้น น้ำก็หลากพระจันทร์ก็สวย วันเพ็ญในเดือนตุลาคมและพฤศจิกายนจึงเป็นเทศกาลลอยกระทง ประชาชนจะจัดทำกระทงด้วยใบตองกล้วยให้แน่นหนาจนน้ำซึมเข้ามิได้ ปักธูปเทียนและใส่เงินปลีกล็ก ๆ น้อย ๆ พร้อมด้วยหมากพลูคำหนึ่ง บ้างก็ทำให้ประณีตกว่านั้น ตัวกระทงเอากาบพลับพลึงทำแทนเป็นบัวขาวดงามใช้แทนกระทงใบตอง บางทีก็ทำเป็นต๋วนก เรือกุหลาบหรือเรือประทุนจะเสียบธูปและเทียนลงบนกาบมะพร้าวพลอยได้ก็ใช้ได้ ขณะนี้ตัวกระทงนั้นได้กลายรูปไปตามวัสดุที่ประกอบเช่นโฟมและขนาดก็ใหญ่ขึ้น จนนางนพมาศคือหญิงสาวหน้าตาดีลงไปนั่งให้ลอยไปตามน้ำได้

การลอยกระทงในวันเพ็ญเดือนน้ำหลากเช่นนี้มีอยู่ทั่วประเทศทุกภาค ทางภาคพายัพพอถึงเดือนยี่เป็ง ซึ่งตรงกับกลางเดือน 12 นอกจากลอยกระทงแล้ว ยังมีการตามประทีปที่ทำด้วยดินเผาโตกว่าถ้วยตะไลปากผาย หยอดขึ้นถึงป่าน้ำมันมะพร้าวลงไป แล้ววางด้ายขวันเป็นดินเป็นไส้นำไปจุดตามวัดและที่อยู่อาศัย ดับไฟดวงใหญ่เสียจะคงงามอมแว่มเห็นแล้วสบายใจอย่างยิ่ง ทางอีสานก็มีการลอยหยวกกล้วยทั้งต้นประดับประดา ส่วนการลอยแพของทางใต้ นั้น ทำในรูปเสียดบาลมากกว่าจะเป็นพิธีลอยกระทง

ท่านผู้ใหญ่โบราณนั้นท่านไม่รับฝ่ายเดียว ท่านจะให้ด้วย บางท่านก็แจกเงิน บางท่านก็แจกหนังสือแล้วก็เลี้ยงข้าวแซ่ ซึ่งมีกรรมวิธีการปรุงไม่ได้พิศดารอะไร แต่ปัจจุบันก็หาคนทำถูกต้องได้น้อยคน ทำง่ายแต่ประณีตอย่างยิ่ง แม้แต่น้ำแซ่ข้าว

หนุ่มสาวก็จะมีรีนเริงสงกรานต์ สาดน้ำกันเอง บ้างก็ประแป้งแถมให้ ซึ่งยังคงทำกันอยู่จนทุกวันนี้ แล้วก็มีการละเล่นพื้นเมือง เช่นร้องเพลงพืชรฐาน เพลงพวงมาลัยตามลานวัด เล่นให้ได้เหงื่อก็มีช่วงชัย ชักเย่อ มอญซ่อนผ้า แต่ละภาคก็แตกต่างกันไปตามประเพณีนิยม น่าสังเกตว่าการว่าเพลงของชาวบ้านไทยนั้น ผู้ชายจะเป็นฝ่ายว่าวอนผู้หญิงเล่นตัวและว่าให้เจ็บ ๆ

ถึงเดือน 6 และเดือน 7 พันธุรื้อน อย่างเข้าฤดูฝน งานในนาซุกขึ้น ไหนจะไถคราด ว่าน ดำกล้า เวลาว่างมีน้อย จะมีก็เพียงพิธีรวมญาติ เช่น งานโกนจุก แต่งงาน และบวชนาค เดือน 6 แต่งงานกันมาก เพราะคนไทยไม่นิยมแต่งงานเดือนคี่ ยกเว้นเดือนเก้าที่ออกเสียงใกล้เคียงกับ “ก้าว” จะรอไปถึงเดือน 8 ก็เป็นเทศกาลเข้าพรรษาไม่นิยมแต่งงานกันอีก

เพ็ญเดือน 11 และเพ็ญเดือน 12 นั้น น้ำก็หลากพระจันทร์ก็สวย วันเพ็ญในเดือนตุลาคมและพฤศจิกายนจึงเป็นเทศกาลลอยกระทง ประชาชนจะจัดทำกระทงด้วยใบตองกล้วยให้แน่นหนาจนน้ำซึมเข้ามิได้ ปักรูปเทียนและใส่เงินปลีกล็ก ๆ น้อย ๆ พร้อมด้วยหมากพลูคำหนึ่ง บ้างก็ทำให้ประณีตกว่านั้น ตัวกระทงเอากาบพลับพลึงทำแทนเป็นบัวขาวดงามใช้แทนกระทงใบตอง บางทีก็ทำเป็นตุ๊กตารูปเรือกุหลาบหรือเรือประทุนจะเสียบรูปและเทียนลงบนกาบมะพร้าวพอลอยได้ก็ใช้ได้ ขณะนี้ตัวกระทงนั้นได้กลายรูปไปตามวัสดุที่ประกอบเช่นโฟมและขนาดก็ใหญ่ขึ้น จนนางนพมาศคือหญิงสาวหน้าตาดีลงไปนั่งให้ลอยไปตามน้ำได้

การลอยกระทงในวันเพ็ญเดือนน้ำหลากเช่นนี้มีอยู่ทั่วประเทศทุกภาค ทางภาคพายัพพอถึงเดือนยี่เป็ง ซึ่งตรงกับกลางเดือน 12 นอกจากลอยกระทงแล้ว ยังมีการตามประทีปที่ทำด้วยดินเผาโตกว่าถ้วยตะไลปากผาย หยอดขี้ผึ้งปนน้ำมันมะพร้าวลงไป แล้ววางด้วยขี้วันเป็นดินเป็นไส้นำไปจุดตามวัดและที่อยู่อาศัย ดับไฟดวงใหญ่เสียจะดงมาวอมแวมเห็นแล้วสบายใจอย่างยิ่ง ทางอีสานก็มีการลอยหยวกกล้วยทั้งต้นประดับประดา ส่วนการลอยแพของทางใต้ นั้น ทำในรูปเสื่อกบถมากกว่าจะเป็นพิธีลอยกระทง

เมื่อน้ำมากจนเจิ่ง จึงมีประเพณีอีกอย่างหนึ่งในทุกภาคของประเทศไทย คือ ประเพณีแข่งเรือ เป็นประเพณีรวมคนเพื่อแสดงน้ำใจนักกีฬา หนุ่มสาวก็จะได้มีกิจกรรมที่น่าสนใจทำการแข่งเรือมีฝีพายตั้งแต่ 8 คนขึ้นไปจนถึง 40 หรือ 50 คน ช้อมกันนาน ส่วนมากจะใช้ศาลาวัดเป็นที่รวมชุมนุม คนในชุมชนนั้นจะช่วยกันอุปการะผู้หญิงเป็นฝ่ายเลี้ยงดู เป็นเรื่องตื้นเต้นทำให้ชนบทมีชีวิตชีวาและบรรยากาศเต็มไปด้วยมิตรภาพ

ถึงเวลานัด เรือจากที่ต่าง ๆ จะไปชุมนุมกัน ฝีพายที่มาจากถิ่นไกลก็จะพักแรมใครเป็นเจ้าของบ้านก็จะช่วยกันเลี้ยงแขก ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน รักกันข้ามบางข้ามคิ่งน้ำ

เดือนอ้ายเป็นเดือนเทศน์มหาชาติ ประชาชนจะทำกัณฑ์เทศน์แปลก ๆ เชื่อกันว่าถ้าได้ฟังมหาเวสสันดรชาดกครบ 13 กัณฑ์ในวันเดียวจะได้กุศลแรงมาก ระหว่างพิธีเทศน์มหาชาตินั้นเป็นหน้ากึ่ง ที่ไหนมีน้ำจืดจะจับกังนางกึ่งก้ามกรามได้ที่นั้น ฉะนั้นของเลี้ยงในพิธีเทศน์จึงไม่หนีขนมเบี้อง เชื่อกันมาจนถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า หญิงสาวคนใดจะละเลงขนมเบี้องได้ จีบขนมจีบได้ลูกกลมปลายแหลมจีบละเอียด ปอกมะพร้าวรวีได้ครบลาย สดท้ายจีบพลูยาวได้กัถรอบตลอดจีบ จึงจะสมควรได้รับสมญานามว่า “แม่ร้อยซัง” หรือ “แม่ 8,000 บาท”

เดือนยี่มีพิธีโล้ชิงช้า เพื่อรับเสด็จพระอิศวรเป็นเจ้าขณะทรงเยี่ยมโลก พิธีจะจัดที่โบสถ์พราหมณ์ เดียวนี้เลิกเสียแล้ว

ส่วนเดือน 3 นั้นมีพิธีมาฆบูชา คือ วันที่พระอรหันต์ 1,250 องค์มาเฝ้าพระพุทธเจ้าพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย นับเป็นการคืบคลานสู่หย้าครั้งใหญ่ที่สุดของโลกครั้งหนึ่ง พระพุทธองค์จึงประทานพุทธโอวาทอันเป็นหลักของพระพุทธศาสนา ในวันนั้นไปวัดเพื่อสวดมนต์ฟังเทศน์ มีการประกวดโคมดอกลี

เดือนสุดท้ายของปีคือเดือน 4 ตรงกับเดือนมีนาคม เป็นเดือนเสดาะเคราะห์ทั้งบ้านและเมือง ไล่สิ่งชั่วร้ายเพื่อเตรียมรับปีใหม่ จะมีการสวดมนต์เลี้ยงพระโกนแคะจุก เปียเด็กเพื่อพ้นจากการเป็นทารก นับว่าเป็นวันเด็กของคนโบราณนั่นเอง

นอกจากนี้เรายังมีพิธีเบ็ดเตล็ดอีกมากมายเกินจะพรรณนา เช่นพิธีทำขวัญข้าว ขึ้นบ้านใหม่ ทำขวัญเสาเรือน พิธีแห่นางแมวเพื่อขอฝน ตามธรรมดาของชาติ

ที่มีวัฒนธรรมเป็นของตัวเองมาเป็นเวลานาน และพิธีต่าง ๆ ยังมีเอกลักษณ์ตามถิ่น
ของตนเอง

หน้าที่ของเราชาวไทยก็คือ ต้องช่วยกันพิจารณาว่าพิธีอะไรควรจะรักษาไว้
และพิธีใดควรจะเลิกทำเพราะขาดเหตุผลและล้าสมัย หลักใหญ่ที่สุดที่จะปฏิบัติได้ทันที
ก็คือว่า พิธีที่ให้ความสำคัญเฉพาะตัวบุคคลนั้นต้องลดหรือทำกันเองในหมู่ญาติมิตร
ได้แก่พิธีรวมญาติทั้งหมด ส่วนพิธีให้ขวัญรวมกลุ่มก่อให้เกิดความสามัคคี ดีต่อส่วน
รวมนั้นคงจะต้องช่วยกันรักษาไว้สืบไป

● บทความนี้เคยลงตีพิมพ์ใน “วารสารไทย” ปีที่ 2 ฉบับที่ 7 (กรกฎาคม-กันยายน
2525)

ที่มีวัฒนธรรมเป็นของตัวเองมาเป็นเวลานาน และพิธีต่าง ๆ ยังมีเอกลักษณ์ตามถิ่น
ของตนเอง

หน้าที่ของเราชาวไทยก็คือ ต้องช่วยกันพิจารณาว่าพิธีอะไรควรจะรักษาไว้
และพิธีใดควรจะเลิกทำเพราะขาดเหตุผลและล้าสมัย หลักใหญ่ที่สุดที่จะปฏิบัติได้ทันที
ก็คือว่า พิธีที่ให้ความสำคัญเฉพาะตัวบุคคลนั้นต้องลดหรือทำกันเองในหมู่ญาติมิตร
ได้แก่พิธีรวมญาติทั้งหมด ส่วนพิธีให้ขวัญรวมกลุ่มก่อให้เกิดความสามัคคี ดีต่อส่วน
รวมนั้นคงจะต้องช่วยกันรักษาไว้สืบไป

● บทความนี้เคยลงตีพิมพ์ใน “วารสารไทย” ปีที่ 2 ฉบับที่ 7 (กรกฎาคม-กันยายน
2525)

กลอน อุดมการณ์ของชาติ

สมมาศ ม่วงใหญ่

ท่านรักชาติเพียงใดใครขอถาม
รักด้วยความจริงใจแค่ไหนหนอ
ท่านร้องเพลงชาติได้ยังไม่พอ
ชาติยังรอ ผู้สร้างสม อุดมการณ์
เพื่อพิทักษ์ รักษาชาติ ศาสน์ กษัตริย์
เพื่อสมบัติ แผ่นดิน ถิ่นรูปขวาน
เพื่อเอกราช ชาติไทย ให้ยืนนาน
จงกล้าหาญ ร่วมแรงรัก สามัคคี
ประชาชน พลเมืองดี ที่ระเบียบ
กฎหมายเปรียบ บทบัญญัติ จัดหน้าที่
ท่านทำถูก ปลูกนิสัย วินัยดี
ทุกคนมี การเสียสละ และอภัย
นี่แหละคือ หัวใจทอง ของชาวพุทธ
บริสุทธิ์ สัตย์ซื่อ คือนิสัย
การอ่อนน้อม ถ่อมตน คือคนไทย
รู้จักใช้ ประหยัดทรัพย์ ไม่อับจน
ชาตินิยม ชมของไทย ใช้ของถิ่น
ส่งเสริมศิลป ปาชีพ รับผิดชอบ
ขยันไว้ ไม่จับจด ทั้งอดทน
จักส่งผล ถึงรัฐ พัฒนา

หน้าที่ของ ผองบรรดา ประชาชนผู้
 คืออุดมการณ์ ของชาติ ที่ปรารถนา
 จงยึดแนว แล้วปฏิบัติ ด้วยศรัทธา
 รัฐนาวา พาชาติไทย ปลอดภัยเอ

- ส่วนนกกลอนที่ชนะเลิศการประกวดกลอนปลุกฝังอุดมการณ์ของชาติ โดยได้จัด
 พิธีมอบรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดในช่วงพิธีปิดการสัมมนาฯ 12 พฤษภาคม 2525

หน้าที่ของ ผองบรรดา ประชาชนบุรี

คืออุดมการณ์ ของชาติ ที่ปรารถนา

จงยึดแนว แล้วปฏิบัติ ด้วยศรัทธา

รัฐนาวา พาชาติไทย ปลอดภัยเอย

● ส่วนนกกลอนที่ชนะเลิศการประกวดกลอนปลุกฝังอุดมการณ์ของชาติ โดยได้จัด
พิธีมอบรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดในช่วงพิธีปิดการสัมนานา 12 พฤษภาคม 2525

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

THIS BOOK IS THE PROPERTY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO
AND IS LOANED TO YOU BY THE LIBRARY

ส่วนที่ 4

การประชุมสัมมนากลุ่มย่อย

แนวทางการประชุมกลุ่มย่อย

ในการสัมมนาเรื่อง “บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

วันที่ 11-12 พฤษภาคม 2525

ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

กลุ่มที่ 1 การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยสินค้าไทย

- (1) ปัญหาหลักทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการจำหน่าย สินค้าไทย (ทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ) มีอะไรบ้าง?
- (2) สาเหตุของปัญหาดังกล่าวมีอะไรบ้าง?
- (3) จะมีแนวทางและมาตรการในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไรบ้าง?

ตัวอย่าง :

แนวทาง : ป้องกันสินค้าต่างประเทศมาแข่งขันกับสินค้าไทยในตลาดในประเทศ

มาตรการ : ออกกฎหมายห้ามนำเข้า

จัดสัปดาห์นิทรรศการสินค้าไทย

ฯลฯ

กลุ่มที่ 2 การประหยัดและควมมีระเบียบวินัยเพื่อพัฒนาประเทศ

- (1) ปัญหาความฟุ่มเฟือยไม่ประหยัด ขาดระเบียบวินัยในสังคมไทย อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศมีอะไรบ้าง? อาจแบ่งเป็นกลุ่มได้อย่างไร?

ส่วนที่ 4

การประชุมสัมมนากลุ่มย่อย

แนวทางการประชุมกลุ่มย่อย

ในการสัมมนาเรื่อง “บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

วันที่ 11-12 พฤษภาคม 2525

ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

กลุ่มที่ 1 การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยสินค้าไทย

- (1) ปัญหาหลักทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการจำหน่าย สินค้าไทย (ทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ) มีอะไรบ้าง?
- (2) สาเหตุของปัญหาดังกล่าวมีอะไรบ้าง?
- (3) จะมีแนวทางและมาตรการในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไรบ้าง?

ตัวอย่าง :

แนวทาง : ป้องกันสินค้าต่างประเทศมาแข่งขันกับสินค้าไทยในตลาดในประเทศ

มาตรการ : ออกกฎหมายห้ามนำเข้า

จัดสัปดาห์นิทรรศการสินค้าไทย

ฯลฯ

กลุ่มที่ 2 การประหยัดและควมมีระเบียบวินัยเพื่อพัฒนาประเทศ

- (1) ปัญหาความฟุ่มเฟือยไม่ประหยัด ขาดระเบียบวินัยในสังคมไทย อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศมีอะไรบ้าง? อาจแบ่งเป็นกลุ่มได้อย่างไร?

(2) สาเหตุของปัญหาดังกล่าวมีอะไรบ้าง?

(3) จะมีวิธีการใดบ้างที่สามารถนำไปปฏิบัติได้เพื่อใช้แก้ปัญหาดังกล่าว

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ

(1) ปัญหาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมตลอดจนความไม่สะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจในสังคมไทยอันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชาติไทย มีอะไรบ้าง? อาจแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ได้อย่างไร?

(2) สาเหตุปัญหาดังกล่าวมีอะไรบ้าง?

(3) จะมีแนวทางและมาตรการในการแก้ปัญหาดังกล่าวที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างไรบ้าง?

ตัวอย่าง : ยกระดับจิตใจของประชาชน

มาตรการ : จัดรายการสอนสมาธิวิปัสสนาทางวิทยุโทรทัศน์

ฯลฯ

กลุ่มที่ 4 บทบาทของการนิยมไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ

(1) ปัญหาความมั่นคงของชาติที่เกี่ยวข้องกับการนิยมไทยมีอะไรบ้าง? อาจแบ่งเป็นกลุ่มได้อย่างไร?

(2) สาเหตุของปัญหาดังกล่าวมีอะไรบ้าง?

(3) จะมีแนวทางและมาตรการในการแก้ปัญหาดังกล่าวที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างไรบ้าง?

แนวทางการประชุมกลุ่ม เรื่อง “การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยการนิมไทย”

จำนงค์ พนัสสุทาบุณย์

1. จุดหมายของการสัมมนา

สร้างอุดมการณ์ของชาติขึ้น 2 ประการ คือ

- ใช้ของที่ผลิตขึ้นหรือมีอยู่ในประเทศ
- ประหยัดอย่างผู้ที่ฉลาดและมีความพอดีในการกินการใช

สร้างเสริมอุดมการณ์ของชาติทั้ง 2 ประการนี้ในทุกระดับและทุกวงการ โดย
แนวทางของการนิมไทย

2. แนวทางของการนิมไทย

● ผู้ผลิตในประเทศ ทั้งในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองจากรัฐ เพื่อให้ขยายตัวและแข็งแกร่งขึ้น

● ขยายตลาดสินค้า ซึ่งมีอยู่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยทำให้ผู้ซื้อมีความมั่นใจในสินค้าและนิยมใช้สินค้านั้น และทำให้ผู้ผลิตรับผิดชอบต่อคุณภาพและความสม่ำเสมอของคุณภาพสินค้านั้น

● ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ เพื่อก่อให้เกิดการผลิตทางเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมในประเทศอย่างเต็มที่

● สร้างภาพพจน์ใหม่เกี่ยวกับตัวสินค้าไทย เพื่อให้เห็นว่าไม่ใช่สินค้าพื้น ๆ ต่อไปอีก แต่เป็นสินค้าที่ทันสมัย เหมาะสมทั้งในด้านคุณภาพและราคา

● สร้างภาพพจน์ใหม่เกี่ยวกับตัวบุคคลผู้ใช้สินค้าไทย เพื่อให้เห็นว่าไม่ใช่คนล้าสมัย แต่เป็นบุคคลที่มีอุดมการณ์

● ใช้การประหยัดเพื่อแก้ปัญหาขาดดุลการค้าของประเทศ ประหยัดเงินตราที่จะใช้ซื้อสินค้าจากต่างประเทศโดยซื้อสินค้าที่ผลิตขึ้นหรือมีอยู่ในประเทศแทน

● ใช้การประหยัดเพื่อแก้ปัญหาการขาดดุลงบประมาณแผ่นดิน สร้างเสริมความสำนึกแก่ราชการและพนักงานของรัฐในการใช้จ่ายเงินของรัฐให้เหมือนกับการใช้จ่ายเงินของตนเอง

แนวทางการประชุมกลุ่ม เรื่อง “การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยการนิมไทย”

อำนจค์ พนัสจุทาบูลย์

1. จุดหมายของการสัมมนา

สร้างอุดมการณ์ของชาติขึ้น 2 ประการ คือ

- ใช้ของที่ผลิตขึ้นหรือมีอยู่ในประเทศ
- ประหยัดอย่างผู้ที่ฉลาดและมีความพอดีในการกินการใช

สร้างเสริมอุดมการณ์ของชาติทั้ง 2 ประการนี้ในทุกระดับและทุกวงการ โดย

แนวทางของการนิมไทย

2. แนวทางของการนิมไทย

● ผู้ผลิตในประเทศ ทั้งในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ได้รับการส่งเสริมและคุ้มครองจากรัฐ เพื่อให้ขยายตัวและแข็งแกร่งขึ้น

● ขยายตลาดสินค้า ซึ่งมีอยู่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยทำให้ผู้ซื้อมีความมั่นใจในสินค้าและนิยมใช้สินค้านั้น และทำให้ผู้ผลิตรับผิดชอบต่อคุณภาพและความสม่ำเสมอของคุณภาพสินค้านั้น

● ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรมนุษย์ เพื่อก่อให้เกิดการผลิตทางเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมในประเทศอย่างเต็มที่

● สร้างภาพพจน์ใหม่เกี่ยวกับตัวสินค้าไทย เพื่อให้เห็นว่าไม่ใช่สินค้าพื้น ๆ ต่ไปอีก แต่เป็นสินค้าที่ทันสมัย เหมาะสมทั้งในด้านคุณภาพและราคา

● สร้างภาพพจน์ใหม่เกี่ยวกับตัวบุคคลผู้ใช้สินค้าไทย เพื่อให้เห็นว่าไม่ใช่คนล้าสมัย แต่เป็นบุคคลที่มีอุดมการณ์

● ใช้การประหยัดเพื่อแก้ปัญหาขาดดุลการค้าของประเทศ ประหยัดเงินตราที่จะใช้ซื้อสินค้าจากต่างประเทศโดยซื้อสินค้าที่ผลิตขึ้นหรือมีอยู่ในประเทศแทน

● ใช้การประหยัดเพื่อแก้ปัญหาการขาดดุลงบประมาณแผ่นดิน สร้างเสริมความสำนึกแก่ราชการและพนักงานของรัฐในการใช้จ่ายเงินของรัฐให้เหมือนกับการใช้จ่ายเงินของตนเอง

● ใช้การประหยัดเพื่อแก้ปัญหาการครองชีพ สร้างเสริมความสำนึกในการเป็นผู้ที่มีความฉลาดและพอดีในการกินการใช้

3. วิธีการปฏิบัติตามแนวทางของการนิยมีไทย

● รัฐจะให้การส่งเสริมและคุ้มครองผู้ผลิตในประเทศอย่างไร
 ● จะทำให้ผู้ซื้อมีความมั่นใจในสินค้าและนิยมใช้สินค้านั้นได้อย่างไร
 ● จะทำให้ผู้ผลิตรับผิดชอบต่อคุณภาพและความสม่ำเสมอของคุณภาพสินค้านั้นได้อย่างไร

● จะขยายอำนาจซื้อของคนส่วนใหญ่ในประเทศเพื่อขยายตลาดในประเทศได้อย่างไร

● จะลดการนำเข้าสินค้าประเภทต่าง ๆ เข้ามาในประเทศโดยไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการผลิตในประเทศได้อย่างไร ทั้งสินค้าประเภทอุปโภคบริโภค สินค้าทุนและสินค้าวัตถุดิบ

● จะสร้างภาพพจน์หรือค่านิยมใหม่เกี่ยวกับตัวสินค้าไทยได้อย่างไร
 ● จะสร้างภาพพจน์หรือค่านิยมใหม่เกี่ยวกับตัวบุคคลผู้ใช้สินค้าไทยได้อย่างไร
 ● จะใช้วิธีการประหยัดเงินตราต่างประเทศอย่างไรในการแก้ปัญหาดุลการค้า
 ● จะใช้การนิยมีไทยช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศได้อย่างไร
 ● จะใช้วิธีการประหยัดการใช้จ่ายเงินงบประมาณแผ่นดินได้อย่างไร
 ● รัฐในฐานะที่เป็นผู้ซื้อรายใหญ่ที่สุดในประเทศ จะช่วยขยายตลาดของสินค้าที่ผลิตในประเทศได้อย่างไร

● การปฏิบัติอย่างไรที่เรียกว่าเป็นความฉลาดและพอดี ในการกินการใช้

แนวทางการประชุมกลุ่ม

เรื่อง “บทบาทของการนิยมนิเทศไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ”

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

ประเด็นพิจารณา

1. ทางเศรษฐกิจ

● การนิเทศของที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าที่จำเป็น เช่น ยา จะก่อให้เกิดลักษณะการพึ่งตัวเองทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีส่วนเสริมสร้างความมั่นคงในระยะยาว

● การส่งเสริมการใช้ของที่ผลิตขึ้นในประเทศ ให้มีมาตรฐานสินค้าอันเดียวกัน จะเป็นการช่วยลดความแตกต่างในด้านความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วประเทศ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อันเป็นรากฐานสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ

ประเด็นพิจารณา ปัจจุบันเราสามารถผลิตสินค้าหลายชนิดได้ทัดเทียมกับสินค้าต่างประเทศ เช่น เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องหนัง และมีสินค้าอีกหลายประเภทที่สามารถจะส่งเสริมได้ เช่น ยา สมุนไพร ปัญหาคือ จะมีมาตรการส่งเสริมให้มีการผลิตที่มีคุณภาพโดยต้นทุนเหมาะสมได้อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อที่จะก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและประหยัด เพราะสินค้าที่ผลิตขึ้นทดแทนสินค้าต่างประเทศบางอย่างอาจใช้ต้นทุนผลิตสูงอันเป็นการนำเอาทรัพยากรด้านอื่น ๆ ของชาติมาใช้อย่างไม่ประหยัดและไม่เหมาะสม

2. ทางการเมือง

● การนิเทศไทย นำไปสู่จิตใจที่รักความเป็นไทย รักความเป็นอิสระเสรี จะทำให้เกิดการยึดถือเชื่อมั่น และส่งเสริมหลักการของประชาธิปไตยที่ถูกต้อง ซึ่งจะสนับสนุนให้เกิดความเป็นระเบียบทางการเมืองและความมีเสถียรภาพทางการเมือง ซึ่งส่งเสริมความมั่นคงของชาติไปในตัว

● การนิเทศไทย จะทำให้เกิดความรัก ความยึดมั่นในสถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไว้ด้วยกันและส่งเสริมความมั่นคงของชาติโดยตรง

แนวทางการประชุมกลุ่ม

เรื่อง “บทบาทของการนิยามไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ”

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

ประเด็นพิจารณา

1. ทางเศรษฐกิจ

● การนิยามของที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าที่จำเป็น เช่น ยา จะก่อให้เกิดลักษณะการพึ่งตัวเองทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีส่วนเสริมสร้างความมั่นคงในระยะยาว

● การส่งเสริมการใช้ของที่ผลิตขึ้นในประเทศ ให้มีมาตรฐานสินค้าอันเดียวกัน จะเป็นการช่วยลดความแตกต่างในด้านความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วประเทศ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อันเป็นรากฐานสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ

ประเด็นพิจารณา ปัจจุบันเราสามารถผลิตสินค้าหลายชนิดได้ทัดเทียมกับสินค้าต่างประเทศ เช่น เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องหนัง และมีสินค้าอีกหลายประเภทที่สามารถจะส่งเสริมได้ เช่น ยา สมุนไพร ปัญหาคือ จะมีมาตรการส่งเสริมให้มีการผลิตที่มีคุณภาพโดยต้นทุนเหมาะสมได้อย่างไร ทั้งนี้ เพื่อที่จะก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมและประหยัด เพราะสินค้าที่ผลิตขึ้นทดแทนสินค้าต่างประเทศบางอย่างอาจใช้ต้นทุนผลิตสูงอันเป็นการนำเอาทรัพยากรด้านอื่น ๆ ของชาติมาใช้อย่างไม่ประหยัดและไม่เหมาะสม

2. ทางการเมือง

● การนิยามไทย นำไปสู่จิตใจที่รักความเป็นไทย รักความเป็นอิสระเสรี จะทำให้เกิดการยึดถือเชื่อมั่น และส่งเสริมหลักการของประชาธิปไตยที่ถูกต้อง ซึ่งจะสนับสนุนให้เกิดความเป็นระเบียบทางการเมืองและความมีเสถียรภาพทางการเมือง ซึ่งส่งเสริมความมั่นคงของชาติไปในตัว

● การนิยามไทย จะทำให้เกิดความรัก ความยึดมั่นในสถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไว้ด้วยกันและส่งเสริมความมั่นคงของชาติโดยตรง

ประเด็นพิจารณา

● ทำอย่างไรจึงจะทำให้อุดมการณ์ในแง่ของการนิยามไทย เป็นสิ่งที่ยอมรับในกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมืองซึ่งจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันที่สำคัญ ๆ ต่าง ๆ ดำเนินไปอย่างราบรื่น

● การกำหนดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนิยามไทยให้ชัดเจน ก็จะเป็นรูปแบบหนึ่งของการเร่งรัดความมั่นคงของชาติทางการเมือง

● ควรกำหนดแนวทางในการนำค่านิยมที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ โดยให้กำหนดเป็นนโยบายของรัฐ

3. วัฒนธรรม

● ปัจจัยสำคัญที่เป็นลักษณะของความนิยามไทย ก็คือความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นลักษณะที่คนไทยส่วนใหญ่มีอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม การรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านสินค้าและความคิด จะทำให้เกิดปัญหาช่องว่างระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ ก่อให้เกิดความแตกแยกกันในแนวความคิดขึ้นในสังคมไทย ซึ่งแต่เดิมสังคมไทยดำรงอยู่ได้กับการร่วมมือพึ่งพากันตลอดเวลา ทำให้มีส่วบันทอนความมั่นคงของชาติลงไปอย่างมาก

ประเด็นพิจารณา

● ควรจะพิจารณาและกำหนดเป็นนโยบายของรัฐถึงค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยคำนึงสถานการณ์ทางทัศนคติ และสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายให้การนิยามไทยทางวัฒนธรรมนั้น สามารถประสมประสานกับรูปแบบของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

● และเพื่อให้มีผลสืบเนื่องต่อการเร่งรัดเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ ควรจะเผยแพร่แนวทางการนิยามไทยทางวัฒนธรรมที่กำหนดขึ้นอย่างเหมาะสมแล้วลงในระบบการศึกษาและผ่านทางกลุ่มองค์กรประชาชนต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

ส่วนที่ 5

สรุปผลการสัมมนา

รายงานผลและข้อเสนอแนะ

จากการสัมมนาเรื่อง “บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

11-12 พฤษภาคม 2525

ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

การสัมมนาเรื่อง “บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ” ครั้งนี้ จัดขึ้นโดยสมาคมนิคมไทย คณะอนุกรรมการอุดหนุนการดำเนินงานของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ และสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติในแนวทางนิคมไทย ทั้งทางด้านจิตใจและวัตถุแก่บุคคลระดับผู้นำจากภาครัฐบาลและเอกชน และเพื่อร่วมกันพิจารณาปัญหาและมาตรการแก้ไขตามแนวทาง “นิคมไทย” อันจะทำให้แนวทางนี้ได้มีบทบาทในการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

การสัมมนาครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมสัมมนาประมาณ 200 คน ประกอบด้วยข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ นักธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกร ผู้บริโภค นักวิชาการและสื่อมวลชน กิจกรรมของการสัมมนามีทั้งการบรรยาย การอภิปรายและการประชุมกลุ่ม โดยได้แบ่งการประชุมกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งที่ประชุมแต่ละกลุ่มได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับการนิคมไทยดังนี้

1. ที่ประชุมได้พิจารณาความหมายของคำ “นิคมไทย” เห็นว่าน่าจะมีความหมาย 3 ประการคือ ความนิยมในวิถีชีวิตหรือความเป็นอยู่อย่างไทย ความนิยมสินค้าไทย และความนิยมความคิดแบบไทย

ส่วนที่ 5

สรุปผลการสัมมนา

รายงานผลและข้อเสนอแนะ

จากการสัมมนาเรื่อง “บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

11-12 พฤษภาคม 2525

ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

การสัมมนาเรื่อง “บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ” ครั้งนี้ จัดขึ้นโดยสมาคมนิคมไทย คณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ และสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติในแนวทางนิคมไทย ทั้งทางด้านจิตใจและวัตถุแก่บุคคลระดับผู้นำจากภาครัฐบาลและเอกชน และเพื่อร่วมกันพิจารณาปัญหาและมาตรการแก้ไขตามแนวทาง “นิคมไทย” อันจะทำให้แนวทางนี้ได้มีบทบาทในการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

การสัมมนาครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมสัมมนาประมาณ 200 คน ประกอบด้วยข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ นักธุรกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกร ผู้บริโภค นักวิชาการและสื่อมวลชน กิจกรรมของการสัมมนามีทั้งการบรรยาย การอภิปรายและการประชุมกลุ่ม โดยได้แบ่งการประชุมกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งที่ประชุมแต่ละกลุ่มได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับการนิคมไทยดังนี้

1. ที่ประชุมได้พิจารณาความหมายของคำ “นิคมไทย” เห็นว่าน่าจะมีความหมาย 3 ประการคือ ความนิยมในวิถีชีวิตหรือความเป็นอยู่อย่างไทย ความนิยมสินค้าไทย และความนิยมความคิดแบบไทย

2. ที่ประชุมพิจารณาเห็นว่าสินค้าไทย ผลิตขึ้นโดยใช้แรงงาน วัตถุดิบ และผู้ประกอบการที่เป็นคนไทย สามารถอำนวยความสะดวกและก่อให้เกิดผลดีแก่ประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองเป็นอย่างมาก แต่ปัจจุบันคนไทยไม่นิยมใช้สินค้าไทยหรือมีค่านิยมที่ว่า การใช้ของต่างประเทศแสดงถึงความเป็นผู้มีรสนิยมสูง ทำให้ของที่ผลิตในประเทศบางชนิด ต้องประทับตราหรือยี่ห้อและแหล่งผลิตว่าทำจากต่างประเทศ ทำให้ผู้ผลิตต้องเสียเงินค่าลิขสิทธิ์ให้ต่างประเทศปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก ประกอบกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนก็ไม่สนับสนุนการใช้และซื้อสินค้าไทยอย่างจริงจัง นอกจากนี้สินค้าไทยบางประเภทยังมีราคาสูงเกินไปและขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยเฉพาะรูปแบบให้เป็นที่ไปตามความต้องการของตลาด

ทางแก้ในเรื่องนี้ จึงจำเป็นต้องปลูกฝังค่านิยมให้ “คนไทยนิยมใช้สินค้าไทย” และรัฐบาลเองก็จะต้องเป็นผู้นำในการใช้สินค้าไทย จะต้องดำเนินการปรับปรุงระเบียบวิธีการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนนโยบายใช้สินค้าไทย รวมทั้งควรขอความร่วมมือหน่วยงานเอกชนที่มีกำลังซื้อสูง เช่น ธนาคาร สมาชิกสมาคมอุตสาหกรรมไทย และหอการค้าไทยให้ช่วยกันซื้อของที่ผลิตได้ในประเทศ โดยหาทางจูงใจด้วย สำหรับโครงการเงินกู้จากต่างประเทศหรือการลงทุนจากต่างประเทศ ควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้ใช้สินค้าและแรงงานในประเทศเป็นส่วนใหญ่

ในด้านการปรับปรุงมาตรฐานสินค้า ควรรวบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสินค้าเข้าด้วยกันรวมอยู่ในสังกัดสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และเพิ่มอำนาจให้หน่วยงานนี้ สามารถควบคุมผู้ผลิตให้ผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพอย่างแท้จริง ตลอดจนหาทางจูงใจให้ผู้ผลิตสินค้าหันมาสนใจผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น โดยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานในด้านภาษีอากรและเงินกู้อัตราดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น

เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต ควรควบคุมคุณภาพและราคาวัสดุการผลิต โดยรัฐควรจัดตั้งสภาการตลาด ขึ้นทั้งทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและหัตถกรรม เพื่อกำหนดราคาให้เป็นมาตรฐานและเป็นธรรม และควรหาทางส่งเสริมทางด้านการตลาด รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์สินค้าเพื่อสามารถออกแบบสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ให้ผู้แทนทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชนกระทำตัวเป็นตัวอย่างในการเป็นผู้นิยมสินค้าไทยและควรพิจารณาคัดเลือกผู้นิยมไทยดีเด่นเพื่อประกาศเกียรติคุณให้ทราบโดยทั่วกัน และควรสนับสนุนให้มีการจัดงาน “วันนิยมไทย” ขึ้นเป็นประจำทุกปีด้วย

การดำเนินงานแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยสินค้าไทยนี้ควรเป็นหน้าที่หลักของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานและสมาคมมูลนิธิภาคเอกชน

3. ในเรื่องการประหยัดและความมีระเบียบวินัยเพื่อพัฒนาประเทศ อันเป็นอีกหัวข้อหนึ่งในการสัมมนานั้น ที่ประชุมได้ให้คำจำกัดความของการประหยัดว่า “คือการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่จำเป็น ให้เหมาะสมแก่สภาพเศรษฐกิจและสังคมของตน หรือการใช้โดยไม่สูญเปล่า”

ที่ประชุมพิจารณาเห็นว่าปัญหาของการปลูกฝังค่านิยมในการประหยัดและความมีระเบียบวินัยนั้น เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกันทั้งในระดับบุคคล ครอบครัวและระดับชาติ ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและนโยบายของรัฐบาลด้วย

การที่คนไทยมีนิสัยไม่ประหยัดทั้งในระดับบุคคลและครอบครัวนั้น ก็เนื่องจากการขาดความรู้ในการดำเนินชีวิตอย่างประหยัด ขาดการหล่อหลอมพฤติกรรมอย่างประหยัดมาตั้งแต่เด็ก พิธีกรรมในทางศาสนาที่กระทำกันค่อนข้างฟุ่มเฟือยและไม่ประหยัด ประชาชนนิยมซื้อของต่างประเทศ ลุ่มหลงในอบายมุขและสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ตลอดจนบริการของรัฐบาลบางอย่างยังไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการประหยัดเช่น กฎและระเบียบต่าง ๆ ของรัฐ การก่อสร้างอาคารและใช้วัสดุที่ประหยัด เป็นต้น

การที่คนไทยขาดวินัยเป็นเพราะขาดการฝึกอบรมมาตั้งแต่เด็ก ทำให้คนไทยส่วนใหญ่ขาดความสำนึกและชอบฝ่าฝืนกฎหมาย ไม่เกรงกลัวการลงโทษ เห็นแก่ตัว มักง่าย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายยังไม่รักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด มีช่องว่างที่เอื้ออำนวยต่อผู้กระทำผิด ขาดการสร้างทัศนคติเกี่ยวกับวินัยแก่ประชาชน

ทางแก้ในเรื่องนี้ก็คือ การให้ความรู้และฝึกอบรมเกี่ยวกับการประหยัดในชีวิตประจำวันตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย และสังคมโดยจะต้องดำเนินการให้เหมาะสมแก่กลุ่มเป้าหมายแต่ละระดับ พร้อมกันนั้นจะต้องรณรงค์เพื่อสร้าง

ให้ผู้มีทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชนกระทำตัวเป็นตัวอย่างในการเป็นผู้นิยมสินค้าไทยและควรพิจารณาคัดเลือกผู้นิยมไทยดีเด่นเพื่อประกาศเกียรติคุณให้ทราบโดยทั่วกัน และควรสนับสนุนให้มีการจัดงาน “วันนิยมไทย” ขึ้นเป็นประจำทุกปีด้วย

การดำเนินงานแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยสินค้าไทยนี้ควรเป็นหน้าที่หลักของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงานและสมาคมมูลนิธิภาคเอกชน

3. ในเรื่องการประหยัดและความมีระเบียบวินัยเพื่อพัฒนาประเทศ อันเป็นอีกหัวข้อหนึ่งในการสัมมนานั้น ที่ประชุมได้ให้คำจำกัดความของการประหยัดว่า “คือการใช้เงินให้ประหยัดที่จำเป็น ให้เหมาะสมแก่สภาพเศรษฐกิจและสังคมของตน หรือการใช้โดยไม่สูญเปล่า”

ที่ประชุมพิจารณาเห็นว่าปัญหาของการปลูกฝังค่านิยมในการประหยัดและความมีระเบียบวินัยนั้น เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกันทั้งในระดับบุคคล ครอบครัวและระดับชาติ ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและนโยบายของรัฐบาลด้วย

การที่คนไทยมีนิสัยไม่ประหยัดทั้งในระดับบุคคลและครอบครัวนั้น ก็เนื่องจากการขาดความรู้ในการดำเนินชีวิตอย่างประหยัด ขาดการหล่อหลอมพฤติกรรมอย่างประหยัดมาตั้งแต่เด็ก พิธีกรรมในทางศาสนาก็กระทำกันค่อนข้างฟุ่มเฟือยและไม่ประหยัด ประชาชนนิยมซื้อของต่างประเทศ ลุ่มหลงในอบายมุขและสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ตลอดจนบริการของรัฐบาลบางอย่างยังไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการประหยัดเช่น กฎและระเบียบต่าง ๆ ของรัฐ การก่อสร้างอาคารและใช้วัสดุที่ไม่ประหยัด เป็นต้น

การที่คนไทยขาดวินัยเป็นเพราะขาดการฝึกอบรมมาตั้งแต่เด็ก ทำให้คนไทยส่วนใหญ่ขาดความสำนึกและชอบฝ่าฝืนกฎหมาย ไม่เกรงกลัวการลงโทษ เห็นแก่ตัว มักง่าย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายยังไม่รักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด มีช่องว่างที่เอื้ออำนวยต่อผู้กระทำผิด ขาดการสร้างทัศนคติเกี่ยวกับวินัยแก่ประชาชน

ทางแก้ในเรื่องนี้ก็คือ การให้ความรู้และฝึกอบรมเกี่ยวกับการประหยัดในชีวิตประจำวันตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย และสังคมโดยจะต้องดำเนินการให้เหมาะสมแก่กลุ่มเป้าหมายแต่ละระดับ พร้อมกันนั้นจะต้องรณรงค์เพื่อสร้าง

ความสำนึกในเรื่องการประหยัดและควมมีระเบียบวินัยให้แก่ประชาชนทุกระดับ โดยเน้นที่เยาวชนและครอบครัวเป็นสำคัญ

แม้ว่าในปัจจุบันจะมีหน่วยงานของรัฐและเอกชนได้เริ่มต้นตัวในการรณรงค์ในเรื่องการประหยัด แต่ก็อยู่ในลักษณะต่างคนต่างทำและไม่ต่อเนื่องจริงจัง ขาดองค์กรกลางระดับชาติที่จะประสานในเรื่องนี้โดยตรง ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นแกนหลักในการประสานแผนและการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว เห็นสมควรให้มีการจัดตั้งหน่วยงานระดับทบวงหรือกระทรวงขึ้นรับผิดชอบโดยตรงและเพื่อเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมทางสังคมด้านการประหยัดและควมมีระเบียบวินัย ที่ประชุมเห็นว่าข้าราชการควรปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในการประหยัดและควมมีระเบียบวินัย รวมทั้งผู้นำทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชนต้องกระทำตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีด้วย

หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนนี้ คือ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงยุติธรรมและกระทรวงมหาดไทย รวมทั้งสมาคมมูลนิธิภาคเอกชน

4. ในเรื่องการพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ ที่ประชุมสัมมนาพิจารณาเห็นว่าปัจจุบันยังมีความไม่สะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจอยู่เป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางร่างกาย บ้านเรือนที่อยู่อาศัยและสถานที่สาธารณะ มีการใช้ที่สาธารณะประโยชน์เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เยาวชนและประชาชนจำนวนมาก ยังขาดความสะอาดทางจิตใจ ถูกกิเลสคือความโลภ ความโกรธ และความหลงเข้าครอบงำ ทำให้มีการเบียดเบียนกันมากขึ้น อาชญากรรมเพิ่มขึ้นและรุนแรงยิ่งขึ้น เยาวชนและประชาชนจำนวนไม่น้อยตกเป็นทาสของอบายมุข โดยเฉพาะสิ่งเสพติดและการพนัน ขาดความเมตตากรุณาโอบอ้อมอารีและความเห็นอกเห็นใจกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากการสั่งสอนอบรมทั้งทางบ้านและโรงเรียน ให้อักรักษาความสะอาดทางร่างกาย บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย และสาธารณสถาน ขาดการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมายถือว่า “ทำได้ตามใจคือไทยแท้” ขาดความสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคม และขาดการกระตุ้นเตือนให้เกิดความสนใจในการรักษาความสะอาด นอกจากนี้อุปการณบริการและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองยังมีไม่เพียงพอ เยาวชนและประชาชนเห็นทางศาสนา มีทัศนคติที่ผิด

และไม่ดีต่อศาสนา เห็นศาสนาเป็นของล้าสมัย คร่ำครี ไม่มีความจำเป็นแก่ชีวิต การสอนจริยศึกษาในโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ หลักสูตรเกี่ยวกับจริยศึกษาจำเป็นต้องปรับปรุงใหม่ ครูขาดอุปกรณ์และความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการสอนจริยศึกษาอย่างแท้จริง การเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์ไม่เป็นที่สนใจแก่เยาวชน พ่อแม่ ครูอาจารย์และผู้ใหญ่ประพฤติตนไม่ดี ทำให้เยาวชนเอาอย่าง ค่านิยมในสังคมเปลี่ยนไป ยกย่องคนมีเงิน เห็นแก่เงินมากกว่าคุณธรรม ด้วยอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น สื่อมวลชนต่าง ๆ การ์ตูน หนังสือ เทป และเทปโทรทัศน์ที่ยั่วยุคมารมย์เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังขาดการประสานงานและความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนในเรื่องการส่งเสริมศาสนาและศีลธรรม กล่าวคือรัฐไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านนี้เท่าที่ควร ไม่มีนโยบายและมาตรการที่แน่ชัดที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้

ทางแก้ในเรื่องนี้ก็คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ จะต้องหมั่นสั่งสอนอบรมเยาวชนให้ช่วยกันรักษาความสะอาดทางร่างกาย บ้านเรือน โรงเรียน ที่อยู่อาศัยและสาธารณสถาน โดยสนับสนุนให้มีการปฏิบัติจนติดเป็นนิสัย พร้อมทั้งต้องปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมแก่เยาวชนและประชาชนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย จะต้องสร้างความสำนึกว่าทุกคนเป็นสมาชิกของสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องช่วยกันทำให้สังคมมีความสะอาดเรียบร้อยและสงบสุข ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองจัดให้มีอุปกรณ์บริการและเจ้าหน้าที่อย่างเพียงพอ

จะต้องชี้ให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของศาสนา ชี้ให้เห็นว่าศาสนาเป็นที่พึ่งที่ยึดเหนี่ยวของจิตใจ พ่อแม่ผู้ปกครองและครูอาจารย์ต้องทำงานเป็นศาสนิกที่ดี เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่เยาวชน กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงหลักสูตรเกี่ยวกับจริยศึกษาให้เหมาะสม จัดให้มีการอบรมครูและวิทยากรเกี่ยวกับอุปกรณ์และกลวิธีการสอนจริยศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการสอนจริยศึกษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับนามธรรมซึ่งสอนยากกว่าวิชาอื่นจึงควรจัดให้มีครูสอนจริยศึกษาโดยเฉพาะประจำโรงเรียน ควรปรับปรุงการเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์ให้เป็นที่สนใจแก่เยาวชน ทั้งเนื้อหาและวิธีการเผยแพร่ วัดต่าง ๆ ควรปรับปรุงให้สะอาดให้เป็นรมณีสถานเหมาะสมแก่การศึกษาธรรม ปฏิบัติธรรมและเผยแพร่ธรรม ไม่ควรส่งเสริมแต่ในด้านวัตถุ

และไม่ดีต่อศาสนา เห็นศาสนาเป็นของล้าสมัย คร่ำครี ไม่มีความจำเป็นแก่ชีวิต การสอนจริยศึกษาในโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ หลักสูตรเกี่ยวกับจริยศึกษาจำเป็นต้องปรับปรุงใหม่ ครูขาดอุปกรณ์และความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการสอนจริยศึกษาอย่างแท้จริง การเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์ไม่เป็นที่สนใจแก่เยาวชน พ่อแม่ ครูอาจารย์และผู้ใหญ่ประพฤติตนไม่ดี ทำให้เยาวชนเอาอย่าง ค่านิยมในสังคมเปลี่ยนไป ยกย่องคนมีเงิน เห็นแก่เงินมากกว่าคุณธรรม ด้วยอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น สื่อมวลชนต่าง ๆ การ์ตูน หนังสือ เทป และเทปโทรทัศน์ที่ยั่วยุอารมณ์เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังขาดการประสานงานและความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนในเรื่องการส่งเสริมศาสนาและศีลธรรม กล่าวคือรัฐไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านนี้เท่าที่ควร ไม่มีนโยบายและมาตรการที่แน่ชัดที่จะแก้ปัญหาเหล่านี้

ทางแก้ในเรื่องนี้ก็คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ จะต้องหมั่นสั่งสอนอบรมเยาวชนให้ช่วยกันรักษาความสะอาดทางร่างกาย บ้านเรือน โรงเรียน ที่อยู่อาศัยและสาธารณสถาน โดยสนับสนุนให้มีการปฏิบัติจนติดเป็นนิสัย พร้อมทั้งต้องปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมแก่เยาวชนและประชาชนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย จะต้องสร้างความสำนึกว่าทุกคนเป็นสมาชิกของสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องช่วยกันทำให้สังคมมีความสะอาดเรียบร้อยและสงบสุข ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองจัดให้มีอุปกรณ์บริการและเจ้าหน้าที่เพียงพอ

จะต้องชี้ให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของศาสนา ชี้ให้เห็นว่าศาสนาเป็นที่พึ่งที่ยึดเหนี่ยวของจิตใจ พ่อแม่ผู้ปกครองและครูอาจารย์ต้องทำงานเป็นศาสนิกที่ดี เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่เยาวชน กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงหลักสูตรเกี่ยวกับจริยศึกษาให้เหมาะสม จัดให้มีการอบรมครูและวิทยากรเกี่ยวกับอุปกรณ์และกลวิธีการสอนจริยศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการสอนจริยศึกษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับนามธรรมซึ่งสอนยากกว่าวิชาอื่นจึงควรจัดให้มีครูสอนจริยศึกษาโดยเฉพาะประจำโรงเรียน ควรปรับปรุงการเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์ให้เป็นที่สนใจแก่เยาวชน ทั้งเนื้อหาและวิธีการเผยแพร่ วัดต่าง ๆ ควรปรับปรุงให้สะอาดให้เป็นรมณีสถานเหมาะสมแก่การศึกษาธรรม ปฏิบัติธรรมและเผยแพร่ธรรม ไม่ควรส่งเสริมแต่ในด้านวัตถุ

ควรถือการส่งเสริมศาสนาธรรมเป็นเรื่องสำคัญ วัดต่าง ๆ ควรจัดให้มีโรงเรียนสอนพุทธศาสนานิกายมหายาน เพื่อให้เยาวชนได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและวิชาอื่นที่เป็นประโยชน์

พ่อแม่ ครูอาจารย์และผู้ใหญ่ต้องประพฤติตนให้ดี ให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชน สื่อมวลชนควรมีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่ดีแก่เยาวชนให้มากยิ่งขึ้น เจ้าหน้าที่ของรัฐควรเข้มงวดกวดขัน ไม่ให้มีการผลิตและจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์และสิ่งพิมพ์ที่ทำลายศีลธรรมอันจะส่งผลเสียหายต่อความประพฤติและจิตใจของเยาวชน

รัฐบาลควรแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานทั้งในด้านแผนและการปฏิบัติในเรื่องของการส่งเสริมศาสนาและศีลธรรม โดยมีผู้แทนจากภาครัฐและเอกชนร่วมกัน พร้อมทั้งควรจัดให้มี กระทรวงศาสนาและวัฒนธรรม โดยรวบรวมหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรมมาไว้ด้วยกัน เพื่อให้การทำงานในเรื่องศาสนาและวัฒนธรรมได้ผลดียิ่งขึ้น เพราะศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมและมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิด

หน้าที่ความรับผิดชอบงานในส่วนนี้ เป็นงานหลักของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย คณะกรรมการบริหารวิทยุและโทรทัศน์ (ก.บ.ว.) และสมาคมมูลนิธิภาคเอกชนที่ดำเนินงานโดยมีวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยเฉพาะองค์กรของสงฆ์

5. ในเรื่องบทบาทการนิยามไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ ที่ประชุมพิจารณาเห็นว่าในด้านการเมืองประชาชนทั่วไปยังไม่ตระหนักว่าการนิยามไทยมีบทบาทหรือมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงปลอดภัยของชาติอย่างไร ผู้มีส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้แนวทางนิยามไทยในการแก้ปัญหาของชาติ ในทางเศรษฐกิจมีการนำเข้าซึ่งยา น้ำมัน อวรุท เป็นต้น โดยที่ยุทธปัจจัยเหล่านี้ บางอย่างสามารถผลิตได้ในประเทศ จึงสรุปประหนึ่งว่ารัฐยังขาดนโยบายและมาตรการช่วยเหลือผู้ผลิตหรือพ่อค้าไทยอย่างเพียงพอ ในทางสังคม นโยบายของรัฐในเรื่องการส่งเสริมสินค้าไทยยังไม่แน่ชัด อาจเป็นเพราะยังขาดข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าไทย ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่รับผิดชอบด้านศิลปวัฒนธรรม การปลูกฝังจริยธรรม ตลอดจนความสำนึกในทางนิยามไทย

ทางแก้ในเรื่องนี้คือ สนับสนุนให้การเผยแพร่แนวความคิดในเรื่องอุดมการณ์นิยมไทย โดยทำในรูปของการเสนอบทความ คำขวัญ หรือรายการประชาสัมพันธ์ ในเรื่องนี้ โดยผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ และในการปลูกฝังการนิยมไทยควรมีการเน้นว่าการนิยมสินค้าไทยมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การนิยมวิถีชีวิตแบบไทยมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงต่อความมั่นคงทางสังคม และการนิยมอุดมการณ์ของชาติไทยมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงต่อความมั่นคงทางการเมือง และในการรณรงค์เผยแพร่ให้ยึดถืออุดมการณ์นิยมไทย ซึ่งเป็นหลักสำคัญของชาติเป็นแนวทางในการเผยแพร่ด้วย ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในหมวดแผนนโยบายของรัฐว่ารัฐพึงส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าไทยหรือพืชนิยมไทย และในการแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา รัฐบาลควรแถลงนโยบายในส่วนที่เกี่ยวกับนิยมไทยไว้อย่างแน่ชัดด้วย ในการช่วยเหลือผู้ผลิตหรือพ่อค้าไทย รัฐควรใช้แนวทางประสานประโยชน์ ซึ่งเป็นแนวทางนิยมไทยที่สำคัญในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ทั้งเกษตรกร อุตสาหกรรม และพ่อค้านักธุรกิจ

ในส่วนนี้ หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี (สภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี) กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และสมาคมมูลนิธิเอกชน

ทางแก้ในเรื่องนี้คือ สนับสนุนให้การเผยแพร่แนวความคิดในเรื่องอุดมการณ์นิยมไทย โดยทำในรูปของการเสนอบทความ คำขวัญ หรือรายการประชาสัมพันธ์^๖ ในเรื่องนี้ โดยผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ และในการปลูกฝังการนิยมไทยควรมีการเน้นว่าการนิยมสินค้าไทยมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การนิยมวิถีชีวิตแบบไทยมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงต่อความมั่นคงทางสังคม และการนิยมอุดมการณ์ของชาติไทยมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงต่อความมั่นคงทางการเมือง และในการรณรงค์เผยแพร่ให้ยึดถืออุดมการณ์นิยมไทย ซึ่งเป็นหลักสำคัญของชาติเป็นแนวทางในการเผยแพร่ด้วย ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในหมวดแฉกนโยบายของรัฐว่ารัฐพึงส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าไทยหรือพืชนิยมไทย และในการแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภา รัฐบาลควรแถลงนโยบายในส่วนที่เกี่ยวกับนิยมไทยไว้อย่างแน่ชัดด้วย ในการช่วยเหลือผู้ผลิตหรือพ่อค้าไทย รัฐควรใช้แนวทางประสานประโยชน์ ซึ่งเป็นแนวทางนิยมไทยที่สำคัญในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ทั้งเกษตรกร อุตสาหกรรม และพ่อค้านักธุรกิจ

ในส่วนนี้ หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานนายกรัฐมนตรี (สภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี) กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และสมาคมมูลนิธิเอกชน

รายงานการประชุมกลุ่มที่ 1

เรื่อง การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยสินค้าไทย

นายชุมสาย หัสดิน	ประธานกลุ่ม
นางสุภกร์ โรจนวงศ์	รองประธานกลุ่ม
ม.ร.ว.พิศวาส นาควานิช	รองประธานกลุ่ม
ดร.มาลี สันตกุล	รองประธานกลุ่ม
พล.ต.ต.สถาพร วัฒนานนท์	รองประธานกลุ่ม
นายสุธรรม วิชาไตรภพ	รองประธานกลุ่ม
นายภาสิต ธนปกรณ	เลขานุการ
น.ส.อังคณา วรพันธ์กิจ	ผู้ช่วยเลขานุการ

1. คำจำกัดความของคำว่า “สินค้าไทย”

- 1.1 สินค้าที่ผลิตโดยใช้แรงงาน วัตถุดิบ และมีการประกอบการหรือมีมูลค่าเพิ่มในเมืองไทย
- 1.2 สินค้าที่มีโรงงานผลิตตั้งอยู่ในประเทศไทยและมีคนไทยเป็นเจ้าของ
- 1.3 สินค้าที่ผลิตในประเทศไทย และผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกอยู่กับคนไทย

2. การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยสินค้าไทย ทำได้อย่างไร?

สภาพปัญหา	สาเหตุ	วิธีแก้ไขและข้อเสนอแนะ
1. ทำไมสินค้าไทยไม่ได้รับค่านิยม	1. ขาดชาตินิยม	1. พยายามปลูกฝังค่านิยมให้แก่บุคคลและสถาบันตั้งต่อไปนี้ 1.1 เด็ก และเยาวชน 1.2 ครู และข้าราชการ 1.3 ผู้นำทุกระดับชั้น 1.4 สื่อมวลชน
	2. คุณภาพไม่ได้มาตรฐาน	2. แจ้งให้ผู้ผลิตปฏิบัติตามมาตรฐานโดย 2.1 ให้ความรู้ การศึกษา แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ทั้งแก่ผู้ผลิต และผู้บริโภค 2.2 ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ 2.3 เร่งรัดให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบอย่างเคร่งครัด 2.4 ให้ความสำคัญต่อสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 2.5 ทหาทางจูงใจให้ผู้ผลิตสินค้าหันมาสนใจผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน โดยอำนวยความสะดวกในด้านภาษีอากร เงินกู้ อัตราดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น
	3. ราคาสูงเกินไป	3. ให้รัฐจัดตั้งสภาการตลาดทั้งทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและหัตถกรรม และกำหนดราคาเป็นธรรมหรือราคากลาง (เพื่อใช้เป็นราคามาตรฐาน) รวมทั้งส่งเสริมทางการตลาด 3.1 เพื่อให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง ให้มีการควบคุมคุณภาพและราคาวัสดุในทางการผลิต 3.2 ให้การศึกษาแก่ผู้ผลิตในการเพิ่มผลผลิตและความต้องการทางการตลาด
	4. ให้ค่านิยมผิด	4.1 ปลูกฝังอุดมการณ์โดยสร้างค่านิยมในทางที่ถูก ให้มีผลในการปฏิบัติงานเป็นนิสัย

สภาพปัญหา	สาเหตุ	วิธีแก้ไขและข้อเสนอแนะ
1. ทำไมสินค้าไทยไม่ได้รับความนิยม	1. ขาดชาตินิยม	1. พยายามปลูกฝังค่านิยมให้แก่บุคคลและสถาบันตั้งต่อไปนี้
		1.1 เด็ก และเยาวชน 1.2 ครู และข้าราชการ 1.3 ผู้นำทุกระดับชั้น 1.4 สื่อมวลชน
	2. คุณภาพไม่ได้มาตรฐาน	2. แจ้งให้ผู้ผลิตปฏิบัติตามมาตรฐานโดย
		2.1 ให้ความรู้ การศึกษา แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ทั้งแก่ผู้ผลิต และผู้บริโภค 2.2 ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ 2.3 เร่งรัดให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบอย่างเคร่งครัด 2.4 ให้ความสำคัญต่อสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 2.5 หาทางจูงใจให้ผู้ผลิตสินค้าหันมาสนใจผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน โดยอำนวยความสะดวกด้านภาษีอากร เงินกู้ อัตราดอกเบี้ยต่ำ เป็นต้น
	3. ราคาสูงเกินไป	3. ให้รัฐจัดตั้งสภาการตลาดทั้งทางเกษตรกรรม
		อุตสาหกรรมและหัตถกรรม และกำหนดราคาเป็นธรรมหรือราคากลาง (เพื่อใช้เป็นราคามาตรฐาน) รวมทั้งส่งเสริมทางการตลาด
		3.1 เพื่อให้ต้นทุนการผลิตต่ำลง ให้มีการควบคุมคุณภาพและราคาวัสดุในทางการผลิต
		3.2 ให้การศึกษาแก่ผู้ผลิตในการเพิ่มผลผลิตและความต้องการทางการตลาด
	4. ให้ค่านิยมผิด	4.1 ปลูกฝังอุดมการณ์โดยสร้างค่านิยมในทางที่ถูก ให้มีผลในการปฏิบัติจนเป็นนิสัย

	4.2 ให้เสริมสร้างค่านิยมสู่ประชาชนโดยผ่านสื่อมวลชน 4.3 เพื่อให้ค่านิยมในสินค้าไทยสูงขึ้น ให้ผู้ผลิตทำเครื่องหมายให้ผู้บริโภคทราบว่าเป็นสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย
5. ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะรูปแบบและสิ่งอื่น ๆ ตามความต้องการของตลาด	5.1 ให้การศึกษาและอบรมผู้ผลิตโดยวิทยากรให้ถูกต้อง 5.2 ให้มีการจัดตั้งศูนย์ออกแบบผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ
6. ขาดการสนับสนุนและศึกษาข้อมูลจากรัฐบาลอย่างแท้จริง	6.1 ขอให้รัฐบาลยึดถือเป็นนโยบายหลักในการให้หน่วยงานของรัฐซื้อสินค้าไทย 6.2 ให้ปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับ คำสั่ง หรือกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการซื้อสินค้าไทย 6.3 ให้รัฐสนับสนุนให้มีการส่งออกสินค้าไทยโดยเสรี และเพิ่มการเผยแพร่สินค้าไทยในต่างประเทศ 6.4 ตั้งกำแพงภาษีสินค้าที่ส่งเข้ามาจากต่างประเทศหากมีสินค้าไทยอยู่แล้ว 6.5 โควต่าการส่งออกผลิตผลภายในประเทศทุกชนิดควรมอบให้สถาบันผู้ผลิตเป็นผู้ดำเนินการ 6.6 รัฐควรเพิ่มการอุดหนุนในด้านการเงิน การลงทุนแก่ผู้ผลิตที่เป็นคนไทย
7. ขาดผู้นำในการใช้สินค้าไทย	7.1 รัฐจะต้องเป็นผู้นำในการใช้สินค้าไทย โดยกำหนดกฎระเบียบให้หน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจซื้อผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ภายในประเทศก่อน

7.2 ขอความร่วมมือจาก

เอกชนที่มีกำลังซื้อสูง ซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย โดยหาทางจูงใจให้ปฏิบัติ

7.3 ให้ผู้นำของรัฐและเอกชนทุกระดับชั้น
เป็นผู้นำในการใช้สินค้าไทย และบริการ
ของไทย7.4 เพื่อให้สินค้าไทยเป็นที่นิยมของประชาชน
ให้จัด “วันนิยมไทย” ขึ้น

7.2 ขอความร่วมมือจาก

เอกชนที่มีกำลังซื้อสูง ซื้อสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย โดยหาทางจูงใจให้ปฏิบัติ

7.3 ให้ผู้นำของรัฐและเอกชนทุกระดับชั้น
เป็นผู้นำในการใช้สินค้าไทย และบริการ
ของไทย

7.4 เพื่อให้สินค้าไทยเป็นที่นิยมของประชาชน
ให้จัด “วันนิยมไทย” ขึ้น

รายงานการประชุมกลุ่มที่ 2

เรื่อง การประหยัดและความมีระเบียบวินัยเพื่อพัฒนาประเทศ

นายศิลปชัย ขาญเฉลิม

นายสุเทพ วสันตวงศ์

นายสถิตย์ เล็งไธสง

นายสมประสงค์ น่วมบุญลือ

น.ส. วันเพ็ญ เข็นตระกูล

วิทยาการประจำกลุ่ม

วิทยาการประจำกลุ่ม

วิทยาการประจำกลุ่ม

ประธานกลุ่ม

เลขานุการ

สภาพของปัญหา	สาเหตุของปัญหา	วิธีแก้ไขและข้อเสนอแนะ
1. ทำอย่างไรจึงจะให้คนไทยมีนิสัยประหยัด	1. ครอบครัว	1. ให้ความรู้และฝึกฝนอบรมเกี่ยวกับการประหยัดในชีวิตประจำวันตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย และสังคม
พิจารณาได้เป็น 3 ลักษณะ	1.1 ขาดความรู้ในการดำเนินชีวิตอย่างประหยัด	และสังคม
1. พิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวบุคคล	1.2 ขาดการหล่อหลอมพฤติกรรมอย่างประหยัดมาตั้งแต่เด็ก	ให้เหมาะสมกับระดับ
2. พิจารณาปัญหาที่เกิดจาก		2. ให้ความรู้เรื่องการประหยัดแก่ครอบครัวที่ยังไม่ทราบแนวทางในการประหยัดในครอบครัว
ก. ระดับครอบครัว		1. น่าจะได้หาทางเปลี่ยนค่านิยมจากการสร้างวัดมาเป็นการยึดถือคุณค่าอื่นในการทำบุญ
ข. ระดับชาติ	2. สถาบันศาสนา	2. แทนการสร้างวัดขึ้นใหม่ น่าจะได้ดำเนินการบูรณะวัดที่ชำรุดทรุดโทรมให้มีสภาพดีขึ้น
3. พิจารณาโดยการแบ่งกลุ่มปัญหาจาก	1.1 มีงาน พิธีกรรมที่ทำให้มีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย	3. เน้นการสร้างคนดีกว่าสร้างวัตถุ
ก. บุคคล	1.2 ก่อให้เกิดการสร้างนิสัยไม่ประหยัดให้กับประชาชน	4. ให้การศึกษาด้านจริยธรรม-หลักธรรมของศาสนาที่แท้จริงให้เท่าเทียมกับสาขาวิชาอื่น
ข. ทรัพยากร	1.2 เน้นในเรื่องการสร้างวัดสร้างโบสถ์มากเกินไป	
ค. นโยบายของรัฐ		
ง. สภาพแวดล้อม		

2. ระดับชาติ

ปัญหาเกิดจากบุคคล

2.1 การนิยมซื้อสินค้าต่างประเทศ

2.2 การใช้น้ำมันไม่ประหยัด

2.3 การมีเมาอยู่ในอบายมุข (สถานเริงรมย์)

2.4 การคดโกง-ฉ้อราษฎร์บังหลวง

2.5 การไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง

2.6 การยึดถือค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง

2.7 การไม่เข้าใจแก่นแท้ของประเพณี

2.8 ไม่เข้าใจความหมาย “ประหยัด”

เกิดจากสภาพแวดล้อม-รัฐบาล

1. ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ขาดการส่งเสริมด้านแรงจูงใจ รวมทั้งขวัญและกำลังใจ

3. ขาดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการประหยัด

4. การรื้อวัฒนธรรมต่างประเทศบางอย่างที่ไม่เหมาะสมต่อสภาพเศรษฐกิจสังคมไทย

5. กฎและระเบียบของรัฐบาลก่อให้เกิดความไม่ประหยัด

1. ให้การศึกษาอบรมแนวทางเรื่องการประหยัด

2. มีการควบคุมกำกับให้การประหยัดได้ผล

3. สร้างความสำนึกเรื่องการประหยัดในระดับชาติและประชาสัมพันธ์ทางสื่อสารมวลชนอยู่เสมออย่างมีระบบ

4. ส่งเสริมให้ใช้สินค้าไทย

5. สร้างความภาคภูมิใจในความสามารถของคนไทย

6. ปลุกฝังชาตินิยม

1. จัดทำระบบงบประมาณให้รวดเร็ว

2. การดำเนินงานระยะยาวควรอยู่ในระบบที่ไม่ขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาล

3. ควบคุมประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงาน

4. ต้องมีการประสานงาน

5. มีคณะกรรมการในระดับรัฐบาลทำงานด้านประหยัด

2. ระดับชาติ

ปัญหาเกิดจากบุคคล

2.1 การนิยมซื้อสินค้าต่างประเทศ

2.2 การใช้น้ำมันไม่ประหยัด

2.3 การมัวเมาอยู่ในอบายมุข (สถานเริงรมย์)

2.4 การคดโกง-ฉ้อราษฎร์บังหลวง

2.5 การไม่มีระเบียบวินัยในตนเอง

2.6 การยึดถือค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง

2.7 การไม่เข้าใจแก่นแท้ของประเพณี

2.8 ไม่เข้าใจความหมาย “ประหยัด”

เกิดจากสภาพแวดล้อม-รัฐบาล

1. ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ขาดการส่งเสริมด้านแรงจูงใจ รวมทั้งขวัญและกำลังใจ

3. ขาดบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการประหยัด

4. การรับวัฒนธรรมต่างประเทศบางอย่างที่ไม่เหมาะสมต่อสภาพเศรษฐกิจสังคมไทย

5. กฎและระเบียบของรัฐบาลก่อให้เกิดความไม่ประหยัด

1. ให้การศึกษาอบรมแนวทางเรื่องการประหยัด

2. มีการควบคุมกำกับให้การประหยัดได้ผล

3. สร้างความสำนึกเรื่องการประหยัดในระดับชาติและประชาสัมพันธ์ทางสื่อสารมวลชนอยู่เสมออย่างมีระบบ

4. ส่งเสริมให้ใช้สินค้าไทย

5. สร้างความภาคภูมิใจในความสามารถของคนไทย

6. ปลุกฝังชาตินิยม

1. จัดทำระบบงบประมาณให้รวดเร็ว

2. การดำเนินงานระยะยาวควรอยู่ในระบบที่ไม่ขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาล

3. ควบคุมประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงาน

4. ต้องมีการประสานงาน

5. มีคณะกรรมการในระดับรัฐบาลทำงานด้านประหยัด

6. การก่อสร้างอาคารและวัตถุ
เกินความจำเป็นโดยเฉพาะใน
กทม.

7. ระบบรัฐบริการ ยังไม่อำนวย
ให้เกิดการประหยัด

8. การวางแผนและปฏิบัติไม่ได้
ผลในเวลาที่กำหนด

6. ส่งเสริมให้มีความสำนึกให้
มีการประหยัดในทุกหน่วย โดย
คำนึงถึงการประหยัดทั้งภาค
ราชการและประชาชน

7. ให้ทุกหน่วยงานมีหน่วยทำ
การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของ
งานทั้งในระดับเฉพาะหน่วยงาน
และระดับรัฐบาล

8. ควรมีการปรับปรุงระบบและ
ระเบียบตลอดจนคุณภาพของงาน
ให้มีประสิทธิภาพโดยมีกำหนด
เงื่อนไขเวลาชัดเจน

คน

1. ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม
2. ไม่เกรงกลัวกฎหมาย ไม่กลัว
การลงโทษ

3. เห็นแก่ตัว แล้งน้ำใจ มักง่าย
ขาดความสำนึกด้านระเบียบวินัย

4. ขาดความสำนึกในบาปบุญ
คุณโทษ

5. อายุที่จะทำความดี ขาดความ
กล้าในการปฏิบัติจริยธรรม

6. ละเลยต่อวัฒนธรรม ระเบียบ
วินัยที่เคยปฏิบัติมา

7. มีความรู้สึก “เซย์” เมื่อทำ
ตามระเบียบวินัย

8. ไม่ทราบและไม่เข้าใจวิธีการ
ปฏิบัติ

9. ขาดความสำนึกในด้านระเบียบ
วินัย

1. ให้การศึกษาอบรมและฝึกฝน
แก่คนทุกวัยอย่างต่อเนื่องกัน

2. ควรมีการฟื้นฟูกระทรวง
วัฒนธรรมโดยรวมรวมหน่วย
งานที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยกัน

3. ขอให้สื่อมวลชนเป็นผู้นำใน
การรณรงค์เผยแพร่เกี่ยวกับ
ระเบียบวินัย

สภาพแวดล้อมทางสังคม

1. ปลดปล่อยให้เป็นแนวเสรีมากเกินไป
2. ขาดจุดรวมน้ำใจเพื่อให้เกิดอุดมการณ์สร้างวินัย
3. ขาดการรักษาระเบียบวินัยทั้งผู้รักษากฎและประชาชน
4. ยังไม่มีมาตรการควบคุมบังคับให้มีระเบียบวินัยอย่างทั่วถึง
5. ขาดการสร้างทัศนคติต่อมวลชนในเรื่องรักษาระเบียบวินัย
6. กฎหมายยังมีช่องว่างที่เอื้ออำนวยต่อผู้กระทำผิด
7. ขาดลักษณะชาตินิยม

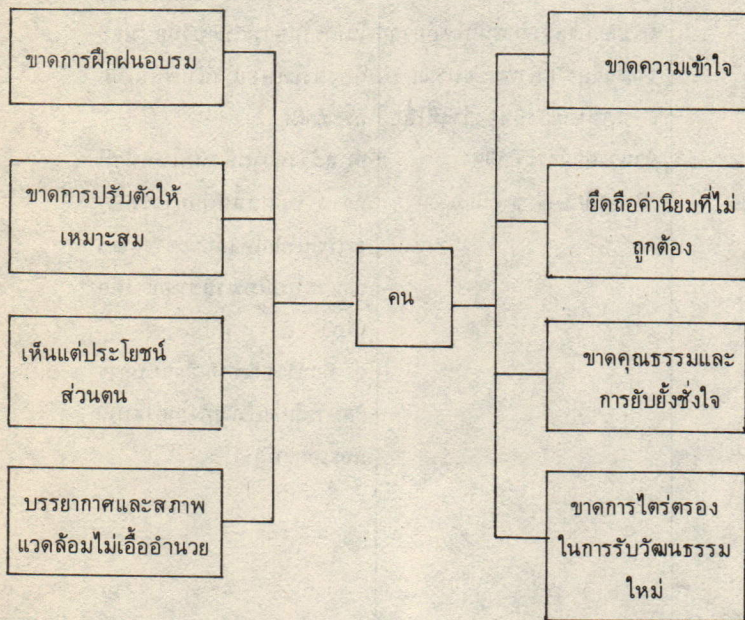
1. ให้ผู้นำทุกระดับเข้มแข็ง เด็ดขาด ทำจริงและเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องระเบียบวินัย
2. ชี้ให้เห็นว่าระเบียบวินัยเป็นอุดมการณ์หนึ่งของชาติ
3. พยายามสร้างความเป็นธรรมในสังคมให้มากที่สุด
4. ข้าราชการควรเป็นตัวอย่างในการรักษาระเบียบวินัย และต้องลงโทษอย่างฉับพลันเมื่อกระทำผิด
5. สร้างความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการรักษาระเบียบวินัยให้แก่ประชาชนโดยผ่านระบบสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง
6. ทำการรณรงค์เกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยทั้งภาครัฐบาลและเอกชน

สภาพแวดล้อมทางสังคม

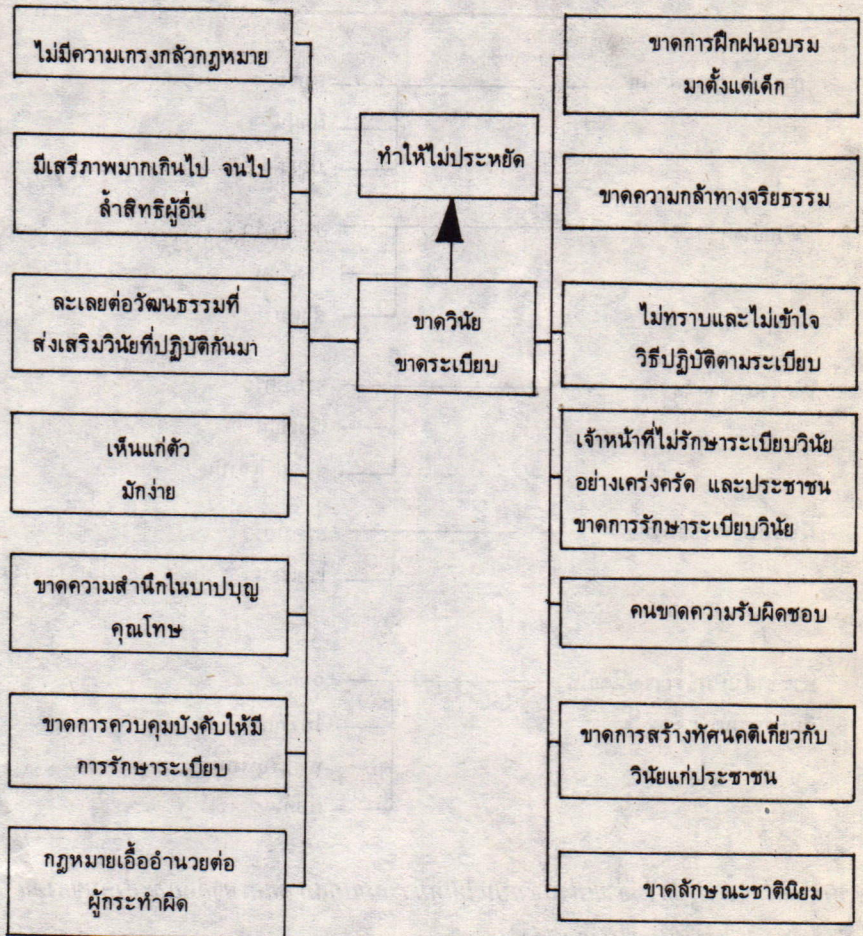
1. ปลดปล่อยให้เป็นแนวเสรีมากเกินไป
2. ขาดจุดรวมน้ำใจเพื่อให้เกิดอุดมการณ์สร้างวินัย
3. ขาดการรักษาระเบียบวินัยทั้งผู้รักษากฎและประชาชน
4. ยังไม่มีมาตรการควบคุมบังคับให้มีระเบียบวินัยอย่างทั่วถึง
5. ขาดการสร้างทัศนคติต่อมวลชนในเรื่องรักษาระเบียบวินัย
6. กฎหมายยังมีช่องว่างที่เอื้ออำนวยต่อผู้กระทำผิด
7. ขาดลักษณะชาตินิยม

1. ให้ผู้นำทุกระดับเข้มแข็ง เด็ดขาด ทำจริงและเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องระเบียบวินัย
2. ชี้ให้เห็นว่าระเบียบวินัยเป็นอุดมการณ์หนึ่งของชาติ
3. พยายามสร้างความเป็นธรรมในสังคมให้มากที่สุด
4. ข้าราชการควรเป็นตัวอย่างในการรักษาระเบียบวินัย และต้องลงโทษอย่างฉับพลันเมื่อกระทำผิด
5. สร้างความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการรักษาระเบียบวินัยให้แก่ประชาชนโดยผ่านระบบสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง
6. ทำการรณรงค์เกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยทั้งภาครัฐบาลและเอกชน

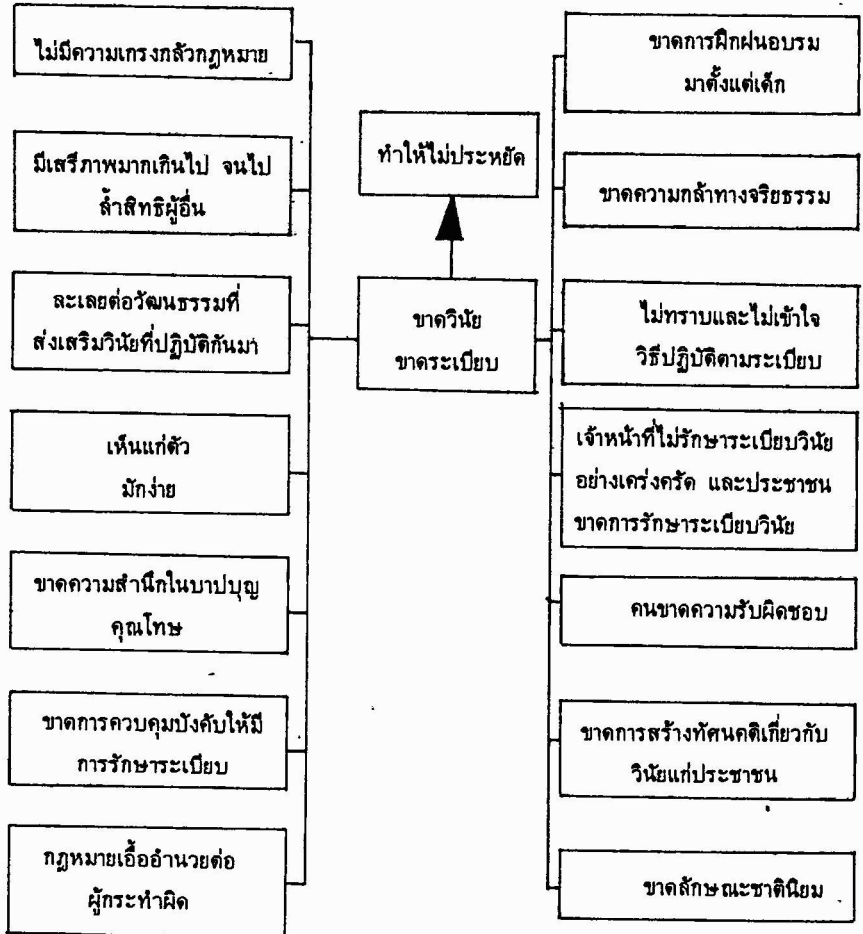
ปัจจัยที่ทำให้คนไม่ประหยัด

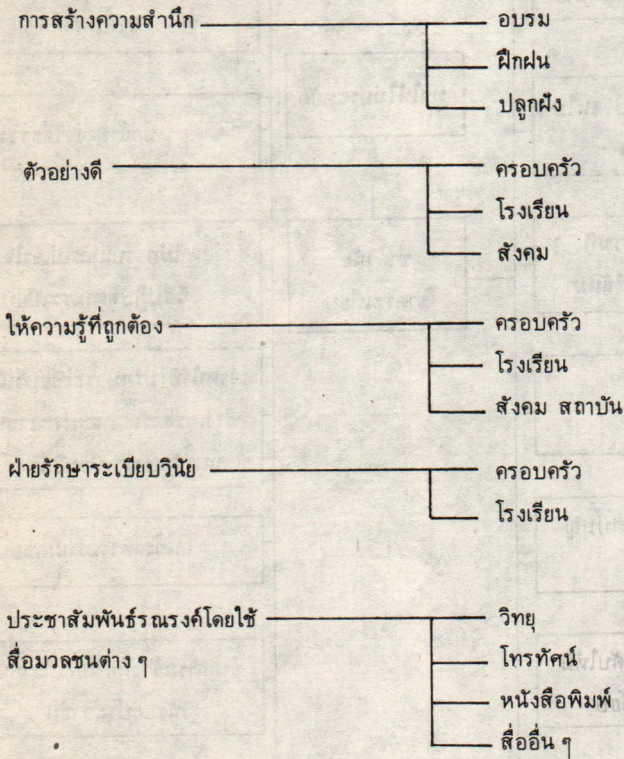
ปัจจัยที่ทำให้คนขาดระเบียบวินัย

ปัจจัยที่ทำให้คนขาดระเบียบวินัย

การสร้างความสำเร็จในเรื่องการประหยัด-ระเบียบวินัย

ประหยัด : การรู้จักใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นให้เหมาะสมแก่สภาพเศรษฐกิจและสังคมของตน
 : การใช้โดยไม่สุรุ่ยสุร่าย

รายงานการประชุมกลุ่มที่ 3

เรื่อง การพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและทางจิตใจ

นายสุริยา นวลศรี

นายไพยม ต้นดีปกร

น.ท.หญิงปราณี หอมขิต

ประธานกลุ่ม

เลขานุการ

ผู้ช่วยเลขานุการ

สภาพปัญหา

1. ยังมีความไม่สะอาดเกี่ยวกับทางร่างกาย บ้านเรือนที่อยู่อาศัย และสาธารณสถาน เช่นมีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในถนนหนทางทิ้งของโสโครกในแม่น้ำลำคลองก่อให้เกิดมลพิษ ใช้ที่สาธารณประโยชน์เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เช่นตั้งร้านค้าแผงลอยบนทางเท้า มีแหล่งชุมชนแออัดอยู่มากมายทำให้เกิดความสกปรก และไม่มีการเก็บขยะ

สาเหตุ

1. ขาดการสั่งสอนอบรมทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน ให้อำนาจรักษาความสะอาดทางร่างกาย บ้านเรือนที่อยู่อาศัย และสาธารณสถาน

2. ขาดการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมายถือว่า "ทำได้ตามใจคือไทยแท้" และเห็นการฝ่าฝืนกฎหมายเป็นการโก้เก๋ แสดงว่าเป็นผู้มีอภิสิทธิ์ ตำรวจไม่กล้าจับ

วิธีแก้ไขและข้อเสนอแนะ

1. ขอให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์หมั่นสั่งสอนอบรมเยาวชนให้พยายามรักษาความสะอาดทางร่างกาย บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย และสาธารณสถานโดยให้มีการปฏิบัติ เช่นทำความสะอาดบ้านเรือน ห้องเรียน โรงเรียน ถนนหนทางจนคิดเป็นนิสัย

2.1 ต้องปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมแก่เยาวชนและประชาชนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

2.2 ต้องเปลี่ยนค่านิยมที่ผิดที่ว่า "ทำได้ตามใจคือไทยแท้" เป็นค่านิยมที่ถูกต้องว่า "ทำตามระเบียบวินัยคือไทยแท้"

2.3 ต้องเปลี่ยนค่านิยมที่เห็นการฝ่าฝืนกฎหมายเป็นการแสดงอภิสิทธิ์ ให้เห็นว่าการฝ่าฝืนกฎหมายเป็นการกระทำที่น่าละอาย ผิดทั้งทางโลกและทางธรรม

รายงานการประชุมกลุ่มที่ 3

เรื่อง การพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและทางจิตใจ

นายสุริยา นวลศรี

นายโพยม ต้นดีมีพร

น.ท.หญิงปราณี หอมขิด

ประธานกลุ่ม

เลขานุการ

ผู้ช่วยเลขานุการ

สภาพปัญหา

1. ยังมีความไม่สะอาดเกี่ยวกับทางร่างกาย บ้านเรือนที่อยู่อาศัย และสาธารณสถาน เช่นมีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในถนนหนทางทิ้งของโสโครกในแม่น้ำลำคลองก่อให้เกิดมลพิษ ใช้ที่สาธารณะประโยชน์เพื่อประโยชน์ส่วนตัว เช่นตั้งร้านค้าแผงลอยบนทางเท้า มีแหล่งชุมชนแออัดอยู่มากมายทำให้เกิดความสกปรก และไม่มีการเก็บขยะ

สาเหตุ

1. ขาดการสั่งสอนอบรมทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน ให้อำนาจรักษาความสะอาดทางร่างกาย บ้านเรือนที่อยู่อาศัย และสาธารณสถาน

2. ขาดการมีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมายถือว่า "ทำได้ตามใจคือไทยแท้" และเห็นการฝ่าฝืนกฎหมายเป็นการโก้เก๋ แสดงว่าเป็นผู้มีอภิสิทธิ์ ตำรวจไม่กล้าจับ

วิธีแก้ไขและข้อเสนอแนะ

1. ขอให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์หมั่นสั่งสอนอบรมเยาวชนให้พยายามรักษาความสะอาดทางร่างกาย บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย และสาธารณสถานโดยให้มีการปฏิบัติ เช่นทำความสะอาดบ้านเรือน ห้องเรียน โรงเรียน ถนนหนทางจนคิดเป็นนิสัย

2.1 ต้องปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมแก่เยาวชนและประชาชนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

2.2 ต้องเปลี่ยนค่านิยมที่ผิดที่ว่า "ทำได้ตามใจคือไทยแท้" เป็นค่านิยมที่ถูกต้องว่า "ทำตามระเบียบวินัยคือไทยแท้"

2.3 ต้องเปลี่ยนค่านิยมที่เห็นการฝ่าฝืนกฎหมายเป็นการแสดงอภิสิทธิ์ ให้เห็นว่าการฝ่าฝืนกฎหมายเป็นการกระทำที่น่าละอาย ผิดทั้งทางโลกและทางธรรม

3. ขาดความสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคม และขาดการกระตุ้นเตือนให้เกิดความสนใจในการรักษาความสะอาด

4. ผู้รักษากฎหมายจะเลย ไม่เคร่งครัดในการปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องทำให้กฎหมายไม่ศักดิ์สิทธิ์ ไม่มีค่า

2.4 ต้องลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมาย โดยไม่เห็นแก่หน้า

2.5 สังคมและสื่อมวลชนควรประณามและประจานผู้ที่ฝ่าฝืนระเบียบวินัยและกฎหมาย

3.1 ขอให้พ่อแม่ ครูอาจารย์ ผู้นำศาสนา และสื่อมวลชน สร้างความสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคมให้แก่เยาวชนและประชาชน ให้มีจิตสำนึกว่าทุกคนเป็นสมาชิกของสังคม มีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องช่วยกัน ทำให้สังคมมีความสะอาดเรียบร้อยและสงบสุข

3.2 รัฐบาลและเอกชนควรร่วมมือประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ในการรณรงค์รักษาความสะอาด ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ

4.1 ผู้รักษากฎหมาย ควรปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ไม่ใช้ทำงานไฟไหม้ฟาง หรือเป็นครั้งคราวหรือตามอารมณ์ หรือเมื่อถูกผู้บังคับบัญชาสั่งให้กวาดขึ้น

4.2 ผู้บังคับบัญชาควรสอดส่องดูแลอยู่เสมอว่า ผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างต่อเนื่อง และเด็ดขาด เพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย

5. บทลงโทษของกฎหมายอ่อนเกินไป ทำให้คนไม่เกรงกลัวในการทำผิด

6. อุปกรณ์บริการและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการรักษาความสะอาดยังไม่เพียงพอ เช่น ไม่มีถังทิ้งขยะ ขาดเจ้าหน้าที่รักษาความสะอาดสาธารณะสถาน

7. ปัญหาความยากจนและการว่างงาน ทำให้เกิดการหลั่งไหลของประชาชนจากชนบทมาสู่เมืองใหญ่โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร ทำให้เกิดแหล่งชุมชนแออัด หรือทำให้แหล่งชุมชนแออัดที่มีอยู่แล้วสกปรกและไม่มีการเก็บขยะอย่างจริงจัง

5. ควรเพิ่มโทษการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดให้ดีขึ้น เช่น ในสิงคโปร์ เพื่อให้คนเกรงกลัวต่อการทำผิด

6. ขอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการรักษาความสะอาด จัดให้มีอุปกรณ์บริการและเจ้าหน้าที่ในการรักษาความสะอาดให้เพียงพอ หากขาดงบประมาณเพื่อการนี้ ขอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพิ่มให้ตามความจำเป็น

7.1 รัฐบาลจะต้องป้องกันการหลั่งไหลของประชากรจากชนบทมาสู่เมืองโดยการหาอาชีพหรือสร้างงานให้มีรายได้พอควรแก่สภาพ

7.2 รัฐบาลควรปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย

7.3 รัฐบาลควรสร้างที่อยู่อาศัยให้แก่คนยากจนและผู้มีรายได้น้อยให้เพียงพอ เพื่อป้องกันไม่ให้มีแหล่งชุมชนแออัดขึ้นใหม่

5. บทลงโทษของกฎหมายอ่อนเกินไป ทำให้คนไม่เกรงกลัวในการทำผิด

6. อุปกรณ์บริการและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการรักษาความสะอาดยังไม่เพียงพอ เช่น ไม่มีถังทิ้งขยะ ขาดเจ้าหน้าที่รักษาความสะอาดสาธารณะสถาน

7. ปัญหาความยากจนและการว่างงาน ทำให้เกิดการหลังไหลของประชาชนจากชนบทมาสู่เมืองใหญ่โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร ทำให้เกิดแหล่งชุมชนแออัด หรือทำให้แหล่งชุมชนแออัดที่มีอยู่แล้วสกปรกและไม่มีระเบียบเรียบร้อยยิ่งขึ้น

5. ควรเพิ่มโทษการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดให้ดีขึ้น เช่น ในสิ่งคปรีเพื่อให้คนเกรงกลัวต่อการทำความผิด

6. ขอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการรักษาความสะอาด จัดให้มีอุปกรณ์บริการและเจ้าหน้าที่ในการรักษาความสะอาดให้เพียงพอ หากขาดงบประมาณเพื่อการนี้ ขอให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณเพิ่มให้ด้วยความจำเป็น

7.1 รัฐบาลจะต้องป้องกันการหลังไหลของประชากรจากชนบทมาสู่เมืองโดยการหาอาชีพหรือสร้างงานให้มีรายได้พอควรแก่สภาพ

7.2 รัฐบาลควรปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดให้สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย

7.3 รัฐบาลควรสร้างที่อยู่อาศัยให้แก่คนยากจนและผู้มีรายได้น้อยให้เพียงพอ เพื่อป้องกันไม่ให้มีแหล่งชุมชนแออัดขึ้นใหม่

2. เยาวชนและประชาชนจำนวนมากขาดความสะอาดทางจิตใจ ถูกกิเลสคือ ความโลภ ความโกรธ และความหลง ครอบงำ ทำให้มีการเบียดเบียนกันมากขึ้น อาชญากรรมมีเพิ่มขึ้นและรุนแรงยิ่งขึ้น มีการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงเพิ่มมากขึ้น เยาวชนและประชาชนจำนวนไม่น้อยตกเป็นทาสของอบายมุข โดยเฉพาะสิ่งเสพติดและการพนัน ขาดความเมตตากรุณาโอบอ้อมอารี และความเห็นอกเห็นใจกัน เยาวชนมีปัญหาในด้านความประพฤติ เช่นขาดความเคารพ เชื่อถือผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครูอาจารย์ มีเรื่องทะเลาะวิวาททำร้ายกัน

1. เยาวชนและประชาชนเห็นห่างศาสนา มีทัศนคติที่ผิดและไม่ดีต่อศาสนา เห็นศาสนาเป็นเรื่องคร่ำครึหลงมงาย ไม่มีความจำเป็นแก่ชีวิตถ้าทำให้คนมีเศรษฐกิจดี มีการอยู่ดี กินดีแล้ว คนจะมีศีลธรรมดีไปเอง

2. การสอนจริยศึกษาในโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพ หลักสูตรเกี่ยวกับจริยศึกษาไม่เหมาะสม ขาดอุปกรณ์และความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการสอนจริยศึกษา

1.1 พ่อแม่และครูอาจารย์จะต้องสอนอบรมเยาวชนให้มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาซึ่งแสดงให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของศาสนา ซึ่งให้เห็นว่าศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวของจิตใจ

1.2 พ่อแม่และครูอาจารย์ต้องทำตนเป็นศาสนิกที่ดี เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เยาวชน ควรนำเยาวชนไปวัดเพื่อทำบุญ ศึกษาและปฏิบัติธรรม นำเยาวชนสวดมนต์ ไหว้พระ แผ่เมตตา

2.1 กระทรวงศึกษาธิการควรปรับปรุงหลักสูตรเกี่ยวกับจริยศึกษาให้เหมาะสม ให้มีการเรียนศาสนาโดยเฉพาะพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติ ในสถานศึกษาทุกระดับทุกชั้น

2.2 ควรจัดให้มีการอบรมครูเกี่ยวกับอุปกรณ์และกลวิธีการสอนจริยศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 เนื่องจากการสอนจริยศึกษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับนามธรรมซึ่งสอนยากกว่าวิชาอื่น ควรจะมีครูสอนจริยศึกษาโดยเฉพาะประจำโรงเรียน

3. การเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์ไม่เป็นที่สนใจแก่เยาวชน วัดบางแห่งไม่สะอาดไม่ชวนให้เข้าไป

4. พ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ ประพฤติตนไม่ดี ทำให้เยาวชนเอาอย่าง พ่อแม่ ครูอาจารย์บางคนสอนไม่ให้เด็กตีหม้อและเล่นการพนันแต่ตัวเองยังตีหม้อและเล่นการพนัน ทำให้การสั่งสอนอบรมเยาวชนไม่ได้ผลเหมือนแม่ปูที่เดินคดเคี้ยว ย่อมไม่สามารถสอนให้ลูกปูเดินตรง

3.1 ควรปรับปรุงการเผยแพร่ธรรมของพระสงฆ์ให้เป็นที่น่าสนใจแก่เยาวชนทั้งเนื้อหาและวิธีการเผยแพร่

3.2 ควรอบรมพระสงฆ์ให้มีความรู้ความสามารถในการเผยแพร่ธรรมแก่เยาวชน รวมทั้งการช่วยเหลือเยาวชนที่มีปัญหา

3.3 วัดต่าง ๆ ควรปรับปรุงให้สะอาด ให้เป็นรมณีสถานเหมาะสมแก่การศึกษาธรรม ปฏิบัติธรรม และเผยแพร่ธรรม ไม่ควรส่งเสริมแต่ในด้านวัตถุ ควรถือการส่งเสริมศาสนธรรมเป็นเรื่องสำคัญ

3.4 วัดต่าง ๆ ควรจัดให้มีโรงเรียนสอนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เพื่อให้เยาวชนได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและวิชาอื่นที่เป็นประโยชน์

4. พ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ จะต้องประพฤติตนให้ดี ให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชน สมเด็จพระสังฆราชได้รับสั่งว่า “ผู้ใหญ่ที่ประพฤติไม่ดี ทำบาปถึง 2 ต่อ ทำบาปต่อตนเอง และทำบาปต่อเด็ก ๆ ต่อลูกหลานซึ่งเป็นสายเลือดของเรา นอกจากนี้ยังเป็นการทำลายพระพุทธศาสนาอีกด้วย”

3. การเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์ไม่เป็นที่สนใจแก่เยาวชน วัดบางแห่งไม่สะดวกไม่ชวนให้เข้าไป

4. พ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ ประพฤติตนไม่ดี ทำให้เยาวชนเอาอย่าง พ่อแม่ ครูอาจารย์บางคนสอนไม่让孩子ดื่มเหล้าและเล่นการพนันแต่ตัวเองยังดื่มเหล้าและเล่นการพนัน ทำให้การสั่งสอนอบรมเยาวชนไม่ได้ผลเหมือนแม่ปูที่เดินคดเคี้ยว ย่อมไม่สามารถสอนให้ลูกปูเดินตรง

3.1 ควรปรับปรุงการเผยแพร่ธรรมะของพระสงฆ์ให้เป็นที่สนใจแก่เยาวชนทั้งเนื้อหาและวิธีการเผยแพร่

3.2 ควรอบรมพระสงฆ์ให้มีความรู้ความสามารถในการเผยแพร่ธรรมแก่เยาวชน รวมทั้งการช่วยเหลือเยาวชนที่มีปัญหา

3.3 วัดต่าง ๆ ควรปรับปรุงให้สะดวก ให้เป็นรมณีสถานเหมาะสมแก่การศึกษาธรรม ปฏิบัติธรรม และเผยแพร่ธรรม ไม่ควรส่งเสริมแต่ในด้านวัตถุ ควรถือการส่งเสริมศาสนธรรมเป็นเรื่องสำคัญ

3.4 วัดต่าง ๆ ควรจัดให้มีโรงเรียนสอนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เพื่อให้เยาวชนได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและวิชาอื่นที่เป็นประโยชน์

4. พ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้ใหญ่ จะต้องประพฤติตนให้ดี ให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เยาวชน สมเด็จพระสังฆราชได้รับสั่งว่า “ผู้ใหญ่ที่ประพฤติไม่ดี ทำบาปถึง 2 ต่อ ทำบาปต่อตนเอง และทำบาปต่อเด็ก ๆ ต่อลูกหลานซึ่งเป็นสายเลือดของเรา นอกจากนี้ยังเป็นการทำลายพระพุทธศาสนาอีกด้วย”

5. ค่านิยมของสังคมเปลี่ยนแปลง
ก่อนนี้เราเคยยกย่องคนดีมีศีล
ธรรมแต่ในปัจจุบันสังคมกลับ
ยกย่องคนมีเงิน เห็นเงินสำคัญ
กว่าคุณธรรม คนไม่เชื่อใน
เรื่องกฎแห่งกรรม เช่นการทำ
ดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นอกจากนี้ยัง
มีค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์อีกหลาย
ประการเช่นเห็นการใช้จ่ายเงิน
และการจัดงานอย่างหรูหรา
เป็นการแสดงความโก้ ความ
มีหน้ามีตา ขาดความนิยมไทย

6. อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น สื่อมวลชนโดยเฉพาะ
โทรทัศน์ การ์ตูน หนังสือและ
เทปที่ยั่วเย้าอารมณ์ ทำให้เยาว
ชนเอาแบบอย่างและทำให้ความ
ประพฤติกและจิตใจของเยาวชน
เสื่อมทรามลง

5. ขอให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น
พ่อแม่ ครูอาจารย์ พระสงฆ์
สื่อมวลชน ร่วมกันปลูกฝังค่านิยม
ที่ดีแก่เยาวชนและประชาชน
โดยเฉพาะควรถือว่าค่านิยมเกี่ยว
กับการปฏิบัติตามคุณธรรมของ
ศาสนาเป็นเรื่องที่สำคัญและเร่ง
ด่วนที่สุด หากมีการปฏิบัติตาม
คุณธรรมของศาสนาแล้ว จะทำ
ให้มีค่านิยมในเรื่องอื่นตามไป
ด้วย

6.1 สื่อมวลชนควรมีบทบาทใน
การปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยม
ที่ดีให้แก่เยาวชนให้มากยิ่งขึ้น
เช่นช่วยเผยแพร่คุณธรรมและ
ค่านิยมที่ดี ต่อต้านค่านิยมที่ไม่ดี
ส่งเสริมยกย่องผู้ที่กระทำความดี ไม่
ยกย่องคนที่มีความประพฤติเสื่อม
เสีย สถานีโทรทัศน์ควรจัดให้มี
รายการที่ส่งเสริมคุณธรรมและ
ค่านิยมที่ดีให้มากยิ่งขึ้น ควรด
เนินภาพยนตร์และรายการที่มีผล
เสียต่อความประพฤติและจิตใจ
ของเยาวชน

6.2 เจ้าหน้าที่ควรจะเข้มงวด
กวดขัน ไม่ให้มีการผลิตและ
จำหน่ายการ์ตูน หนังสือ เทป
ที่ยั่วเย้าอารมณ์และควบคุมไม่
ให้สถานีโทรทัศน์มีรายการและ
ภาพยนตร์ที่มีผลเสียหยาต่อ
ความประพฤติและจิตใจของ
เยาวชน

7. ขาดการประสานงานและความร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลและเอกชนในเรื่องการส่งเสริมศาสนาและศีลธรรม นอกจากนี้เรื่องของศาสนาและวัฒนธรรมยังถูกละเลย ไม่ได้ได้รับความสำคัญเท่าที่ควร ก่อนนี้เคยมีกระทรวงวัฒนธรรม แต่ถูกยุบเหลือเพียงกองวัฒนธรรม ต่อมาจึงได้ยกฐานะเป็นสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

8. การประชุมสัมมนาต่าง ๆ ได้มีมติและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มากมาย แต่ไม่ค่อยได้รับความสนใจนำไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายทำให้รัฐบาลขาดโครงการ แผนงาน และการริเริ่มที่ดี

7.1 รัฐบาลควรแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อรับผิดชอบในเรื่องการส่งเสริมศาสนาและศีลธรรมโดยมีผู้แทนจากภาครัฐบาลและภาคเอกชนร่วมกัน

7.2 รัฐบาลควรให้มีกระทรวงศาสนาและวัฒนธรรม โดยรวบรวมหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรมมาไว้ด้วยกัน เพื่อให้การทำงานในเรื่องศาสนาและวัฒนธรรมได้ผลยิ่งขึ้น ศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมและมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิด จึงควรรวมอยู่ในกระทรวงเดียวกัน

8. ควรมีองค์กรทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะทุกระยะอย่างต่อเนื่องรวมทั้งกำหนดมาตรการจัดทำโครงการ และแผนงานให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของที่ประชุมโดยเฉพาะในเรื่องการพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ

7. ขาดการประสานงานและความร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลและเอกชนในเรื่องการส่งเสริมศาสนาและศีลธรรม นอกจากนี้เรื่องของศาสนาและวัฒนธรรมยังถูกละเลย ไม่ได้รับความสำคัญเท่าที่ควร ก่อนนี้เคยมีกระทรวงวัฒนธรรม แต่ถูกยุบเหลือเพียงกองวัฒนธรรม ต่อมาจึงได้ยกฐานะเป็นสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

8. การประชุมสัมมนาต่าง ๆ ได้มีมติและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มากมาย แต่ไม่ค่อยได้รับความสนใจนำไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายทำให้รัฐบาลขาดโครงการ แผนงาน และการริเริ่มที่ดี

7.1 รัฐบาลควรแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อรับผิดชอบในเรื่องการส่งเสริมศาสนาและศีลธรรมโดยมีผู้แทนจากภาครัฐบาลและภาคเอกชนร่วมกัน

7.2 รัฐบาลควรให้มีกระทรวงศาสนาและวัฒนธรรม โดยรวบรวมหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับศาสนาและวัฒนธรรมมาไว้ด้วยกัน เพื่อให้การทำงานในเรื่องศาสนาและวัฒนธรรมได้ผลยิ่งขึ้น ศาสนาเป็นรากฐานของวัฒนธรรมและมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอย่างใกล้ชิด จึงควรรวมอยู่ในกระทรวงเดียวกัน

8. ควรมีองค์การทำการติดตามและประเมินผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะทุกระยะอย่างต่อเนื่องรวมทั้งกำหนดมาตรการจัดทำโครงการ และแผนงานให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะของที่ประชุมโดยเฉพาะในเรื่องการพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ

รายงานการประชุมกลุ่มที่ 4

เรื่อง บทบาทของการนิคมไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล

วิทยาการประจำกลุ่ม

นายสุวิทย์ สุธาบุญกุล

วิทยาการประจำกลุ่ม

นางแจ่มจรัส เบญจานุวัตร

ประธานกลุ่ม

พ.ต.อ.เตรียม ตันติเวชกุล

รองประธานกลุ่ม

ดร.วิษณุ เครืองาม

รองประธานกลุ่ม

น.ส.คารณีย์ ตันชัยสวัสดิ์

เลขานุการ

สภาพทางปัญหา	สาเหตุของปัญหา	วิธีแก้ไขและข้อเสนอแนะ
1. การเมือง		
1.1 ขาดรูปแบบมาตรฐานทาง การเมืองที่แน่ชัดและขาดความ ต่อเนื่อง	1.1 ผู้นำส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้แนว ทางนิยมไทยในการแก้ปัญหา ของชาติ	1.1 ปลุกฝังและเผยแพร่อุดม- การณ์ประชาธิปไตยและหลัก การประชาธิปไตยให้เป็นไปอย่าง กว้างและต่อเนื่อง ทั้งกลุ่มเป้า หมายที่เป็นเยาวชนและประชาชน ทั่วไป
1.2 นักการเมืองยังไม่ได้ทำตน ให้ประชาชนเกิดความศรัทธา เชื่อถือเท่าที่ควร	1.2 เสถียรภาพของรัฐบาลไม่ แน่นอน เปลี่ยนแปลงบ่อยเกินไป 1.3 ประชาชนทั่วไปยังไม่ตระ- หนักว่าการนิคมไทยมีบทบาท หรือความสัมพันธ์กับความมั่น คงปลอดภัยของชาติอย่างไร	1.2 เผยแพร่ข้อมูลเพื่อเป็นแนว ทางในการส่งเสริมความนิยมไทย และความมีจิตใจเป็นประชา- ธิปไตยแก่นักการเมือง โดยควร เน้นว่านักการเมืองที่ดีควรมีคุณ ธรรมดังนี้ ● เคร่งครัดวินัย ● เห็นใจชาวบ้าน ● สมานสามัคคี ● ทำความดีทุกวัน

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนาระบบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2. การเศรษฐกิจ

2.1 ประเทศต้องนำเข้ายุทธ

ปัจจัยเป็นจำนวนมากจนไม่สามารถ

ช่วยเหลือตนเองได้เมื่อเกิดภาวะ

ไม่ปกติ เช่น ยา น้ำมัน อากาศ

เป็นต้น

2.2 ประเทศขาดดุลการค้าและ

ดุลการชำระเงิน

2.3 ประเทศเร่งรัดพัฒนาทาง

ด้านวัตถุ โดยไม่สอดคล้องกับ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

2.1 ไม่มีการวางแผนทางที่จะ

พัฒนาอุตสาหกรรมต่าง ๆ เหล่า

นี้อย่างจริงจัง

2.2 นำเข้าสูง ขาดการประหยัด

2.3 มีค่านิยมผิด ๆ ในทางวัตถุ

2.4 ขีดความสามารถทางการตลาด

ต่างประเทศในภาครัฐบาลต่ำ

2.5 ระบบและข้อกำหนดในชั้น

ตอนต่าง ๆ ของรัฐไม่มีการปรับ

ปรุงให้สอดคล้องและคล่องตัว

กับการค้าขายที่ต้องแข่งขันกัน

ทั่วโลก

1.3 ควรมีมาตรการฝึกอบรมและ

ควบคุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มีศาลปกครองข้าราชการ

1.4 ให้การศึกษาแก่เยาวชนและ

ประชาชน ในเรื่องอุดมการณ์

ของชาติ เชิดชูคนดี ขจัดค่านิยม

ออกไปจากวงการเมืองอย่างจริงจัง

โดยสนับสนุนให้มีการปฏิบัติ

ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระ

มหากษัตริย์เป็นประมุขในสถาบัน

ต่าง ๆ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว

สถาบันการศึกษาอย่างทั่วถึง

1.5 ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ในหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐว่า

รัฐพึงส่งเสริมสินค้าไทยหรือ

พืชนิยมไทย

2.1 ต้องปรับนโยบายในการใช้

ประโยชน์ทรัพยากรให้สอดคล้อง

กับสภาพเศรษฐกิจที่เป็นอยู่

2.2 การปลูกฝังความนิยมไทย

ต้องเริ่มจากการช่วยเหลือพ่อค้า

ไทยและเกษตรกรไทย

● ปัจจุบันรัฐแก้ปัญหาโดยขาด

คุณธรรมทางการเมือง จึงควร

ต้องนำคุณธรรมดังกล่าวแล้ว

มาใช้

● อย่าให้ความสำคัญแก่พ่อค้า

จนละเลยผู้ผลิตผลผลิตทางการ

2. การเศรษฐกิจ

- 2.1 ประเทศต้องนำเข้ายุทธปัจจัยเป็นจำนวนมากจนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เมื่อเกิดภาวะไม่ปกติ เช่น ยา น้ำมัน อาหาร เป็นต้น
- 2.2 ประเทศขาดดุลการค้าและดุลการชำระเงิน
- 2.3 ประเทศเร่งรัดพัฒนาทางด้านวัตถุ โดยไม่สอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

- 2.1 ไม่มีการวางแผนทางที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมต่าง ๆ เหล่านี้อย่างจริงจัง
- 2.2 นำเข้าสูง ขาดการประหยัด
- 2.3 มีค่านิยมผิด ๆ ในทางวัตถุ
- 2.4 ขีดความสามารถทางการตลาดต่างประเทศในภาครัฐบาลต่ำ
- 2.5 ระบบและข้อกำหนดในชั้นตอนต่าง ๆ ของรัฐไม่มีการปรับปรุงให้สอดคล้องและคล่องตัวกับการค้าขายที่ต้องแข่งขันกันทั่วโลก

- 1.3 ควรมีมาตรการฝึกอบรมและควบคุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสถลปกครองข้าราชการ
- 1.4 ให้การศึกษาแก่เยาวชนและประชาชน ในเรื่องอุดมการณ์ของชาติ เชิดชูคนดี ขจัดค่านิยมออกไปจากวงการเมืองอย่างจริงจัง โดยสนับสนุนให้มีการปฏิบัติระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขในสถาบันต่าง ๆ โดยเริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว สถาบันการศึกษาอย่างทั่วถึง
- 1.5 ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญในหมวดแนวนโยบายแห่งรัฐว่า รัฐพึงส่งเสริมสินค้าไทยหรือพืชนิยมไทย

- 2.1 ต้องปรับนโยบายในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่เป็นอยู่
- 2.2 การปลูกฝังความนิยมไทยต้องเริ่มจากการช่วยเหลือพ่อค้าไทยและเกษตรกรไทย
- ปัจจุบันรัฐแก้ปัญหาโดยขาดคุณธรรมทางการเมือง จึงควรต้องนำคุณธรรมดังกล่าวแล้วมาใช้
- อย่าให้ความสำคัญแก่พ่อค้าจนละเลยผู้ผลิตผลิตผลทางการ

2.4 เอาอย่างต่างประเทศโดยไม่
ได้คำนึงถึงคุณค่าของทรัพยากร
และวิธีการเดิมที่มีอยู่แล้ว

2.5 ใช้ชีวิตความเป็นอยู่เกินกว่า
รายได้

2.6 รัฐไม่มีนโยบายและมาตร-
การที่แน่ชัดในการคุ้มครองและ
ช่วยเหลือผู้ผลิตหรือพ่อค้าไทย
อย่างเพียงพอ เช่น เกษตรกร
ไม่ได้รับการประกันจากรัฐบาล
ในเรื่องการจำหน่ายและการผลิต

2.7 ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งนายจ้างลูก
จ้างตลอดจนพ่อค้าและเกษตรกร
ขาดการผ่อนปรนทางด้านผล
ประโยชน์และคุณธรรมอื่น ๆ

เกษตร ควรมีผู้แทนเกษตรกร
เข้าร่วมด้วย

● รัฐต้องมีเครื่องมือ เช่น กฎ
หมาย เข้าไปแก้ปัญหาเศรษฐกิจ
แม้จะต้องแทรกแซงผลประโยชน์
ส่วนตัวของพ่อค้าบ้างในบางครั้ง

● รัฐต้องวางแผนการผลิตพืช
ผลให้ดีกว่านี้ มีการประสานงาน
ระหว่างหน่วยงาน และต้องมี
ความคิดและแนวปฏิบัติอย่าง
เดียวกัน

● ปลูกฝังค่านิยมให้ใช้ของไทย
โดยจัดอบรมและนิทรรศการ
เปิดตลาดกลางทั้งใน กทม.
และต่างจังหวัดและต้องพัฒนา
คุณภาพสินค้าไทยให้ดีขึ้น ตลอด
จนมีการกระทำอย่างต่อเนื่อง
และมีการติดตามผล

2.3 ให้มีการพบปะปรึกษาหารือ
กันโดยประสานประโยชน์อย่าง
มีคุณธรรม

2.4 วางแผนและส่งเสริมสินค้า
เกษตรและอุตสาหกรรมสำหรับ
การดำรงชีวิตให้มากขึ้น

3. สังคม

3.1 ขาดระเบียบวินัย/ความรับผิดชอบ

3.2 ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของการนิยมไทย

3.3 ถือค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง

3.4 นิยมฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย

3.5 ขาดความอบอุ่น เชื่อมั่นในความปลอดภัยของร่างกายและทรัพย์สิน

3.6 การเกื้อกูลในสังคมมีน้อยลง

3.7 ขาดการเสียสละ ขาดทริโอตัมปะ

3.8 คนว่างงาน

3.9 เยาวชนนอกโรงเรียนปล่อยเวลาให้เปล่าประโยชน์ และสร้างปัญหาสังคม

3.10 เราได้รับการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่างชาติที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นอยู่อย่างไทยมากเกินไป

3.1 กฎหมายเป็นหมิ่น ขาดความเด็ดขาด การปฏิบัติไม่ต่อเนื่อง

3.2 ความไม่พอตัวทางเศรษฐกิจ

3.3 การศึกษาไม่ส่งเสริม สภาพสังคมชีวิตของไทย ขาดผู้หลักผู้ใหญ่เป็นแม่แบบที่ดี

3.4 ความซาดินและขาดความกระตือรือร้นของผู้รับผิดชอบ

3.5 ระบบที่มีอยู่เป็นอยู่ยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้ทันเหตุการณ์

3.1 รัฐน่าจะประเมินสภาพและสถานการณ์โดยคำนึงสาเหตุในประเด็นต่าง ๆ และใช้มาตรการของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพโดยร่วมมือกับเอกชน และสร้างความเข้าใจกับประชาชน

3.2 จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของประชาชนและเยาวชนให้ทั่วถึงและต่อเนื่อง

3.3 กำหนดนโยบายจัดให้มีการถ่ายทอดความรู้แก่พระ ในวิธีการเผยแพร่ธรรมะ และอบรมศีลธรรมพร้อมกับการปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมแก่ประชาชนโดยเริ่มต้นจากเยาวชน

3.4 ให้พระและนักบวชในศาสนาต่าง ๆ ได้มีส่วนในการสอนศีลธรรม จริยธรรมในโรงเรียน

3.5 จัดตั้งหน่วยงานของรัฐเพื่อช่วยเหลือเยาวชนนอกโรงเรียน

3.6 ส่งเสริมชมรมพุทธศาสน์และประเพณีของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา และประเพณี เช่น การบรรพชา อุปสมบท ภาควิชา

3. สังคม

3.1 ขาดระเบียบวินัย/ความรับผิดชอบ

3.2 ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของการนิยมไทย

3.3 ถือค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง

3.4 นิยมฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย

3.5 ขาดความอบอุ่น เชื่อมั่นในความปลอดภัยของร่างกายและทรัพย์สิน

3.6 การถือกุศลในสังคมมีน้อยลง

3.7 ขาดการเสียสละ ขาดทวิโถดัดปะ

3.8 คนว่างงาน

3.9 เยาวชนนอกโรงเรียนปล่อยเวลาให้เปล่าประโยชน์ และสร้างปัญหาสังคม

3.10 เกรงการถ่ายทอดวัฒนธรรมต่างชาติที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นอยู่อย่างไทยมากเกินไป

3.1 กฎหมายเป็นหมิ่น ขาดความเด็ดขาด การปฏิบัติไม่ต่อเนื่อง

3.2 ความไม่พอตัวทางเศรษฐกิจ

3.3 การศึกษาไม่ส่งเสริม สภาพสังคมชีวิตของไทย ขาดผู้หลักผู้ใหญ่เป็นแม่แบบที่ดี

3.4 ความชาชินและขาดความกระตือรือร้นของผู้รับผิดชอบ

3.5 ระบบที่มีอยู่เป็นอยู่ยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้ทันเหตุการณ์

3.1 รัฐบาลจะประเมินสภาพและสถานการณ์โดยคำนึงสาเหตุในประเด็นต่าง ๆ และใช้มาตรการของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพโดยร่วมมือกับเอกชน และสร้างความเข้าใจกับประชาชน

3.2 จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของประชาชนและเยาวชนให้ทั่วถึงและต่อเนื่อง

3.3 กำหนดนโยบายจัดให้มีการถวายความรู้แก่พระ ในวิธีการเผยแพร่ธรรมะ และอบรมศีลธรรมพร้อมกับการปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมแก่ประชาชนโดยเริ่มต้นจากเยาวชน

3.4 ให้พระและนักบวชในศาสนาต่าง ๆ ได้มีส่วนในการสอนศีลธรรม จริยธรรมในโรงเรียน

3.5 จัดตั้งหน่วยงานของรัฐเพื่อช่วยเหลือเยาวชนนอกโรงเรียน

3.6 ส่งเสริมชมรมพุทธศาสน์และประเพณีของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา และประเพณี เช่น การบรรพชา อุปสมบท ภาควิชาคุณ

4. การต่างประเทศ

การดำเนินนโยบายการต่างประเทศ
ในบางเรื่อง บางเหตุการณ์ยังมี
ความเหมาะสมน้อย

การดำเนินนโยบายต่างประเทศ
ในบางเรื่องไม่ได้ใช้แนวทาง
นิยมไทย

3.7 ใช้สื่อมวลชนของรัฐทุก
ประเภท ในการรณรงค์ปลุกผิง
ชนบทธรรมนิยมประเพณี ศิล
ธรรมและค่านิยมและอุดมการณ์
ของชาติแก่เยาวชนและประชาชน
อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

3.8 ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ
ดังกล่าว รัฐควรขอความร่วมมือ
จากภาคเอกชนในด้านความคิด
วิธีการและการประชาสัมพันธ์

3.9 จัดรูปแบบหน่วยงานของรัฐ
ที่รับผิดชอบทางด้านวัฒนธรรม
ให้อยู่รวมกัน และปฏิบัติงาน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.10 ผู้หลักผู้ใหญ่ต้องเป็นแบบ
อย่างที่ดีในสังคม และผู้น้อยต้อง
ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตาม

4.1 ดำเนินนโยบายการต่างประเทศ
ให้คล่องตัวและรักษาผลประโยชน์
ของชาติเป็นส่วนใหญ่
ให้สมกับที่ว่าเป็นชาติใหญ่ที่มี
เอกราชมานาน

4.2 ในการเจรจาความเมืองควร
ใช้ภาษาไทยโดยมีล่ามช่วย

4.3 ส่งเสริมการเผยแพร่วัฒนธรรม
ไทยในต่างประเทศให้ทั่ว
ถึง เพื่อเสริมสร้างภาพพจน์
และเกียรติภูมิของชาติ

แบบประเมินผล

การสัมมนาเรื่อง "บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ"

วันที่ 11-12 พฤษภาคม 2525

ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ต่อไปนี้ตามความคิดเห็นที่ดีที่สุดของท่าน
เสร็จแล้วโปรดส่งคืนฝ่ายเลขานุการฯ ด้วย ขอขอบพระคุณ

1. การเตรียมการสัมมนา
☐ เรียบร้อยดีมาก ☐ เรียบร้อยพอสมควร ☐ ไม่เรียบร้อย
2. สถานที่ใช้สัมมนา
☐ ดีมาก ☐ ยังไม่ดีพอ ☐ ไม่ดีเลย
3. หัวข้อการสัมมนา
☐ น่าสนใจมาก ☐ น่าสนใจพอสมควร ☐ ไม่น่าสนใจเลย
4. วิทยากรหรือผู้ดำเนินการสัมมนา
☐ ให้ความรู้ดีมาก ☐ ให้ความรู้พอสมควร ☐ ไม่ให้ความรู้อะไรเลย
5. คำถามต่าง ๆ จากผู้เข้าร่วมสัมมนา
☐ น่าสนใจมาก ☐ น่าสนใจพอสมควร ☐ น่าเบื่อหน่าย
6. จำนวนวันสัมมนา
☐ เหมาะสมแล้ว ☐ มากไป ☐ น้อยไป
7. ชั่วโมงการสัมมนา
☐ เหมาะสมแล้ว ☐ มากไป ☐ น้อยไป
8. การแบ่งกลุ่มย่อย
☐ เหมาะสมแล้ว ☐ กลุ่มใหญ่ไป ☐ กลุ่มเล็กไป
9. ประโยชน์ที่ได้จากการสัมมนา
☐ ได้ประโยชน์มาก ☐ ได้ประโยชน์พอสมควร ☐ ไม่ได้ประโยชน์เลย
10. การประชาสัมพันธ์
☐ ดีมาก ☐ ดีพอสมควร ☐ ยังใช้ไม่ได้
11. ท่านจะมาร่วมสัมมนาในทำนองนี้อีกหรือไม่
☐ มา ☐ ยังไม่แน่ใจ ☐ ไม่มา
12. สิ่งที่ท่านพอใจมากที่สุดจากการสัมมนาในครั้งนี้ และความเห็นอื่น ๆ

.....
.....

แบบประเมินผล

การสัมมนาเรื่อง "บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ"

วันที่ 11-12 พฤษภาคม 2525

ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ต่อไปนี้ตามความคิดเห็นที่ดีที่สุดของท่าน
เสร็จแล้วโปรดส่งคืนฝ่ายเลขานุการฯ ด้วย ขอขอบพระคุณ

1. การเตรียมการสัมมนา
☐ เรียบร้อยดีมาก ☐ เรียบร้อยพอสมควร ☐ ไม่เรียบร้อย
2. สถานที่ใช้สัมมนา
☐ ดีมาก ☐ ยังไม่ดีพอ ☐ ไม่ดีเลย
3. หัวข้อการสัมมนา
☐ น่าสนใจมาก ☐ น่าสนใจพอสมควร ☐ ไม่น่าสนใจเลย
4. วิทยากรหรือผู้ดำเนินการสัมมนา
☐ ให้ความรู้ดีมาก ☐ ให้ความรู้พอสมควร ☐ ไม่ให้ความรู้อะไรเลย
5. คำถามต่าง ๆ จากผู้เข้าร่วมสัมมนา
☐ น่าสนใจมาก ☐ น่าสนใจพอสมควร ☐ น่าเบื่อหน่าย
6. จำนวนวันสัมมนา
☐ เหมาะสมแล้ว ☐ มากไป ☐ น้อยไป
7. ชั่วโมงการสัมมนา
☐ เหมาะสมแล้ว ☐ มากไป ☐ น้อยไป
8. การแบ่งกลุ่มย่อย
☐ เหมาะสมแล้ว ☐ กลุ่มใหญ่ไป ☐ กลุ่มเล็กไป
9. ประโยชน์ที่ได้จากการสัมมนา
☐ ได้ประโยชน์มาก ☐ ได้ประโยชน์พอสมควร ☐ ไม่ได้ประโยชน์เลย
10. การประชาสัมพันธ์
☐ ดีมาก ☐ ดีพอสมควร ☐ ยังใช้ไม่ได้
11. ท่านจะมาร่วมสัมมนาในทำนองนี้อีกหรือไม่
☐ มา ☐ ยังไม่แน่ใจ ☐ ไม่มา
12. สิ่งที่ท่านพอใจมากที่สุดจากการสัมมนาในครั้งนี้ และความเห็นอื่น ๆ
.....
.....

ส่วนที่ 6

ทัศนะของสื่อมวลชนที่มีต่อการสัมมนา

บ้านเมือง วันที่ 17 พฤษภาคม 2525

บทนำ

อุปสรรค “นิยมไทย”

การสัมมนาเรื่องบทบาทของ “นิยมไทย”

ซึ่งจัด ณ ที่ทำเนียบรัฐบาลระหว่างวันที่ 11 - 12 เดือนนี้ ปรากฏผลการประชุมของกลุ่มที่ 2 - 3 ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องการประหยัด เรื่องความมีระเบียบวินัย และเรื่องความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจนั้น ได้มีการเน้นไว้ส่วนหนึ่งตรงกันทั้ง 2 กลุ่มว่า รัฐบาลควรจัดตั้งองค์กรในระดับกระทรวงขึ้น ให้ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาติไทยให้มีการฟื้นฟูและพัฒนาอย่างถูกต้อง

ข้อเน้นของ 2 กลุ่มที่ว่า “รัฐบาลควรจัดตั้งองค์กรในระดับกระทรวงขึ้น” นั้นหากกล่าวเสียใหม่เพื่อฟังง่ายก็คือความปรารถนาที่จะให้มีกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งรับผิดชอบในเรื่องนี้ และโดยความจริงประเทศไทยเคยมีมาแล้วคือ “กระทรวงวัฒนธรรมแห่งชาติ” สมัยที่จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแต่ได้เลิกล้มไปด้วยเหตุใดไม่ปรากฏสาเหตุที่แน่ชัด แต่ก็เป็นไปตาม “นิยมไทย” ประการหนึ่งคือ ตั้งแล้วเลิกและเมื่อเลิกแล้วก็พร้อมที่จะตั้งใหม่อีกได้

เราเห็นว่าปัจจุบันมีหน่วยงานรับผิดชอบ ในเรื่องเหล่านี้ระดับกรมอยู่แล้ว ได้แก่กรมศิลปากรและกรมการศาสนา ซึ่งตามลำดับชั้นถือว่ามิใช่กระทรวงเจ้าสังกัดรับผิดชอบอยู่ ปัญหาเรื่องวัฒนธรรมไทยหรือ “นิยมไทย” จึงน่าจะไม่นับขึ้นกับระดับแห่งหน่วยงาน แต่ควรจะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทั้งในทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางการเมือง รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างนานาประเทศด้วย การแก้ไขปัญหานี้จึงควรที่จะพิจารณาค่านิยมทุกด้านที่กล่าวมา

ในค่านิยมเหล่านั้น เราเห็นว่าปัญหาเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก

ส่วนที่ 6

ทัศนะของสื่อมวลชนที่มีต่อการสัมมนา

บ้านเมือง วันที่ 17 พฤษภาคม 2525

บทนำ

อุปสรรค “นิยมไทย”

การสัมมนาเรื่องบทบาทของ “นิยมไทย”

ซึ่งจัด ณ ที่ทำเนียบรัฐบาลระหว่างวันที่ 11 - 12 เดือนนี้ ปรากฏผลการประชุมของกลุ่มที่ 2 - 3 ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องการประหยัด เรื่องความมีระเบียบวินัย และเรื่องความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจนั้น ได้มีการเน้นไว้ส่วนหนึ่งตรงกันทั้ง 2 กลุ่มว่า รัฐบาลควรจัดตั้งองค์กรในระดับกระทรวงขึ้น ให้ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาติไทยให้มีการฟื้นฟูและพัฒนาอย่างถูกต้อง

ข้อเน้นของ 2 กลุ่มที่ว่า “รัฐบาลควรจัดตั้งองค์กรในระดับกระทรวงขึ้น” นั้นหากกล่าวเสียใหม่เพื่อฟังง่ายก็คือความปรารถนาที่จะให้มีกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งรับผิดชอบในเรื่องนี้ และโดยความจริงประเทศไทยเคยมีมาแล้วคือ “กระทรวงวัฒนธรรมแห่งชาติ” สมัยที่จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแต่ได้เลิกล้มไปด้วยเหตุใดไม่ปรากฏสาเหตุที่แน่ชัด แต่ก็เป็นไปตาม “นิยมไทย” ประการหนึ่งคือ ตั้งแล้วเลิกและเมื่อเลิกแล้วก็พร้อมที่จะตั้งใหม่อีกได้

เราเห็นว่าปัจจุบันมีหน่วยงานรับผิดชอบ ในเรื่องเหล่านี้ระดับกรมอยู่แล้ว ได้แก่กรมศิลปากรและกรมการศาสนา ซึ่งตามลำดับชั้นถือว่ามิใช่กระทรวงเจ้าสังกัดรับผิดชอบอยู่ ปัญหาเรื่องวัฒนธรรมไทยหรือ “นิยมไทย” จึงน่าจะไม่นับขึ้นกับระดับแห่งหน่วยงาน แต่ควรจะขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมทั้งในทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางการเมือง รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างนานาประเทศด้วย การแก้ไขปัญหานี้จึงควรที่จะพิจารณาค่านิยมทุกด้านที่กล่าวมา

ในค่านิยมเหล่านั้น เราเห็นว่าปัญหาเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรก

ระบบเศรษฐกิจเมืองไทยทุกวันนี้อยอมรับกันว่าเป็นไปในลักษณะ “มือใครยาวสาวได้สาวเอา” ลักษณะเช่นนี้ ไม่เป็นทางที่จะก่อให้เกิด “นิยมไทย” ขึ้นได้ เพราะขณะที่ฝ่ายหนึ่งตั้งหน้าแต่จะเอาวัดเอาเปรียบ เช่นในวงการค้าและฝ่ายหนึ่งอยู่ในฐานะเสียเปรียบตลอดกาล อันได้แก่เกษตรกรและผู้ใช้แรงงานโดยทั่วไปนั้นทั้งสองฝ่ายจะนิยมกันได้อย่างไร เมื่อใดแก้ปัญหาระบบเศรษฐกิจให้ไม่มีการเอาเปรียบกัน มีความเป็นธรรมมากขึ้น “นิยมไทย” ก็จะเกิดขึ้นได้ไม่ยากนัก

การสัมมนาเรื่องบทบาทของ “นิยมไทย” ซึ่งจัด ณ ที่ทำเนียบรัฐบาลระหว่างวันที่ 11 - 12 เดือนนี้ ปรากฏผลการประชุมของกลุ่มที่ 2 - 3 ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องการประหยัดเรื่องความมีระเบียบวินัย และเรื่องความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจนั้น ได้มีการเน้นไว้ส่วนหนึ่งตรงกันทั้ง 2 กลุ่มว่า รัฐบาลควรจัดตั้งองค์กรในระดับกระทรวงขึ้น ให้ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์สำคัญของชาติไทยให้มีการฟื้นฟูและพัฒนาอย่างถูกต้อง

เดลินิวส์ วันที่ 17 พฤษภาคม 2525

ใก่อ่อน

สัมมนานิยมไทย

สัปดาห์ที่แล้ว เราได้รับเชิญเข้าร่วมการสัมมนาบทบาทของนิยมไทย กับกรแก้ปัญหาของชาติ ที่ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล ร่วมกับข้าราชการทั้งพลเรือนทหารและตำรวจ ตลอดจนเกษตรกรผู้บริโภคร่วมสองร้อยคน

การสัมมนาจัดขึ้นเพียงสองวันคือ วันที่ 11 และ 12

ในวันที่ 11 การประชุมกลุ่ม--ซึ่งได้แยกออกไปเป็น 4 กลุ่ม--มีเวลาประชุมเพียงตอนบ่ายครึ่งวัน และในวันที่ 12 มีเวลาอำนวยให้อีกเพียงครึ่งวันตอนเช้า

เรียกว่า กลุ่มสัมมนามีเวลาเพียงแปดชั่วโมง

เมื่อพูดถึงคำว่า นิยมไทย เราก็หมายถึงทันทีว่า การนิยมสินค้าไทย ซึ่งในความหมายของการสัมมนานี้ มีนอกเหนือไปกว่านั้นอีกมาก

เป็นต้นว่า ในกลุ่มที่หนึ่ง การประชุมกลุ่มมุ่งหนักไปในหัวข้อ “การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยสินค้าไทย”---เรื่องใหญ่ไม่ใช่เล่นนะครับ

หรือในกลุ่มที่สอง ประชุมในหัวข้อ “การประหยัดและควมมีระเบียบวินัย เพื่อพัฒนาประเทศ” อันนี้ก็--ใหญ่ไม่น้อยไปกว่ากลุ่มหนึ่งครับ

กลุ่มที่สาม “การพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ” มีเรื่องที่จะต้องพูดคุยกันมากทีเดียวครับ

และในกลุ่มสุดท้าย คือกลุ่มที่เราเข้าร่วมด้วย อยู่ในหัวข้อ “บทบาทของการนิคมไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ” โอ้โฮ...จนถึงเดี๋ยวนี้ เราเองก็ยังหน้าอกพองด้วยความภูมิใจไม่หาย

จากรายงานการประชุมของแต่ละกลุ่มที่นำมาเสนอที่ประชุมใหญ่นั้น เราได้อ่านและมองเห็นว่า ล้วนแล้วแต่มีคุณค่าอย่างยิ่ง

เช่น ในกลุ่มที่หนึ่ง มีข้อเสนออันหนึ่งว่า รัฐจะต้องเป็นผู้นำในการใช้สินค้าไทย

อันนี้ดีมากเลยครับ เราเองก็ยังไม่รู้ว่าในกระทรวง ในกรมกองหรือแผนก และตลอดจนในสำนักงานของบรรดารัฐวิสาหกิจทั้งหลายของเมืองไทยนั้น

....ได้ใช้สินค้าไทยกันมากน้อยแค่ไหน...และสินค้าไทยที่พูดนี้เราก็หมายถึงสินค้าพื้น ๆ นับตั้งแต่แฟ้มเอกสารจนถึงกระดาษชำระในห้องส้วม.....

ถ้าฝ่ายจัดซื้อไม่เห็นแก่การจ่อราษฎร์บังหลวง (ศัพท์นี้ คณะสัมมนาเขาว่าใช้แทนคำว่าคอร์รัปชัน ครับ เพื่อให้ฟังดูเป็นภาษาไทยเข้ากับการนิคมไทย) เราก็คิดว่าสินค้าไทยจะสนุกสนานกว่าทุกวันนี้มากทีเดียว

หรือเป็นต้นในกลุ่มสอง หยิบยกปัญหาพิธีทางสงฆ์ของคนไทยฟุ่มเฟือยมากไปอันนี้ก็ดีมาก

เช่น ในงานบวชนาค หรืองานศพ ถ้าจะพิจารณาวัดเข้มงวดกันมากกว่าปัจจุบันนี้ เราก็ว่ามันน่าจะดีไม่น้อยเลย แม้แต่พวงหรีดงานศพก็เถอะครับ--เห็นเป็นพัน ๆ อันแล้ว คิดดูเถอะครับว่า มันสิ้นเปลืองอย่างไร

ใครก็ไม่รู้แนะว่า เปลี่ยนพวงหรีดเป็นผ้าผ่อน เสร็จงานแล้วยังบริจาคได้--ฟังดูเข้าที แต่จะเพี้ยนประเพณีไทยไปอย่างไรก็ไม่ทราบครับ

สรุปแล้ว เราคิดว่าการสัมมนาที่จะเกิดผลตามแผนพัฒนาฉบับห้า นั้น สิ่งแรกที่จะต้องทำก็คือ ตั้งกระทรวงวัฒนธรรม

หรือในกลุ่มที่สอง ประชุมในหัวข้อ “การประหยัดและควมมีระเบียบวินัย เพื่อพัฒนาประเทศ” อันนี้ก็--ใหญ่ไม่น้อยไปกว่ากลุ่มหนึ่งครับ

กลุ่มที่สาม “การพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ” มีเรื่องที่จะต้องพูดคุยกันมากทีเดียวครับ

และในกลุ่มสุดท้าย คือกลุ่มที่เราเข้าร่วมด้วย อยู่ในหัวข้อ “บทบาทของการนิยมไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ” โอ้โฮ...จนถึงเดี๋ยวนี้ เราเองก็ยังหน้าอกพองด้วยความภูมิใจไม่หาย

จากรายงานการประชุมของแต่ละกลุ่มที่นำมาเสนอที่ประชุมใหญ่นั้น เราได้อ่านและมองเห็นว่า ล้วนแล้วแต่มีคุณค่าอย่างยิ่ง

เช่น ในกลุ่มที่หนึ่ง มีข้อเสนออันหนึ่งว่า รัฐจะต้องเป็นผู้นำในการใช้สินค้าไทย

อันนี้ดีมากเลยครับ เราเองก็ยังไม่รู้ว่าในกระทรวง ในกรมกองหรือแผนก และตลอดจนในสำนักงานของบรรดารัฐวิสาหกิจทั้งหลายของเมืองไทยนั้น

....ได้ใช้สินค้าไทยกันมากน้อยแค่ไหน...และสินค้าไทยที่พูดนี้เราก็หมายถึงสินค้าพื้น ๆ นับตั้งแต่แฟ้มเอกสารจนถึงกระดาษชำระในห้องส้วม.....

ถ้าฝ่ายจัดซื้อไม่เห็นแก่การฉ้อราษฎร์บังหลวง (ศัพท์นี้ คณะสัมมนาเขาว่าใช้แทนคำว่าคอร์รัปชัน ครับ เพื่อให้ฟังดูเป็นภาษาไทยเข้ากับการนิยมไทย) เราก็คิดว่าสินค้าไทยจะสนุกสนานกว่าทุกวันนี้มากทีเดียว

หรือเป็นต้นในกลุ่มสอง หยิบยกปัญหาพิธีทางสงฆ์ของคนไทยฟุ่มเฟือยมากไปอันนี้ก็ดีมาก

เช่น ในงานบวชนาค หรืองานศพ ถ้าจะพิจารณาวัดเข้มงวดกันมากกว่าปัจจุบันนี้ เราก็ว่ามันน่าจะดีไม่น้อยเลย แม้แต่พวงหรีดงานศพก็เถอะครับ--เห็นเป็นพัน ๆ อันแล้ว คิดดูเถอะครับว่า มันสิ้นเปลืองอย่างไร

ใครก็ไม่รู้แนะนำ เปลี่ยนพวงหรีดเป็นผ้าผ่อน เสร็จงานแล้วยังบริจาคได้--ฟังดูเข้าที แต่จะเพี้ยนประเพณีไทยไปอย่างไรก็ไม่ทราบครับ

สรุปแล้ว เราคิดว่าในการสัมมนาที่จะเกิดผลตามแผนพัฒนาฉบับหน้านั้น สิ่งแรกที่จะต้องทำก็คือ ตั้งกระทรวงวัฒนธรรม

คนไทยเราไม่ชอบให้ใครมาบังคับ แต่เพื่อให้การนิยมไทยบรรลุเป้าหมายที่จะบังคับกันได้โดยไม่เคอะเขินก็คือ ข้าราชการทั้งประเทศ พนักงานรัฐวิสาหกิจทั้งประเทศ

บังคับเลย แค่ว่าพลเมืองเท่านี้เราก็มองว่าเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชาวบ้านได้สนใจ ประหยัดกันตั้งแต่ห้ามจัดงานเลี้ยงทุกชนิด ไม่ว่าขึ้นบ้านใหม่หรือวันเกิด แล้วถ้าจะให้เข้าเป้ากันจริง ๆ ละก็---อย่าลืมมาทาบถามเราเป็นรัฐมนตรีประจำกระทรวงนี้กันแล้วกัน.....นะ

ไก่อ่อน

มติชน วันที่ 20 พฤษภาคม 2525

สหจร วัตถุนิยมไทย

แม้การสัมมนาเรื่องของบทบาทของ “นิยมไทย” ในการแก้ไขปัญหาของชาติจะสิ้นสุดลงแล้วในการประชุมระหว่างวันที่ 11 - 12 พฤษภาคม ศกนี้ แต่คำปราศรัยของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีก่อนเปิดสัมมนา ก็ยังน่าจะนำมาทบทวนสักเล็กน้อย

นายกรัฐมนตรีกล่าวตอนหนึ่งว่า

แนวทางนิยมไทยนี้ เป็นพลังอันยิ่งใหญ่ที่จะช่วยแก้ปัญหาสังคมได้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาส่วนบุคคลหรือปัญหาระดับชาติ เพราะความนิยมไทยเป็นสิ่งที่เราไม่ต้องไปค้นหาจากที่อื่น ไม่จำเป็นต้องไปสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ แต่เป็นสิ่งที่มียู่แล้วในจิตใจของคนไทยทุกคน เพียงแต่เราอาจจะละเลยกันไปบ้าง หรือมองข้ามความสำคัญของสิ่งนี้ไป...หรืออาจให้ความสำคัญน้อยเกินไป ทำให้ความนิยมไทยในบางครั้งรู้สึกจางไป.....

“ขอให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ระดมความคิดและช่วยกันกำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับการนิยมไทยขึ้นมาในรูปแบบต่าง ๆ ว่า ทำอย่างไรจึงจะให้คนไทยนิยมใช้ของ

ที่เราผลิตได้เองในประเทศมากขึ้น งดสิ่งฟุ่มเฟือย อบายมุข สิ่งซึ่งไม่จำเป็นและไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตอันจะเป็นผลเสียต่อ สุขภาพจิตและสุขภาพกาย ทั้งปวงเสีย.....”

ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะกล่าวเปิดสัมมนาเช่นนั้น ม.ล.นวลผ่อง เสนาณรงค์ นายกลสมานิยมไทย ประธานคณะกรรมการจัดสัมมนา กล่าวรายงานตอนหนึ่งมีใจความว่า

“มีวัตถุประสงค์ในการสัมมนา คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในแนวทาง “นิยมไทย” ของประชาชนไม่ว่าจะเป็น ทางด้านจิตใจหรือวัตถุ ให้ได้รับการพัฒนาสร้างสรรค์ก่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติอย่างจริงจังและเป็นผลเร็วยิ่งขึ้น.....”

ทั้งคำกล่าวรายงานและคำกล่าวเปิดประชุมตรงกันในข้อที่ว่า นิยมไทย มีทั้งในทางจิต และวัตถุ

ปัญหาจึงอยู่ที่ว่า ในสอง “นิยมไทย” นี้ อันไหนมีความสำคัญมากน้อยกว่ากันเพียงไร และเมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ต่อเนื่องที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะให้คนไทยปฏิบัติตามหลักแห่งคุณธรรมพื้นฐาน 5 ประการ คือ การรู้จักพึงตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ตลอดจนการประหยัดแล้ว เราก็น่าจะเร่งรัดพัฒนาวัตถุนิยมไทยเป็นเบื้องต้นแรก แล้วจิตนิยมไทยก็จะเกิดขึ้นตามมา ทั้งนี้เพราะสุขภาพจิตนั้นจะมีได้แน่ในประชาชนที่มีสุขภาพทางกายดีเท่านั้น

ความนิยมไทยทางด้านจิตนั้น มีเรื่องที่จะต้องกล่าวถึงกันเกี่ยวกับ ความผูกพันทางศีลธรรม การสำนึกกระลึกในบุญคุณ การสนองตอบแทนบุญคุณตามกฎหมายเกณฑ์แห่งศาสนาหรือธรรมอันเป็นข้อพึงประพฤติดของสังคมนั้น ๆ ซึ่งนักปราชญ์เคยตั้งชื่อไว้ว่า “จริยพันธะ” แต่คุณธรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็จำเป็นต้องอาศัยวัตถุ เพราะความผูกพันทางศีลธรรมนั้น แม้จะมีในคนบางกลุ่มบางเหล่าและมีเพียงชั่วขณะ แต่มันก็มีจากเหตุภายนอก เช่นการสำนึกบุญคุณนั้น ย่อมเกิดในคนที่ทราบว่าตนถูกทำบุญคุณให้โดยผู้อื่นมาแล้ว ในกรณีผู้ที่ควรสำนึกบุญคุณนั้นเป็นมนุษย์ และความสำนึกในบุญคุณซึ่งเกิดขึ้นในธรรมชาติก็เพราะ บางครั้งธรรมชาติได้อำนวยให้เกิดความไพบุลย์ภายหลังที่ได้แร้นแค้นมานาน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงแห่งลมฟ้าอากาศ

หรือจะสรุปสั้น ๆ ว่า ความสำนึกในบุญคุณนั้น ก็เนื่องมาจากการให้ “ผลประโยชน์แก่กันและกัน นั่นเอง”

ที่เราผลิตได้เองในประเทศมากขึ้น งดสิ่งฟุ่มเฟือย อบายมุข สิ่งซึ่งไม่จำเป็นและไม่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตอันจะเป็นผลเสียต่อ สุขภาพจิตและสุขภาพกาย ทั้งปวงเสีย.....”

ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะกล่าวเปิดสัมมนาเช่นนั้น ม.ล.นวลผ่อง เสนาณรงค์ นายกรัฐมนตรีไทย ประธานคณะกรรมการจัดสัมมนา กล่าวรายงานตอนหนึ่งมีใจความว่า

“มีวัตถุประสงค์ในการสัมมนา คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในแนวทาง “นิยมไทย” ของประชาชนไม่ว่าจะเป็น ทางด้านจิตใจหรือวัตถุ ให้ได้รับการพัฒนาสร้างสรรค์ก่อให้เกิดแนวทางปฏิบัติอย่างจริงจังและเป็นผลเร็วยิ่งขึ้น.....”

ทั้งคำกล่าวรายงานและคำกล่าวเปิดประชุมตรงกันในเรื่องที่ว่า นิยมไทย มีทั้งในทางจิต และวัตถุ

ปัญหาจึงอยู่ที่ว่า ในสอง “นิยมไทย” นี้ อันไหนมีความสำคัญมากน้อยกว่ากันเพียงไร และเมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ต่อเรื่องที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะให้คนไทยปฏิบัติตามหลักแห่งคุณธรรมพื้นฐาน 5 ประการ คือ การรู้จักพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ตลอดจนการประหยัดแล้ว เราก็น่าจะเร่งรัดพัฒนาวัตถุนิยมไทยเป็นเบื้องต้น แล้วจิตนิยมไทยก็จะเกิดขึ้นตามมา ทั้งนี้เพราะสุขภาพจิตนั้นจะมีได้แน่ในประชาชนที่มีสุขภาพทางกายดีเท่านั้น

ความนิยมไทยทางด้านจิตนั้น มีเรื่องที่จะต้องกล่าวถึงกันเกี่ยวกับ ความผูกพันทางศีลธรรม การสำนึกกระลึกในบุญคุณ การสนองตอบแทนบุญคุณตามกฎเกณฑ์แห่งศาสนาหรือธรรมอันเป็นข้อพึงประพฤติของสังคมนั้น ๆ ซึ่งนักปราชญ์เคยตั้งชื่อไว้ว่า “จริยพันธะ” แต่คุณธรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็จำเป็นต้องอาศัยวัตถุ เพราะความผูกพันทางศีลธรรมนั้น แม้จะมีในคนบางกลุ่มบางเหล่าและมีเพียงชั่วขณะ แต่มันก็มีจากเหตุภายนอก เช่นการสำนึกบุญคุณนั้น ย่อมเกิดในคนที่ทราบว่าตนถูกทำบุญคุณให้โดยผู้อื่นมาแล้ว ในกรณีผู้ที่ควรสำนึกบุญคุณนั้นเป็นมนุษย์ และความสำนึกในบุญคุณซึ่งเกิดขึ้นในธรรมชาติก็เพราะ บางครั้งธรรมชาติได้อำนวยให้เกิดความไพบุลย์ภายหลังที่ได้แค้นแค้นมานาน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงแห่งลมฟ้าอากาศ

หรือจะสรุปสั้น ๆ ว่า ความสำนึกในบุญคุณนั้น ก็เนื่องมาจากการให้ “ผลประโยชน์แก่กันและกัน นั้นเอง”

ผลประโยชน์นั้นคือ วัตถุ

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้นิยมไทย จึงควรเฟื่องถึงไปยังผู้ผลิต ไม่ว่าจะเป็นในทางเกษตร อุตสาหกรรม ซึ่งต้องใช้แรงงานเป็นสำคัญ คำว่า “ทำอะไร” ของนายกรัฐมนตรีจึงจำเป็นต้องเพิ่มเติมต่อไปว่า “ทำอะไรจึงจะให้คนไทยรู้สำนึกในบุญคุณของเกษตรกรและกรรมกร (นิยมไทยทางจิต) และทำอะไรจึงจะให้เกษตรกรขายข้าวได้ในราคาที่เป็นธรรม ทำอย่างไรจึงจะให้กรรมกรมีแรงงานมีค่าสูงขึ้น (นิยมไทยทางวัตถุ)”

ใครจะเป็นผู้ตอบปัญหานี้ เชื่อว่าคงไม่ใช่ผู้เข้าร่วมสัมมนาในวันนั้นเท่านั้น หากแต่ต้องสร้างขึ้นให้เป็นค่านิยมระดับชาติ โดยเพิ่มเข้าไปในคุณธรรมพื้นฐานอีกข้อหนึ่ง

ส่วนที่ 7

รายชื่อผู้เข้าสัมมนาและคณะกรรมการ จัดสัมมนา

รายชื่อผู้เข้าสัมมนา

เรื่อง “บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

วันที่ 11-12 พฤษภาคม 2525

ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

กลุ่มที่ 1 : การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยสินค้าไทย

1. นางสาวเกวณิชา วาศศิริพงษ์	22. นางสาววรรณวิมล อัครยิ่งเจริญสุข
2. พันโท จุมพล ปัทมินทร์	23. นายวิจิต แสงวงศ์
3. นายชวน สนธิ	24. นางวิไลกุล ระตินัย
4. นายชาคริต จุลกะเสรี	25. พันตำรวจเอก ไวกุลย์ ฉันทศาสตร์โกศล
5. นายชัยวัฒน์ สีตะจิตต์	26. นางศรีสุรางค์ พูลทรัพย์
6. นายชุมสาย หัสติน	27. นางศิริจันทร์ มหิสรากุล
7. นายดรวัน คิวะคริยานนท์	28. นางสาวศิริพร ต้นสาโรจน์วนิช
8. นายคำวิทย์ ปางพุดพิงค์	29. นางสาวศิริวงศ์ หรุวิวัฒน์
9. นางอมเจตต์ ปิรา	30. นายศักดิ์ ธนประกอบ
10. นายประสาน คุ่มแถว	31. นางสาวสมมาศ ศิริวงศ์
11. นายเชษฐา วรรณประสิทธิ์	32. นางสมลักษณ์ ศรีรัฐ
12. พันเอก พบสุข สุธรานันท์	33. พลตำรวจตรี สดายุ วิมุตตานนท์
13. นายพินิต สุวรรณขง	34. นายสมชัย ไสริชวิวัฒน์
14. หม่อมราชวงศ์ พิศवास นาควนิช	35. นายสวัสดิ์ กัณห์โพธิ์
15. นางเพลินพิศ รัตนธานันท์	36. นายสัญญาชัย สุทธิพันธุ์
16. นายพุทธิพร ปรพัฒนานนท์	37. นายสุธรรม วิชาญไตรภพ
17. นางพูนผล สอาดพงษ์	38. นางสุรภีร์ ไรจนวงศ์
18. นายภาสิต ธนปรกรณ์	39. ร้อยตำรวจเอก ไสว วิริยะธาร
19. ดร.มาลี สันตกุล	40. นายอำพล เจริญเปี่ยม
20. ดร.ยวัฒน์ วุฒิเมธี	41. นางสาวอังคณา วรพันธ์กิจ
21. ดร.ลิขัย จุลาสัย	42. นายอำนาจ สอนอัมสาตร์

ส่วนที่ 7

รายชื่อผู้เข้าสัมมนาและคณะกรรมการ จัดสัมมนา

รายชื่อผู้เข้าสัมมนา

เรื่อง “บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

วันที่ 11-12 พฤษภาคม 2525

ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

กลุ่มที่ 1 : การแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยสินค้าไทย

1. นางสาวเกรวณิษ วาศศิริพงษ์	22. นางสาววรรณวิมล อัครยิ่งเจริญสุข
2. พันโท จุมพล ปัทมินทร์	23. นายวิจิต แสงวงศ์
3. นายชวน สนธิ	24. นางวิไลกุล ระตินัย
4. นายชาคริต จุลกะเสรี	25. พันตำรวจเอก ไวยบูลย์ ฉันทศาสตร์โกศล
5. นายชัยวัฒน์ ศีตะจิตต์	26. นางศรีสุรางค์ พูลทรัพย์
6. นายชุมสาย หัสติน	27. นางศิริจันทร์ มหิสรากุล
7. นายดรวัน iewicz ิยานนท์	28. นางสาวศิริพร ต้นสาโรจน์วนิช
8. นายดำรงห์ ปางพูนพิงค์	29. นางสาวศิริวงศ์ หรุวิวัฒน์
9. นางธมเจตต์ ปิรา	30. นายศักดิ์ ธนประกอบ
10. นายประสาน คุ่มแถว	31. นางสาวสมมาศ ศิริวงศ์
11. นายเมธิญ วรรณประสิทธิ์	32. นางสมลักษณ์ ศรีรัฐ
12. พันเอก พบสุข สุธรรานันท์	33. พลตำรวจตรี สดภาพ วัฒนานันท์
13. นายพินิต สุวรรณขง	34. นายสมชัย ไสรรวิวัฒน์
14. หม่อมราชวงศ์ พิศวาส นาควนิช	35. นายสวัสดิ์ กัณหโพธิ์
15. นางเพลินพิศ รัตนธนานันท์	36. นายสัญญาชัย สุทธิพันธุ์
16. นายพุทธิพร พัฒนานานนท์	37. นายสุธรรม วิชาญไตรภพ
17. นางพูนผล สอาดพงษ์	38. นางสุรภีร์ โรงนวงศ์
18. นายภาสิต ธนปรกรณ์	39. ร้อยตำรวจเอก ไสว วิริยะธาร
19. ดร.มาลี สันเทภูล	40. นายอำพล เจริญเปี่ยม
20. ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี	41. นางสาวอังคณา วรพันธ์กิจ
21. ดร.ลือชัย จุลาสัย	42. นายอำนาจ สอนอัมสาตร์

กลุ่มที่ 2 : การประหยัดและควมมีระเบียบวินัยเพื่อพัฒนาประเทศ

1. นายกรรมสิทธิ์ พิริยตะมา
2. นางกอบกุล แก่นจันทร์
3. นายกังสดาร เทพหัสดิน ณ อยุธยา
4. นางขนิษฐศรี สุวรรณนาค
5. นางสาวจิราพร สิทธิคง
6. นายจีระพงษ์ สิวายะวิโรจน์
7. นายบุญชู กัณหะกิติ
8. หม่อมหลวง ประกิต ทินกร
9. นางสาวประทุมพร เติระกุล
10. นางสาวประภา กาญจนาคม
11. ดร.ประสม สถาปิตานนท์
12. นายประสาน สินจารุ
13. นายสฤติย์ เล็งไธสง
14. นายสมประสงค์ น่วมบุญลือ
15. นายสุธรรม อยู่ไธธรรม
16. นายสุนทร ทวีโลก
17. นายวิสูตร แสงทอง
18. พันตำรวจเอก วิวัฒน์ ปิยาภิมุข
19. นางสาววันเพ็ญ เซ็นตระกูล
20. นายคิลชัย ชาญเฉลิม
21. นายอารักษ์ พิทักษ์กุล
22. ร้อยตำรวจโท อุดม ศรีบัวเอี่ยม
23. นายกำพล แก้วทงนงค์
24. นายเกียรติพงศ์ น้อยใจบุญ
25. นายจำนงค์ พันธ์จุฑาบุญย์
26. นางจรรยา พาขุนทด
27. พ.อ.อ.สมคิด ธนะนิมิตร

กลุ่มที่ 3 : การพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ

1. นางจิตต์สะอาด ศรีองค์
2. นายจรัส ทองเกษม
3. นายไชยวัฒน์ ยนเปี่ยม
4. นายชิน แฝพร
5. นางธูปะนีย์ นาคกรรพ
6. นายดำรง จุลวัฒตะกะ
7. นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา
8. นายบุรีรักษ์ นามวัฒน์
9. นายบัญญัติ เรืองศรี
10. รองศาสตราจารย์ปิยนถ บุนนาค
11. หลวงประพันธ์ไพรัชพากย์
12. นายแพทย์ประสพ รัตนากร
13. นาวาโทหญิงปราณี หอมชิด
14. นายไพรัช วนาพรรณ
15. นายโพยม ตันติลีปกร
16. ศาสตราจารย์พันธุ์หญิง คุณหญิงมะอบ ไปชะกฤษณะ
17. นายวีระ รักความสุข
18. นายสมพร เทพสิทธิ์า
19. นายสมพงษ์ บุชาธรรม
20. นางสาวสมสวาท วิชชุโรจน์
21. พันตำรวจเอก สมศักดิ์ สงวนสุข
22. เรือเอกสุจิตต์ เจ้าทานนท์
23. นางสุภาวดี ขวลิตเสรี
24. นายสุริยา นวลศรี
25. นายไสวรินทร์ วิเศษสมบัติ
26. นางอนุรัตน์ ศิริสัมพันธ์
27. นายอนันต์ ซาลาลา

กลุ่มที่ 3 : การพัฒนาชาติด้วยการรักษาความสะอาดทั้งทางวัตถุและจิตใจ

1. นางจิตต์สะอาด ศรีองค์
2. นายจรัส ทองเกษม
3. นายไชยวัฒน์ ยนเปี่ยม
4. นายชิน แม่พร
5. นางฐาปะนีย์ นาครทรรพ
6. นายดำรง จุลวัฒตะกะ
7. นายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุธยา
8. นายบุรีรักษ์ นามวัฒน์
9. นายบัญญัติ เรืองศรี
10. รองศาสตราจารย์ปิยนถ บุนนาค
11. หลวงประพันธ์ไพรัชพากย์
12. นายแพทย์ประสพ รัตนการ
13. นาวาโทหญิงปราณี หอมชิด
14. นายไพรัช วนาพรรณ
15. นายโพยม ตันติลีปกร
16. ศาสตราจารย์พันธุ์หญิง คุณหญิงพะอบ ไปะกะฤชณะ
17. นายวีระ รักความสุข
18. นายสมพร เทพสิทธิธา
19. นายสมพงษ์ บุษชาธรรม
20. นางสาวสมสวาท วิษุโรจน์
21. พันตำรวจเอก สมศักดิ์ สงวนสุข
22. เรือเอกสุจิตต์ เจาханนท์
23. นางสุภาวดี ขวาลิตเสวี
24. นายสุริยา นวลศรี
25. นายไสวรินทร์ วิเศษสมบัติ
26. นางอนุวัณห์ ศิริสัมพันธ์
27. นายอนันต์ ชาลวาลา

กลุ่มที่ 4 : บทบาทของการนิยมไทยกับความมั่นคงปลอดภัยของชาติ

1. นางสาวกนกวรรณ พัฒนากำจร
2. พันตรีนายแพทย์คม ป้องขันธ์
3. นายจัญญ อุ่ณจิตต์
4. นางจินตนา จุลกะเสวี
5. นางแจ่มจรัส เบญจานุวัตร
6. นายชนะ รุ่งแสง
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชาว์ ไรจนแสง
8. นางสาวดารณีย์ ตันชัยสวัสดิ์
9. นางสาวตรีสุนทร สุคนธวัช
10. พันตำรวจเอก เติรียม ตันติเวชกุล
11. นายธรรมราช บุรณมนัส
12. นายธนะ นาคพันธ์
13. นางสาวธนะศรี สุวรรณสิทธิ์
14. นายบรรเจิด ทวี
15. นายประภัสร์ จีนโน
16. นายประมวลชัย จันทรมณี
17. นายปรารมภ์ บัวสำลี
18. นางสาวเปรมจิต สติรแพทย์
19. ร้อยเอก พงษ์ศักดิ์ น้อยอิมใจ
20. นายพงษ์ศักดิ์ ระเวงจิตร
21. นายพินิจ จันทรสุรินทร์
22. นายพิมล สายจันทร์ดี
23. นายระเด่น ทักษณา
24. นายระพี โชตินันท์
25. นายวิทยา อารีชน
26. ดร.วิษณุ เครืองาม
27. นางสาวริมา โพธิสมบัติ
28. นายสิริวัฒน์ คำวันสา
29. นายสมิตร สมิตินันท์
30. นางสาวสุรางค์ ลักษณะบุตร
31. ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล
32. นายสุนทร ศรีสัตนา
33. นายสุวิทย์ สุทธานุกุล
34. นายเสน่ห์ สุตรสุนทร
35. นายสุธรรม อยู่ในธรรม
36. นายอรุณ งามดี
37. นายอรุณ วัฒนานุกิจ
38. พันตำรวจเอก อุดม ทัพพะวัฒนะ
39. นายอุบล โตะนา

รายชื่อคณะกรรมการดำเนินการสัมมนา เรื่อง “บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

ที่ปรึกษา

1. นายกระมล ทองธรรมชาติ
2. นายธำปนา บุญาค

กรรมการอำนวยการ

1. ม.ล.นวลผ่อง เสนาณรงค์	ประธานกรรมการ
2. พ.ต.อ.ปรีชา ขวัญบุญจันทร์	รองประธานกรรมการ
3. นายวิจิตร อาวะกุล	กรรมการ
4. นายสุวิทย์ ยอดมณี	กรรมการ
5. นายปราโมทย์ สุตะบุตร	กรรมการ
7. นายกำพล แก้วทนต์	กรรมการ
7. ม.ร.ว.พิศวาส นาควานิช	กรรมการ
8. นางสุรสีร์ วิจารณ์วงศ์	กรรมการ
9. นายฉายศิลป์ เขียวชาญพิพัฒน์	กรรมการ
10. นายเย็นใจ เลหาวนิช	กรรมการและหัวหน้าฝ่ายเอกสาร
11. นายชาคริต จุลกะเสวี	กรรมการและหัวหน้าฝ่าย
ประชาสัมพันธ์
12. นางสาวสุรางค์ ลักษณะบุตร	กรรมการและหัวหน้าฝ่ายทะเบียน
13. นายระพี โชตินันท์	กรรมการและหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการ
14. นางสาวสรจิตต์ สุนทโรทัย	กรรมการและเหรียญกษาปณ์
15. นายจำนงค์ พันธ์จุฑาบุลย์	กรรมการและหัวหน้าฝ่ายเลขานุการ

รายชื่อคณะกรรมการดำเนินการสัมมนา เรื่อง “บทบาทของนิคมไทยในการแก้ปัญหาของชาติ”

ที่ปรึกษา

1. นายกระมล ทองธรรมชาติ
2. นายธำปนา บุญนาค

กรรมการอำนวยการ

1. ม.ล.นวลผ่อง เสนาณรงค์	ประธานกรรมการ
2. พ.ต.อ.ปรีชา ขวัญบุญจันทร์	รองประธานกรรมการ
3. นายวิจิตร อาวะกุล	กรรมการ
4. นายสุวิทย์ ยอดมณี	กรรมการ
5. นายปราโมทย์ สุตะบุตร	กรรมการ
7. นายกำพล แก้วทนต์	กรรมการ
7. ม.ร.ว.พิศवास นาควานิช	กรรมการ
8. นางสุรเกียรติ์ ไรจนวงศ์	กรรมการ
9. นายฉายศิลป์ เขียวชาญพิพัฒน์	กรรมการ
10. นายเย็นใจ เลหาวนิช	กรรมการและหัวหน้าฝ่ายเอกสาร
11. นายชาติรติ จุลกะเสรี	กรรมการและหัวหน้าฝ่าย
ประชาสัมพันธ์
12. นางสาวสุรางค์ ลักษณะบุตร	กรรมการและหัวหน้าฝ่ายทะเบียน
13. นายระพี โชตินันท์	กรรมการและหัวหน้าฝ่ายสวัสดิการ
14. นางสาวสรจิตต์ สุนทโรทัย	กรรมการและเหรัญญิก
15. นายจำนงค์ พันธ์จุฑาบุญย์	กรรมการและหัวหน้าฝ่ายเลขานุการ

ฝ่ายเอกสาร

1. นายเย็นใจ เลหาวิช	ประธาน
2. นายวิจิตร อวาทกุล	
3. นายสถิตย์ เล็งไธสง	
4. นายกำพล แก้วทนต์	เลขานุการ
5. น.ส.สุรีพร พุทธสุวรรณ	ผู้ช่วยเลขานุการ

ฝ่ายประชาสัมพันธ์

1. นายชาคริต จุลกะเสรี	ประธาน
2. นายกิตติ ชูพินิจ	รองประธาน
3. นายอำนาจ สอนอิมสาสตร์	
4. นายชัยวิชิต อติศัพท์	
5. นายชัยวัฒน์ ศีตะจิตต์	
6. นายพิชัย สุขใส	
7. นายประมวลชัย จันทร์มณี	
8. น.ส.เปรมจิต สติรแพทย์	เลขานุการ

ฝ่ายทะเบียน

1. น.ส.สุรางค์ ลักษณะบุตร	ประธาน
2. นางดวงกมล จันทร์สม	รองประธาน
3. นายธนะ นาคพันธุ์	
4. นางจินตนา จุลกะเสรี	
5. นางกอบกุล แก่นจันทร์	
6. ร.อ.พงษ์ศักดิ์ น้อยอิมใจ	
7. นางถมเจตน์ โปรา	
8. เรือเอกสุจิตต์ เจาพานนท์	
9. น.ส.ปัทมา พรรณโรจน์	
10. น.ส.ธนะศรี สุวรรณสิทธิ์	เลขานุการ

ฝ่ายสวัสดิการ

1. นายระพี โชตินันท์	ประธาน
2. นายพยุ่ง เปาวลันวัฒน์	รองประธาน
3. นายแสน บุญถาวร	
4. นางถมเจตน์ โปรา	
5. นายประยุทธ์ มั่นคง	
6. น.ส.ดารณี มณีดิษฐ์	เลขานุการ

ฝ่ายเลขานุการ

1. นายจำนงค์ พันธ์จุฑาบุญ	ประธาน
2. นายเกียรติพงศ์ น้อยใจบุญ	รองประธาน
3. นายฉายศิลป์ เขียวชาญพิพัฒน์	
4. นายอัษฎา มิตรมโนมัย	เลขานุการ

ฝ่ายสวัสดิการ

1. นายระพี โชตินันท์	ประธาน
2. นายพยุ่ง เปาวสานวัฒน์	รองประธาน
3. นายแสน บุญถาวร	
4. นางถมเจตน์ โปรา	
5. นายประยุทธ์ มั่นคง	
6. น.ส.ดารณี มณีดิษฐ์	เลขานุการ

ฝ่ายเลขานุการ

1. นายจำนงค์ พันธ์จุฑาบุญ	ประธาน
2. นายเกียรติพงศ์ น้อยใจบุญ	รองประธาน
3. นายฉายศิลป์ เขียวชาญพิพัฒน์	
4. นายอัษฎา มิตรมโนมัย	เลขานุการ

การแบ่งหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ ในการจัดสัมมนา เรื่อง “บทบาทของนิคมไทย ในการแก้ปัญหาของชาติ”

1. ฝ่ายเอกสาร

1.1 ดำเนินการติดต่อจัดหาและรวบรวมเอกสารเรื่องที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการสัมมนา จัดพิมพ์โรเนียวเข้าชุดไว้ให้พร้อมล่วงหน้าก่อนกำหนดลงทะเบียน

1.2 เอกสารบางเรื่องที่เหมาะสมจะส่งให้ผู้เข้าสัมมนาได้รับล่วงหน้า ก็ให้ประสานงานกับฝ่ายเลขานุการ จัดส่งไปล่วงหน้าได้

1.3 มอบเอกสารที่จัดเป็นชุดเรียบร้อยแล้ว ให้ฝ่ายทะเบียนรับไปจัดใส่แฟ้มสำหรับมอบให้ผู้ลงทะเบียนเข้าสัมมนาต่อไป

1.4 จัดพิมพ์รายงานการประชุมกลุ่มย่อย ทำโรเนียวแจกผู้เข้าประชุมทุกท่าน ในช่วงที่แต่ละกลุ่มรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

1.5 จัดบันทึกแล้วพิมพ์สรุปผลของที่ประชุมใหญ่ สำหรับใช้ในการเสนอรายงานต่อประธานในพิธีปิดประชุม และทำโรเนียวแจกผู้เข้าสัมมนาทุกท่าน

1.6 การบรรยายพิเศษที่มีในการสัมมนานี้ ควรบันทึกเทปและจัดสรุปย่อกำกับไว้ด้วยทุกเรื่อง แล้วทำการถอดเทปจัดพิมพ์เผยแพร่ในโอกาสต่อไปภายหลังการสัมมนานี้ก็ได้

1.7 จัดเรื่องอุปกรณ์และเจ้าหน้าที่ ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้ในการนี้ไว้ให้พร้อมล่วงหน้า

1.8 จัดพิมพ์สูจิบัตรการสัมมนาครั้งนี้ในรูปแบบแผ่นพับอย่างง่าย ๆ และประหยัด

1.9 จัดทำเกียรติบัตรที่จะมอบให้แก่ผู้เข้าสัมมนาค้างนี้

2. ฝ่ายประชาสัมพันธ์

2.1 จัดแผนงานการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อต่างๆ เข้าช่วย ให้กว้างขวางที่สุด

2.2 ดำเนินการแถลงข่าว หรือจัดทำข่าวออกเผยแพร่ทางสื่อมวลชน ตามขั้นตอนในแผนการประชาสัมพันธ์ที่จัดไว้ นั้น ตั้งแต่วันสัมมนาติดต่อไปจนเสร็จสิ้นการสัมมนา

2.3 จัดให้ประธานและเลขานุการ ได้ออกรายการทางโทรทัศน์ 1 ครั้ง และให้สัมภาษณ์ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย

2.4 จัดเรื่องการเชิญสื่อมวลชน และบริการความสะดวกให้สื่อมวลชน ในวันพิธีเปิดและปิดการสัมมนาครั้งนี้

2.5 จัดเรื่องเจ้าหน้าที่ประจำโต๊ะประชาสัมพันธ์ ช่วยทำการชี้แจงบางกรณี ที่เกี่ยวข้องกับ การสัมมนา

2.6 จัดบันทึกภาพหมู่ และภาพกิจกรรมต่าง ๆ ในการสัมมนา และบันทึกภาพผู้เข้ารับเกียรติบัตรที่ต้องการให้ช่วยดำเนินการให้ (อาจจะต้องให้แจ้งในแบบฟอร์ม และเก็บเงินล่วงหน้าด้วย)

3. ฝ่ายทะเบียน

3.1 ประสานงานกับฝ่ายเลขานุการ เพื่อขอรับรายชื่อผู้เข้าสัมมนา รวมทั้งผู้อภิปราย และวิทยากรประจำกลุ่ม มาจัดพิมพ์และเตรียมจัดระบบงานการลงทะเบียนไว้ล่วงหน้า

3.2 จัดเรื่องป้ายชื่อสำหรับผู้เข้าสัมมนาติดอกเสื้อ

3.3 จัดเรื่องอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการลงทะเบียน รวมทั้งเรื่องโต๊ะ-เก้าอี้-แฟ้ม-เครื่องเขียน เหล่านี้ไว้ให้พร้อมด้วย (ประสานงานกับฝ่ายสวัสดิการและฝ่ายเอกสาร)

3.4 รับสูจิบัตรและเอกสารที่จะแจกจ่าย จัดใส่แฟ้มสำหรับมอบให้ผู้มาลงทะเบียนเตรียมไว้ล่วงหน้าให้เรียบร้อย

3.5 จัดเจ้าหน้าที่ลงทะเบียน จ่ายบัตรป้ายชื่อและแฟ้มเอกสาร ตามแผนงานที่ได้จัดประชุมหารือกันไว้แล้วนั้น

3.6 ควรมีเจ้าหน้าที่ทะเบียนส่วนหนึ่ง ช่วยทำหน้าที่เชื้อเชิญและแนะนำอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ลงทะเบียนด้วย

3.7 จัดรายชื่อที่ถูกต้องของผู้ที่เข้าสัมมนา สำหรับใช้ในพิธีมอบเกียรติบัตร ต้องจัดเรื่องเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ที่จะใช้ในพิธีมอบเกียรติบัตรให้เรียบร้อย

4. ฝ่ายสวัสดิการ

4.1 จัดเตรียมความเรียบร้อยของสถานที่-แสง-เสียง และป้ายการสัมมนาที่

2.3 จัดให้ประธานและเลขานุการ ได้ออกรายการทางโทรทัศน์ 1 ครั้ง และให้สัมภาษณ์ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย 1 ครั้ง เป็นอย่างน้อย

2.4 จัดเรื่องการเชิญสื่อมวลชน และบริการความสะดวกให้สื่อมวลชน ในวันพิธีเปิดและปิดการสัมมนาครั้งนี้

2.5 จัดเรื่องเจ้าหน้าที่ประจำโต๊ะประชาสัมพันธ์ ช่วยทำการชี้แจงบางกรณี ที่เกี่ยวข้องกับการสัมมนา

2.6 จัดบันทึกภาพหมู่ และภาพกิจกรรมต่างๆ ในการสัมมนา และบันทึกภาพผู้เข้ารับเกียรติบัตรที่ต้องการให้ช่วยดำเนินการให้ (อาจจะต้องให้แจ้งในแบบฟอร์ม และเก็บเงินล่วงหน้าด้วย)

3. ฝ่ายทะเบียน

3.1 ประสานงานกับฝ่ายเลขานุการ เพื่อขอรับรายชื่อผู้เข้าสัมมนา รวมทั้งคู่มือปราชญ์ และวิทยากรประจำกลุ่ม มาจัดพิมพ์และเตรียมจัดระบบงานการลงทะเบียนไว้ล่วงหน้า

3.2 จัดเรื่องป้ายชื่อสำหรับผู้เข้าสัมมนาติดอกเสื้อ

3.3 จัดเรื่องอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการลงทะเบียน รวมทั้งเรื่องโต๊ะ-เก้าอี้-แฟ้ม-เครื่องเขียน เหล่านี้ไว้ให้พร้อมด้วย (ประสานงานกับฝ่ายสวัสดิการและฝ่ายเอกสาร)

3.4 รับสูจิบัตรและเอกสารที่จะแจกจ่าย จัดใส่แฟ้มสำหรับมอบให้ผู้มาลงทะเบียนเตรียมไว้ล่วงหน้าให้เรียบร้อย

3.5 จัดเจ้าหน้าที่ลงทะเบียน จ่ายบัตรป้ายชื่อและแฟ้มเอกสาร ตามแผนงานที่ได้จัดประชุมหารือกันไว้แล้วนั้น

3.6 ควรมีเจ้าหน้าที่ทะเบียนส่วนหนึ่ง ช่วยทำหน้าที่เชื้อเชิญและแนะนำอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ลงทะเบียนด้วย

3.7 จัดรายชื่อที่ถูกต้องของผู้ที่เข้าสัมมนา สำหรับใช้ในพิธีมอบเกียรติบัตร ต้องจัดเรื่องเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ที่จะใช้ในพิธีมอบเกียรติบัตรให้เรียบร้อย

4. ฝ่ายสวัสดิการ

4.1 จัดเตรียมความเรียบร้อยของสถานที่-แสง-เสียง และป้ายการสัมมนาที่

จำเป็นจะต้องใช้ในพิธีเปิดและปิดการสัมมนา และในระหว่างการประชุมด้วย

4.2 จัดเรื่องโต๊ะหมู่บูชา พระพุทธรูป รูป เทียน และดอกไม้ที่พระ รวมทั้งพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และธงชาติ ให้พร้อมก่อนเริ่มพิธี จัดเจ้าหน้าที่ประจำสำหรับดำเนินงานในพิธีส่วนนี้

4.3 จัดเรื่องโต๊ะบรรยายและชุดรับแขกซึ่งจะต้องใช้ในช่วงต่าง ๆ พร้อมทั้งดอกไม้ตั้งโต๊ะรับแขก และเครื่องดื่ม ที่จะต้องใช้สำหรับประธานในพิธี และผู้บรรยาย หรือวิทยากรประจำกลุ่มทั้ง 4 ในระหว่างการประชุมครั้งนี้

4.4 จัดเรื่องการเลี้ยงอาหารกลางวัน (ที่ห้องด้านหลัง) และจัดเรื่องการเลี้ยงกาแฟในช่วงพักในภาคเช้าและภาคบ่าย (ที่ระเบียงเชื่อมต่อกับห้องหลัง) นั้นด้วย

4.5 จัดเรื่องน้ำเย็นมีไว้บริการให้ดื่มได้ตลอดเวลา (ที่ระเบียงซึ่งใช้เลี้ยงกาแฟ)

4.6 จัดบริการเสียงเพลงในช่วงพักกลางวัน และจัดโต๊ะประชาสัมพันธ์ไว้บริการให้ติดต่อได้ตลอดเวลา

5. ฝ่ายเลขานุการ

5.1 ติดตามเรื่องการขออนุมัติให้มาสัมมนาได้โดยไม่ถือเป็นวันลา

5.2 จัดเรื่องการเชิญประธาน ผู้บรรยาย วิทยากรประจำกลุ่ม และการเชิญผู้เข้าสัมมนาตามรายชื่อที่จัดไว้ล่วงหน้าแล้ว (เป็นการเชิญระบุกลุ่มที่จะให้เข้าสัมมนาไว้ด้วยเลย และกำหนดให้ตอบรับภายในวันที่ 30 เมษายน คคนี้)

5.3 จัดควบคุมการเงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการนี้ โดยพิจารณาอนุมัติไว้แล้วให้ฝ่ายต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่เบิกจ่ายไปดำเนินงานได้ (เสร็จแล้วให้นำใบสำคัญส่งกลับคืนให้เรียบร้อยด้วย)

5.4 จัดเรื่องปฏิคม และพิธีกร ซึ่งจะต้องใช้ในการสัมมนาครั้งนี้ ให้มีประจำปฏิบัติงานได้พร้อมตลอดในช่วงที่มีการสัมมนา (ประสานงานกับฝ่ายทะเบียน)

5.5 จัดทำคำกล่าวรายงานของประธานจัดสัมมนา และคำกล่าวตอบของประธานในพิธีเปิดสัมมนา รวมทั้งคำกล่าวของประธานในพิธีเปิดการสัมมนาครั้งนี้ ให้ทางสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้รับไปพิจารณาแต่เนิ่น ๆ ก่อนวันสัมมนา

5.6 จัดการประเมินผล เมื่อใกล้จะยุติการสัมมนาภาคสุดท้ายแล้ว

5.7 ทางทำเนียบฯ จะมอบเครื่องโทรศัพท์ให้ใช้ได้ 2 เครื่อง ขอให้ฝ่ายเลขานุการช่วยดูแลความเรียบร้อยในการบริการเรื่องนี้ด้วย

